

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA OBECNÉ LINGVISTIKY

**VLIV PŘEJÍMÁNÍ PÍSMENNÝCH SLOV
NA JAZYKOVÝ SYSTÉM MODERNÍ ČÍNŠTINY**

Lettered Words Influence
on Language System of Modern Chinese

DISERTAČNÍ PRÁCE

Mgr. Ondřej Kučera

Školitel:

Prof. PhDr. RNDr. Jan Štěpán, CSc.

OLOMOUC 2017

Prohlašuji, že jsem disertační práci zpracoval samostatně a uvedl veškeré prameny a použitou literaturu.

Olomouc, 31. srpna 2017

.....

Chtěl bych zde vyjádřit upřímnou vděčnost svému školiteli prof. Janu Štěpánovi za motivaci a podporu směřující k dokončení této disertační práce. Dále bych rád vyjádřil poděkování Danu Faltýnkovi za hodiny plodných diskusí, které tříbily mé zárodečné lingvistické nápady, Jarmile Fiuráškové, Martinu Lavičkovi a ostatním kolegům Univerzity Palackého za pracovní podporu, bez níž by nebylo možné se psaní této práce dostatečně věnovat a Evě, Julii a Emilii za smysl našeho společného života.

OK

Rara temporum felicitate, ubi sentire quae velis, et quae sentias dicere licet.

Řídké je štěstí dob, kdy je možno myslit si, co chceš, a říkati, co myslíš. (MACHOVEC 1964)

Tacitus, Historiae I, 1

Obsah

Ediční poznámka	7
Seznam obrázků a tabulek	8
1 Formulace hypotézy	9
2 Iradiace	10
3 Interference jazyků (míšení/code mixing, prolínání/code swiching a jazyková změna/language change)	14
4 Přehled literatury k teorii přejímání a základní konceptuální úvahy	15
5 Definice přejímání	18
6 Typologie přejímání do čínštiny na základě literatury	23
6.1 GORELOV	23
6.2 ZHANG	26
7 Obecná teorie přejímání	31
8 Vztah neologie a přejetí	47
9 Klasifikace přejímání a výpůjček	50
10 Typologie lexikálních výpůjček v současné čínštině	57
11 Projevy adaptace při procesu přejímání v jednotlivých jazykových subsystémech	62
12 Pojetí čínských fonetických výpůjček v současné lingvistice	65
12.1 CHEN PING	65
12.2 DeFRANCIS	66
12.3 PACKARD	67
12.4 GORELOV a KLENIN	68
13 Případová studie – TAXI	69
14 Systematická studie – Písmo jako prostředek proměny jazykového systému čínštiny	71
14.1 ANGLICIZACE/LATINIZACE ČÍNŠTINY	71
14.2 PÍSMENNÁ SLOVA	72
14.3 DÍLČÍ HYPOTÉZY O CHARAKTERU PŘEJÍMÁNÍ PÍSMENNÝCH SLOV DO ČÍNŠTINY	74
14.4 PŘEJÍMÁNÍ A VZNIK PÍSMENNÝCH SLOV	76
14.5 HISTORIE INTRODUKCE PÍSMENNÝCH SLOV DO ČÍNŠTINY	85
14.6 JEDNOTKY CITÁTOVÉ POVAHY	90
14.7 PÍSMENNÉ PŘEJÍMKY (DIACHRONNÍ/PROCESNÍ POHLED)	94
14.8 NEOLOGISMY	99
14.9 SÉMANTIKA, FUNKCE A TYPOLOGIE PÍSMENNÝCH SLOV	103
14.10 PÍSMENNÁ SLOVA V ČÍNSKÉM TEXTU	121
14.11 VLIV PÍSMENNÝCH SLOV NA KLASIFIKACI ČÍNSKÉHO PÍSMENA	132
14.12 PÍSMENNÁ SLOVA VE SLOVNÍCÍCH	133
15 Závěrečná diskuse	138
15.1 ADAPTAČNÍ PROCESY PROVÁZEJÍCÍ PŘEJÍMÁNÍ PÍSMENNÝCH SLOV DO ČÍNŠTINY	138
15.2 PROJEVY PŘEJÍMÁNÍ PÍSMENNÝCH SLOV NA FONETICKÉ ROVINĚ	143

15.3	ČÍNSKÁ NEOLOGIE UŽÍVAJÍCÍ PŘEJATÁ PÍSMENA	147
15.4	PŘÍKLAD PŘEJATÉHO GRAFÉMU Q A JEHO ZPŮSOBŮ ADAPTACE V ČÍNSKÉM JAZYKOVÉM A GRAFEMICKÉM SYSTÉMU	148
15.5	PŘÍČINY INTRODUKCE PÍSMENNÝCH SLOV DO ČÍNŠTINY.....	150
15.6	DISKUSE O PÍSMENNÝCH VÝPŮJČKÁCH Z HLEDISKA ČÍNSKÉ JAZYKOVÉ KULTURY.....	152
	Summary	156
	Anotace	157
	Seznam literatury.....	158
	Přílohy	165

Ediční poznámka

Pro přepis čínských znaků do latinky používáme mezinárodně uznávanou čínskou abecedu – zde ve funkci transkripce – pinyin 拼音 pīnyīn. Tónové značky používáme tam kde je z kontextu nutné je vyznačovat z důvodu polysémie či homonymie. V případě kapitoly o fonetických vlivech na čínské písmo doplňujeme v hranatých závorkách jejich fonetickou realizaci v přepisu pomocí mezinárodní fonetické transkripce IPA, která jediná umožňuje zaznamenat různocnění hlásek. V ostatních případech je z důvodu přehlednosti i srozumitelnosti pro běžného čtenáře užita abeceda pinyin.

U čínských jmen zachováváme jejich typické čínské pořadí, tj. píšeme nejdříve příjmení a pak jméno.

Seznam obrázků a tabulek

- Tabulka 1 Srovnávací shrnutí výše uvedených analýz definic přejímání
- Obrázek 1 Obecný rámec procesu přejímání
- Obrázek 2 Termíny popisující proces přejímání
- Obrázek 3 Grafické znázornění vztahů v procesu přejímání
- Obrázek 4 Klasifikace typů neologie
- Obrázek 5 Rozlišování pojmů souvisejících s klasifikací
- Tabulka 2 Rozlišení slov z hlediska pocítování cizosti přejímky
- Obrázek 6 Struktura víceslabičného lexému radiokarbonová datace z hlediska typu přejetí jeho jednotlivých komponentů
- Obrázek 7 Český překlad morfémů víceslabičného lexému radiokarbonová datace
- Obrázek 8 Faksimile stránky z díla Mattea Ricciho 《西字奇迹》 Xīzì qíjì publikovaného v roce 1605
- Obrázek 9 Faksimile převzata z knihy Michele Ruggieri, John W. Witek, Matteo Ricci. 葡漢辭典 (Portugalsko-čínský slovník)
- Obrázek 10 Nicolas Trigault 金尼閣 (1626) Xiru Ermu Zi 西儒耳目資
- Obrázek 11 Faksimile díla Estratto del trattato composto dal reverendissimo padre fr. Francesco Varo de l'Ordine de'Predicatori ... circa il culto, offerte, riti, e cerimonie, che praticano i chinesi in honore del loro maestro Confusio, e progenitori defonti. In Colonia 1700.
- Obrázek 12 Morrison Robert. A dictionary of the Chinese language: in three parts, Svazek 3, Díl 1. Printed at the Honorable East India company's press, by P.P. Thoms, 1823, str. 12.
- Tabulka 3 Srovnání transkripčních a transliteračních systémů čínštiny
- Tabulka 4 Excerptce písmenných slov v Lu Xunově díle
- Obrázek 13 Varianty způsobu tvoření akronymů v čínštině
- Tabulka 5 Srovnání velikosti sazby grafémů u výše analyzovaných čínských textů
- Tabulka 6 Grafemické znakové systémy participující na současném zápisu čínštiny
- Tabulka 7 Srovnání globálně používaných písmenných výrazů

1 Formulace hypotézy

V rozporu s obecně tradovanou představou (viz kap. 12), navzdory specifičnosti čínského znakového písma a jejího užívání mluvčími a v souladu s obecným charakterem přirozeného jazyka (PINKER 2010 a PEREGRIN 2003: 52–53) se domníváme, že:

a) **čínština projevuje pro přirozené jazyky obvyklou tendenci k přejímání.** Jednotlivé jazykové plány čínštiny jsou v podstatné míře ovlivněny iradiací obsahu a jazykových forem z vlivových center, a to jak historicky, tak v současnosti (viz kap. 13 a 14);

b) nízká míry zachování fonetické přejímky v čínštině je způsobena nikoli charakterem čínského písma, ale naopak **celkových charakterem jazykového systému** (tzn. příčinou není konzervativismus čínské grafické soustavy). Čínský jazykový systém v procesu přejímání;

b.i) vytváří **příliš dlouhé** a struktuře čínského slova neodpovídající výrazy, následkem čehož dochází k jejich následné eliminaci;

b.ii) ačkoli je čínský znakový systém vývojově i synchronně pevně svázán se strukturou čínského slova a více než v evropských či jiných jazycích tento grafický systém ovlivňuje jazykovou strukturu, tak je právě v procesech přejímání vystaven **silnému tlaku k inovaci**. Do velice bohaté grafické soustavy přebírá grafémy z hláskových písem a jiné grafické prvky;

c) inovace grafického systému čínštiny následně **aktuálně ovlivňuje ostatní subsystémy čínštiny.**

2 Iradiace

Připusťme, že nenastal konec dějin. Připusťme, že věci se budou dít, majíce charakter procesu, dokonce i událostí zvaných změna. Připusťme, že půjde o změny neobyčejně mnohodomenzionální[...] Dokonce připusťme, že se ty procesy dají racionálně zkoumat a modelovat. Uvažujme tímto směrem o Evropě[...] Jednotlivé modelové varianty budoucích evropských poměrů, budeme chápat jako dynamické sítě diskursů. Při strukturaci těchto sítí se mohou uplatnit takové pojmy, jako je centrum iradiace informací (v širokém smyslu toho slova, zahrnující nejen pohyb informací v úzkém slova smyslu, ale i procesy působení mocenských center v úplnosti jejich potencialit) a periferie iradiace informací.[...] jednotlivé varianty integračních procesů je třeba vidět jako sémantické procesy, jako procesy změn obsahových vlastností znaku, jako procesy expanze a regrese určitých významů. Půjde také o procesy eroze historicky, etnicky a kulturně vzniklých podmíněných systémů významů. (KOŘENSKÝ 2004: 87-8)

2.1 Zkoumání jazykových přejímek lze chápat jako zkoumání produktu procesu iradiace vlivových center a jako klíčový pramen pro sledování těchto procesů. V následující práci se pokusíme vystavět model **procesu přejímání** jazykových jednotek, zejména slov, s ohledem k jeho využitelnosti pro zkoumání vlivových iradiačních center a jejich iradiačních procesů. Důležitým faktorem vyplývajícím z výše uvedeného citátu je charakter přejímání jakožto procesu s výsledným produktem – **výpůjčkou** – jakožto pramenem o tomto procesu, který má jednak jazykový charakter a zároveň vypovídá o současném i minulém více, než je na první pohled patrné.

Výše uvedená hypotéza je v předložené práci testována na přejímkách z angličtiny do čínštiny a to ze dvou důvodů: Vztahy mezi Spojenými Státy a Čínou jsou v dnešním globalizovaném světě politicky, ekonomicky a kulturně dynamické a dominantní. Zároveň toto téma považujeme za jazykovědně podstatné, kdy též dílčím způsobem osvětluje současné společenské jevy.

Angličtina a čínština jsou jazyky genealogicky nepříbuzné, typologicky odlišné a v neposlední řadě používající odlišný typ písma. To nám umožňuje sledovat vzájemné vztahy takto odlišných jazyků a ortografií v procesu přejímání a jejich vliv na předloženou hypotézu.

2.2 Oproti do jisté míry unitárnímu jazykovému stavu v USA je jazyková situace v Číně v mnohém podobná situaci v Evropě, včetně toho, že integrační a dezintegrační jazykové tendence lze v rámci kulturní oblasti zvané Čína zaznamenat již déle než 2000 let. Čínská i světová lingvistika většinou traduje, že čínština, jíž se hovoří na území Číny je jeden jazyk rozpadající se na dialekty a subdialekty (KANE 2009). Pokud se na uvedené dialekty a subdialekty podíváme blíže, zjistíme, že míra jejich příbuznosti a různosti je podobná s mírou příbuznosti a různosti jazyků v rámci Evropy. Bez potíží lze tudíž úvahy o vztazích mezi jazyky v Evropě a o vlivových iradiacích (KOŘENSKÝ 2004: 87–103) využít při uvažování o čínštině, s jedním, na prvním pohled zásadním, rozdílem. Čína jakožto unitární stát (s výjimkou Hongkongu, Macaa a Taiwanu) má od druhé poloviny dvacátého století poměrně jednoznačně stanoven společný úřední jazyk – *putonghua* (KANE 2009) – který usnadňuje integrační jazykové tendence, které zároveň posiluje dva tisíce let existující vědomí společné kulturní identity. Primární centrum iradiace – za něž v rámci Číny považujeme Peking ve své fyzické i abstraktní podobě (jakožto mocenského centra) – se v Evropě také nachází a zejména v posledních dvaceti letech nabývá na síle, a je jím Brusel, virtuálně agregované mocenské centrum Evropské Unie, která již začíná být ztotožnitelná s Evropou jakožto kulturním územím. Ačkoliv Evropa a Čína představují jazykově a kulturně vzdálené oblasti je jejich jazyková situace s ohledem na současné společenské jevy v mnohém podobná.

2.3 Pokud začneme srovnávat jazykové výpůjčky v obou těchto oblastech (Evropě i Číně) v posledních třiceti letech jakožto příznaky iradiace, zjistíme, že do obou těchto oblastí přicházejí z vnějšího centra a to z centra, které bychom mohli pojmenovat Washington/Spojené státy americké/anglosaský svět. Výše uvedenou Kořenského úvahu,

vztahující se k situaci v Evropě, proto můžeme použít při práci o čínském jazykovém prostředí.

Na základě výše uvedených a citovaných Kořenského úvah můžeme formulovat následující tezi:

Na základě studia výpůjček můžeme popisovat jazykový kontakt z hlediska typologického, ortografického, atd., ale zároveň tím můžeme sledovat dobovou hierarchii vlivových center a uzlů iradiace – můžeme tudíž sledovat kulturní, politické a zájmové vlivy.

2.4 Model procesu iradiace informací

Model procesu iradiace do Číny/čínštiny či jakékoli jiné oblasti/jazyka v současnosti, vypadá takto:

Primární centrum iradiace – Washington/Spojené státy americké/anglosaský svět

Vedlejší centra iradiace – centra dílčích diskursů (Japonsko/Tokio, Korea/Soul) – oborová terminologie, asijská kulturní specifika, populární kultura

Sekundární uzly iradiace (centra na jedné straně absorbující iradiaci z primárních center, tj. centra absorpce (KOŘENSKÝ 2004: 100) – následně je sobě specifickým způsobem transformující. V případě Číny lze identifikovat nejméně čtyři, resp. pět sekundárních uzlů iradiace. Dominantním politicko-správně-kulturním centrem je Peking, stejné úrovně iradiace však dosahuje ještě Taipei/Taiwan a Hongkong. Jedná se o dvě ekonomicko-finanční centra a zároveň nositele populární kultury s odlišným historickým vývojem. Ekonomicko-finančním centrem iradiace je také Šanghaj, která má v posledním desetiletí dominantní ekonomickou roli, kterou měla ve dvacátých a třicátých letech minulého století.

Internet – specifickým a delokalizovaným uzlem iradiace posledních let je internet, který vnáší určité komplikace do výše popsaného a hierarchicky jednoznačného systému; zároveň však usnadňuje možnosti zkoumání.

Terciární uzly iradiace (zde probíhá spíše transformace a absorpce, malá míra vlastní tvorby přejímek)

Terciárním uzlem iradiace může být každé město či zájmová skupina, atd (sociolekty). (KOŘENSKÝ 2004: 97).

Periferie iradiace informací/absorpce iradiací (zde probíhá již jen absorpce a přijetí iradiace – nedochází k transformaci, ani k vlastní tvorbě přejímek).

3 Interference jazyků (míšení/code mixing, prolínání/code swiching a jazyková změna/language change)

Interference znamená vzájemné ovlivňování, prolínání nebo střetávání jevů či hmoty. V případě použití tohoto termínu v oblasti jazykovědy lze dovodit, že pod tento pojem spadají veškeré fenomény související s ovlivňováním, prolínáním a střetáváním jazyků. Mezi nejtypičtější zkoumané jevy zahrnuté v této zkoumané oblasti patří **prolínání a míšení kódů**. Dle některých autorů (MAHOOTIAN 2006, FIELD 2002) je přejímka (borrowing) součástí těchto dvou výše zmíněných jevů. Podstatnou součástí definice přejímky je pojetí přejímky, jakožto jevu probíhajícího výhradně u bilingvních mluvčích. V důsledku toho není tudíž potřeba vydělovat kategorii přejímky (MAHOOTIAN 2006, též WEINREICH 1974). Vždy se jedná buď o důsledek míšení kódu (code mixing), anebo o důsledek prolínání kódu (code switching) (FIELD 2002: 182, 186; FIELD 1999). Domníváme se, že takovéto chápání je zavádějící. Field sám nám poskytuje nástroje k chápání přejímky jakožto samostatné kategorie.

V odkazu k Fieldovi (2002: 186) konstatujeme, že v případě přejímky se jedná o fenomén celé jazykové komunity (community wide phenomenon), zatímco míšení kódu je chování individuální. V souvislosti s tím můžeme uvažovat, že **code mixing je pojem náležející při popisu jazyka do oblasti parole/mluvy, zatímco přejímka náleží do oblasti langue/jazyka.**

4 Přehled literatury k teorii přejímání a základní konceptuální úvahy

Součástí předložené práce je za účelem ověření výše uvedených hypotéz výstavba modelu procesu přejímání z jednoho jazyka do druhého – pokud otázku posuneme do obecnější roviny, jde o zhodnocení role výpůjček/přejímek v obecném rámci interference jazyků a jazykových změn. Předložený model následně aplikujeme na přejímání do čínštiny jakožto na případovou studii, čímž zároveň chceme dokladovat využitelnost teorie. Za tímto účelem předložíme konkrétní případovou studii přejímání písmenných slov do čínštiny.

V následujícím výkladu představíme **základní a nosnou literaturu** ke zkoumanému tématu. Velmi bohatá je literatura v oblasti popisu konkrétních výpůjček z jednoho jazyka do druhého, tento zájem souvisí s hojně zkoumanými otázkami etymologie. Obecně-teoretické práce k přejímání jsou méně časté. V následujícím přehledu proto uvádíme nejprve autory, kteří se ve své práci otázkou výpůjček zabývají systematicky a poskytují nám více či méně ucelený model přejímání, ve druhé části zmiňujeme autory, kteří jsou přínosem pro námi vypracovanou teorii přejímání.

4.1 Otázkou přejímání a interference jazyků se při aplikaci poznatků zejména z indoevropských jazyků v obecné rovině zabývá **Einar Haugen** (1950), jenž vystavěl svůj teoretický přístup nejen na syntéze předešlých přístupů, ale na potřebách vlastního empirického výzkumu jazyka norských imigrantů ve Spojených státech. Další konceptuální přínos do této oblasti vnesl **Louis Hjelmslev** (1971), jenž tuto problematiku zasazuje do rámce obecné teorie jazyka, konkrétně do problematiky zavádění nových znaků do jazyka.

4.2 K autorům pokoušejícím se vědomě inkorporovat do zkoumané problematiky i neindoevropské jazyky patří **Sarah Thomason** (2001; 2006), která se zabývá problematikou jazykové interference, interakce a změny se zvláštním zájmem o přejímku jazykových pravidel. **Martin Haspelmath** (2008), se zabývá typologií výpůjček a obecným empiricko-komparativním přístupem k otázce výpůjček ve světových jazycích.

4.3 Z autorů zabývajících se výpůjčkami v čínštině je třeba na prvním místě zmínit **Zdenku Heřmanovou-Novotnou** (1967, 1968, 1969, 1975). Její práce založené na materiálu získaném při tvorbě česko-čínského slovníku byly prvními mimočínskými vědeckými pracemi, které prezentovaly systematický pohled na problematiku výpůjček v čínštině. Z čínských autorů se přejímkami v rámci širšího pohledu na čínský lexikon zabývá **Yip Po-Ching** (2000), z pohledu historického a sociolingvistického **Chen Ping** (1999), z úhlu pohledu systematické klasifikace výpůjček **Tang Zhixiang** (2002).

4.4 V české lingvistice se problematikou přejímání a s ní související neologie zabývá **Edvard Lotko** (2008). Klasifikaci výpůjček související s prací na Českém národním korpusu se věnuje **Renata Blatná** (2000). Problematiku tzv. xenismů zmiňuje **Franišek Daneš** (2009), rozsáhlé heslo *výpůjčka (přejímka)* v Encyklopedickém slovníku češtiny předložili **Boris Skalka a Marek Nekula** (KARLÍK 2002 a KARLÍK 2017). Základy k synchronnímu pohledu na problematiku cizích slov přináší **Vilém Mathesius** (1947). Klasifikací cizích slov a výpůjček se v rámci své syntetické práce zabývá **František Čermák** (2010). V neposlední řadě, ukazuje zasazení procesu přejímání do celkového rámce mocenského prosazování se jazyků **Jan Kořenský** (2004).

4.5 Za podstatnou premisu předložené práce považujeme **charakterizaci přejímání jakožto procesu**. Pojetí **výpůjčky jakožto výsledného produktu** považujeme pouze za dílčí, i když z hlediska samotného zkoumání nejhmatatelnější aspekt celého problému.

4.6 Námí navržený model přejímání je podle našeho názoru přínosem pro etymologii, diachronní lingvistiku, jazykovou antropologii, jazykovou politiku, areálovou lingvistiku, glottochronologii – lexikální statistiku (HASPELMATH 2008), typologii jazyků (LOTKO 2008), zkoumání jazykových univerzálií a kvantitativních aspektů jazyka.

4.7 Náš výzkum přejímek má ambici nebýt nosný jen z pohledu lingvistiky. Jak jsme již naznačili, zkoumání jazykových výpůjček nám umožňuje nahlédnout do minulosti kontaktů jednotlivých jazykových areálů, což nám poskytuje cenný doklad, který doplňuje jiné prameny, jež má k dispozici historie a antropologie. Jazyk tudíž nejen zprostředkovává obsah, ale jazyk sám a jeho doložitelná měnící se podoba je pramenem mimojazykové skutečnosti. To může být využito při zkoumání mocenských center, mocenských vlivů, kulturních vlivů a všeobecně iradiací. Naše práce tak může zasahovat i do hájemství politologie a obecné historie.

5 Definice přejímání

K vymezení obecné teorie přejímání si potřebujeme přesně vymežit samotný rozsah jevů, jichž se naše předložená teorie týká. Při rešerši existujících teoretických přístupů narážíme na problém v užívání rozličných termínů, které mohou, ale nemusí zahrnovat totožné, obdobné či spolu související koncepty (borrowing, loan, loan-word, loan-translation, výpůjčka, přejímka, xenismus, kalk, 外来词 aj.). Podobný problém vyvstává s vymezením rozsahu užívaných termínů (nejúžší možné pojetí ztotožňuje termín výpůjčka/přejímka s lexikální fonetickou výpůjčkou, nejširší pojetí pak může zahrnovat všechny jevy, které souvisejí s kontaktem mezi jazyky a jejichž výsledkem je jakákoliv změna alespoň v jednom idiolektu.

5.1 Einar Haugen ve svém stěžejním článku „The Analysis of Linguistic Borrowing“ (1950: 212), který je považován za významný teoretický přínos v otázce výpůjček a přejímání (HEŘMANOVÁ-NOVOTNÁ 1975, CAPUZ 1997, HASPELMATH 2008), uvádí následující stručnou, ale z hlediska zahrnovaných jevů širokou definici, kterou budeme považovat za východisko pro další diskusi a komparaci definic ostatních:

„[...] borrowing is [...] THE ATTEMPTED REPRODUCTION IN ONE LANGUAGE OF PATTERNS PREVIOUSLY FOUND IN ANOTHER“ [vypůjčování/vypůjčka ¹

je[...]pokus o reprodukci/provedení reprodukce ² vzorů/vzorců/modelů ³

nalezených v jednom jazyce v jazyce druhém]

---

1 Zajímavé je, že Haugen obhajuje termín „borrowing“ právě z důvodu dvojznačnosti tohoto termínu, která umožňuje jej chápat zároveň jako proces i jako výsledný produkt, sám ovšem zároveň chápe přejímání primárně jako proces (1950: 211). Domníváme se, že definitivní prosazení tohoto termínu prostřednictvím jinak velmi přínosné, syntetické Haugenovy práce do anglosaského lingvistického diskursu přispělo k vágnímu chápání tohoto pojmu. Domníváme se, že i český termín výpůjčka s prosazováním tohoto termínu – borrowing – koresponduje.

2 Haugenovo rozhodnutí dokresluje význam tvaru „attempt“, které je v dnešním současný slovníku traktováno pouze ve významu „pokusit se, zkusit“ (SINCLAIR 1998: 37), mělo ve starší angličtině první poloviny dvacátého století významy dva „(o věc zvláště nesnadnou) se pokusiti; podniknouti“ (JUNG 1911: 67).

3 Zde platí totéž, co u předchozích dvou poznámek – jde o velmi široký pojem, který zahrnuje veškerá jazyková pravidla a tvary.

Z definice tedy explicitně, či alespoň implicitně vyplývá:

- a) jde buď o proces, nebo produkt,
- b) proces může být dokončený, nedokončený či neúspěšný,
- c) jedná se o reprodukci „*patterns*“,
- d) implicitně se týká čehokoli v jazyce,
- e) proces probíhá mezi dvěma jazyky.

Analýza definice 5.1

(**PROCES/PRODUKT+DOKONČENÝ/NEDOKONČENÝ/NEÚSPĚŠNÝ+MEZI DVĚMA JAZYKY + REPRODUKCE „PATTERNS“ + VŠECHNY „PATTERNS“**)

5.2 Hjeltslevova definice výpůjčky z práce *Jazyk* (1971: 57):

„'Výpůjčkami' rozumí se v jazykovědě přejetí znaku z jednoho jazyka do druhého. Nejčastěji se přejímají slova a slovní kmeny [...]. Přejímání se však také může týkat znaků, které jsou nesamostatnými částmi slova [...] (slovotvorné přípony).“

Hjeltslev do definice přejímky zavádí pojem znaku, který určitým způsobem zužuje a konkretizuje otázku vypůjčitelného jazykového prostředku (–neZNAK); uvádí též frekvenci přejímaných jazykových prostředků kdy jsou nejčastěji přejímána slova pak slovní kmeny a nakonec slovotvorné přípony.

5.3 Lexikografická definice přejímky ze slovníku *Dictionary of Lexicography* (HARTMANN 1998: 16) poukazuje na oproti předchozím definicím odlišný úhel pohledu na problém:

„borrowing

A word-formation process in which a word or phrase is copied and transferred from one language (or subject field) to another. Borrowing is the natural result of bilingualism, translation and other forms of language contact, which in its most intensive form leads to mixed vernaculars such as pidgins and

creoles.“ [vypůjčování: Proces tvorby slov, při kterém je slovo či víceslovná kombinace kopírována a převedena z jednoho jazyka (či vědního oboru) do druhého. Vypůjčování je přirozený důsledek bilingvismu, překládání a dalších forem jazykového kontaktu, který ve svém extrémním důsledku může vést k vytvoření smíšených jazyků jako jsou pidžiny a kreoly.]

Tato definice nám rozšiřuje a zároveň zužuje úhel pohledu na problém následujícím způsobem:

A) zúžení definice

- a) jde jednoznačně pouze o proces (–PRODUKT)
- b) týká se pouze slov či víceslovných kombinací (–VŠE kromě SLOVA a FRÁZE)
- c) vypůjčování je chápáno jako akt slovotvorby

B) rozšíření definice

- d) jde o akt kopírování a převodu (tento popis podle nás lépe vystihuje popisovaný proces, než termín „vypůjčování“)
- e) může jít i o transfer mezi obory (+ MEZI DVĚMA VĚDNÍMI OBORY)
- f) jde o důsledek kontaktu mezi jazyky
- g) souvisí se vznikem smíšených jazyků (pidžiny/kreoly)

5.4 Česká definice výpůjčky publikovaná v *Encyklopedickém slovníku češtiny* (KARLÍK 2002: 542) přináší další doplnění:

„Výpůjčka (přejímka)

Při jaz. kontaktu různé intenzity dochází k (přímému n. zprostředkovanému) převzetí jaz. jednotek nebo forem z jednoho jaz. do druhého. Zdrojem popř. prostředníkem několikerého popř. několikanásobného přejetí [...] je nejčastěji adstrát, méně často substrát či superstrát.“

Ve srovnání s Haugenovou definicí doplňuje tato definice další aspekty procesu přejímání – a) poukazuje na přímost či zprostředkovanost (přímý jazykový kontakt versusu přejetí přes další jazyk/y) procesu převzetí (+ PŘEVZATO PŘÍMO/ZPROSTŘEDKOVANĚ) a b) zabývá se otázkou role adstrátu, substrátu a superstrátu v jazykovém kontaktu (+ ROLE ADSTRÁT>SUBSTRÁT>SUPERSTRÁT).

5.5 Výpůjčka jako důsledek code mixingu/switchingu. Monumentální dílo *Encyclopedia of Language and Linguistics* uvádí definici výpůjčky jakožto součást hesla „Code Switching and Mixing“ (MAHOOTIAN 2006: 512). Můžeme se pozastavit nad tím, že si tento koncept v tomto rozsáhlém čtrnáctisvazkovém díle nezasloužil vlastní heslo, to by mohlo poukazovat na trend na změnu pojetí přejímání jakožto součásti míšení jazyků a střídání jazyků v rámci promluvy:

Borrowing is motivated primarily by cultural contact, whether through trade or war [...], term borrowing [...] refer[s] to any word or phrase taken from one language and used by monolingual speakers of another language [...] usually borrowings fill lexical gaps arising from imported concepts. [Vypůjčování je primárně motivováno kontaktem kultur, ať už obchodním či válečným [...], termín výpůjčka [...] odkazuje k jakémukoli slovu či víceslovné kombinaci, která byla vzata z jednoho jazyka a užitá monolingvními mluvčími jazyka druhého [...] výpůjčky obvykle vyplňují lakuny vnořivší se importem konceptů.]

Tato definice zužuje význam termínu výpůjčka v tom, že se jedná o jazykový prostředek, který obohatil jazyk monolingvních mluvčích (pouze MONOLINGVNÍ MLUVČÍ) (u bilingvních se jedná o code-switching/mixing). Do definice výpůjčky přidává aspekt motivace zaplňování lexikální mezery způsobené importovaným konceptem (+MOTIVACE).

Tabulka 1 Srovnávací shrnutí výše uvedených analýz definic přejímání

	HAUGEN	HJELMSLEV	HARTMANN	Skalka a Nekula	MAHOOTIAN
PROCES	+	+	+	+	-
PRODUKT	+	+	-	+	+
Co se reprodukuje?	„patterns“	znak	slova a fráze	jaz. jednotka	slova a fráze
Jakou otázku definice dále řeší?	a) dokončenost či nedokončenost procesu b) proces probíhá mezi dvěma jazyky	a) frekvence typu přejímaných tvarů	a) vypůjčování je akt slovotvorby b) jde o akt kopírování a převodu c) proces může probíhat i mezi dvěma vědními obory d) jde o výsledek kontaktu mezi dvěma jazyky	a) přímost či zprostředkovanost procesu b) role adstrátu, substrátu a superstrátu	a) monolingvnost příjemce ve vztahu k jazyku výpůjčky b) motivaci přejímání

6 Typologie přejímání do čínštiny na základě literatury

6.1 GORELOV

Gorelov ve své monografii *Лексикология китайского языка* [*Lexikologie čínštiny*] uvádí následující klasifikaci výpůjček (**заимствованные слова** 借词 jiècí nebo 外来词 wàiláicí) do čínštiny: fonetické (**фонетические** 音译 yīnyì), sémantické (**семантические** 意译 yìyì) a foneticko-sémantické (**фонетико-семантические** 音译加意译 yīnyì jiā yìyì). V klasifikaci je třeba dle Gorelova brát také v potaz tzv. sekundární výpůjčky (**вторичные заимствования**) (GORELOV 1984: 143)

Fonetických výpůjček není podle Gorelova v čínštině mnoho, jedná se asi o 200 slov ze sanskrtu a 900 slov z mongolštiny, tibetštiny, mandžuštiny a západních jazyků. Při fonetické výpůjčce dle něj nedochází k přejetí cizích fonémů či hlásek, ale k přizpůsobení fonologickému systému čínštiny. To znamená, že při fonetické výpůjčce dochází fonémů či hlásek modelu na hlásku či foném fonologického systému čínštiny. Adaptace může být úplná, neúplná a částečná (GORELOV 1984: 144). Gorelov však již neuvádí, co těmito způsoby adaptace míní.

Fonetické výpůjčky dělí Gorelov z historického hlediska na rané (**ранние заимствования**), kam řadí výpůjčky ze sanskrtu a ostatních jazyků v kontaktu za dynastie Han na Hedvábné stezce:

fo 佛 (Buddha)

pusa 菩萨 (Bodhisattva)

luohan 罗汉 (Lohan, Arhat)

biqiu 比丘 (mniši)

chana 刹那 (kšána, okamžik)

manao 玛瑙 (achát)

boli 玻璃 (sklo)

moli 茉莉 (jasmín)

moyao 没药 (myrha)

putao 葡萄 (viná réva)

a současné (*современные заимствования*), kam řadí výpůjčky z posledních dvou století, např.:

suweiai 苏维埃 (Sovětský svaz)

kaqiusha 喀秋莎 (kaťuša)

mada 马达 (motor)

leida 雷达 (radar)

amiba 阿米巴 (améba)

hailuoyin 海洛因 (heroin)

asipilin 阿司匹林 (aspirin)

Z uvedených příkladů raných výpůjek (uvádíme všechny Gorelovy příklady) jsou všechny pouze dvouslabičné a jedna je jednoslabičná. To podporuje názor, že čínština odmítá ty fonetické výpůjčky, které nesplňují potřebu jazykové ekonomie – nejsou dostatečně krátké. Nejfrekventovanější výpůjčka – *fo buddha* – je nejkratší – jednoslabičná. Fonetická výpůjčka ve své znakové podobě neodráží morfologii slova. Jednotlivé části/znaky slova odrážejí pouze jeho fonetické složení.

Sémantické výpůjčky jsou podle Gorelova nazývány kalky (*кальки*) a vznikají v důsledku převodu struktury cizojazyčného výrazu do čínštiny. Kalkování je podle Gorelova mnohem významnější způsob přejímání a to z toho důvodu, že kalk se svou zvukovou, grafickou ani morfológickou formou nijak neodlišuje od struktury cílového jazyka – čínštiny.

Sémantické výpůjčky se z hlediska lexikálního systému skládají nejméně ze dvou morfémů a jedná se tedy o slova složená. Z hlediska jejich charakteru lze kalky rozdělit na dva typy: strukturní kalky (*структурные кальки*) a etymologické kalky (*кальки этимологические*). (GORELOV 1984: 146)

V případě **strukturního kalku** se přejímá sémanticko-morfologická struktura cizího slova či slovního spojení (GORELOV 1984: 147), to znamená, že se kopíruje morfologická struktura původního modelu. Gorelov uvádí mj. následující příklady:

mali 马力 (koňská síla)

zhongshui 重水 (těžká voda)

houwei 后卫 (ochránce)

shengchanli 生产力 (produktivita)

shengchanguanxi 生产关系 (výrobní vztahy)

guojifa 国际法 (mezinárodní právo)

Gorelov chápe jako zvláštní kategorii strukturního kalku též japanismy (*японисмы*, 日语汉读 *riyǔhàndú*) – jedná se doslova o „japonská slova vyslovovaná čínsky“. Gorelov je vymezuje na základě toho, že u nich dochází ke změně fonetické podoby) substance výrazu) při úplném zachování morfo-sémantické struktury stavby slova (1984: 148).

Etymologický kalk odráží **obsah** (*смысловое содержание*) přejímaného slova nebo vzniklý výraz pak někdy odráží též jeho **formu/strukturu obsahu** (*смысловую структуру/внутреннюю форму*). Čínština tento způsob přejímky využívá ve velmi široké míře.

Pod kategorií **foneticko-sémantických výpůjček** podle Gorelova spadají všechny výpůjčky, které obsahují jak fonetický tak sémantický prvek. (GORELOV 1984: 149–50) Nazývá je jako polokalky (*полукальки*), polofonetické výpůjčky (*полуфонетические заимствования*), hybridní slova (*гибридные слова*) či smíšené výpůjčky (*смешанные заимствования*).

6.2 ZHANG

Současné čínské jazykovědné publikace inkorporují západní lingvistické teorie a trendy, stále však čínští vědci často lpí na svých sinocentrických názorech o specifičnosti čínského jazyka a kultury. Zatímco evropská klasifikace vychází z toho hlediska, jakým způsobem jsou v procesu přejímání výrazy transformovány do cílového jazyka, čínští vědci používají jako základní klasifikační kritérium míru počínštění přejímaných lexémů. Zhang ve své knize *Xīnbīān xiàndài hànyǔ* (2008: 246-253) publikuje následující klasifikaci:

6.2.1 Prvním typem jsou **přeměněné výpůjčky** (化的外来词). Ty nelze dle Zhanga považovat za skutečné výpůjčky. Cizí je pouze jejich koncept nikoli forma.

Přeměněné výpůjčky vznikají třemi způsoby:

1) Přidáním radikálu [v grafickém zápisu]

Transliterovaná slabika je zapsána nově vytvořeným znakem čínského písma, který vznikl přidáním radikálu k již existujícímu znaku se stejnou výslovností:

pútao 蒲陶 → *pútao* 葡萄 (hroznové víno).

Dalšími stejně utvořenými výrazy jsou lexémy pro sklo 玻璃, glazuru 琉璃 či citrón 柠檬. V současné čínštině je tato metoda, s výjimkou preskriptivní tvorby znaků pro nové chemické prvky, již neproduktivní.

2) Volným překladem

Zástupci této kategorie jsou:

dú cáizhě 独裁者 (diktátor) – „ten, který sám rozhoduje“,

mínzhǔ 民主 (demokracie) – „vláda lidu“,

línggǎn 灵感 (inspirace) – „duševní pohnutka“,

zīchǎn jiējí 资产阶级 (buržoazie) – „třída majetných“.

3) Doslovným překladem/ kalkováním

Jde například o slova *dàigōu* 代沟 (generační propast), *règǒu* 热狗 (hot dog), *chāojí shìchǎng* 超级市场 (supermarket), *xiàyìshì* 下意识 (podvědomý), *ruǎnjiàn* 软件 (software).

6.3.2 Druhým typem výpůjček jsou **výpůjčky s cizí formou** (外来形式词).

1) Čisté transliterace

kěkě 可可 (kakao), *bījīnì* 比基尼 (bikini), *gēbì* 戈壁 (štěrková poušť, Gobi),

a z tibetštiny: *lǎma* 喇嘛 (lama) a *hǎdá* 哈达 (khadag, obřadní tibetská látka).

2) Transliterace s vlastnostmi kalku

V procesu přejímání je při zápisu výrazu vybrán ten čínský znak pro výslovnost dané slabiky, jehož význam se jeví být nejbližší významu modelového výrazu.

xiūkè 休克 (šok, kóma) – xiū= zastavit, přestat; kè= překonat

xiāngbō 香波 (šampon) – xiāng= voňavý; bō= vlna

mángguǒ 芒果 (mango) – máng= osina; guǒ= plod

kǔlì 苦力 (kuli, málo placený nekvalifikovaný pracovník z východu) – kǔ= hořký, trpící; lì= síla.

3) Transliterace kombinovaná s kalkem

Zástupci této kategorie jsou:

píngguǒpài 苹果派 (apple pie, jablkový koláč) – píngguǒ= jablko, pài= pie, koláč

jiànqiáo 剑桥(Cambridge) – jiàn= zvuková nápodoba slabiky „cam“, qiáo= bridge, most

bīngqílín 冰淇淋 (ice cream, zmrzlina) – bīng = ice, led; qílín = zvuková nápodoba slabiky „cream“

àikèsīguāng 爱克斯光 (X-ray, rentgen/ rentgenový paprsek) – àikèsī = zvuková nápodoba písmene X, guāng= paprsek

xīn xīlán 新西兰 (New Zealand, Nový Zéland) – xīn = nový, xīlán = zvuková nápodoba slova „Zealand“

shāwénzhǔyì 沙文主义 (šovinismus) – shāwén = zvuková nápodoba kořene „šovin-“, zhǔyì= „-ismus“.

4) Transliterace opatřená vysvětlením

Prvním podtypem tohoto způsobu tvoření výpůjček je výsledek procesu přejetí, v němž se k transliterované bázi alternativně přidává morfém, jenž generalizuje a zároveň sémanticky zatřizuje význam daného slova. Hranice, která by jasně určovala, zda k výpůjčce přidat generalizující morfém či nikoliv, není vůbec jednoznačná. Obecná tendence však je morfém nepřidávat.

yāpiàn(yān) 鸦片烟 (opium) – doplněno morfémem yān – kuřivo

jípǔ(chē) 吉普车 (džíp) – doplněno morfémem chē – vozidlo

kǎtōng(piàn) 卡通片 (animovaný film) – doplněno morfémem piàn – film; kǎtōng = zvuková nápodoba slova cartoon (komiks, animovaný film)

gāo'ěrfū(qiú) 高尔夫球 (golf) – doplněno morfémem qiú – míč, míčová hra.

U tohoto podtypu můžeme konstatovat, že v případě fakultativnosti přidávání dalšího morfému je přidán u přejatých slov, které patří k delším výrazům čínštiny, je pak logické, že z důvodu jazykové ekonomie dochází spíše k jeho systematické elizi.

Druhým podtypem rozumíme takovou transliteraci, u které je nezbytné generalizující morfém vždy zachovat.

shādīngyǔ 沙丁鱼 (sardinka) – doplněno morfémem yǔ – ryba

jiānóngpào 加农炮 (kanón) – doplněno morfémem pào – dělo

mótuōchē 摩托车 (motorka) – mótuō= motor, chē= vozidlo

jiǔbā 就把 (bar) – doplněno morfémem jiǔ – alkohol, podobně pak *píjiǔ* 啤酒 (pivo) – doplněno morfémem jiǔ – alkohol

xùshān 恤衫 (košile) – doplněno morfémem shān – košile; xù = zvuková nápodoba slova „shirt“ (košile)

kǎchē 卡车 (nákladní auto) – doplněno morfémem chē – vozidlo; kǎ = zvuková nápodoba slova „car“ (auto)

kǎpiàn 卡片 (karta) – doplněno morfémem piàn – numerativ pro papír; kǎ = zvuková nápodoba slova „card“ (karta)

U tohoto podtypu je naopak třeba konstatovat, že setrvání vysvětlujícího morfému je systémově logické, protože se buď jedná o výrazy příliš krátké, které by v systému samostatně nemohly existovat (slabika *ka*) nebo má zkrácený výraz konkurenci v jiném již existujícím lexému (*motuo*) a tudíž je zachování vysvětlujícího morfému nutné z hlediska srozumitelnosti promluvy.

5) Přímá výpůjčka

V souvislosti se zvyšující se důležitostí užívání cizích slov a větším rozšířením znalosti cizích jazyků mezi Číňany se v současné době objevuje celá řada výrazů – převážně se jedná o zkratky – pro jejichž záznam bývá použita latinka/které jsou přejaty pomocí latinky.

Existují dva typy takových výrazů, přičemž prvním je tzv. **přímo přejatý typ**, např. IMF (Mezinárodní měnový fond), WTO (Světová obchodní organizace), APEC (Ekonomické seskupení Asie a Tichomoří), GDP (hrubý domácí produkt), CPU (procesor), CEO (výkonný ředitel obchodní společnosti), DNA, UFO, SOS, WC, CD, DVD, BBC, TV nebo MTV.

Druhým typem je tzv. **typ smíšený**. Při jeho tvoření se použije výraz zapsaný latinkou, za/před který se navíc umístí jeden nebo dva znaky, které výraz dovysvětlí: AA 制 (zaplatit napůl; zhi = systém), CT 扫描 (vyšetřit pomocí výpočetního tomografu sǎomiáo = oskenovat), BP 机 (beeper, pager; jī = přístroj), atp.

Podrobně je tato kategorie tzv. přímých výpůjček – v naší práci **písmenných slov** - pojednána v naší případové studii viz další část práce.

Významným čínským autorem, který se zabývá problematikou přejímek specificky grafemických je Liu Yongquan (LIU 1994, 2001, 2002, 2002a, 2009), jehož přístup bude diskutován v kap. 14 v souvislosti s písmennými slovy.

7 Obecná teorie přejímání

7.1 Vymezení termínu přejímání. V této části práce se pokusíme popsat a vysvětlit proces přejímání tak, aby zahrnul všechny jevy, principy, zákonitosti i projevy s tímto procesem spojené a tento proces podmiňující na základě výše uvedených definic přejímání a klasifikace přejímek. V rámci této práce se zaměříme na analýzu problematiky východisek procesu přejímání, které se nacházejí v protikladu k výsledku přejímání – výpůjčce.

7.1.1 Vymezení přejímání vůči nadřazenému konceptu v oblasti jazykového kontaktu.

Přejímání lze dle Martineta charakterizovat jako jeden z typů interference jazyků (1964: 162). Mezi tyto interference řadíme *code mixing a code switching* o němž hovoříme u bilingvních mluvčích. Jazykový prostředek je chápán jako výpůjčka/přejímka v okamžiku kdy je užíván monolingvním mluvčím. Teprve takovouto jednotku považuje Mahootian za součást procesu přejímání. Do procesu přejímání tedy nespádají tzv. *nonce borrowings* – **nepravé výpůjčky** (MAHOOTIAN 2006: 513), ty se používají pouze v rámci tzv. *code mixing* při komunikaci bilingvních mluvčích.

Nepravé výpůjčky můžeme naopak podle Haugena, který upozorňuje na možnou nedokončenost či neúspěšnost procesu přejímání, chápat jako jednu z možných počátečních fází procesu přejímání.

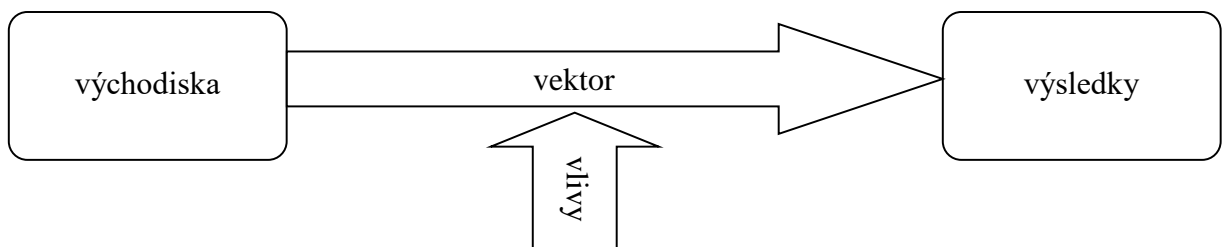
7.1.2 Terminologické varianty. Termín **prejímání** považujeme za nejvhodnější český termín. Popisuje jednoznačně, že se jedná o proces. Není zcela ekvivalentní nejčastěji užívanému anglickému termínu „borrowing“, protože neodkazuje k výslednému produktu procesu přejímání, což považujeme za vhodnější. Nenes konotace lexému vypůjčit.

Termín **přejímka** (KARLÍK 2002: 542) považujeme za nejvhodnější pro popis jazykové jednotky v rámci procesu přejímání. Termín **vypůjčování** (jakožto doslovný ekvivalent výrazu „borrowing“ označujícího proces) považujeme spolu s nejčastějším termínem pro výsledný produkt – **vypůjčkou** (KARLÍK 2002: 542; LOTKO 2005: 124) – za zavádějící. Termín výpůjčka i vypůjčování pohlíží na daný jev pouze z úhlu pohledu přijímajícího jazyka. Oba tyto lexikální prostředky konotují vrácení vypůjčeného, což je i v přeneseném slova smyslu v případě „ jazykové výpůjčky“ vzácné. Termín **vypůjčka** doporučujeme užívat pro výsledek procesu přejímání.

Dále doporučujeme neužívat s termínem výpůjčka synonymně termín **xenismus** jak činí Daneš „Dobře víme, že v současné době dochází k velkoplošnému přejímání xenismů (především anglicismů...)“ (2002/2009: 234). Termín **xenismus** je uspokojivě definován v Encyklopedickém slovníku češtiny v prvním bodě definice (KARLÍK 2002: 554), xenismus je zde chápán jako jazykový (i nejazykový) prvek, který odchýlením od normy platné v daném prostředí či kontaminací norem naznačuje cizost.

7.1.3 Popis procesu přejímání lze podle nás schematizovat následujícím způsobem:

Obrázek 1 Obecný rámec procesu přejímání

V předchozím schématu můžeme vidět faktory účastnící se procesu přejímání: (a) východiska procesu, (b) vektor procesu, (c) vlivy na vektor procesu a (d) výsledek procesu. Pokud budeme aplikovat toto schéma na proces přejímání, lze mezi **východiska procesu** zařadit (a₁) přejímanou jazykovou jednotku, (a₂) subsystém jazyka, z něhož je

přejímána, (a₃) jazyk, z něhož je přejímána (a do něhož směřuje), (a₄) funkční zdůvodnění, proč je přejímána, a (a₅) intenzitu mezijazykového kontaktu. Mezi **vektory procesu** lze zařadit (b₁) způsob transferu přejímky a (b₂) adaptaci přejímky. Mezi **vlivy na proces** lze zařadit (c₁) médium procesu, (c₂) agens procesu, (c₃) způsob přejetí a (c₄) pravidla a lingvistické zákony ovlivňující proces. Mezi **výsledky procesu** lze zařadit (d₁) výsledný produkt – výpůjčku – a (d₂) efekt přejetí na subsystém a jazyk.

7.1.4 Shrnutí užívané terminologie (viz obr. 2)

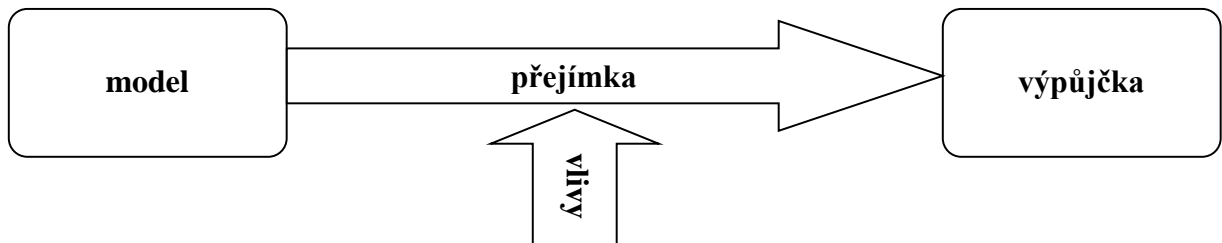
Proces budeme zvat **přejímání**.

Přejímanou jazykovou jednotku v průběhu procesu budeme zvat **přejímku**.

Vypůjčovanou jazykovou jednotku budeme zvat **modelem** (HAUGEN 1950: 212).

Výsledný tvar v přijímajícím jazyce (DANESI 2004: 184) budeme zvat **výpůjčkou**.

Obrázek 2 Termíny popisující proces přejímání

7.2 Dílčí aspekty procesu přejímání

Východiska procesu lze rozdělit na samotnou vypůjčovanou a dále přejímanou jazykovou jednotku (model) a₁, podmínky v dárcovském jazyce (subsystém a₂, samotný jazyk a₃) a podmínky v přijímajícím jazyce (funkční motivace potřeby přejetí a₄, intenzita kontaktu s dárcovským jazykem a₅).

7.2.1 Na základě **subsystému jazyka**⁴, z něhož pochází přejímaná jazyková jednotka, se klasifikují výpůjčky/přejímky. Jednotlivé typy uvádí Karlík (2002: 542), Thomasson (2006: 671), a Salzman (2007: 145). Uvedeme příklady výpůjček z čínštiny, které odpovídají jednotlivým subsystémům:

- 1) **Fonologické/fonetické** – produktivita slabik *a, ka, ga, ni* v současné čínštině (NOVOTNÁ 1968: 316–317); čínština v novodobé historii oficiálně nepřejala žádný nový foném
- 2) **morfologické** – plurálový sufix *men* přejatý z mongolštiny; víceslabičné morfémy – *hulu, hudie, meigui, laji, geda*
- 3) **slovotvorné** – produktivní používání prefixů u hybridních kompozit: *chao-* [super-/hyper-]
- 4) **syntaktické** – přejímání konstrukcí s vedlejší větou přívlastkovou z angličtiny
- 5) **textové** – forma publicistických textů a jejich výstavba – úvodník, fejeton
- 6) **lexikální** – přejímání slovních tvarů – *kafei* [káva]; *motianlou* [mrakodrap]; *huoche* [vlak]
- 7) **sémantické** – přejímání obsahu lexikálních jednotek *hong* – [rudý] ve smyslu [revoluční, komunistický]
- 8) **frazeologické – přejímání ustálených spojení jako** – *kongzhong louge* [*Castella in Caeli*] (YIP 2000: 329); *ai jiaode gou bu yao ren* [*Canis timidus vehementius latrat quam mordet*]
- 9) **pragmatické** – zavedení vykání [Vy] v současné čínštině – **zájmeno** *nin* 您 s funkcí vykání; genderové rozlišení zájmena *ta* 他她它 v 3. os. j.č.; zavedení formálního pozdravu *nihao*; prosazení užívání výrazu *xiexie* [děkuji]
- 10) **pravidel** – Sarah Thomasson mluví o přejímání jazykových pravidel (2006: 671), nám se ale nepodařilo identifikovat v čínštině žádný jev který by tento typ půjčování dokladoval.

---

⁴ Termín subsystém jazyka zahrnuje jazykové plány, styly, sémiotické dimenze, gramatická a ortografická pravidla a grafický systém.

- 11) **ortografické** – Salzman (2007: 145) uvádí příklad anglického *debt*, v němž je grafém **b** přejet z latiny z důvodu prestiže, původní psaná podoba je *detto*. V čínštině lze uvažovat o případech použití japonských forem čínských znaků.

Domníváme se, že kromě výše uvedených jedenácti druhů výpůjček/přejímek můžeme u čínštiny rozlišovat ještě kategorii dvanáctou, a to **výpůjčku grafemickou**. Ta nabývá na významu ve druhé polovině 20. století, a především ve století 21. V souvislosti s rozvojem internetové komunikace. U **grafemické výpůjčky** se jedná se o přejetí cizího grafému do grafemického systému jazyka. Pro ilustraci uvedeme příklady několik grafemických výpůjček v čínštině.

- (1) Příkladem zavedení nového grafemického prvku jsou znaky 凸 *tu* [konvexní], 凹 *ao* [konkávní] pocházející z období dynastie Tang (618-907). Dalším příkladem je vypůjčení grafému svastiky 卍 *wan* s významem [deset tisíc]. Od devatenáctého století byly pod vlivem západní kultury přejeté nové grafické znaky pro chemické prvky až na případ asi třinácti tradičních čínštinou vyjadřovaných chemických prvků tak byly vytvořeny znaky pro všechny ostatní chemické prvky v čínštině, např. 铂 *bo* [platina] (znak platina byl utvořen z původního čínského znak 白, který se čte také *bo* a znamená bílý a grafického sémantického prvku (determinativu) 钅, jenž znamená kov nebo zlato. Složený význam tohoto znaku je bílý kov/bílé zlato, což je současný čínský hovorový výraz pro platinu. K původnímu modelu odkazuje v této výpůjčce (ale platí to i pro výpůjčky ostatních chemických prvků) výslovnost iniciály výpůjčky ve formě hlásky p (v grafické podobě pinyinu *b*). Tento způsob tvoření znaků byl využit také pro některé základní organické chemické sloučeniny, jako např. alkany 烷, alkeny 烯, alkiny 炔, apod.
- (2) Od druhé poloviny 20. století nabývá na významu další způsob přejímání grafemických prvků do čínského znakového písma, a to přejímání grafémů latinské abecedy a okrajově i řecké alfabety. Tyto grafické prvky se postupně staly standardní součástí čínského písma a v souvislosti s tím

jazykového systému. Pro příklad uvedeme, že slovník XHC (XHC 2005: 1831–1835), uvádí 182 slov, jejichž počátečním grafémem není čínský znak, ale znak latinky nebo jiné grafické soustavy. Tento slovník považujeme za reprezentativní ve vztahu k současnému úzu čínštiny (obsahuje 70 000 hesel a je dílem Čínské akademie věd). Tyto přejímky jsou převážně akronyma (139 položek, např. *ABS, AIDS, APEC, CAD, CPU, DNA, EPT* atd.) nebo se jedná o kombinace čínských znaků a přejaté grafiky (38 položek s písmenem na první pozici, např. α 粒子 [částice alfa]; γ 刀 [gama nůž]; IP 地址 [IP adresa]; T 细胞 [lymfocyty T]) Podobným způsobem, bez převzetí grafického prvku byla tato slova přejata i do češtiny. Pod vlivem IT technologie, jsou do čínštiny přejímány výrazy, které nejsou vůbec součástí čínského grafemického systému a obsahují jen kompletně cizí grafémy a zároveň se nejedná o akronyma (jsou to slova jako *e-mail, hi-fi, internet, tel.*).

V návaznosti na Garretův komentář k Sankoffové výroku „*Contact can give rise to change in any of a language subsystems...*“ (GARRETT 2004: 55; SANKOFF 2001), můžeme konstatovat že předmětem přejímání jsou prvky určitého jazykového subsystému. V důsledku přejetí těchto prvků může v jiných subsystémech jazyka docházet k procesům, které jsou s tímto procesem spojené a dale jej dotvářet. Thomasonová (2006: 671) hovoří o **přímé, a zprostředkované přejatelnosti** prvků určitého jazykového subsystému. Thomasonová uvádí, že obvyklým prvkem jazykového přejímání je slovo a že fonologické, morfologické a syntaktické vlastnosti znaku jsou až důsledkem přejetí lexikálního. **Ačkoliv výsledek přejímání registrujeme na mnoha jazykových subsystémech, jedná se u některých z nich pouze o adaptaci přejímaného znaku do cílového jazyka, nikoliv o samotný proces přejetí.**

V případě čínštiny u níž mají přejímané grafemické prvky často pojmenovávací funkci můžeme i u grafemického přejímání uvažovat jako o přímém prostředku přejetí. Z hediska Hjelmslevovy formulace kdy přejímán může být pouze znak (HJELMSLEV 1971:

57) můžeme konstatovat, že ačkoliv je v případě grafemických přejímek do čínštiny z modelového jazyka přejímána figura (neznakový prostředek) v jazyce cílovém (čínštině) naplňuje funkci pojmenovavací. Figura modelového jazyka reprezentuje celou jeho slovotvornou strukturu a zapojuje se do lexikální slovotvorné struktury cílového jazyka.

V závěru této části práce můžeme konstatovat že:

Přímo (nikoli zprostředkovaně) lze z modelového jazyka přejímat pouze znak. Specifickým případem je čínština kdy je přejímán i pouze grafém (neznak), který ale v cílovém jazyce plní funkci znaku.

7.2.2 Jazyk. Otázka jazyka, z něhož se přejímá, je důležitá ze dvou úhlů pohledu: co ještě lze chápat jako jazyk z hlediska procesu přejímání a jakým způsobem jazyk, z něž se vypůjčuje model v korelaci vůči jazyku, do něž se přejímá, ovlivňuje samotný proces přejímání.

7.2.2.1 Jazyky, z nichž se přejímá

Z hlediska pojetí přejímky u různých autorů můžeme registrovat výrazné difference jak je pojímán modelový jazyk. Tzn. Co může být zdrojem přejetí jazykového prostředku abychom stále mohli mluvit o přejímce. Definice až na výjimku vždy hovoří o „druhém/jiném/*another*“ jazyce, což můžeme chápat v obvyklém smyslu výpůjčky podle jazyka původu (germanismus, anglicismus, rusismus atp.). Toto pojetí je na mnoha místech v literatuře rozšiřováno např. v souvislosti s tzv. *intracultural borrowings* (intrakulturními přejímkami - ANDERSON 1973: 96). Podle Andersona lze proces přejímání rozdělit na interkulturní (mezi jazyky) a intrakulturní (uvnitř jazyka). Anderson uvádí tři typy intrakulturních výpůjček, a to (a) přejímky z dialektů, (b) přejímky ze sociolektů a (c) *learned words* („intelektuální přejímky“ – úmyslná přejetí zaniklých či zastaralých výrazů – např. české „hejtman“). Saussure (SAUSSURE 2007: 184) pro tento typ výpůjčky zavádí termín „vědecká výpůjčka“.

(3) V kontextu čínské lingvistiky můžeme dodat, že Tang (2002: 1–4) dělí výpůjčky na vnější, regionální a výpůjčky z dialektů. Vnější pak dále na anglicismy a japanismy, regionální na taiwanismy a hongkongismy a výpůjčky z dialektů dělí na výpůjčky z dialektu pekingského, kantonského a šanghajskeho. Chen (1999: 99–100) dělí výpůjčky na výpůjčky ze staré čínštiny, z ostatních čínských dialektů a z cizích jazyků. Množství těchto intrakulturních přejímek je v čínštině rozsáhlé a poměrově podobné množství přejímek interkulturních.

V závěru této části práce můžeme konstatovat že:

Přejímat lze interkulturně (mezi dvěma jazyky), anebo intrakulturně (uvnitř jazyka). Typ modelu má důsledek pro proces přejímání. Intrakulturní přejímky lze klasifikovat na intelektuální přejímky, regionální přejímky, přejímky z dialektů, přejímky ze sociolektů a přejímky oborové.

7.2.2.2 Vliv charakteru modelového jazyka na proces přejímání

7.2.2.2.1 Genetická příbuznost

Haspelmath (2008: 54) uvádí, že genetická blízkost může zvyšovat pravděpodobnost přejímky mezi jazyky, zejména tehdy kdy se mluvčí jazyků navzájem dorozumí. Domníváme se, že současná situace přejímání do čínštiny je do jisté míry analogická jazykové situaci u nás v národním obrození (při rozvoji české jazykové kultury bylo použito mnoho jazykových přejímek z blízkých slovanských jazyků – polština, ruština, jejichž uplatnění a zasazení do českého jazykového prostředí napomohla alespoň částečná srozumitelnost takového výrazu). (STICH 1994). Motivací pro tento typ přejímky ovšem nemusí být genetická příbuznost jazyků, ale kulturní, areálová apod. blízkost.

(4) V případě čínštiny můžeme podobnou situaci nacházet v případě přejímek z geneticky příbuzných jazyků – dialektů (viz komentář k čínským dialektům výše). Podobnou roli jako dialekty čínštiny mají v procesu přejímání do čínštiny oblasti jež jsou kulturně a jazykově do značné míry nezávislé (Taiwan, Hongkong,

Singapur). Tyto jazykové oblasti jsou od standardní čínštiny (*putonghua*) vzdáleny vlastní normou⁵. Na Taiwanu je jako norma prosazována 國語 / 国语 *Guóyǔ*; v Singapuru 新加坡标准华语 *Xīnjiāpō Biāozhǔn Huáyǔ*. Kromě toho je jak v Singapuru oficiálně tak v Hongkongu polooficiálně podstatou vládní politiky prosazování vzdělávacího bilingvismu, kde jeden z jazyků je angličtina. Tento vzdělávací bilingvismus pak u obyvatelstva nastoluje reálný bilingvismus, jenž jak víme usnadňuje a zmnožuje přejímání cizích modelů.

Genetickou příbuznost můžeme chápat jako aspekt, který podporuje proces přejetí, významnější roli v tomto procesu ale pravěpodobně hraje příbuznost kulturní a areálová. Podmínky přejímání, které nemusíme vnímat jako čistě jazykové, zahrnuje Martinet (1964: 162) v konceptu tzv. lidového/obecného přejímání.

7.2.2.2 Typologická příbuznost.

Podobně jako genetickou lze i typologickou příbuznost jazyků chápat jako významný faktor ovlivňující jazykovou interferenci. Vliv typologie jazyků na proces přejímání zpochybňují Thomason a Kaufman (1988). Haspelmath (2008: 54) naopak zdůrazňuje, že pro přejímání, a zejména pro přejetí gramatických jevů, je otázka typologické blízkosti jazyků klíčová. Závěry naší práce ukazují, že stejně jako genetickou, tak typologickou příbuznost jazyků nemůžeme v procesu přejímání přeceňovat. Přehlédnutí situace v oblasti grafemických výpůjček, které se stávají hojně užívaným prvkem současné čínštiny ukazuje, že ani jazyková typologie a genetika nemusejí být prvotním hybatelem procesu přejímání. V našem schématu přejímání typologický a genetický factor zahrnujeme do části vektoru přejetí.

Výše řečené dokladuje to, že ačkoliv jsou pro proces přejímání v současné čínštině k dispozici modely v typologicky, geneticky (a grafemicky viz dále) blízkých jazykových oblastech (Taiwan, Japonsko, Hongkong), tak proces přejímání nevzniká na základě této

---

⁵ Termín norma zde chápeme ve smyslu (NEBESKÁ 1996 a STARÝ 1995).

genetické a typologické blízkosti, ale je veden z typologicky a geneticky vzdáleného modelu – angličtiny.

Z hlediska vlivu genetické a typologické příbuznosti jazyků budeme v procesu přejímání rozlišovat:

- **import/kopírování**, kdy je znak z hlediska svých vztahů v jazykovém systému nově přiřazen k formě obsahu i výrazu cílového jazyka, Je velmi obtížné si představit tento typ vůbec. V jistém smyslu lze o tomto typu přejímky uvažovat mezi geneticky příbuznými jazyky a dialekty. V případě čínštiny se může jednat o následující příklady – KTV z japonštiny, Q z taiwanské čínštiny – jedná se větinou o vzácné případy.

- **substituci**, kdy je při přejetí znaku v cílovém jazyce oproti modelovému jazyku změněn vztah znaku k jednomu či více jazykovým subsystémům a to z hlediska výrazové nebo obsahové složky znaku. Kategorii substituce dělíme dále na **substituci fonémů/hlásek, grafémů**, dale pak **morfémů** (tzv. gramatický kalk) a **slov** (tzv. sémantický kalk).

- **deskripce**, kdy u výpůjčky registrujeme pouze **korespondenci formy obsahu**⁶ ke znaku modelového jazyka. Kategorii deskripce lze dělit na deskripce denotační a deskripce konotační (HJELMSLEV 1972: 119–130). **Denotační deskripce** se míní takové přejetí znaku kdy je v korespondenci s obsahovou formou jazyka modelu vytvořen obsahový prvek v cílovém jazyce. V **konotační deskripce** se obsahová forma jazyka modelu přejímá včetně určité konotace.

U deskripce při procesu přejímání dochází k tomu, že jsou v cílovém jazyce pro konstrukci znaku jsou navíc užity původní výrazové a obsahové složky jiných znaků cílového jazyka a to nejméně dvou.

Zjištěním naší práce je, že kategorie importu není pro přejímání z angličtiny do čínštiny typická. Z původní nicotnosti však vlivem přejímání písmenných slov narůstá. Naopak kategorie substituce a deskripce registrujeme v současných přejímkách do čínštiny hojně.

---

⁶ Až v tuto chvíli začínáme používat Hjelmslevovu koncepci jazykového znaku (Hjelmslev 1972; Eco 2009)

Příklady jednotlivých kategorií v čínštině:

A) **import/kopírování:** internet (není foneticky totožné, ale je přejata úplná hlásková podoba slova (**DDT** - *diditi* [ti-ti-tchi])

B) **substitute:** B₁) fonémů (chocolate [ˈtʃɒkəlɪt]); čínská podoba (*qiaokeli* 巧克力 [čchiao-kche-li]) vzniká za substitute fonémů **p**→**iao** a elize fonému **k**, kterou, lze však také interpretovat jako substituci fonému **k**→∅ (FALTÝNEK 2014)

B₂) grafémů (*mini* 迷你 [**mini**]) totožná fonetická forma, ale jiné grafémy

B₃) morfémů (*chaoji shichang* 超级市场 [**super, market**])

B₄) slov (*hong* 红 [**rudý**] ve smyslu [revoluční, komunistický])

C) **deskripce:** C₁) denotační (chuzu qiche 出租汽车 [**taxi**] analyzováno jako [pronajmout, vůz])

C₂) konotační (chouyang) 臭氧 [**ozón**] analyzováno jako [smrdět, kyslík] oheň vůz

7.2.2.2.3 Grafemická příbuznost

V otázkách přejímání nebývá grafemická příbuznost jazyků příliš zohledňována. Už **DeSaussure** přisuzuje písmu pouze pomocný charakter: „*Jazyk a písmo jsou dva odlišné znakové systémy, přičemž druhý existuje výlučně proto, aby reprezentoval první [...]* jediným předmětem [lingvistiky] je slovo mluvené.“ (SAUSSURE 1967/2007: 59). Jedním z autorů, který naopak písmo vřazuje zpět do lingvistiky tím, že je ustavuje jako nedílnou součást člověka jeho myšlení a jazyka je **Walter Ong** (2006: 94–134). Na vlivy grafemické příbuznosti upozorňuje také **Daneš** (2009: 235–8) když podtrhuje, že jsou anglicismy v češtině čteny na základě své psané podoby (fotbal, radar, ale laser a bejzbol). V případě čínštiny je dopad na proces přejímání mnohem větší než v tomto případě, na základě nepříbuznosti grafemických systémů.

- (7) Jak jsme si již naznačili v popisu čínštiny i u specifického grafemického systému, jako je čínské znakové písmo, dochází při procesu přejímání ke kontaminaci prostředky jiných grafemických systémů písmeny jako je latinka a řecká abeceda. V čínštině má použití těchto grafémů cizích grafemických soustav vliv na

výslovnost přejímky, která je často vyslovována při nápodobě jazyka modelu. U výrazů u nichž nedochází k přejímání cizích grafémů vede grafemická nepříbuznost mezi čínštinou a angličtinou k fonologické a grafemické transpozici do čínštiny (*bijini* 比基尼 **bikini**; *mini* 迷你 **mini**). Vzhledem k tomu, že většina používaných čínských znaků nemá pouze funkci fonetickou ale má také funkci sémantickou, dochází u přejímek do čínštiny dného obsahem v přejímání použitých čínských znaků: *heike* 黑客 **hacker** [černý; host]. Dobrým příkladem přejetí znaku s významovým posunem je převádění názvů firem či výrobků, s úmyslným výběru znaků s pozitivní konotací (např. *Tefu* 特富 **Teflon** [speciální; bohatý]).

- (8) U grafemicky blízkého jazyka – japonštiny – je situace v přejímání odlišná. Čínština má tendenci přejímat z japonštiny výrazy prostřednictvím textů psaných čínskými znaky a tyto výrazy přejímá jakožto „grafickou výpůjčku“ ([HEŘMANOVÁ-] NOVOTNÁ 1967: 614). V souvislosti s tím tak nedochází k přejetí fonetické podoby modelu a slovo je vyslovováno na základě čínského čtení daných čínských znaků. Případná fonetická korespondence mezi přejímkou a japonským modelem může být způsobena sino-japonským čtením znaků, které byly původně přejaty z čínštiny do japonštiny včetně své fonetické podoby v období 6.–10. století. Časté jsou případy z počátku dvacátého století, kdy byl výraz jakožto kalk přejat z evropského jazyka do japonštiny a následně v psané podobě přejat do čínštiny (**philosophy** – *tetsugaku* – 哲学 [*zhexue*] (vysl. *če-süe*)).

Domníváme se, že výše uvedené příklady související s čínštinou, ale i češtinou, nám dovolují chápat grafemický subsystém jako plnohodnotný subsystém jazyka, což ukazuje role grafemické příbuznosti jazyků v procesu přejímání. Tuto část lze tedy shrnout následujícím výrokem:

Genealogická, typologická a grafemická korelace výchozího a přijímajícího jazyka má vliv na charakter procesu přejímání a volbu způsobu přejetí. Má však malý vliv na iniciaci procesu přejímání.

7.2.3 Motivace k přejetí

Pro proces přejímání je důležitá motivace k přejetí do cílového jazyka. Podle Bolingera (1968: 91) je proces přejímání nedílnou součástí „kulturní difúze“ tzn. je součástí jazykových i nejazykových kulturních interferencí. Proces přejetí lze hodnotit z hlediska funkce, kterou vypůjčované slovo hraje v určité kulturní oblasti anebo jazykovém subsystému. Mahootian (2006: 513) rozlišuje *necessary loans* „výpůjčky nutné“ – ty, jež zaplňují lexikální mezery vzniklé rozšířením nových konceptů do cílové kultury. Dále rozlišuje *unnecessary loans* „výpůjčky nadbytečné“ – ty, které koexistují s domácím analogickým lexikálním prostředkem, jsou ale sémanticky posunuty – mají buď odlišnou konotaci nebo denotaci. S podobnou intencí používá Myers-Scotton (2002: 239) termíny *cultural borrowings* „kulturní výpůjčky“ a *core borrowings* „přejímky z/do jádra jazyka“ – vztahu k Mahootianovým konceptům se věnujeme následně. Hjelmslev (1971: 61) v oblasti funkční motivace výpůjčky nezavádí nové termíny. Hjelmslev však z hlediska vypůjčování rozlišuje případy kdy:

- 1) **znak následuje věc, kterou označuje** do cílové kultury/jazyka – k této skupině můžeme přiřadit výše uvedené termíny *necessary loan/cultural borrowing*
- 2) **slovo se přejímá z potřeby napodobovat** jazyk/kulturu modelu s tím, že se v cílovém jazyce nacházejí lexikální prostředky, které jsou přejímce analogické – k této skupině můžeme přiřadit výše uvedené termíny *unnecessary loan/core borrowing*
- 3) **u dvojjazyčného obyvatelstva** se zavádí výpůjčka proto, že je obtížné odlišovat užití prostředků jednotlivých jazykových systémů – k této skupině můžeme přiřadit již dříve uvedený termín *language mixing*

V současné čínštině je dominantní motivací přejetí výrazu potřeba pojmenovávat nové koncepty, ad koncepty bodu jedna. Druhý typ motivace také není zanedbatelný (příklady takových přejímek v současné čínštině jsou výrazy jako *OK*; *baibai* pro [nashledanou]; *xiu* pro [šou]). Třetí typ motivace přejetí souvisí s diglosií současné čínštiny při používání úředního a psaného jazyka a dialektů, což je typické pro většinu obyvatel Číny.

Shrnutí části 7.2.3:

Pro charakter procesu přejímání je důležitá motivace k přejetí – zda přejímka zaplňuje lexikální mezeru, zda napodobuje modelový jazyk či zda vzniká míšením jazyků.

7.2.4 Intenzita a charakter kontaktu

Přejímání mezi dvěma jazyky probíhá v určitém časovém období dominantně jedním směrem, Anderson nazývá modelový jazyk takového přejímání *primary loaner* – „dominantní půjčující“ (1973: 95); v Kořenského pojetí se jedná o výše zmíněný termín “centrum iradiace“ (2004: 100).

Pro charakter přejímání mezi dvěma jazyky je rozhodující intenzita jejich vzájemného kontaktu. Intenzita jazykového kontaktu ovlivňuje podle Sarah Thomason (2001: 70–71) zejména objem výpůjček a rozsah subsystémů, z nichž přejímání probíhá. Intenzitu kontaktu mezi cílovým a modelovým jazykem z pohledu modelového jazyka Thomasonová třídí do pěti kategorií:

1. příležitostný kontakt (přejímají se pouze lexémy mimo jazykové jádro)
2. mírně intenzivní kontakt
3. intenzivní kontakt (lexémy jádra, nelexikální jednotky)
4. kulturní tlak
5. velmi silný kulturní tlak (vše je možné, strukturní rozvrat přijímajícího jazyka)

Thomasonová rozlišuje těchto pět intenzit jazykového kontaktu ovlivňujícího přejímání, ale z jejího výkladu nemůžeme zcela jednoznačně dovodit jaká jsou kritéria jejího třídění intenzity. Uvádí například, že mezi příležitostným a intenzivním kontaktem je rozdíl v tom, že u intenzivního kontaktu dochází k přejímání i lexémů, které jsou součástí tzv. lexikálního jádra (core). Toto jádro ale nemáme dostatečně definováno a pokud bychom jej měli definováno, stejně nejsme schopni rozlišit mezi mírným intenzivním kontaktem a příležitostným. Stejně tak to platí pro rozlišování kulturního a velmi silného kulturního tlaku.

Pokud bychom u mezijazykového kontaktu byli schopni rozlišovat v dostatečném rozsahu míru přejímání mezi jednotlivými subsystemy jazyka, mohli bychom zároveň charakterizovat intenzitu jazykového kontaktu a s tím související intenzitu kontaktu kulturních oblastí (politický vliv, technologický vliv, atd.) jak zmiňujeme v kapitole 2 naší práce.

7.2.5 Postoj

Dle literatury, která řeší problematiku přejímání je při procesu přejímání nutné zohledňovat ještě postoj mluvčích cílového jazyka k přejímkám z určitého modelového jazyka – tj. zda vnímají cizí slova jako negativní či jako pozitivní (neutrální). Na rozdílný postoj národů k přejímání z cizích jazyků upozorňuje Haspelmath (2008: 53–54). Daneš (2009: 238) v této souvislosti hovoří o imunitě jazyků vůči přejímání z určitého modelového jazyka. Tento Danešův přístup obrací pohled na popis intenzity jazykového kontaktu od modelového jazyka k jazyku cílovému. Dalším aspektem Danešova přístupu je obrácení pozornosti k recepci přejímek mluvčími cílového jazyka.

Domníváme se, že postoj k přejímkám nemá vliv na nutné přejímky (podle bodu 1 – 7.2.3), myslíme si však, že by mohl být aspektem přejímání přejímek nedbytečných (podle bodu 2 – 7.2.3). Postoj ovlivňuje způsob přejímání kdy je z hlediska vztahu v jednotlivých subsystemech mezi modelem a jazykem možné volit domácí formy. V případě současné čínštiny může být příkladem vlivu negativního postoje na proces přejímání užití morfematické či lexikální substituce namísto fonetické přejímky. V následující části práce uvedeme rozpracování problematiky cizosti přejímky (viz 9.7).

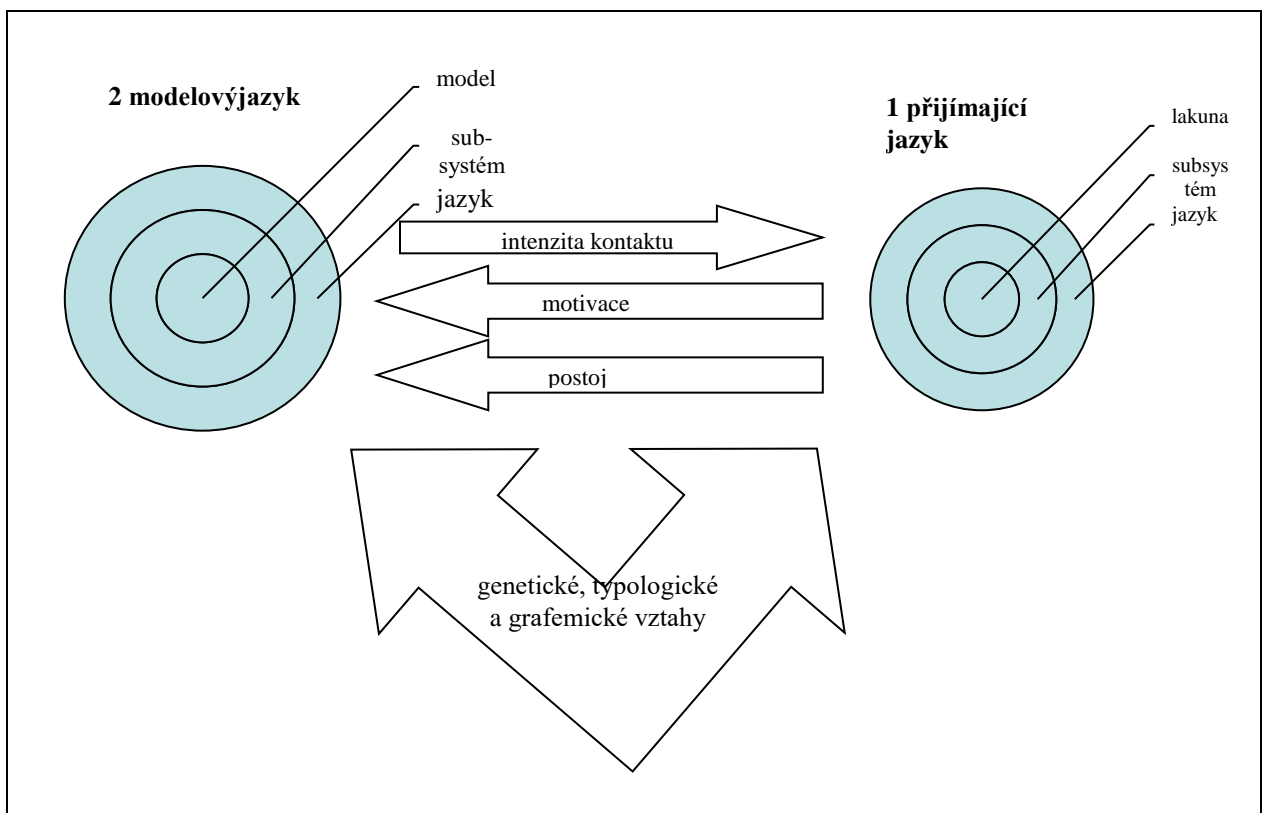
Shrnutí části 7.2.5:

Postoj mluvčích přijímajícího jazyka ovlivňuje zejména volbu způsobu přejímání.

7.3 Shrnutí východisek procesu přejímání

Problematika přejímání bývá v lingvistice nejčastěji studována z hlediska produktů tohoto procesu - výpůjček. Pohlednutí na problematiku přejímání jako na proces a obrácení pohledu na východiska tohoto procesu v předkládané práci s testováním obecných východisek na příkladu čínštiny nám umožnilo se pokusit zformulovat obecný rámec popisu východisek procesu přejímání, jenž je shrnut na obr. 3.

Obrázek 3 Grafické znázornění vztahů v procesu přejímání

8 Vztah neologie a přejetí

Tato práce nahlíží na problematiku přejímání, již se myslí to, že dochází k vytvoření nového tvaru vlivem interference jazyků. Výskyt nového tvaru v jazyce je též předmětem zájmu neologie, která popisuje jejich zavádění v jazyce.

Někteří autoři rozlišují mezi výpůjčkou a neologismem – Heřmanová-Novotná (1967: 614) používá termín indukovaný neologismus pro přejímky, které spadají do námi výše definované kategorie deskripce. Z toho důvodu, že se tato neologie stále zakládá na jazykové interferenci, není důvod ji vyřazovat z kategorie přejímek. Je nutné ji pouze přiřadit k náležité kategorii.

8.1 Pojem neologie chápeme jako hyperonymum k pojmu přejímání (LOTKO 2008) a tím se nezatemňuje vztah neologie a přejímání. Specifické terminologické rozlišování mezi nimi však nevede k vyjasnění popisu procesu přejímání. V tomto kontextu poznamenejme, že Skalička termínu interference říká „vnější jazyková příčina“ (1960: 30).

Výpůjčky bývají řazeny jakožto součást neologie/neologických procesů probíhajících v rámci jazyka (LOTKO 2005; KARLÍK 2002: 284–5). Čínští lingvisté často řadí přejímací procesy s výjimkou fonetických výpůjček do procesů neologických nikoli přejímacích (tabulka 2, obr. 4). Výrazy, které spadají do námi vydělené kategorie deskripce, jsou u různých autorů řazeny střídavě mezi neologii a přejímky (tabulka 2). Na tento jev Heřmanová-Novotná (1967) reaguje zavedením termínu „indukovaný neologismus“. My se v souladu s výše vystavěnou argumentací domníváme, že do oblasti procesu přejímání patří všechny níže uváděné kategorie.

Tabulka 2 Srovnání diskurzu o přejímkách a výpůjčkách, zpracováno podle Shi (2003), Gorelova (1984) a Heřmanové (1967, 1968, 1969) (**W** znamená, že tuto katagorii zmiňovaný autor řadí v rámci svého pojetí do kategorie výpůjček, **X** znamená, že ji do ní neřadí a řadí ji do oblasti neologie)

	吕叔湘 Lǚ Shūxiāng	罗常培 Luó Chángpéi	郑奠 Zhèng Diàn	孙常叙 Sūn Chángxù	周祖谟 Zhōu Zǔmó	高名凯 Gāo Míngkǎi	王力 Wáng Lì	GORELOV	HEŘ.
音译 (纯译音) transliterace/přepis	W	W	W	W	W	W	W	W	W
音兼意译 (音兼意) zvuk a význam	W	W	W	W	W	W	W	W	W
新谐 声字音译 překlad	W	W	W	W	W	W	W	W	W
音译加类名 (音加义) transliterace/přepis a vysvětlivka	W	W	W	W	W	W	W	W	W
半音译 (音加义) hybrid	W	W	W	W	W	W	W	W	W
日语训读汉字词 grafické přejímky z japonštiny	?	?	W	W	?	W	近似 W	W	W
日语音读汉字词 graficko-fonetické přejímky z japonštiny	?	?	W	W	?	W	X	W	W
仿译 (摹借/ 借译词) gramatický kalk	X	W	W	W	?	X	近似 W	W	W
意译 (原词译意) sémantický kalk	X	W	?	W	X	X	X	W	W
意译 (描写词) deskripce	X	W	X	X	X	X	X	X	X

8.2 Níže se pokusíme hierarchizovat kategorie neologie ve vztahu k procesu přejímání.

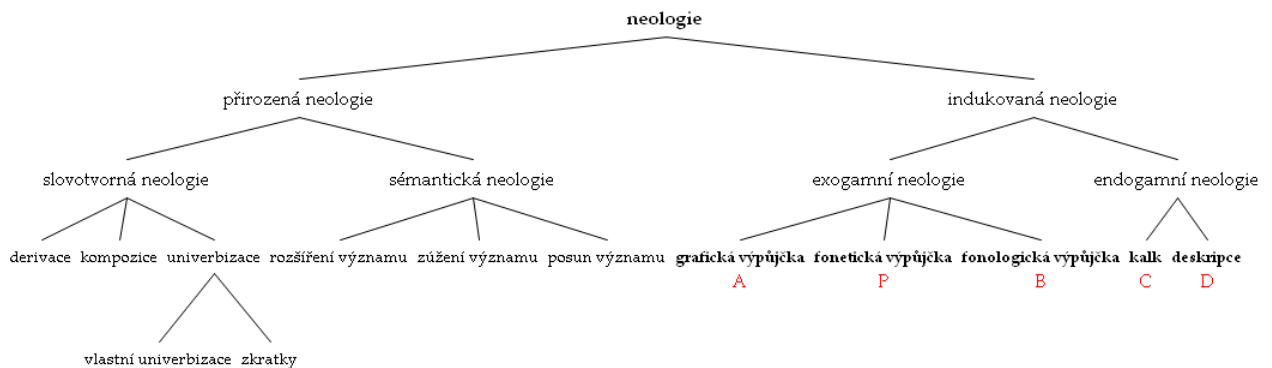
1. Naše klasifikace vztahuje termín **indukovaný neologismus** na všechny typy přejímeček – **import/kopírování**, **substituci** i **deskripce**. Za Heřmanovou-Novotnou užitý termín indukovaný neologismus v užším smyslu budeme dále používat termín *deskripce*. Oproti neologismům vzniklým vlivem přejetí zavádíme termín **přirozený neologismus**, který zahrnuje procesy vytváření nových lexikálních jednotek z vnitřních jazykových zdrojů. Rozlišovacím znakem přirozeného a indukovaného neologismu je existence či

neexistence vnějšího vlivu při vytváření nového jazykového prostředku. Zároveň rozlišování přirozeného a indukovaného neologismu zařazuje *rozšíření významu* k přirozenému neologismu a *sémantický kalk* k indukovanému neologismu, což bude patrné z následujícího výkladu (viz obr. 4).

2. V rámci naší klasifikace rozlišujeme dále indukovanou neologii na exogamní a endogamní. **Exogamní neologie** zahrnuje kopírování/import (tj. fonetickou, fonologickou a grafemckou výpůjčku) a vnáší do jazykového systému cílového jazyka cizí prvky jazyka modelového, kdežto **endogamní neologie** zahrnuje substituci a deskripci a používá k tvorbě nového jazykového prostředku pouze již existující jazykové prostředky jazyka cílového.

Obrázek 4 Klasifikace typů neologie – podrobnější popis termínů souvisejících s přejímáním následuje níže

9 Klasifikace přejímání a výpůjček

Z hlediska procesu přejímání je bezprostředně přístupný výsledný tvar, který zakotví v cílovém jazyce – výpůjčka. Z tohoto tvaru se vychází při klasifikaci typu přejetí a výsledného typu výpůjčky.

Při kategorizaci přejímání je třeba sledovat, jaké vlastnosti přejímky použijeme pro její zařazení. Tzn. přejímky mohou nést rysy více kategorií. Při klasifikaci například může prioritizovat určitou kategorii to, že v procesu přejímání adaptační proces ke kterému odkazuje, byl v procesu přejetí prvotní. Z tohoto úhlu pohledu kategorizaci určuje prvotní přejímací krok.

Na tomto místě se zamyslíme nad možnostmi klasifikace přejímek do čínštiny a posléze představíme náš koncept klasifikace výpůjček.

9.1 Klasifikační principy obecně

„Klasifikace je úplným rozkladem univerza na vzájemně disjunktní třídy pomocí nějaké relace typu ekvivalence.“ (ŠTĚPÁN 2011: 14) K hlavním zásadám klasifikace patří dodržení identity zvolené/sledované/klasifikované vlastnosti, rysu ap. a zajištění nepřekrývání jednotlivých tříd navzájem; ty mají být vůči sobě vyčerpávající (disjunktní). (ČERMÁK 1997: 22)

Jak je vidno z citovaných zdrojů je pro klasifikaci výpůjček nutné rozlišovat pojmy *souřadnost* x *nesouřadnost* a *podřazenost* x *nadřazenost*. Souřadné pojmy jsou pojmy téhož stupně obecnosti, kdežto nesouřadné jsou odlišného stupně obecnosti. Nesouřadné pojmy mohou být podřizené a nadřazené. Na základě těchto pojmů lze vytvořit klasifikační hierarchii, ve které má ovšem smysl klasifikovat pouze pojmy

srovnatelné: mající alespoň jeden společný znak; a *slučitelné*: obsahující alespoň jeden společný prvek. (viz obr. 5 sestaveno podle ŠTĚPÁN 2011: 13–14)

Obrázek 5 Rozlišování pojmů souvisejících s klasifikací

Při klasifikaci jazykových přejímek řadíme jednotlivé přejímky na základě zjištěných vlastností do tříd/paradigmat na základě společného rysu a přiřazení těmto třídám jejich funkce v systému (ČERMÁK 1997: 50). Typy a způsoby klasifikace představujeme níže.

9.2 Klasifikace z hlediska výchozího jazyka nebo dialektu

Nejběžnějším pohledem na výpůjčky a způsobem jejich třídění je jazyk původu/modelový jazyk – anglicismus, sinismus, japanismus, germanismus, sorabismus, bohemismus, slovákismus, rusismus, polonismus, romanismus, atp. Pro čínštinu jsou v diachronním průřezu typické sanskrtismy, turkismy, mongolismy, mandžuismy, japanismy, rusismy a dnes dominantní anglicismy.

V situaci současné normy čínštiny můžeme z tohoto hlediska navíc rozlišovat přejímky z dialektů (šanghajštiny, kantonštiny, pekingštiny) a z regionů (Taiwan, Hongkong, Macao a Singapur), analogicky viz moravismy a silesianismy.

9.3 Klasifikace z hlediska funkce

Prvním kritériem rozlišení přejímek je to zda plní funkci ekonomickou nebo stylistickou.

9.3.1 ekonomickou funkci procesu přejímání můžeme charakterizovat na základě Vachka (1999: 30–32) „...zkoumaná jazyková změna [například přijatá výpůjčka] *mívá funkci terapeutickou, tj. její motivací je potřeba zachovat ohroženou rovnováhu jazykového systému... [případně ji obnovit]*“. Terapeutickou funkcí míníme to, že výpůjčka obsazuje pozici v lexikálním systému cílového jazyka. (VACHEK 2005).

Z ekonomizačního důvodu se přejímá lexikální prostředek proto, že na sebe bere onomaziologickou funkci a její obsah pak není nutno vyjadřovat pomocí domácích prostředků (predikační a nepredikační syntagma).

Jinými ekonomizačními procesy, které provázejí proces přejetí v průběhu adaptace, jsou fonetické elize, abreviace, univerbizace apod.

9.3.2 Můžeme dále rozlišovat **funkci stylistickou** mezi lexikální vrstvou synchronně domácí a cizí (VACHEK 1999: 30–32; MATHESIUS 1932). Stylistická funkce vytváří konkurenční lexikální prostředek již existující lexikální jednotce cílového jazyka. Nemá novou onomaziologickou funkci, pouze doplňuje onomaziologický prostředek. Motivací stylistické výpůjčky mohou být jednak potřeby expresivity ve smyslu Havránkovy aktualizace (1932; 1963: 41) – v případě současné čínštiny se jedná o pozdravy (hi, bye-bye), nadávky (fuck); potřeby identifikace specifických skupin mluvčích (cool, show), anebo se jedná o motivaci potřeby jemnějšího jazykového pojmenování ve smyslu tzv. intelektualizace jazyka (HAVRÁNEK 1932; HAVRÁNEK 1963: 38; viz též JEDLIČKA 1964: 284-90).

Stylistické výpůjčky můžeme lišit na základě tzv. horizontálních a vertikálních jazykových vztahů, tzn. vztahů dialektických a sociolektických: 1) v případě dialektů současné čínštiny je příkladem velké množství hongkongských fonetických výpůjček v kantonštině (má rovněž funkci identifikace mluvčího s kulturou druhého dialektu). Velké množství těchto výpůjček se stalo součástí normy současné čínštiny; 2) v případě sociolektů se jedná např. o slang mládeže a studentů, v němž se vyskytuje velké množství výpůjček užívaných z důvodu identifikace mluvčího se západním způsobem života. Další oblastí využití stylistických výpůjček je terminologie a profesní mluva – kromě potřeb pojmenovávacích je zde často motivací výpůjčky také identifikace odborné komunity s odbornou komunitou celosvětovou. Za zvláštní případ lze považovat argotické výpůjčky, mající eufemizační a kryptickou funkci (OBERPFALCER 1934); v současné čínštině je argotická výpůjčka rozšířená v případě obcházení cenzury internetového obsahu a komunikace a současně slouží argotická výpůjčka k zastření vulgární povahy téhož.

9.4 Klasifikace přejímání z hlediska jazykové politiky – jazykové preskripce

Přejímky můžeme rozlišovat z hlediska toho, zda se v cílovém jazyce objevují přirozeně vlivem jazykového kontaktu, anebo jsou jazykovému společenství preskribovány – v případě současné čínštiny je preskripce velmi častá v oblasti odborné terminologie a vlastních jmen nebo v případech firemních politik (názvů značek, výrobků, reklamních sloganů, etc.). Z hlediska jazykové politiky a preskripce můžeme výpůjčky zkoumat na základě autorit, které motivují proces přejetí. Tyto výpůjčky dále podléhají dalším adaptačním procesům – dobrým příkladem jsou časté univerbizace proskribovaných multiverbizačních přejímek.

9.5 Klasifikace výpůjček z hlediska jejich sémantiky a času

Tato klasifikace výpůjček je předmětem velkého zájmu současné čínské lingvistiky. Řada prací se zaměřuje na přejímky v určité sématické oblasti a období (moderní technika, ekonomika, IT, politika, atp.). Sémantické třídy výpůjček mohou mnohé osvětlit

o charakteru kontaktů mezi zdrojovým a cílovým jazykem (technologický vliv, politický vliv, obchodní vliv, kulturní vliv atp.). Při sledování sémantických tříd můžeme rekonstruovat časová období mezijazykových/kulturních kontaktů v určitých oblastech lidské činnosti. Sémantickému třídění přejímek je svou rozsáhlostí mimo možnosti této práce, věnujeme se jim však v naší případové studii písmenných, resp. cenzurovaných písmenných slov, kde v závěru provádíme třídění i rámcovou kvantifikaci jejich sémantických kategorií – viz kap. 14.9 a 15.6.

9.6 Klasifikace z hlediska procesu přejímání

Proces přejímání může být mezi modelovým a cílovým jazykem **bezprostřední**, anebo se děje na základě **zprostředkování** jazykového kontaktu mezi jazykem modelovým a cílovým prostřednictvím dalších jazyků. Z hlediska zprostředkování jazykového kontaktu můžeme rozlišovat **řetězovou přejímku** a **zpětnou přejímku**.

M (modelový jazyk) → C (cílový jazyk); případně Z (zprostředkující jazyk)

V horním indexu se pak nachází iniciála jazyka: **L=latina, Ř=řečtina, T=turkický jazyk, MC= střední čínština, C=současná čínština, A= angličtina, atp.**

Příklady:

1) řetězová výpůjčka = **ML → Z → Z... → C**

ředkev (rapa^L → raphanus^Ř → rufu^T → lufu^{OC} → lobo^C)

taxi (viz níže)

2) zpětná výpůjčka = **M¹ → C¹/M² → (C²=M¹)**

tajfun (daifong^{MC}[velký vítr] → typhoon^A → taifeng^C)

literatura (文学^{OC}[písemnictví] → 文学^I[literatura] → 文学^C[literatura])

9.7 Klasifikace z hlediska pocitování cizosti přejímky v cílovém jazyce

Při klasifikaci výpůjček z hlediska pocitování cizosti se tradičně rozlišují citátová slova, cizí slova a adaptovaná slova (LOTKO 2005, KARLÍK 2002: 542, NEWERKLA 2004). Citátovými slovy se míní takové výpůjčky, které jsou mluvčími cílového jazyka pocitovány jako složka jazykového systému modelového jazyka. I na citátových slovech se dějí adaptační procesy – přizpůsobení fonologickému systému.

Cizími slovy rozumíme taková slova, která mluvčí pocitují jako přejatá, jsou ale plně adaptována v cílovém jazyce. U adaptovaných slov mluvčí nepocitují jejich původ v druhém jazyce.

Tabulka 2 Rozlišení slov z hlediska pocitování cizosti přejímky

	cizí původ	součást cílového jazyka	vnímáno jako cizí
citátové slovo	+	–	+
cizí slovo	+	+	+
adaptované slovo	+	+	–
domácí slovo	–	+	–

9.8 Klasifikace z hlediska role psané nebo fonetické podoby textu v procesu přejetí

Podle Catforda (1965: 66) a Zhoua (2009: 136) probíhá přejetí z hlediska role psané nebo fonetické podoby textu modelového i cílového jazyka v následující posloupnosti: modelový jazyk psaný → modelový jazyk mluvený → cílový jazyk mluvený → cílový jazyk psaný (pro popis uvedené posloupnosti dále budeme používat akronymickou notaci, $M^P \rightarrow M^M \rightarrow C^M \rightarrow C^P$).

Výše popsaná posloupnost není z hlediska vlivu psané a fonetické podoby modelového a cílového jazyka v procesu přejetí jedinná možnost. Je v současné čínštině hojně zastoupená. Oproti Catford/Zhou registrujeme tři typy posloupností přejetí z hlediska

vlivu psané a fonetické podoby modelového a cílového jazyka, o nichž můžeme uvažovat vzhledem k procesům přejetí v současné čínštině.

- 1) $M^M \rightarrow C^M$ V tomto typu posloupnosti dochází k přejetí lexému z mluvené podoby modelového jazyka bez zřetele k jeho psané podobě. Tzn. jedná se o čistě fonetickou výpůjčku. Výpůjčka má pak vlastní formu v mluvené a psané podobě cílového jazyka. Týká se to např. výše zmíněných hovorových výrazů – hi, či u přejímek z dialektů. Catford (1965: 66) tuto posloupnost přiřazuje k typu 1) a pomíjí to, že tento typ mezijazykového kontaktu nezahrnuje vůbec psanou formu.
- 2) $M^P \rightarrow C^P$ V tomto typu posloupnosti dochází k přejetí lexému na základě psané formy modelového jazyka do grafického systému jazyka cílového. Příkladem jsou grafické přejímky z japonštiny a přejímky písmenných slov z jazyků užívajících latinku (viz níže).
- 3) $M^M \rightarrow C^P$ V tomto typu posloupnosti dochází k přejetí lexému na základě mluvené podoby modelového jazyka do grafického systému jazyka cílového. Tento typ se vyskytuje v případě preskriptivního vytváření lexémů (viz výše)

Výše popsaná posloupnost přejetí Catforda a Zhoua se z hlediska naší klasifikace zařazuje pod bod 1. Zbylé body naší klasifikace oproti nim vydělují posloupnosti přejetí, které můžeme v současné čínštině bezpečně registrovat. Proto dle našeho názoru lépe popisují způsoby přejetí do čínštiny.

10 Typologie lexikálních výpůjček v současné čínštině

Na tomto místě budeme typologizovat výpůjčky do čínštiny a budeme registrovat výpůjčky, z hlediska toho jak se jednotlivá klasifikační kritéria přejetí podílí na výsledné podobě výpůjčky.

Nejprve se zaměříme na popis čistých typů, tzn. takových typů výpůjček, u nichž registrujeme pouze jeden klasifikační aspekt. U následujících typů výpůjček registrujeme více klasifikačních aspektů najednou. Těmto typům se věnujeme v části 10.5 a 10.6.

10.1 Grafemická výpůjčka (G)

Jedná se o přejetí slova nebo slovního spojení z jednoho (modelového) jazyka do jiného (cílového) jazyka jeho **importem/kopírováním** za použití grafémů modelového jazyka; cílový jazyk přitom zachová grafémy modelového jazyka i po proběhlé adaptaci. Tento typ výpůjčky je buď mezi jazyky s odlišným grafemickým systémem (angličtina→čínština) anebo u jazyků se stejným či podobným grafemickým systémem (japonština→čínština).

10.2 Fonetická výpůjčka (F)

Jedná se o přejetí slova nebo slovního spojení z jednoho (modelového) jazyka do jiného (cílového) jazyka jeho přenesením do fonologického systému cílového jazyka; cílový jazyk přitom napodobí fonetickou realizaci modelového slova za použití vlastních nejbližších možných fonetických prostředků a pravidel.

10.3 Kalk (K)

Jedná se o přejetí slova n. slovního spojení z jednoho (výchozího)[modelového] jazyka do jiného (cílového) jazyka jeho doslovným překladem; cílový jazyk přitom napodobí strukturu přejímaného slova nebo slovního spojení za použití vlastních lexikálních prvků (KARLÍKOVÁ 2017). Kalky dále dělíme na kalky gramatické a sémantické.

Gramatické kalky kopírují morfemickou/slovotvornou strukturu přejímaného slova, tj. překládá se každý morfém. (KARLÍKOVÁ 2017)

Sémantické vznikají tak, že slovo existující v daném jaz. v jistém významu získá další význam podle cizí předlohy (KARLÍKOVÁ 2017)

10.4 Deskriptivní výpůjčka (D)

O deskriptivní výpůjčku se jedná tehdy, kdy u výpůjčky registrujeme pouze korespondenci formy obsahu ke znaku modelového jazyka. Kategorii deskripce lze dělit na deskripci denotační a deskripci konotační (HJELMSLEV 1972: 119–130). **Denotační deskripci** se míní takové přejetí znaku, kdy je v korespondenci s obsahovou formou jazyka modelu vytvořen obsahový prvek v cílovém jazyce. V **konotační deskripci** se obsahová forma jazyka modelu přejímá včetně určité konotace.

V čisté podobě se v případě výpůjček slov jedná o jedno až sedmislabičné výrazy, v případě přejatých slovních spojení pak může dosahovat počet slabik až deseti.

10.5 Hybridní typy (H)

O hybridní výpůjčku se jedná, pokud jsou různé složky lexému (morfémy) klasifikovány podle odlišného klasifikačního aspektu.

H=G+K (X ray → X+ 光[X+ 光(ray)])

H=K+F (ice cream → 冰激凌 [冰^K(ice)+ 激凌^F jiling^F (cream)])

10.6 Fúzní typy – splynutí (S)

O fúzní výpůjčku se jedná, pokud je jedna složka lexému (morfém) klasifikována podle dvou klasifikačních aspektů.

S=(FK)+(FK) (mango → 芒果 [芒 *máng*^F(ojíněný, obrvený)^K+果 *guǒ*^F(ovoce)^K])

V uvedeném příkladě je každý morfém výraz pro mango převzat zároveň ve fonetické podobě a zároveň jako kalk (obrvené ovoce).

10.7 Struktura víceslabičných lexémů z hlediska typu přejetí jejich jednotlivých komponentů

Víceslabičné lexémy jsou stukturovány hierarchicky z hlediska toho, jak jsou jednotlivé lexémy při svém vypůjčení komponovány z jiných přejatých lexémů. Naznačuje diachronii lexika – vývoj slovní zásoby týkající se daných lexémů.

Tuto hierarchii zapisujeme podobně jako Packard (2000: 134–215), kdy písmeno označuje slovnědruhovou příslušnost morfému, horní index označuje to, zda se jedná o samostatnou, či nesamostatnou bázi a oproti Packardovi doplňujeme notaci o typ výpůjčky dolním indexem. Tento způsob popisu přejetí víceslabičných výpůjček ilustujeme na lexému *radiokarbonová datace*.

Vysvětlivky:⁷

X^0 = volný morfém anebo kombinace morfémů – *root word*

X^{-1} = vázaný morfém – *bound root*

X^W = slovotvorný afix – *word-forming affix*

X_A = grafická výpůjčka

X_B = fonetická výpůjčka

X_C = kalk

---

⁷ Anglické termíny jsou použity dle Packard (2000: 134–215).

X_D = deskripce

$X \rightarrow N, V, A, Cl, Num...$

Pravidlo

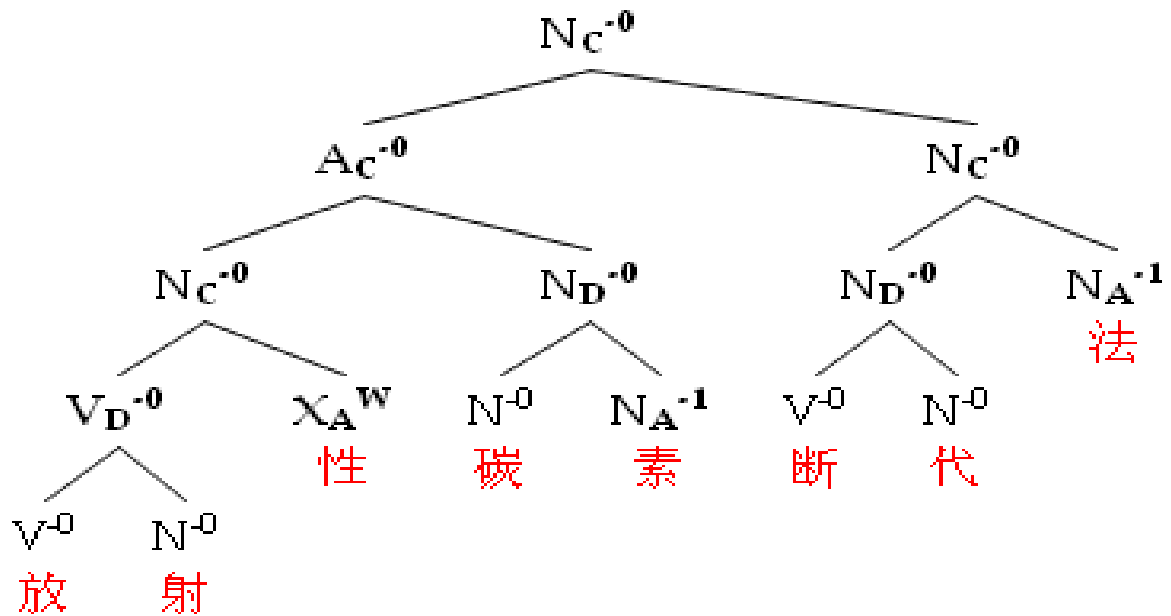
$X^{-0} \rightarrow X^{-0,-1,(W)}, X^{-0,-1,(W)}$

Slovotvorná motivace z přejatého slova se vyskytuje pouze u volného morfému či kombinace morfémů, které samostatně nesou obsah.

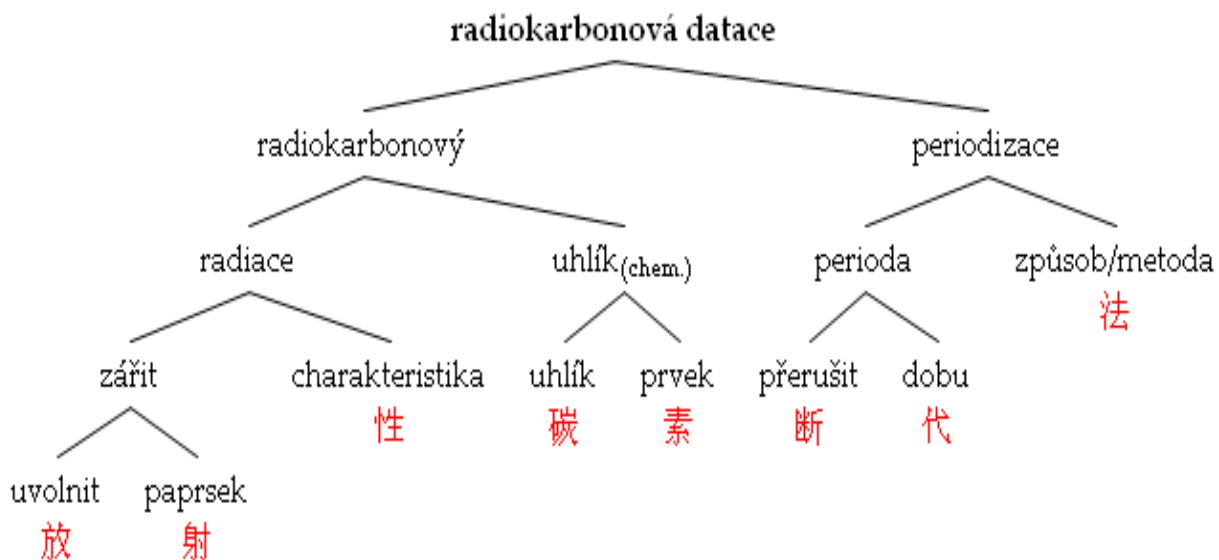
Vázané morfémy nesou obsah vždy v kombinaci s dalším morfémem, protože musejí být doplněny dalším morfémem proto, aby mohly být textově realizovány.

Obrázek 6 naznačuje strukturu v rámci výše uvedeného formálního popisu, obrázek 7 pak v českých překladech morfémů způsob tvorby uvedeného lexému.

Obrázek 6 Struktura víceslabičného lexému *radiokarbonová datace* z hlediska typu přejetí jeho jednotlivých komponentů

Obrázek 7 Český překlad morfémů víceslabičného lexému *radiokarbonová datace*

11 Projevy adaptace při procesu přejímání v jednotlivých jazykových subsystémech

Jedná se o klasifikaci z hlediska subsystému, v němž dojde k adaptačnímu procesu. Z tohoto hlediska rozdělujeme šest základních typů – adaptace fonetické, fonologické, morfologické, slovtvorné, sémantické a grafické. Ne každé slovo projde všemi adaptacemi a ne všemi adaptacemi prochází slovo najednou a ve stejné míře.

11.1 O fonetické adaptaci hovoříme v případě citátových slov. Slovo je v cílovém jazyce komponováno hláskami jazyka cílového. Příkladem je čínská výslovnost přejímky DDT [diditi], které je vyslovováno [ti-di-t^hi]. Čínská výslovnost přejímky užívá oproti modelovému jazyku neznělý konsonant v první slabice, protože v této pozici se v čínštině znělý konsonant nevyskytuje. Ze slova Praha přes snad zprostředkující Prag(ue) [prag^e] pak obdržíme v čínštině [pu-la-ke], atp.

11.2 S jistého úhlu pohledu můžeme hovořit také o fonologické adaptaci. Činíme tak v tom případě, kdy je do cílového jazyka přejata hláska, která se v něm nevyskytuje, a to ani ve smyslu fonému a ani jeho alofonu ve smyslu kombinatorní poziční apod. variety (HJELMSLEV 1972: 66–80). Takovou přejímkou je například hláska [ʊ] – *labiodentální* v tvaru MTV, KTV a nově vytvořeném domácím lexému CCTV. Jsme si vědomi, že tento prostředek nevstupuje do fonologických opozic v cílovém jazyce a stejně tak toho, že přejímky (a také onomatopoeia) jsou vylučovány z komutačního testu na fonologickou funkci. Z tohoto důvodu o fonologické adaptaci *sensu stricto* hovořit nemůžeme, poznamenejme pouze, že ačkoliv se u příkladu [ʊ] o fonologickou adaptaci nejedná, přesto je specifická přejetím nedomácí hlásky, což je naproti předchozím typům zahrnutým pod fonetickou adaptaci výrazně odlišné, a navíc se jedná o prostředek, který je v současné čínštině výrazně frekventovaný.

11.3 Jelikož u čínštiny nemůžeme v plném slova smyslu hovořit o jejím tvarosloví (PACKARD 2000), tak je i proces přejímání na morfologické rovině problematicky uchopitelný a popsitelný. V čínštině nesnadno vydělujeme kategorii morfému, která je v přímé konkurenci se slovním tvarem vstupujícím jako komponent do lexikální jednotky. Rozhodně ale můžeme hovořit o přejetí morfémů z modelového jazyka. Viz komponenty bio-, eco- e- a – er. Pokud bychom chtěli uvažovat o přejetí slovního základu – slovotvorná báze tak již nedokážeme rozlišovat mezi přejetím těchto morfologických prostředků a celé lexikální jednotky. Dalším příkladem morfologické adaptace je adaptace typu *beer – pi(jiu)*, kdy je z fonetických příčin (přejatá slabika *pi* nemůže plnit funkci výrazu samostatně stojící lexikální jednotky) tomuto tvaru přiřazen tvar *jiu – alkohol*, jehož obsah je subsumován obsahem přejaté lexikální jednotky.

11.4 O slovotvorné adaptaci můžeme hovořit v blízkém kontaktu s adaptací morfologickou. O slovotvorné adaptaci podobně jako u předchozích subsystémů můžeme mluvit z hlediska cílového jazyka, kdy přejaté tvary vstupují do slovotvorných procesů čínského slova a stejně tak můžeme sledovat proces přejetí slovotvorné struktury modelového jazyka. Slovotvorná struktura anglického slova *skyscraper* (nebeškrábat-konatelský *suffix*) je převedena do čínštiny v podobě 摩天楼 (škrábat-nebebudova). Morfologický prostředek *-er* je adaptován do čínštiny prostřednictvím slova 楼.

11.5 Z hlediska sémantiky přejímky můžeme rozlišovat 1) úplný import obsahu přejímky z modelového jazyka (typické pro termíny); 2) přejetí některých sémantických rysů lexikální jednotky z modelového jazyka, kdy dojde k převzetí jen některých lexíí (příklad anglického *bar*, kdy je do čínštiny přejata pouze lexie ve významu bar, nikoli ve významu nálevního pultu; 3) rozšíření významu zdrojového slova ve smyslu metonymie anebo apelativizace *propria* 4) posun významu zdrojového slova, kdy slovo v cílovém jazyce vyjadřuje odlišný obsah (ZHOU 2009: 144–148).

11.6 Ve vztahu k čínštině můžeme jako specifickou adaptaci vydělovat adaptaci grafickou, kdy je do soustavy čínského znakového písma adaptována přejímka z odlišného grafického systému modelového jazyka. To může mít důsledky slootovorné a sémantické, protože znaky čínského grafického systému sebou do slootovorného procesu přinášejí svůj původní obsah. Naopak můžeme sledovat přejetí grafických prvků modelových jazyků do čínštiny, čemuž se věnujeme dále.

12 Pojetí čínských fonetických výpůjček v současné lingvistice

V této kapitole chceme poukázat na to, že fonetická výpůjčka je frekventovanější, než udává současná literatura v souvislosti s tím, jaké výpůjčky k fonetickým výpůjčkám řadíme. Níže chceme ukázat, jak pojmají fonetickou výpůjčku jednotlivé zdroje a chceme na základě rozvahy fonetickou výpůjčku znovu definovat. Na základě toho též chceme vysvětlit, proč považujeme fonetickou výpůjčku v čínštině za běžnější než odkazovaná literatura.

12.1 CHEN PING

Chen Ping ve své monografii *Modern Chinese: History and Sociolinguistics* (1999) uvádí, že pokud koexistují dva a více výrazů pro podobný obsah pak ty z nich, které jsou fonetickými výpůjčkami, zaniknou. Dále Chen říká, že při takové konkurenci výrazů a) dostává přednost kalk anebo deskripce před fonetickou výpůjčkou; b) dostává přednost výraz, který je dominantní v severních dialektických oblastech (CHEN 1999: 105). Chen dále vysvětluje, že nízká míra přejetí fonetické výpůjčky v čínštině je dána logografickým charakterem čínského písma a rolí psaného textu v čínské kultuře. Čínské znaky, argumentuje Chen, nejsou totiž asociovány jen s výslovností, ale spoluurčují i sémantiku. Jelikož jsou znaky (grafické prvky) ve fonetických výpůjčkách vypůjčeny pouze z hlediska svého čtení (fonetickou realizaci), nikoliv ve vztahu k jejich obsahu, na rozdíl od domácích slov. Chen to formuluje tak, že jsou z tohoto důvodu takové výrazy špatně zapamatovatelné a neoblíbené – mluvčí čínštiny dle něj místo fonetických výpůjček užívají raději domácí slova, která jsou pro ně lépe zapamatovatelná a mají vztah k obsahu znaku. (CHEN 1999: 105)

V této práci poukazujeme na to, že argument o přednosti kalku a deskripce před fonetickou výpůjčkou platí pouze tehdy, když je fonetická výpůjčka delší než kalkovaný nebo deskriptivní výraz – souvisí s úspěšností promluvy a tisku (viz např. unikátní zkratky a univerbizace v publicistice).

Pravidlo o preferenci přejetí výrazu ze severních dialektů v situaci současné čínštiny rovněž neplatí. V souvislosti s kulturní i ekonomickou dominancí jižních oblastí Číny, dochází naopak v současné době k intenzivnímu přejímání výrazů z jižních dialektů – zejména kantonštiny, šanghajštiny a taiwanštiny. V čínských dialektech těchto oblastí hrají fonetické výpůjčky (především z angličtiny) významnou roli.

Níže uvádíme příklady fonetických výpůjček, které uvádí Chen, a ukazujeme na nich tendenci k zachování kratších výpůjček oproti delším.

maikefeng/huatong → huatong	8/6→6
yinqing/fadongji → fadongji	6/7→7
laifuqiang/buqiang → buqiang	9/6→6
weitaming/weishengsu → weishengsu	9/8→8
shuimengting/yanghui/shuini → shuini	9/6/5→5 (CHEN 1999: 104–5).

12.2 DeFRANCIS

John DeFrancis uvádí ve své monografii *Chinese Language: Fact and Fantasy*, že čínština se liší od ostatních jazyků, zejména od japonštiny, tím, že nepřejímá výslovnost původního modelu, ale původní výraz parafrázuje/překládá – užívá deskripce a kalky (viz výše). (DeFRANCIS 1990: 48–9). DeFrancis v souvislosti s touto problematikou uvádí pouze jeden příklad: tielefeng/dianhua → dianhua 8/7→7, který znovu potvrzuje preferenci zachování kratších výpůjček oproti delším. DeFrancis dále poznamenává, že k fonetické přejetí dochází pouze u cizích vlastních jmen (DeFRANCIS 1990: 49).

12.3 PACKARD

Packard v monografii *The Morphology of Chinese: A Linguistic and Cognitive Approach* uvádí, že fonetické výpůjčky se liší oproti zbytku slovní zásoby. Dle něj představují výjimku z „Headedness Principle“ (Head/Hlava slovního tvaru je ten morfém, který determinuje jeho sémantiku a zbylé morfémy jej sémanticky modifikují). Podle Packarda fonetické výpůjčky nenesou význam a jsou do výsledného tvaru komponovány z hlediska jeho fonetické podoby. Podle Packarda probíhá proces přejetí fonetické výpůjčky tak, že při procesu přejetí tvaru do cílového jazyka v něm probíhá okamžitá lexikalizace, při níž je zastřen vztah mezi domácím a vypůjčeným komponentem slova (slabika)

沙发[-發] shāfā, z angl. *sofa*

杯葛 bēigé n./v. z angl. *boycott*

Domníváme se, že Packardovo vydělení fonetických výpůjček z „Headedness Principle“ není správné. Nesprávnost Packardova přístupu můžeme vysvětlit následujícím způsobem: Packard, ale také Yip (2000) a mnozí další ztotožňují znak čínského písma a slabiku s morfémem. V této souvislosti Yip hovoří po vzoru Martinetově o monému (MARTINET 1964). Materiál fonetických výpůjček ukazuje, že roli monému, respektive morfému může plnit více znaků. Ačkoliv jsou výpůjčky zapisovány více znaky, případně vyslovovány více slabikami, chovají se jako jeden morfém, tzn. mají jeden obsah na základě toho pak z hlediska Headedness Principle se stávají hlavou či atributem celé tyto víceznakové a víceslabičné výrazy.

shāfāchuáng 沙发床 z angl. *sofa bed futon*

12.4 GORELOV a KLENIN

Gorelov s Kleninem se k otázce fonetických výpůjček staví tak, že je ve vztahu k čínského jazyka nepovažují za produktivní. Dle nich dává čínština před fonetickými výpůjčkami přednost výpůjčkám sémantickým. (GORELOV 1984: 144; KLENIN 1969: 203). Dokumentují to tím, že ukazují ty fonetické výpůjčky, které byly nahrazeny deskripcí (GORELOV 1984: 145–7).

delüfeng-dianhua

yinke-moshui

demokelaxi-minzhu

Pro tyto případy nahrazení fonetické výpůjčky deskripcí platí tendence k zachování kratších výpůjček oproti delším uvedená výše. Důvod preference deskripce nespočívá v odstranění fonetické výpůjčky, ale v jazykové ekonomii.

13 Případová studie – TAXI

Proces přejetí lexému **taxi** proběhl v čínštině v první polovině 20. století. Tento lexém se do čínštiny dostal třemi do jisté míry samostatnými procesy přejetí.

13.1 Vlivem britského koloniálního kontaktu se lexém **taxi** objevuje v Hongkongu. Vzhledem k anglicko-čínskému bilingvistu hongkongských mluvčích je lexém **taxi** do čínského dialektu kantonštiny přejat jako fonetická výpůjčka v podobě **dī^ksíh** (*tik-si*). Následně byl tento lexém přejat do čínštiny na základě hongkongského zápisu čtení tvaru **dī^ksíh** znaky čínského písma 的士. Tyto znaky odpovídají tomuto lexému svým čtením, mají ale odlišný význam [的 **přivlastňovací částice**; 士 **učenec**] (CHEN 1999: 106). Následně je tento výraz používán ve standardní hovorové čínštině, v níž se rozšiřuje při otevírání se Čínské lidové republiky světu (včetně Hongkongu z něž výraz pochází) po roce 1978. Rozšiřování tohoto výrazu ve standardní hovorové čínštině se zintenzivňuje po připojení Hongkongu k Čínské lidové republice v roce 1997.

Výše uvedené znaky se ve standardní čínštině vyslovují **díshì** (*ti-š'*). Vlivem přejetí toho lexému z Hongkongu do standardní hovorové čínštiny tedy dochází ke změně fonetické podoby v přijímajícím jazyce vůči jazyku modelu. Elize hlásky **k** a změna hláskové podoby **s** na **š**.

Při univerbizaci slovních spojení obsahujících přejatý lexém 的士 **díshì** dochází ke zkrácení původního dvouslabičného morfému na jednoslabičný morfém 的 **dí** (*ti*), který je vázaný (tj. vyskytuje se pouze v kompozitech). Např. 面包的士 **miànbāo díshì** [velkoprostorový taxík] → 面的 **miàndí**. Tento vázaný morfém se stal součástí nových slovních spojení, např. 打的 **dǎdī** [přivolat taxík]. Tento vázaný morfém se v důsledku zkrácení přejatého lexému stává homografním s lexémem 的, který vyslovován **de** (*t'*) má význam **přivlastňovací částice**.

taxi → dī ^k síh → 的士 → díshì → 的 dí
--

13.2 Druhou způsobem přejetí výrazu **taxi** do standardní hovorové čínštiny byl gramatický kalk k výrazu **taxameter cab (taxi-cab)** pocházejícího z americké angličtiny. K procesu přejetí došlo pravděpodobně v oblasti východního pobřeží (obchodní přístavy Zhejiangu, Fujianu a Taiwanu). Přejatý výraz má podobu 计程车 **jìchéngchē** a skládá se z morfémů **jìchéng [měřit vzdálenost]** a **chē [automobil]**, které představují sémantické ekvivalenty výrazů **taxametre** a **cab**. Na Taiwanu je užíván především tento výraz. Pro mluvčí standardní čínštiny je srozumitelný, je však považován za taiwanismus (QIU 1994: 261).

taxameter cab → 计程车 jìchéngchē

13.3 Třetím způsobem přejetí výrazu **taxi** je deskripce. Výraz **taxi-cab/taxameter cab** byl v čínštině deskribován jako fráze: 出租之汽車 **chūzū zhī qìchē** (LEE 1935: 1452) a 出租之自動車 **chūzū zhī zìdòngchē** (HUANG 1948: 1287) ve významu **auto k pronajmutí [出租 pronajmout, 之 přivlastňovací částice, 汽車/自動車 automobil]**. Tento výraz byl později nejprve lexikalizována jako 出租汽車 **chūzū qìchē** a následně univerbizována zejména v mluvené čínštině jako **chūzūchē**. Na Taiwanu se uchoval výraz 出租汽車 **chūzū qìchē** v původním doslovném významu jako **auto k pronajmutí/rental car** vedle výrazu pro taxi 计程车 **jìchéngchē**. Ve standardní hovorové čínštině se výraz auto k pronajmutí od výrazu taxík odlišuje metatezí morfémů 汽车出租 **qìchē chūzū [auto k pronajmutí/rental car]**.

taxameter cab/taxi → 出租之汽車 chūzū zhī qìchē / 出租之自動車 chūzū zhī zìdòngchē → 出租汽車 chūzū qìchē → chūzūchē

13.4 Příklad přejetí lexému **taxi** ukazuje, že z hlediska čínštiny dvacátého století můžeme hovořit o třech vlivových centrech motivujících proces přejetí. Jedná se o vlivové centrum západní kultury se sekundárními uzly iradiace Hongkong, Šanghaj a Peking. jakožto Britská korunní kolonie, tak zahraniční koncese velkých přístavních měst, zejména Šanghaje a východního pobřeží; až následně to bylo hlavní město Peking.

14 Systematická studie – Písmeno jako prostředek proměny jazykového systému čínštiny

V této studii se budeme zabývat jevem, jenž dle našeho názoru v poslední době nejzásadnějším způsobem ovlivňuje jazykový systém čínštiny a čínského písma prostřednictvím přejímek. Jedná se o přejímání slov do čínštiny tak, že i po proběhlém procesu adaptace do čínštiny a čínského písma, zůstane jeho celek či část zapisována jinými znaky než znaky čínskými, obvykle tedy latinkou.

Používání jazyků s latinkou a s fonologickým potažmo morfologickým písmem (dominantně používání angličtiny) jakožto zdrojů iradiace nových lexémů ve dvou zásadních směrech ovlivňuje jazykový systém čínštiny. Přejímaná slova, zejména v případě, že jsou přebírána v psané podobě, ovlivňují způsob, jak jsou adaptována do čínštiny. Zejména v poslední době čínština přejímá velké množství písmenných slov z angličtiny, které vizuálně narušují čínský grafemický systém a zpětně ovlivňují i samotný systém jazykový.

14.1 ANGLICIZACE/LATINIZACE ČÍNŠTINY

Domníváme se, že pro popis výše zmíněného a níže popsaného jevu a procesu (introdukce písmenných slov) lze použít oba dva termíny, nikoli ovšem *a promiscue*, ale s ohledem na probíraný diskurz. V případě diskuse o čínském písmu, *ergo* systému zapisování čínštiny, se jedná o latinizaci čínštiny ve smyslu kontaminace čínského znakového písma latinkou 拉丁文字. V případě diskuse o jazyce se jedná dominantně o přejímání výrazů z angličtiny, a tudíž jde o anglicizaci čínštiny ve smyslu kontaminace jazykového systému čínštiny angličtinou.

14.2 PÍSMENNÁ SLOVA

Zvláštním případem přejímek do čínštiny, který někdy narušuje výše uvedené standardní modely přejímání a jeví se být dominantně specifikem období po roce 1978, jsou přejímky slov s písmeny latinské či jiné abecedy či přejímky písmenných akronym. Tato slova neprochází vůbec, či prochází pouze částečně transformací do čínských znaků a zůstávají v nich tedy v cílovém jazyce (čínštině) obsaženy znaky jiných abeced, většinou pak latinky. Většina takovýchto přejímek probíhá po roce 1978 z angličtiny/latinky, ale nezdá se, že by též z internacionalismů/řeckých písmen a výjimečně i jiných abeced a grafémů či grafických značek (viz dále). Tento typ přejímek se v čínštině nazývá 字母词 [zìmǔcí] – písmenná slova či 字母词语 [zìmǔcíyǔ] – písmenné lexémy, v angličtině „*lettered words*“ nejnověji též „*alphabetically-written expressions* (HANSELL 2017: 624); v češtině zavádíme termín „písmenná slova“. Pod výrazem písmenná slova budeme chápat jak výrazy v čínštině, které se skládají pouze z písmen, ať už iniciálové zkratky, akronymy či slova:

F fuck

CD

CEO

jj **jī jī** *pindík*

SARS

Google

photoCD

walkman

vCommerce

tak i výrazy v čínštině, které jsou hybridem mezi latinkou a čínštinou⁸

G 點 G-diǎn **G-spot** *bod G*

AA 制 AAzhi **go Dutch** *každý zvlášť (platba v restauraci)*⁹

---

⁸ Pro existenci písmenného hybridu není rozhodující, zda se písmeno nachází na iniciální, mediální či finální pozici.

ABC 武器 ABC wuqi **ABC weapons** zbraně hromadného ničení

卡拉 OK kala OK **karaoke** カラオケ *karaoke*

强身因子 EAA **body mass index** EAA

后 PC 时代 **doba popočítačová**

绿激光 PVP 技术 **green laser PVP technology** *technologie zeleného laseru PVP*

případně v širším smyslu se jedná i o výrazy zahrnující jiné grafémy než čínské znaky a latinku (např. arabské a římské číslice, interpunkce, jiné symboly, etc.)

β 2 受体兴奋剂 **Beta 2 agonist** β (*beta*) 2 *agonista*

Δ 粒子 **Delta baryon (Δ baryon)** Baryon delta

@ 函数 **@ function**

.NET 计划 **.NET plan**

3D 眼镜 **3D eyeglasses** 3D brýle

Jedná se tedy o **jakýkoli výraz zapsaný v čínském textu, jenž kontaminuje jeho znakový charakter znakem jiné znakové sady než čínského znakového písma v tradičním smyslu.** Přestože se pro uvedený pojem zdánlivě nabízí též český ekvivalent akronym, či iniciálová zkratka neměly by tyto výrazy dostatečnou sémantickou korespondenci. Čínská kategorie písmenných slov obsahuje totiž i jiné kategorie než akronymy či iniciálové zkratky (jak bude patrné dále), tudíž jediným společným jmenovatelem všech typů výrazů obsahujících písmena v čínštině je právě a pouze to, že obsahují „písmena“ ve smyslu čehokoli jiného než čínský znak.

---

⁹ Z anglického **A**ritmetic **A**verage.

14.3 DÍLČÍ HYPOTÉZY O CHARAKTERU PŘEJÍMÁNÍ PÍSMENNÝCH SLOV DO ČÍNŠTINY

Jádrem naší studie bude ověření hypotézy, kterou částečně formuluje, ale nedokazuje Helena Riha a Kirk Baker (RIHA and BAKER 2010: 193):

„We conclude that Roman letters are a new set of zi that can now be used to form words in Chinese“,

kteřá doplněna a formulována česky bude znít:

Hypotéza 1: Latinka tvoří novou znakovou sadu (zi), která může být užívána k zapisování a tvoření slov v čínštině po boku čínských znaků. Z písmen (zimu) se tedy stávají čínské znaky (zi).

Z této hypotézy ovšem můžeme a musíme pokročit ještě dále směrem k nativizaci písmenných slov v čínštině a formulujeme druhou hypotézu, kterou se pokusíme ověřit.

Hypotéza 2: Písmenná slova se stávají naturalizovanou a adaptovanou/adoptovanou součástí čínštiny, tj. nejsou již pouze exotickým – citátovým neadaptovaným elementem – a narušují tím tradiční strukturu jak grafemického (hypotéza 1) tak zejména jazykového systému čínštiny a jeho dílčích subsystémů.

Z těchto dvou hypotéz pak vyplývá třetí doplňková ovšem z hlediska dokazování nejzajímavější a nejzásadnější, která říká:

Hypotéza 3: Důkazem adaptace písmenných slov do čínštiny (Hypotéza 2) a zároveň potvrzení Hypotézy 1 bude existence produktivních (jedno či více-) písmenných morfémů na pozici klasického zi (čínského znaku).

Hypotézu 1 se pokusíme popsat a ověřit:

- a) popisem způsobu přejímání písmenných slov
- b) popisem struktury písmenných slov
- c) popisem chování latinky v čínském textu
- d) přístupem čínských teoretiků k latince v lexikonu (třídění slovníků a uvádění ve slovnících)
- e) existencí naturalizované neologie a slovotvorby používající latinku (CCTV)

Hypotézu 2 se pokusíme ověřit:

- a) existencí morfologické adaptace písmenných slov a jejich vstup do následné slovotvorby
- b) existencí (vstupem) cizích fonetických či fonologických elementů do čínštiny

Hypotézu 3 se pokusíme ověřit existencí písmen či shluků písmen v pozici znaku a zároveň produktivního morfému.

Potvrzení či vyvrácení těchto hypotéz pak bude výpovědí o míře naturalizace a adaptace písmenných slov v čínštině a tudíž o narušení tradované představy o neúnosnosti cizích elementů v čínštině a čínském písmu a bude zároveň výpovědí o velmi specifickém a pionýrském způsobu přejímání do čínštiny. **Kromě přejmutí slov a slovních spojení můžeme závěrem hovořit i o přejímkách grafémů(!) a hlásek(!) a tím potvrdit výše zmíněnou hypotézu o ovlivnění systému čínského jazyka a písma(!!!) recentními vnějšími vlivy.**

14.4 PŘEJÍMÁNÍ A VZNIK PÍSMENNÝCH SLOV

14.4.1 Latinka v čínštině

Latinka hrála tradičně i v současnosti hraje v čínštině velmi různorodé, někdy okrajové a někdy poměrně zásadní úlohy a interakce čínské kultury s tímto grafickým systémem postupně připravovala půdu pro vstup latinky do čínského grafemického systému a jeho prostřednictvím připravovala půdu na ovlivnění i samotného jazyka. Proto si stručně připomeneme kontakty, jež čínská kultura s latinkou měla a má, pomůže nám to nastínit i některé motivace, které vedou k introdukci samotných písmenných slov.

Čínská kultura se v počátcích setkávala s latinkou prostřednictvím obchodníků a misionářů a latinka byla chápána jako nástroj zapisování jejich cizích jazyků. První prolnutí s čínštinou způsobil misionář Matteo Ricci, který ve svém publikovaném díle *Xīzì qíjì* 《西字奇迹》 publikovaném v roce 1605, poskytuje transliteraci tehdejšího čínského standardu z oblasti Nankingu do latinky, včetně vyznačení tónů (Wiedenhof 2017: 619). Tím odstartoval dlouhou řadu pokusů o vytvoření funkční a zejména používané transkripce čínštiny, která by spolehlivě zaznamenala, doplnila a v nejambicióznějších projektech i nahradila čínské znakové písmo. Přestože žádný pokus nenaplnil tuto nejvyšší ambici úspěšně, došlo v dnešní čínské kultuře k prosazení latinky do několika zásadních funkcí, o kterých pojednáme dále.

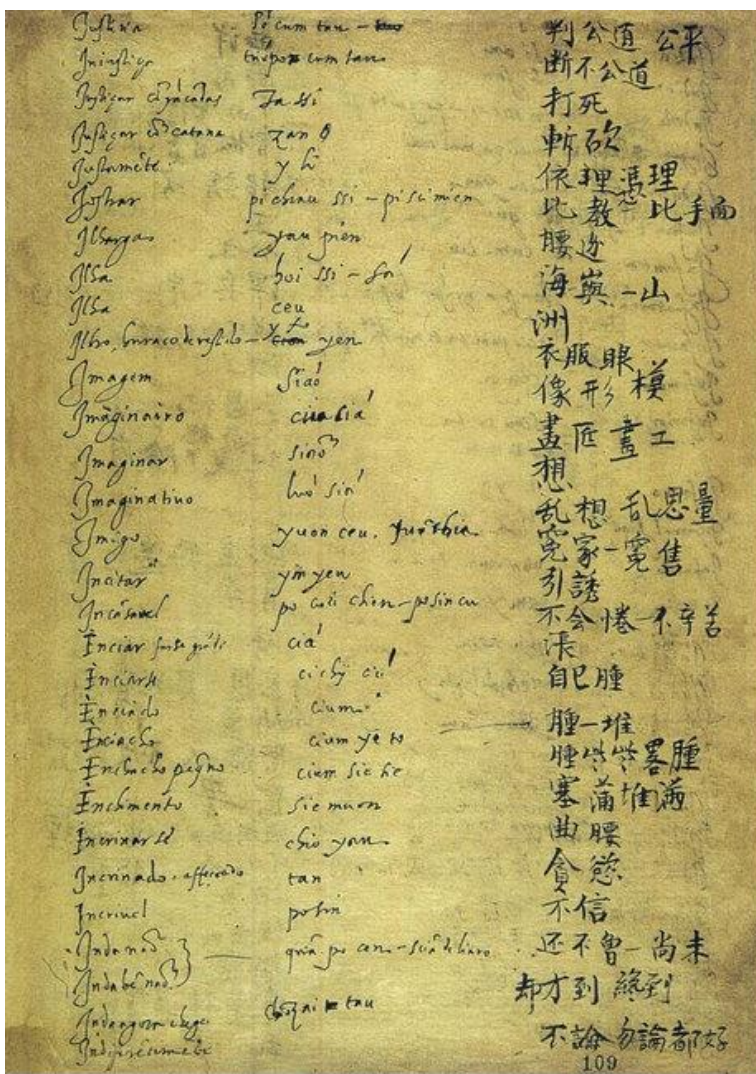
Obrázek 8 Faksimile stránky z díla Mattea Ricciho 《西字奇迹》 *Xīzì qíjī* publikovaného v roce 1605. Faksimile je převzata ze stránky <http://www.master-insight.com/sites/default/files/img/lamchuncheung-20150216-2.png>.

14.4.2 Vývoj transkripce čínštiny

Nejstarší transkripce čínštiny byla vyvinuta jezuitským misionářem Michele Ruggierim (1543–1607) a jeho výše zmíněným spolubratrem Mattem Riccim v období let 1583–88 při vytváření portugalsko-čínského slovníku – prvního bilingvního slovníku mezi nějakým evropským jazykem a čínštinou. Práce existuje pouze v rukopise, a jak ukazuje faksimile níže, ještě neobsahuje systematické zachycení tónů. Tato nedokonalost je v prvním tiskem vydaném výše citovaném díle 《西字奇迹》 již napravena.

Obrázek 9 Faksimile převzata z knihy Michele Ruggieri, John W. Witek, Matteo Ricci. 葡漢辭典 (*Portugalsko-čínský slovník*). Biblioteca Nacional Portugal, 2001, počet stran: 535, ukázka je ze strany 109.

Z prací Mattea Ricciho vychází následující transkripce Nicolase Trigaulta poprvé publikovaná v díle *Xiru Ermu Zi* 西儒耳目資 (Pomůcka očím a uším západního učence) v roce 1626 (YONG 2008: 385), u níž je i z níže uvedené faksimile patrná příbuznost transkripce s ve stejné době portugalskými misionáři vytvářenou vietnamskou latinskou abecedou *chữ Quốc ngữ*.

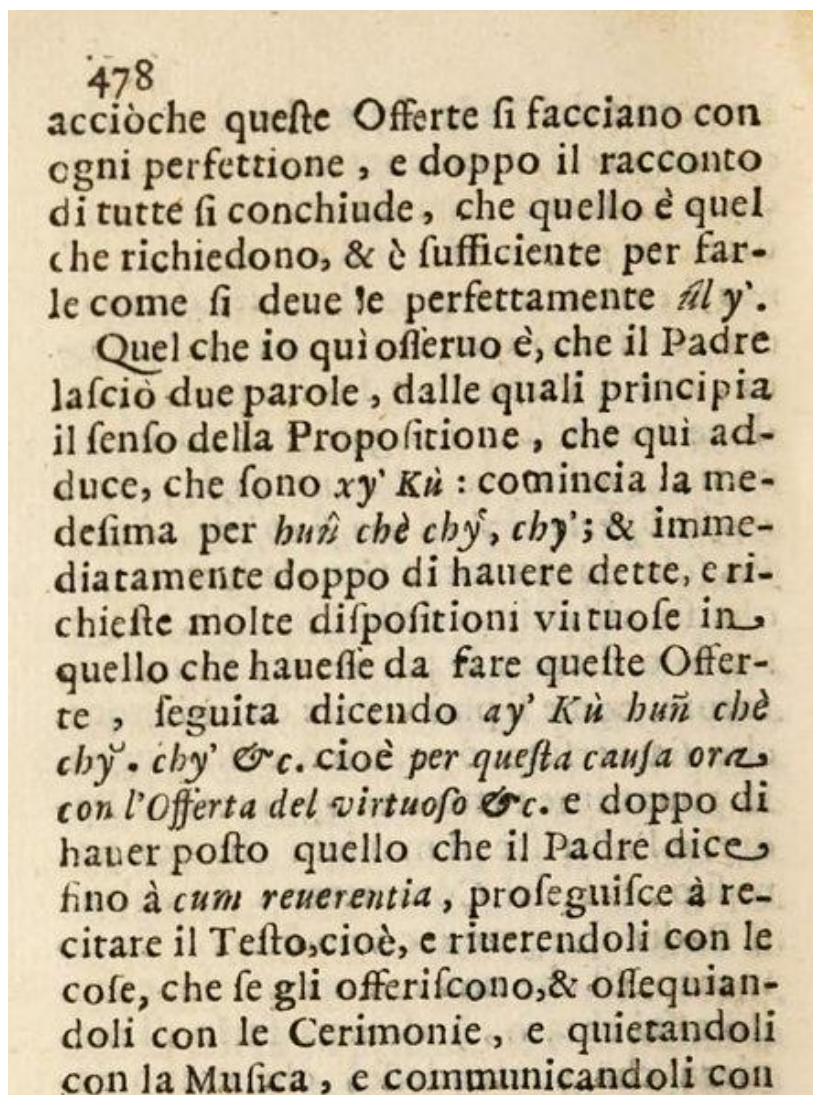
Obrázek 10 Nicolas Trigault 金尼閣 (1626) *Xiru Ermu Zi* 西儒耳目資
<http://www.archive.org/details/02077327.cn>

五號界		四號界		三號界						
佺	遠	秋	歛	葱	鬚	清	珠	爲	倉	猜
全	○	苗	樵	從	○	精	○	愁	藏	才
○	○	○	悄	○	○	請	○	嗾	蒼	采
○	俊	○	峭	○	○	倩	○	禪	○	蔡
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
攬	千	搶	村	催	親	趨	○	峙	麥	操
○	前	詳	存	推	秦	徐	○	層	殘	曹
○	淺	礮	村	綵	○	且	○	○	慘	草
竄	○	陰	寸	翠	○	且	○	削	祭	造
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

Autorem další transkripce čínštiny s využitím latinky je misionář Francisco Varo (1627–1687) ukázkou jehož použití transkripce čínštiny je patrné s faksimile části strany 478 jeho díla *Estratto del trattato composto dal reverendissimo padre fr. Francesco Varo de l'Ordine de'Predicatori ... circa il culto, offerte, riti, e cerimonie, che praticano i chinesi in honore del loro maestro Confusio, e progenitori defonti*.

Obrázek 11 Faksimile díla *Estratto del trattato composto dal reverendissimo padre fr. Francesco Varo de l'Ordine de'Predicatori ... circa il culto, offerte, riti, e cerimonie, che praticano i chinesi in honore del loro maestro Confusio, e progenitori defonti*. In Colonia 1700.

https://books.google.cz/books?id=M1uP9Slyq_sC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Následují dvě moderní transkripce použité jednak v dílech významného misionáře, sinologa a překladatele Jamese Leggeho (1815–1897), která se dodnes používá při četbě jeho děl a z ní odvozená a postupně cizelovaná transkripce Wade-Gilesova, dosahující finální podoby v roce 1892 publikací Gilesova slovníku – *A Chinese-English Dictionary* (1892) – jež se stala standardem anglofonní sinologie pro celé dvacáté století. S rozvojem celosvětové sinologie v druhé polovině devatenáctého století a ve století dvacátém dochází k dynamickému nárůstu dalších z latinky odvozených transkripcí čínštiny, které vytvářejí jednak konkurenční sinologické koly – pro angličtinu transkripce Yale a také národní vědecké tradice. Dá se říci, že každý významný národní jazyk vědy vytváří svou specifickou transkripci čínštiny. Důsledkem toho je i vytvoření české standardní transkripce čínštiny vytvořená v roce 1951 významným českým sinologem Oldřichem Švarným (PALÁT 1999, 23–27).

V průběhu devatenáctého století po porážkách v opiových válkách a zejména po prohrané čínsko-japonské válce roku 1895 si začínají čínští intelektuálové uvědomovat nedostatky čínské společnosti a jejího vzdělávacího systému. Uvědomovali si, že chudoba a nevzdělanost jde ruku v ruce, a že čínské písmo, jehož zvládnutí je otázkou mnoha let, je zásadní překážkou většího rozšíření vzdělanosti. Čínský vzdělanec a autor abeced pro několik čínských dialektů Lu Gang(zhuang)zhang 卢懋章 (1854–1928) explicitně svázal problematiku nevzdělanosti s čínským znakovým písmem. Napsal, že se jedná o nejtěžší a nejkomplikovanější způsob písma na světě a formuloval myšlenku, že bohatý a silný se stát stane pouze tehdy, pokud se jeho obyvatelstvo rychle a efektivně naučí psát. Dále artikuloval myšlenku, že místo aby se studenti na čínských školách učili deset let psát, mohli by tento čas věnovat přírodním vědám, nebylo by pak třeba se obávat o bohatství a sílu čínského národa. (LU 1892: 3) Radikalisté, mezi něž patřil například Qian Xuanton 钱玄同 (1887-1939), podporovali úplné zrušení čínského znakového písma a zavedení latinky (QIAN 1918), Qian sám zašel ještě dále a prosazoval nahrazení čínštiny esperantem.

Následuje srovnávací tabulka v současnosti stále ještě v menší či větší míře používaných transkripčních a transliteračních systémů čínštiny zpracovaná na základě portálu www.pinyin.info, doplněná o českou standardní transkripci (ČST) a o mezinárodní fonetickou abecedu (IPA).

Tabulka 3 Srovnání transkripčních a transliteračních systémů čínštiny

Wade-Giles	MPS II	Yale	Tong-yong	Hanyu Pinyin	Gwoyeu Romatzyh				IPA	ČST
					1. tón	2. tón	3. tón	4. tón		
a	a	a	a	a	a	ar	aa	ah	a	a
ai	ai	ai	ai	ai	ai	air	ae	ay	ai	aj
an	an	an	an	an	an	arn	aan	ann	an	an
ang	ang	ang	ang	ang	ang	arng	aang	anq	aŋ	ang
ao	au	au	ao	ao	au	aur	ao	aw	au	ao
pa	ba	ba	ba	ba	ba	bar	baa	bah	pa	pa
pai	bai	bai	bai	bai	bai	bair	bae	bay	pai	paj
pan	ban	ban	ban	ban	ban	barn	baan	bann	pan	pan
pang	bang	bang	bang	bang	bang	barng	baang	banq	paŋ	pang
pao	bau	bau	bao	bao	bau	baur	bao	baw	pau	pao
pei	bei	bei	bei	bei	bei	beir	beei	bey	pei	pej
pên	ben	ben	ben	ben	ben	bern	been	benn	pən	pen
pêng	beng	beng	beng	beng	beng	berng	beeng	benq	pəŋ	peng
pi	bi	bi	bi	bi	bi	byi	bii	bih	pi	pi
pien	bian	byan	bian	bian	bian	byan	bean	biann	piɛn	pien
piao	biau	byau	biao	biao	biau	byau	beau	biaw	piau	piao
pieh	bie	bye	bie	bie	bie	bye	biee	bieh	pie	pie
pin	bin	bin	bin	bin	bin	byn	biin	binn	pin	pin
ping	bing	bing	bing	bing	bing	byng	biing	binq	piŋ	ping
po	bo	bwo	bo	bo	bo	bor	boo	boh	puo	po
pu	bu	bu	bu	bu	bu	bwu	buu	buh	pu	pu
ts'a	tša	tša	ca	ca	tša	tsar	tšaa	tšah	tsʰa	ccha
ts'ai	tsai	tsai	cai	cai	tsai	tsair	tsae	tsay	tsʰai	cchaj

14.4.3 Abeceda Pinyin jako výukový nástroj a nástroj přepisu všech jazyků Číny

Pinyin, který byl oficiálně uzákoněn v únoru 1958 Všečínským shromážděním lidových zástupců jako pomocná abeceda pro přepis čínštiny a zápis dalších čínských dialektů a zároveň jako pomocná abeceda pro výuku standardní čínštiny, nedostal své původní ambice stát se abecedou, která nahradí čínské znakové písmo. Zatímco ještě v srpnu roku 1956 si komise pro práci na reformě čínského znakového písma 中国文字改革委员会 představovala, že pinyin znaky nahradí, již v prosinci 1957 vyhlásila, že bude hrát pouze pomocnou a doplňkovou roli (WIEDENHOF 2017: 620) následně sloužila a stále slouží především třem funkcím. Slouží jako pomůcka při výuce standardní čínštiny v čínských školách, poskytuje písmo některým dalším jazykům ČLR a slouží jako mezinárodní i domácí transkripce čínštiny ať už pro účely přepisů toponym, antroponym či chrematonym, nebo pro účely výuky cizinců čínštině.

14.4.4 Pinyin jakožto keyboard input

S rozvojem elektroniky a zejména s rozvojem osobních počítačů a v neposlední řadě chytrých mobilních telefonů a tabletů získává pinyin na dalším specifickém, původně nepředpokládaném významu. Stal se i přes existenci mnoha další metod jednoznačně nejužívanější metodou klávesového inputu čínských znaků při psaní na počítači. Tento klávesový input, který je prováděn přes klasické anglické latinkové klávesnice tak vede k tomu, že pinyin přestal sloužit pouze jako nástroj akvizice standardu v rámci školní docházky či jako nástroj přepisu cizích i domácích proprií, ale vede k tomu, že většina dospělých Číňanů tuto abecedu aktivně používá pro psaní čínštiny. Způsob vkládání je dvojí: buď pomocí zapsání slova v pinyin, eg. **tamade** = 他妈的, pro introdukci písmenných slov do čínštiny bude mít pak význam ještě způsob druhý a to psaní víceslabičných slov pouze pomocí iniciál eg. **tmd** = 他妈的. Z těchto inputních inicialismů se pak snadno stanou grafické inicialismy čínského písma (tmd/TMD), bez převedení do písma znakového – podrobněji viz dále.

14.5 HISTORIE INTRODUKCE PÍSMENNÝCH SLOV DO ČÍNŠTINY

Písmenná slova se v čínštině sporadicky a ve specifických případech objevují od počátku dvacátého století a vznikají v počátcích ve dvou zásadních oblastech – v literatuře a ve vědě. Níže si podrobněji pojednáme o vstupu písmenných slov do čínštiny v osobě spisovatele Lu Xuna 鲁迅 (1881–1936), který svým významem, přijetím a vlivem usnadil percepční přijetí cizího grafického elementu a též o postupných introdukcích zejména v oblasti vědeckého diskurzu.

14.5.1 Lu Xun

Poprvé se dle dostupné literatury objevují písmenná slova v čínštině v období májového hnutí explicitně v povídkách významného čínského spisovatele Lu Xuna, konkrétně je uváděna jeho povídka Pravdivý příběh AQ, kterážto opravdu obsahuje čtyři distinktivní písmenná slova o celkem 311 výskytech (viz tabulka 4 a Příloha č. 2). Námi níže provedená pečlivá analýza Lu Xunova díla nejen, že odhalila velké množství dalších případů užití písmenných slov samotným autorem, ale nalezením jiné povídky, jež byla vydána dříve, též posunula doložitelnou dataci použití prvního písmenného slova v krásné čínské literatuře. Níže následuje tabulkový přehled nálezů z Lu Xunova díla tak jak jdou chronologicky za sebou a posléze následuje diskuse nad těmito nálezy.

Tabulka 4 Excerpce písmenných slov v Lu Xunově díle

C kopie/import,

H hybrid

Měsíc vydání	Název díla	Písmenná slova	Počet	Typ	Komentář	Doklad použití
7/1920	一件小事	S 门	2	H	brána 宣武门 <i>xuānwǔmén</i> V přepisu patrně asi Gwoyeu	一路几乎遇不见人，好容易才雇定了一辆人力车，教他拉到S门去。不一会，北风小了，路上浮尘早已刮净，剩下一条洁白的大道来，车夫也跑得更快。刚近S门，忽而车把

					Romatzyh z let 1924–6 <i>Shiuan wuu mern</i>	上带着一个人，慢慢地倒了。
10/1920	头发的 故事	N	6	C	(za) jméno – patrně z anglického name, noone, nobody	我的一位前辈先生N，正走到我的寓里来谈闲天，一听这话，便很不高兴的对我说： “他们对！他们不记得，你怎样他；你记得，又怎样呢？” 这位N先生本来脾气有点乖张，时常生些无谓的气，说些不通世故的话。...
12/1921	阿Q正传	阿Q 阿Quei 小D 小Don	281 23 1 6 (Σ311)	H H H H	jména	阿Q愈觉得稀奇了。他想，这些人向家向来少不了要帮忙，不至于现在忽然都无事，这总该有些蹊跷在里面了。他留心打听，才知道他们有事都去叫小Don(四)。 这小D，是一个穷小子，又瘦又乏，在阿Q的眼睛里，位置是在王胡之下的，谁料这小子竟谋了他的饭碗去。所以阿Q这一气，更与平常不同，当气愤愤的走着的时候，忽然将手一扬，唱道： 我手执钢鞭将你打！(五) .....”
10/1922	兔和猫	S	5	C	jméno psa	还有一匹小狗名叫S的也跑来，闯过去一嗅，打了一个喷嚏，退了几步。三太太吆喝道，“S，听着，不准你咬他！”于是在他头上打了一拳，S便退开了，从此并不咬。
18/2/ 1924	幸福的 家庭	A “‘My dear, please.’	5 1	C	jméno místa language switching	”他想来想去，想不出好地方，便要假定为A了，但又想，“现有不少的人是反对用西洋字母来代人地名的(…)

		<p>“Please, you eat first, my dear.’</p> <p>“Oh no, please yor!’</p> <p>“Come in, please, my dear.’</p>				<p>(6), 吉林, 黑龙江罢, ——听说有马贼, 也不! .....”他又想来想去, 又想不出好地方, 于是终于决, 假定这“幸福的家庭”所在的地方叫作A。</p> <p>“总之, 这幸福的家庭一定须在A, 无可磋商。家庭中自然是两夫妇, 就是主人和主妇, 自由结婚的。</p> <p>.....</p> <p>“于是一碗‘龙虎斗’摆在桌子中央了, 他们两人同时捏起筷子, 指着碗沿, 笑迷迷的你看我, 我看你.....。</p> <p>“My dear, please.’</p> <p>“Please you eat first, my dear.’</p> <p>“Oh no, please yor!’ (10)</p> <p>“.....所以主人的书房门永远是关起来的。”他走回来, 坐下, 想, ...——这可以放心, 她必不至于捧着白菜的。</p> <p>“Come in, please, my dear.’ (12)</p>
22/3/1924	肥皂	Oddfellow s	1	C	Pojmenování Language mixing	<p>“第十八世纪创立之共济讲社(4)之称’。——唔, 不对。——这声音是怎么念的?”他指着前面的“鬼子”字, 问。</p> <p>“恶特拂罗斯(Oddfellow s)。”</p> <p>“不对, 不对, 不是这个。”</p> <p>四铭又忽而愤怒起来了。“我对你说: 那是一句坏话, 骂</p>

						人的话，骂我这样的人的。懂了么？查去！”
17/10/ 1925	孤独者	S 城	9	H	město S (asi Šanghaj)	
3/11/ 1925	弟兄	Measles Sesamean d Lilies	1 1	C	Language mixing	

Z analyzovaných Lu Xunových děl do roku 1925 vyplývá, že Lu Xun používal čtyři způsoby jak introdukovat do čínského literárního textu latinku. Dva způsoby, pro něž lze použít výrazy language mixing (肥皂, 弟兄) a language switching (幸福的家庭) mají spíše citátový charakter a nepředpokládají vstup do jazyka či narušení jeho systému. Spíše poukazují na dobové prolínání anglických vlivů v čínském prostředí. Druhé dva způsoby, jež využily pouze jednotlivých písmen (N, S, A, 阿 Q, 小 D, S 门, S 城,) se s postupem času ukázaly jako způsoby přetrvávající a podrobněji o nich pojednává tato práce dále.

14.5.2 Raný vědecký diskurz

Ve stejném období, a v případě výrazu X 光/X 线 doložitelně dříve, pronikají do odborného čínského diskurzu výrazy složené z písmen a slov, které také nejprve v malé míře, ale posléze ve velkém rozsahu zakotvují v odborné slovní zásobě a v menším rozsahu i ve slovní zásobě obecné. Mezi doložitelné výrazy patří dle (WWW1):

Slovo X 线 (z anglického X ray – röntgen/paprsky X) z roku 1898 bylo publikováno v 《医学辞汇》, tentýž pojem ve tvaru X 光线 byl v roce 1903 publikován ve slovníku 《新尔雅》. Až do padesátých let stoupal počet nových písmenných slov v čínštině jen velmi pozvolna a týkal se dominantně vědeckého diskurzu, výjimečně jako v případě Lu Xuna viz výše či v případě několika dalších vzácných slov došlo i k jejich prosazení do běžného jazykového úzu.

14.5.3 Písmenná slova ve slovnících

Slovník 《辞源》 z roku 1931 uvádí pouze jedno písmenné slovo 三 K 党 které znamená Kukluxklan a je do čínštiny přetvořeno z původního anglického akronymu KKK v čínském doslovném tvaru „strana tři K“. Jedná se asi o první kreativní použití písmene z latinky v čínštině a nikoli pouze o otrocké přejmutí cizího vzoru jako u předchozího výrazu. To že se nejedná o doslovnou kopii, zároveň dělá z výrazu 三 K 党 první výraz v čínštině, kde písmeno prodělává adaptaci do jazykového systému čínštiny a nejde o kopii původního vzoru.

V roce 1934 uvádí odborný slovník 《自然科学辞典》 ve svém dodatku “外来字” (cizí znaky/přejaté znaky) následujících sedm písmenných slov, kromě již dříve uvedeného X 光线、X 线, též α 线、 β 线、C 星、 γ 线 a Z 项. Je zajímavé a pro naši třetí hypotézu nosné, že již zde vlastně tento slovník chápe písmena v těchto slovech jako sice cizí (外来), ale **znaky (字)**.

V roce 1936 obsahuje slovník 《辞林》 nové abreviační výrazy v podobě C.P., C.Y. a další.

Slovník 《学习辞典》 z roku 1951 obsahuje v části “西文词头” (grafémy ze západních jazyků) celkem pět výrazů: AB 团、CC 系、CCC 系、S.A.加纳帕西、X 行动计划.

Nejrozsáhlejší slovník 《辞海》 z roku 1965 již obsahuje dvě přílohy, a to “外文字母”(písmena z cizích jazyků) a “数字” číslovky. Část “外文字母” obsahuje 49 položek jeho další vydání z roku 1979 obsahuje 63 položek. Upravené a doplněné vydání z roku 1999 člení přílohy na části (cizojazyčná písmena) a (arabské číslice) kde část písmenná obsahuje 126 položek s písmenným iniciálním znakem a část číslic obsahuje 17 položek s číselným iniciálním znakem. Poslední doplněné vydání z roku 2009 pak obsahuje 218 respektive 28 položek.

V roce 1993 vydaná rozsáhlá a všeobsahující encyklopedie 《中国大百科全书》 v 74 svazcích obsahuje 2300 hesel používajících písmena, u drtivé většiny se pak jedná o specifickou odbornou terminologii.

První vydání dnes nejrozšířeněji chápaného normativního slovníku 《现代汉语词典 zkráceně 现汉 též XHC z roku 1978 uvádí pouze tři písmenná slova. Třetí vydání z roku 1996 jich obsahuje v části “西文字母开头的词语” (lexémy s cizojazyčným iniciálním grafémem) již celkem 39, aby došlo k zásadnímu skoku od čtvrtého vydání z roku 2002, které jich obsahuje 142, páté z roku 2004 obsahuje 182 a šesté z roku 2012 obsahuje 239.

Po roce 2000 vycházejí i specifické slovníky věnované pouze výrazům s písmennou iniciálou či obsahující písmena a jako takové obsahují řádově více výrazů svým řádem korespondující výše citované encyklopedii.

《字母词词典》 2001 – 2000 výrazů

《实用字母词词典》 2002 – 1300 výrazů

《汉语字母词词典》 2009 – 2600 výrazů

Lze tedy bezpečně tvrdit, že v současnosti obsahuje čínština řádově jednotky tisíc výrazů pravidelné povahy, jež vstupují alespoň do odborných slovníků či encyklopedií jakožto ustálené výrazy a řádově jednotky stovek výrazů, jež jsou natolik ustálené a přijaté do normativního úzu aby se staly součástí normativních slovníků 《现汉》 XHC a 《辞海》 a fakticky se tedy blížily jádru slovní zásoby.

14.6 JEDNOTKY CITÁTOVÉ POVAHY

Kromě výrazů, jež mají povahu jazykových jednotek do čínštiny adaptovaných, vstupují do čínských textů písmenná slova ve formě citátové a to zejména v pěti velmi rozsáhlých oblastech, v nichž se i přes citátovou podobu stávají fakticky součástí jazykového komunikačního úzu v čínštině. Jedná se o latinskou přírodovědnou nomenklaturu, vědecké vzorce, propria, značky výrobků a tzv. pravé citáty. Obvykle jsou tyto citátové tvary doplněny anebo jsou samy doplňkem ekvivalentního čínského výrazu. Příklady užití uvádíme u každého typu zvlášť.

14.6.1 Latinská biologická nomenklatura

Latinská binomická nomenklatura je součástí textů z oblasti živé přírody vždy tam, kde je třeba odkázat na exaktní přírodovědnou klasifikaci. Často je tento paralelní výskyt jedinou možností nalezení správného cizojazyčného ekvivalentu vůči čínskému výrazu, protože latina slouží jako stabilní pojmenovávací a klasifikační jádro, bez něž by tyto termíny jen obtížně nacházely ekvivalenci. Následují příklady užití v čínském encyklopedickém textu:

WIKIPEDIA¹⁰

中國芥藍（学名：*Brassica oleracea* var. *alboglabra*），亦作芥蘭，是一種蔬菜，原產中國。一、二年生草本植物，莖粗壯、直立，分枝性強，邊緣波狀或有不齒，總狀花序，花白或黃色，嫩花莖作蔬菜。叶面有一層蠟。福建莆仙方言称之为：Gae Nór。

芥蓝

FLORA OF CHINA¹¹

Brassica alboglabra L. H. Bailey ^{FOC 已修订}

注：^{ACC} [Brassica oleracea L. var. albiflora Kuntze](#)

中国植物志>> [第 33 卷](#) >> [十字花科 Cruciferae](#) >> [芸苔属 Brassica](#)

3. 芥蓝（岭南杂记）

Brassica alboglabra L. H. Bailey in *Gent. Herb.* 1: 79. f. 29. 1922 et 2: 223. f. 119. 120. 1930; 广州植物志 112. 图 43. 1956.

14.6.2 Vědecké vzorce

Rozličné vědní oblasti si postupně vypracovaly formální znakové systémy oddělené od jazyka, ale přesto používající grafických znaků jazyka či čísel zajišťující jejich fungování.

¹⁰ <https://zh.wikipedia.org/wiki/%E8%8A%A5%E8%97%8D> (12.05.2017)

¹¹ <http://frps.eflora.cn/frps/Brassica%20alboglabra> (12.05.2017)

V procesu přejímání vědeckých přístupů a vědecké nomenklatury převzala čínská vědecká kultura často i formální vědecký zápis, který je postaven na značkách latinky či řecké abecedy. Kromě tohoto vyčlenění v podobě různých forem vědeckých formální zápisů, či vzorců (větné vzorce v lingvistice, květní vzorce v biologii, chemické vzorce, matematické vzorce. Pronikají někdy výrazy z těchto struktur i do samotného jazykového úzu (jednotlivé matematické jednotky, chemické prvky, jednoduché sloučeniny či názvy fyzikálních částic). Následuje příklad užití v čínské encyklopedii:

BAIDU¹²

重子 (baryon)

自旋为 h 的半奇数倍的强子。它们的统计性质属费米子^[1]。最为熟悉的重子是质子和中子，其他还有 Δ 、 Σ 、 Ξ 、 Ω 等粒子，其质量均超过质子和中子，故又称超子。对于所有的重子可定义一个重子数 B ，重子的重子数为+1，反重子的重子数为-1。重子数在所有的相互作用下守恒，质子以外的其他重子最终都要衰变为质子，从而保证了质子的稳定性。已发现的各种重子都是由 3 个夸克构成的，例如 $p = (uud)$ ， $n = (udd)$ ， $\Lambda_0 = (uds)$ ， $\Sigma^+ = (uus)$ ， $\Xi^- = (dss)$ ， $\Omega^- = (sss)$ 等等；也发现存在第 4 种夸克的 $\Lambda_c^+ (udc)$ 和 $\Sigma_c^+ (uuc)$ 等粲重子的实验证据。

14.6.3 Propria

Dalším rozsáhlým a poměrně velmi tradičním způsobem kontaminace čínských textů latinkou, je vyznačení originální podoby vlastních jmen ve tvaru jazyka původu, velmi často bok po boku čínskému ekvivalentu – exonymu. U toponym je tento jev častý u toponym druhého a nižšího řádu, zatímco u antroponym je to obvyklé u všech případně je časté pouze použití formy v latině. U chrematonym je obvyklé téměř výlučné použití forem (WTO, WHO, UN) v latině i když existují i paralelní čínská exonyma.

¹² <https://baike.baidu.com/item/%E9%87%8D%E5%AD%90/24750> (16.05.2017)

14.6.3.1 Toponyma

Citátové použití exonym je závislé na předpokládané míře známosti – exonymizace – čínského ekvivalentu. O čím méně známý geografický útvar se jedná, tím je pravděpodobnější použití přístavkového latinkou psaného ekvivalentu původního jazyka. Příklad viz článek “Clicker” kap. 14.10. Zatímco Spojené státy do latinky přepsány nejsou, město Providence již je.

14.6.3.2 Antroponyma

Zde uvádíme příklad novinového textu.¹³ Je obvyklé, aby by bylo cizí jméno při prvním výskytu v daném textu zapsáno v závorce i latinkou.

综合媒体 1 月 8 日报道，美国前国务卿、诺贝尔和平奖得主亨利·基辛格（Henry Kissinger）正为美国当选总统制订计划以实现与俄罗斯关系正常化。据俄罗斯自由媒体网站报道，这位 93 岁的外交家认为，在中国崛起的背景下，修复对俄关系是正确之举。作为经验丰富的谈判高手，且与俄总统普京本人熟识，基辛格将成为莫斯科与华盛顿之间的最佳调停人。

14.6.3.3 Chrematonyma

Výskyt těchto výrazů je extrémně obvyklý v případě organizací. Jejich akronyma však často přímo vstupují do čínštiny. Příklady tohoto použití viz kap 14.10.

14.6.4 Značky výrobků

Případ značek výrobků je specifický tím, že zde obvykle dnes již nedochází ke snaze vyvíjet čínská exonyma jakožto ekvivalenty čínských značek, ale naopak čínské výrobky s globální ambicí přímo označují své produkty značkami vytvořenými z latinky ASUS, HTC, LENOVO i všechny nově vznikající mobilní firmy.

---

¹³ <http://www.wenxuecity.com/news/2017/01/08/5907810.html> (24.06.2017)

14.6.5 Pravé citáty (idiomata, reklamní slogany)

Tak jako pronikají do češtiny některé historické citáty a idiomata z cizích jazyků (tradičně zejména z latiny) přímo a jsou používána citátovým způsobem (*hic sunt leones, cherche la femme, cum grano salis, connecting people*) Pronikají takto v drtivé většině z angličtiny do čínštiny tyto jazykové útvary taktéž. Nejčastěji relativně logicky v oblasti marketingu a reklamy:

Make it happen (Maybelline)

Just Do It (NIKE)

make.believe (SONY) (SVOBODOVÁ 2016)

14.7 PÍSMENNÉ PŘEJÍMKY (DIACHRONNÍ/PROCESNÍ POHLED)

V této části práce se zaměřujeme na proces přejímání a zajímá nás, jakým způsobem byl daný výraz do čínštiny strukturně adaptován. Buď dochází na rovině graficko-formální k přejímání beze změny (kopírování) nebo je k původnímu výrazu doplněno sémantické zatřídění/kategorizace/vysvětlení v čínštině, případně dochází k překalkování části původního výrazu ve formě hybridního kalku anebo v neposlední řadě nacházíme u výrazu již proběhlou slovotvornou adaptaci, tj. na základě původního kořene, jenž již zdomácněl, dochází k vytvoření nového slova. Při popisu a analýze zkoumaných výrazů zavádíme následující formalizaci:

X = původní element (popisujeme jej jako celek i když sestává z více grafemických jednotek)

C = čínský grafemický element (znak či znaky – také jej chápeme jako celek i když sestává z více jednotlivých čínských znaků)

V horním indexu **C, K, N** značí kopii, kalk, resp. neologii.

14.7.1 Kopie

Jako kopii chápeme situaci, kdy z formálně-grafického hlediska nedochází při vstupu do čínštiny k žádné formální grafické změně, toto zařazení nijak nepředjímá adaptace fonologické o nichž pojednáváme dále.

$X \rightarrow X$

b → b (barn – jednotka účinného průřezu)

BF → BF

BFF → BFF

BLOG → BLOG

B2B2C → B2B2C

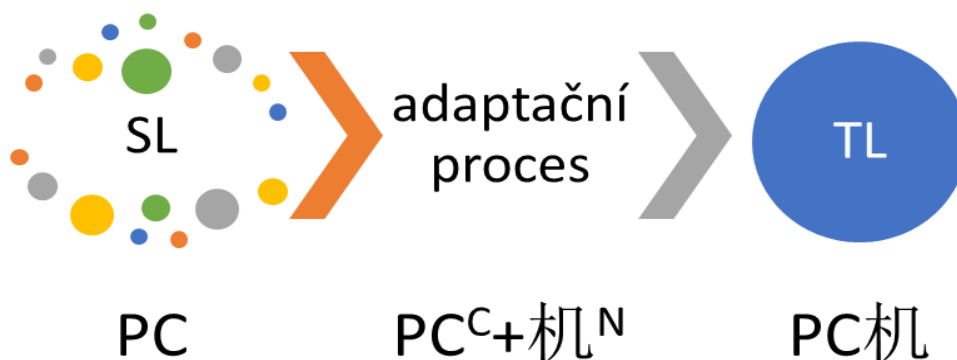
BLINKX → BLINKX

BLOGGER → BLOGGER

Bluetooth → Bluetooth

14.7.2 Sémantická adaptace

Jako sémantickou adaptaci chápeme situaci kdy je k původnímu přejímanému tvaru doplněn jeden či více čínských znaků, který u daného výrazu provádí sémantické zatřídění výrazu do kategorie. Tento způsob výrazně usnadňuje i neznalému čtenáři pochopení textu a umožňuje mu zařazení výrazu do typu.

X→X+C

ACE→ACE 球

APS→APS 胶卷 (APS)

ASR→ASR 技术

ATM→ATM (机)

Auto CAD →Auto CAD 软件

BASIC→BASIC 语言

BBCC→BBCC 集团

B.M.X.→B.M.X. 车

C3I→C3I 系统

DINK→DINK 家庭

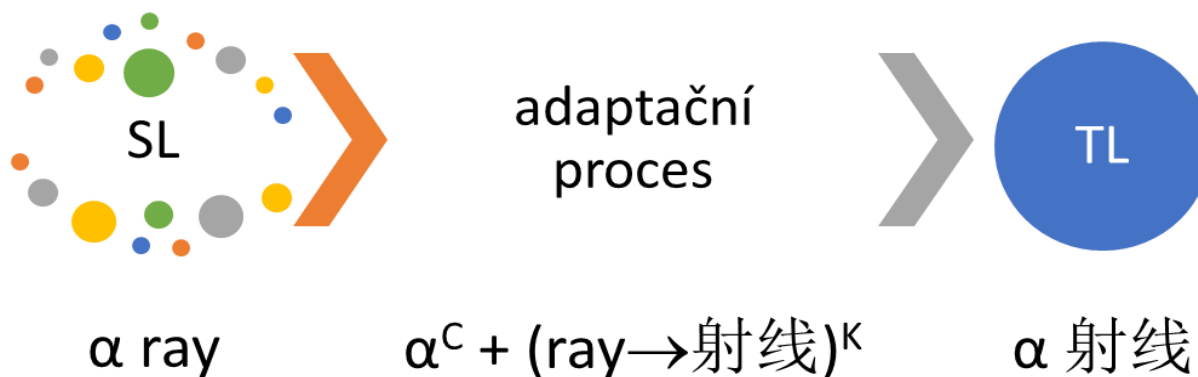
PC→PC 机

RB→RB 音乐

14.7.3 Hybridní kalk

Hybridní kalk je takový typ výrazu, který jednu část původního výrazu ponechává v původní nezměněné podobě – provede její kopírování – avšak v druhé části výrazu provede její překlad/převod do čínštiny. V této druhé části se tedy jedná o kalk. Z důvodů kombinace způsobů pak tento typ nazýváme hybridním kalkem. Kalkovaná položka může být jak na počátku, tak na konci výrazu. Obvykle se jeví, že v původním tvaru zůstává část blíže určující (onomaziologický příznak), kdežto do čínštiny je převedena část blíže určovaná (onomaziologický základ) a tím plní tento proces stejnou funkci jako u předešlého typu – zvyšuje sémanticko-perceptivní úspěšnost u nového čtenáře. V tomto typu je vytvořeno i první vytvořené, doložené a přeživší písmenné slovo v čínštině - X 光/X 线 (viz výše).

XX→XC/CX

→α 射线

→α 衰变

→α 生育酣

→γ 刀

→AB 型血

→ASCI 计算机

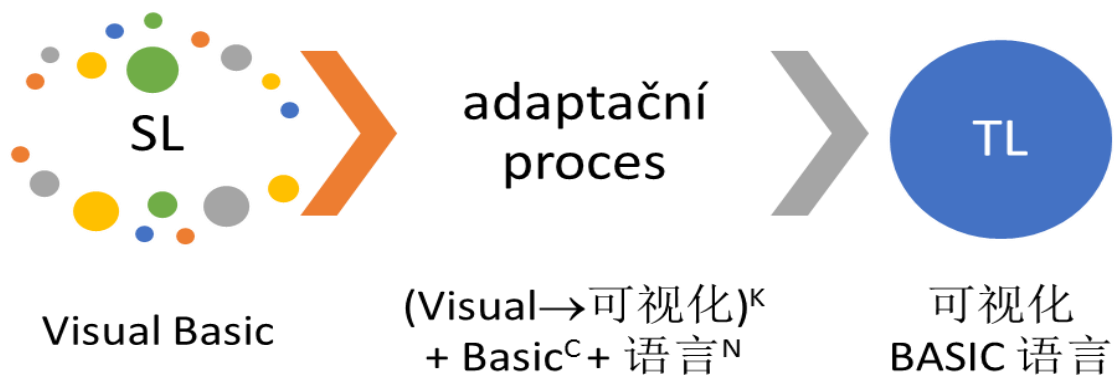
→G 點

→高音 C

→维生素 A

14.7.4 Hybridní kalk se sémantickým zařazením = hybrid 14.7.2 plus 14.7.3

Tento typ je v čínštině méně častý a fakticky v sobě kombinuje dva typy předešlé, logicky je proto využitelný pouze u rozsáhlejších slovních spojení, u nichž také zvyšuje sémantickou srozumitelnost.

XX→CX+C

Spiral CT → 螺旋 CT 机

Visual Basic → 可视化 BASIC 语言

14.7.5 Slovotvorná adaptace

V případě této kategorie, která stojí na pomezí substituční a deskripční přejímky se jedná o doložitelný proces postupné adaptace, která vrcholí adaptací morfologickou a umožňuje původnímu přejatému tvaru dále vstupovat do standardní čínské slovotvorby. Takovéto výrazy můžeme bezpochyby chápat jako jednoznačnou součást jazykového systému čínštiny a jako takové je budeme dále podrobněji zkoumat. Výsledný tvar není důsledkem sémantického zatřídění do prototypu, jako je tomu v typu sémantická adaptace, ale je důsledkem slovotvorného využití již adaptovaného výrazu, jak je patrné dle následující formální analýzy.

$X \rightarrow X \rightarrow X+C$

APEC 藍

DINK fufu

DINK shishang

DINK zhuanlan

DINK zu

e 时代

IT 人才

TOEFL zu

14.8 NEOLOGISMY

Celou kategorii neologizmů vytvořených s pomocí nečínských grafémů můžeme chápat jako důkaz o definitivním ustavení těchto písmenných sad do čínského grafemického, potažmo jazykového systému. Vzhledem k tomu, že tato slova jsou vytvořena z nečínských grafémů samotnými uživateli čínského jazykového systému a protože se jedná i když o ne příliš rozsáhlé, ale o veskrze produktivní způsoby tvoření nových výrazů lze jednoznačně potvrdit první hypotézu, že se cizí grafémy stávají součástí čínského písma. Podrobněji bude toto tvrzení argumentováno dále.

14.8.1 Iniciálové zkratky

Iniciálové zkratky (akronymy) nejsou přebírány pouze ve formě nedělitelných celků z angličtiny, ale v některých případech dochází k jejich přejímání ve formě pochopených součástí, což se projevuje dále na neologických procesech spjatých s vytvářením nových čínských slov s využitím písmen.

14.8.1.1 Slovo

Normativně obvyklou formou tvoření iniciálních zkratk jsou výrazy utvořené iniciálními písmeny ať už původně anglických či čínských slov psaných v pinyin. Iniciální zkratky slabik jsou častější spíše v rámci neformální komunikace zejména internetové – viz níže.

14.8.1.1.1 Z angličtiny

Ač to působí na první pohled málo pravděpodobně, dochází zejména v jednom konkrétním slovotvorném trsu k jevu, kdy došlo k vytvoření původní čínské anglické zkratky CCTV (Chinese Central Television), která byla vytvořena kombinací potřeby vytvořit zkratku čínské televize pro mezinárodní vysílání a již existujícího zaužívaného morfému TV, který do čínštiny vstoupil pro změnu jako součást jiných původně anglických či anglo-japonských akronymů MTV a KTV – music TV a karaoke TV. Toto ozřejmení a faktická čínská morfemizace tvaru TV ve významu televize jakožto vysílání vedla následně k značnému rozšíření již původně vzniklých čínských zkratk podle stejného vzoru, příklady viz níže.

BTV (Beijing TV)

CCTV (Chinese Central TV)

CETV (Chinese Eastern TV)

NTV (Ningxia TV)

14.8.1.1.2 Z pinyinu

Další relativně malou, ale nenápadně produktivní skupinou výrazů jsou slova vznikající při komunikaci mezi čínským a zahraničním prostředím, která jsou většinou iniciálními akronymy čínských slov zapsaných v pinyinu. Důležité je, že kromě své původní funkce – slova (akronymy) původně určená pro zahraničního uživatele, nachází tyto výrazy své uživatele i v čínštině a stávají se zhusta těmi hlavními výrazy pojmenovávajícími diskutovaný pojem. Logicky proto, že jsou výrazně kratší než původní čínské ekvivalenty.

HSK (汉语水平考试 **H**anyu **S**huipin **K**aoshi)

ZRG (中华人民共和国 **Z**honghua **R**enmin **G**ongheguo)

PSC (普通话水平测试 **P**utonghua **S**huiping **C**eshi)

14.8.1.2 Slabik z pinyinu

Obdobný jev, ale tentokrát v podobě využití iniciály každé slabiky nacházíme u tohoto dalšího typu, který se ukazuje jako velmi produktivní zejména při komunikaci na internetu (podrobněji viz dále v kapitole o internetovém jazyce). Vzniká tak, že zejména u kratších výrazů dochází k vytvoření akronymu z iniciál všech slabik. A to dokonce i u jednoslabičných výrazů. V miné nadsázce můžeme o čínštině hovořit jako o jazyku dvou písem – znakového a pinyinu – tj. o jazyku digrafickém. Protože je pinyin psán latinkou tak logicky přenos grafických prostředků mezi těmito dvěma abecedami kontaminuje čínské znakové písmo latinkou.

RMB (人民币 **r**en**m**in**b**i) úřední název čínské měny

F (浮 **f**ú) plavání – prevence ponoření postu na blogu či diskusi

GCD (共产党 **g**òng**ch**ǎn**d**ǎng) komunistická strana

MLGB (马勒戈壁=妈了个屁 **m**ā**l**e **g**è**b**ī Mahalova kamenitá poušť, doslova matčina píča

PMPMP (拼命拍马屁 **p**īn**m**ìng **p**āi**m**ǎ**p**ì) zoufale někomu lichotit, doslova „zoufale prdět jako kůň“

14.8.2 Pinyinové slovo

Dalším již nepoměrně vzácnějším případem je využití a zapsání celého čínského výrazu v pinyinu, což nemá dopad do jazykového ale pouze do grafického systému čínštiny.

靠(Kào) = **KAO** mrdat

我操/俺(wǒ cào) = **Wo cao** mrdám

Domníváme se, že tato řídká situace nastává pouze u vulgarity a to ze dvou důvodů. U první vulgarity je tomu proto, že by jednopísmenný inicialismus byl jednak příliš krátký a jednak je již obsazen značkou pro Kelvin, presto bývá užíván v typické iniciální podobě K u kompozita KFC (kao fuck cao). U druhého případu je důvodem již velmi zaužívané obsazení inicialismu WC záchodem.

14.8.3 Blend

Jedná se relativně vzácný jev kdy jsou v rámci čínského jazykového diskurzu pravděpodobně v rámci language mixingu vytvořena nová sanglická slova formou blendu. Případně blend anglických a čínských slov.

Chinternet

NO ZUO NO DIE

14.9 SÉMANTIKA, FUNKCE A TYPOLOGIE PÍSMENNÝCH SLOV

14.9.1 Sémantika písmenných slov

Oblast jazyka, v nichž dochází k introdukci písmenných slov jsou popsány níže. Při zkoumání tématu je patrné, že poměrně logicky jsou taková slova primárně recipována na periférii slovní zásoby, ať už se jedná odbornou terminologií či o slangové, argotické či věkově specifické idiolekty. Přesto některé z těchto termínů pomalu ale jistě prosakují blíže k frekvenčnímu i rozsahem používanému jádru slovní zásoby. Toto dlouhodobé ukotvení se nachází zejména v oblasti moderních médií a elektronických technologií včetně počítačů, v rámci jazyka internetu, v oblasti medicíny, vzdělávání a sportu. Všechny tyto oblasti, ač původně šlo o oblasti odborné a specifické, tak se v posledních dekádách staly podstatnou součástí života Číňanů a s tímto prosazením se do běžného života přichází ruku v ruce i slovní zásoba. Zvláštní kategorií jsou pak termíny ikonického charakteru u kterých dochází k jejich ukotvení právě pod vlivem úplného rozšíření znalosti grafémů latinky a tudíž k rozšíření možnosti referovat tvarem písmene při tvorbě pojmenování.

14.9.1.1 Termíny spjaté s médii, IT a rozšířením elektronických technologií

E-

IT-

CD

DVD

MP3

KTV (karaoke TV)

CCTV

卡拉 OK (karaoke)

ASCII 码 (美国信息交换标准码, American Standard Code for Information Interchange)

14.9.1.2 Termíny spjaté s komunikací na internetu

MM (妹妹 mèimei) mladší sestra, přeneseně krásná dívka

GG (哥哥 gēgē) starší bratr

JJ (姐姐 jiějiě) starší sestra

TMD (他妈的 tā mā de) doprdele, dosl. matčina ...

SB (傻逼/屌 shǎbī) kráva, dosl. bláznivá píča

YY (意淫 yì yín) obscénnost

14.9.1.3 Termíny spjaté s medicínou a lékařstvím

维生素 A vitamin A

维他命 B 杂 complex vitamínů B

a i další vitamíny

维生素 AD, 维生素 B1, 维生素 B11, 维生素 B12, 维生素 B17, 维生素 B2, 维生素 B6, 维生素 C, 维生素 D, 维生素 E, 维生素 H, 维生素 K, 维生素 L, 维生素 M, 维生素 P, 维生素 PP, 维生素 T, 维生素 U,

X 光 rentgen

AIDS (艾滋病, Acquired Immune Deficiency Syndrome)

DNA (遗传基因, Deoxyribonucleic Acid)

14.9.1.4 Termíny spjaté se vzděláváním

MBA

TOEFL

HSK

14.9.1.5 Termíny spjaté se sportem

NBA (国家篮球协会, National Basketball Association)

CBA (中国篮球协会, **C**hinese **B**asketball **A**ssociation)

MVP (最有价值球员, **M**ost **V**aluable **P**layer)

14.9.1.6 Termíny ikonického charakteru

Tvary, značky

T, V, W, X

iPhone, NIKE

14.9.2 Funkce (Proč)

Při diskusi o funkci písmenných slov je třeba rozlišovat slovo **function** v anglofonním diskursu, které má širší a vágnější význam a spíše než funkci popisuje za jakým účelem je daný prostředek využit a vytváří vlastně popisné kategorie jednotlivých typů výrazů od pojmu funkce z hlediska strukturalistického, který spíše popisuje teleologickou příčinu daného jazykového jevu v jazykovém systému. Rozdíl v chápání obou pojmů si pokusíme dokumentovat a funkční zdůvodnění existence písmenných slov analyzovat v této části.

14.9.2.1 *Function versus příčina versus funkce*

Hansel (2017: 624-7) ve své kapitole „Functions of the Sino-alphabet“ popisuje osm účelů/důvodů/použití/functions pro které písmenná slova/*alphabetically written expressions* vstupují do čínského úzu, a protože jeho klasifikace bude mít vzhledem k umístění v Encyklopedii čínské lingvistiky normativní dotaz na sinologický lingvistický diskurz, je smysluplné jeho kategorizaci jednak prezentovat a popsat a jednak kriticky zhodnotit a využít ji jako odrazový můstek pro prezentovanou funkční klasifikaci. Popis jednotlivých typů podle vlastních slov prezentuje v pořadí obvyklosti.

14.9.2.1.1 Graphic borrowing (grafická přejímka)

Za nejobvyklejší kategorii výrazů považuje přímou grafickou přejímku západních akronymů (AIDS), inicialismů (NGO, GDP, BBS) či alfanumerických výrazů (M16, MP3, 3D; s tím že číslovky jsou vyslovovány ve své čínské podobě) do čínštiny (HANSELL 2017: 624); je důležité podotknout, že přímému přenosu bez fonologické či jiné adaptace by spíše slušel Haugenův termín „kopie“ naopak pojem grafická přejímka/výpůjčka je v souladu s Heřmanovou-Novotnou vhodné rezervovat pro situaci, kdy je přejata pouze grafická podoba, ale slovo je fonologicky realizováno podle formálně-sémanticky příslušného domácího morfému jak je tomu v případě výše uvedených číslovek v rámci alfanumerických výrazů. V této kategorii autor nijak nepopisuje ani příčinu ani účel ani funkci setrvání takového výrazu v čínštině, pouze konstatuje, že jich je nejvíc. Domníváme se, že funkce v takovémto případě je dvojitá a podrobněji ji popíšeme v další části: Jedná se o onomaziologickou funkci (potřeba existence pojmenování pro objekt) a ekonomizační funkci.

14.9.2.1.2 Coinages (pojmenování)

Tato kategorie popisuje výrazy, jež vznikají v rámci čínštiny s použitím písmen. Viz výše mj. diskuse o TV. Hansell zde řadí výrazy jako KTV, BYD, CCTV, ECFA a NT. Dle našeho názoru tato kategorie již samotným názvem popisuje funkční potřebu pojmenovávání, autor pak sám připouští u výrazu ECFA i funkci ekonomizační. Domníváme se, že je na místě tento přístup přijmout pro všechny ostatní jím uváděné výrazy a přiznat jim znovu obojí funkci v příčinné souvislosti. Potřeba pojmenovávání je následována potřebou ekonomiky takového pojmenování.

14.9.2.1.3 Hybrids (hybridy)

Do této kategorie jsou řazeny výrazy, které jsou hybridem čínských znaků a latinky. Jako příklady uvádí K 金 – karátové zlato a 三 K 当 Kukluxklan viz výše. Uvádí, že tento typ lépe odpovídá čínským lexikálním potřebám, bez dalšího zdůvodnění. Dovolíme si

s tímto tvrzením souhlasit s tím, že se jedná o kombinaci pojmenovávací a ekonomizační potřeby protože použití čínských znaků usnadňuje sémantické začlenění a tedy srozumitelnost kategorie.

14.9.2.1.4 Pinyin initialisms (pinyinové inicialismy)

S rozvojem internetu narůstá podíl výrazů zapsaných pomocí pinyinových iniciál, protože ty se samy nabízejí vzhledem ke způsobu psaní čínštiny na počítači prostřednictvím latinkové klávesnice. Uvádeným příkladem je MM – meimei. Kromě toho uvádí též potřebu zastírat pravou identitu lidí a věcí použitím zástupných písmen – X 先生, Y 小姐, A 去, B 是. Tento princip argotizace či zamlžení identity nápadně připomíná LuXunovo využití stejnéhoprostředku v jeho povídkách – viz výše. V neposlední řadě Hansell (2017: 625) uvádí eufemizační funkci pinyinových inicialismů v případě výrazů, které by byly chápány jako vulgární či tabu: TMD. Zde se s autorem jednoznačně shodujeme, že se jedná o tři spojené funkce ekonomizace, argotizace a eufemizace tabuizovaných výrazů. Je však otázka zda případ zastírání identity není totožný s auterem samotným prezentovanou kategorií *labeling* viz 14.9.2.1.7.

14.9.2.1.5 Rebuses (rébusy)

Kategorie rébusu je velmi podstatná při popisu vzniku a fungování jazyka a zejména písma v tom, že se jedná o obecně uznávaný princip, kdy je v případě čínského znakového písma pro nově vzniklé slovo a koncept či pro přejaté slovo a koncept často použit co nejbližší homofonní čínský znak, resp. čínské znaky. Tento princip trpí tou zásadní nevýhodou, že nové použití starého čínského znaku může být zatíženo kontaminací nového významu původním, který uživatel asociuje s využitým čínským znakem. Proto se jeví jako více než vhodné v takovém případě využít písmena latinky, která touto asociací nejsou zatížena a nový výraz tudíž nijak nekontaminují. Jako příklad autor uvádí přejímku výraz z jihominského 閩南 dialektu čínštiny Q – *kiū* [k^hjū:]. Jeho význam znamená měkký, žvýkavý, pružný. Pro absenci ekvivalentního fonému i grafému

ve standardní hovorové čínštině tak v tomto případě dochází jak k použití písmena Q v pozici čínského znaku, tak k rozšíření existujícího repertoáru fonetických struktur ve standardní čínštině. Podrobněji je problematika písmen jakožto čínských znaků a zejména otázka přejímky písmena Q rozpracována dále viz kap. 15.4. V této části autor poukazuje na funkční motivaci, která je jednak pojmenovávací a jednak ekonomizační. Domníváme se, že tento princip je jednou z nejzásadnějších adaptací latinky a i vyslovovaných písmen do čínštiny.

14.9.2.1.6 Shape ikonicity (tvarová ikonicita)

Tak jako tradičně čínské znaky vstupují i některá písmena latinky do jazyka ve funkci svého tvaru. Často tak dochází pod vlivem kalku z angličtiny. Příkladem budiž T-shirt – T 恤. Zde se jedná o jednoznačně jinou funkci písmen a jako taková bude prozkoumána v samostatné kapitole)

14.9.2.1.7 Labeling (štítkování, značkování, třídění, abstraktní třídění)

Častou funkcí abecedy na západě je zjednodušené rozlišování v rámci sady obdobných entit – jako vitamíny (A, B, C, D, E), hepatitidy, nebo třeba plány (plán A, plán B...). Čínština ze stejného ekonomizačního funkčního důvodu přejímá stejný princip, kterým někdy nahrazuje a někdy paralelně doplňuje původní čínské použití zemských větví a nebeských kmenů pro tento účel; zejména se pro tento účel používají první čtyři nebeské kmeny 甲 乙 丙 丁.

14.9.2.1.8 Kunyomi

Tato kategorie, jež nemá ani anglický ani český ekvivalent popisuje situaci, kdy je výraz zapsán latinkou, ale přečten je čínským ekvivalentem anglického výrazu, jenž daná zkratka zastupuje. Např. F = floor, ale je čteno jako [lóu] 楼; H = hours ale čteno [xiāoshí]

小时; Tel. = Telephone, ale čteno [diànhuà] 电话. Jedná se o zajímavou a specifickou kategorii, ale z hlediska funkce se jedná jednoznačně o ekonomizační princip.

14.9.2.2 Navržená funkční klasifikace

V této části pojednáme o funkci, již písmenná slova poskytují čínskému jazykovému a grafemickému systému. Domníváme se, že pojem funkce odpovídá odpovědi na otázku: Jakou funkci plní to, že čínský systém přijme jiné grafické znaky než čínské znakové písmo. Často se nabízí odpověď jako komparativní zdůvodnění vůči případnému čínskému ekvivalentu a zda vůbec ekvivalent existuje.

F=

Je důležité si uvědomit, že funkce písmenných slov často není pouze jedna, ale může v daný okamžik plnit funkcí více, typicky se jedná o kombinaci funkce ekonomizační a další.

14.9.2.2.1 Pojmenování (P)

Velmi podstatná je funkce pojmenovávací, a to buď **odvozeně pojmenovávací** jakožto zkratka jiného výrazu ať už čínského či cizího, při existenci obou tvarů v systému a při synchronní znalosti fundace.

BFF

CCTV

Jj

TMD

HSK

e-

Paralelně pojmenovávací kde v systému existuje jak písmenné slovo/abreviace tak sémantický ekvivalent v čínštině, který ovšem výraz písmenný nefunduje.

UN

WHO

AIDS

SARS

Samostatně pojmenovávací, kdy neexistuje ani přímá fundace původním tvarem ani paralelní fundace sémantickým ekvivalentem. V takovém případě se jedná o výlučnou existenci písmenného tvaru a v takovém případě se dá hovořit o plné integraci výrazu v čínském jazykovém i grafemickém systému a jedná e tudíž o argument pro existenci těchto výrazů jakožto čínských morfémů a znaků!

维生素 A

Q

T 恤

14.9.2.2.2 Ikonická (I)

Funkce ikonická funguje tak, že využívá tvaru písmene a tento tvar posléze zastupuje/poskytuje význam. Výsledný výraz ve formálním tvaru XN, kdy X je téměř libovolné písmeno a N je jméno, jež je blíže určeno poukazem na tvar určený předmětným písmenem. Opisně lze tento výraz chápat jako N ve tvaru X. Použití těchto výrazů (XN) je obdobně rozšířené v angličtině i čínštině, zatímco čeština většinou vyžaduje opisy „N ve tvaru X“ čínština si vystačí s tvarem X 字型/形 N. Toto použití je modelováno na původním čínském modelu, kdy X zastupoval čínský znak o obvykle jednoduchém a jednoznačném tvaru. (Hansell 2017: 626)

K původnímu výrazu pro křižovatku: 十字路口, doslova křižovatka ve tvaru znaku 十, přibily tvary: T 十字路口, křižovatka tvaru T a Y 十字路口, křižovatka tvaru Y.

Toto užití písmene latinky ve funkci tvarovém v rámci standardního systému čínštiny, předpokládá rozsáhlou až téměř úplnou penetraci latinky mezi čínskými mluvčími. Slouží tedy nejen jako důkaz proniknutí latinky do čínské kultury, ale též jako důkaz o vstupu latinky do jazykového systému jako jeho nedílná součást.

14.9.2.2.3 Ekonomizace (E)

Ekonomizační princip výrazně ovlivňuje všechny procesy jak kolem přejímek, tak kolem latinky a je třeba si uvědomit, že s výjimkou značek a ikoncity, kde v obou případech ovlivňuje existenci písmenného slova samotná funkce písmene, ergo značky, v ostatních případech se ekonomická funkce připojuje k dalším přiřazeným funkcím jaksi z logiky věci. Tou vnitřní logikou je fakt, že samotná existence písmenných slov je výrazem ekonomizačního principu v čínštině – písmenná slova jsou vždy kratší a zároveň zejména v případech paralelní existence rozsáhlých čínských ekvivalentů a jednotuchého písmenného pojmenování je písmenný tvar i srozumitelnější a poskytuje nám tak ekonomii srozumitelnosti.

14.9.2.2.4 Stylizace (S)

Existence písmenných slov za situace silné kulturní iradiace přináší příjemci i stylistický prostředek jak dát najevo obeznámenost s cizí „lepší“ kulturou. Zejména v čínském prostředí je západní kultura v mnohém chápána jako lepší a proto i značky výrobků mají v případě latinky punc exkluzivity. I z toho důvodu jsou i původně čínské značky a výrobky často primárně pojmenovávány latinkou.

14.9.2.2.5 Argotizace (A)

Zejména v oblasti internetové komunikace a při existenci tabu jsou latinka či arabské číslice využívány i pro svou argotickou/kryptickou funkci. Tutu funkci chápeme tak, že slouží k zastření významu fundace tvarem, který nahodilemu příjemci, či zejména robotickému vyhledávači není znám. Tento princip se týká nejen vulgarismů, kde se

kryptický princip uplatňuje i u českých uživatelů internetu (p..a, πča), ale v případě čínského internetu i u jiných typů tabu – např. kritika politiky či jen diskuse o politice (great firewall – GFW, elitní pravičák vždy kritický k Číně – JY).

14.9.2.2.6 Eufemizace tabuových slov (F)

Zejména v případě vulgarismů (blbec – bc, mrdat – CN, penis, čurák – J8) a tabu (orgasmus – GC, nevěstinec – FL, vystříkat se partnerovi do pusy při orálním sexu – KB) či nelichotivých pojmenování (perverzní – BT, panna – CN), etc. je použití latinky jakožto nepůvodního kódu a zároveň vytvoření abreviačního útvaru jakožto sekundárního odvozeného pojmenování procesem eufemizace. Nepůvodní tvar, ať už přejatý z angličtiny či vytvořený z čínštiny latinkou je vždy vnímán jako méně emočně stresující než původní čínský vulgarismus, tabu či defamace. Tyto výrazy tudíž plní významnou funkci při psané hovorové komunikaci v rámci internetu a mobilní komunikace.

14.9.2.3 Analýza konkrétní jednotky

Pokud tedy diskutujeme o konkrétní jednotce, musíme ji vždy analyzovat v komplexnosti jejích funkcí. Domníváme se, že v některých případech je obtížné identifikovat primární funkci/příčinu vniknutí (zrození) písmenného slova do systému. Dovolíme si ale po prozkoumání existujících písmenných slov postulovat myšlenku, že aby konkrétní systém v jazykovém systému přežil, musí poskytovat nejméně dvě (někdy i tři) funkce, jinak se pro jazykový systém ukáže jako neefektivní a tudíž dlouhodobě nepřežívající jednotka.

$$F^j = F_x + F_y + \dots F_z$$

$$F^{SARS} = P + E$$

$$F^{Q(\text{penis})} = A + E + F + I + (P)$$

$$F^{KFC(\text{sakra})} = A + E + F + S$$

$$F^{i\text{Phone}} = I + S$$

Proto třeba BUS, TAXI, etc. Nepřežily, neplnily totiž více funkcí $\rightarrow(F=P)$ – existující čínské, též přejaté ale graficky transformované ekvivalenty (巴士, 的士) jsou dostatečně krátké a tudíž odebraly písmenným slovům funkci ekonomickou. Naopak výrazy kde je čínský ekvivalent delší, zejména výrazně delší, přežívají písmenné výrazy i dlouhodobě (v případě výrazu X 光 to je nejméně 119 let).

Pokud má výraz funkci pojmenovávací, pak mu k přežití v systému stačí doplnit funkci ekonomizační. Tj. přežije proto, že jednak neexistuje daný čínský tvar a pokud vznikne je delší (případ WHO, SARS, etc). Pokud pojmenovávací funkci nemá, tj. funkční ekvivalent existuje v okamžiku zrození písmenného slova, musí poskytnout nejméně dvě jiné funkce (ekonomizační a argotickou – MM, TMD, či ekonomizační a ikonickou – T 十字路口) jinak v systému nepřežije.

14.9.2.4 Zamyšlení nad přežitím jednotky v systému a nad funkcí stylistickou

Domníváme se, že funkcí písmenných slov je zejména v jejich stylistickém funkčním rejstříku i jejich módnost ve smyslu novosti, jinakosti, zvláštnosti a odlišnosti od zavedeného úzu. Proto v případě využití písmenného slova jako stylistického prostředku, tj. funkce stylistická je předpokládána doba přežití výrazu v systému nejistá a potenciálně velmi labilní, slovo může být vázáno na určitý sociolekt a jako takové může se zánikem či transformací příslušné sociální skupiny zaniknout. Proto u ostatních funkčních faktorů můžeme předpovědět určitou míru stability výrazu v systému, v případě, že má výraz stylistický nádech, je jeho stabilita ohrožena.

Za úvahu by též stálo promýšlení estetické funkce písmenných slov, kterou je též možno podřadit pod stylistickou funkci v širším smyslu, ale to by bylo na jiný typ analýzy a práce, zůstane tedy pouze jako podnět do dalšího zkoumání.

14.9.3 Typologie písmenných slov zohledňující jak grafické tak fónické faktory

Písmenná slova v čínštině dělíme na přejatá či produktivně vytvořená většinou hybridní slova a slovní spojení (přejaté lexémy) a na abreviační útvary. Protože dominantní část

těchto slov tvoří abreviační útvary a protože pouze v kategorii abreviačních útvarů se dominantně jedná o produktivní jazykový prostředek, je a bude této části věnována podstatnější teoretická pozornost.

14.9.3.1 Slova a slovní spojení

Mezi slova a slovní spojení patří míšení jazyků v rámci jedné promluvy – language mixing, střídání jazyků v rámci jedné promluvy – language switching, citátová slova a slova přejatá a integrovaná jako celek v původní anglické formě, pinyinová slova v čínském textu a domácí hybridní produkty.

14.9.3.1.1 Language mixing

Do této kategorie spadá situace, kdy uživatel používá oba jazyky dohromady a typicky mísí čínštinu a angličtinu. V takovém případě, typicky v reálné promluvě či v krásné literatuře, jsou spolu propleteny oba jazyky v rámci jedné syntaktické struktury. Pokud se jedná o syntax čínštiny, jedná se o vstup anglických slov do čínštiny. Anglické slovo je vyslovováno se znalostí anglické výslovnosti. Tento jev je obvyklý v případě reálného či alespoň naučeného bilingvismu.

14.9.3.1.2 Language switching

Příkladem budiž úryvek z Lu Xunovy výše citované povídky, kde jsou jednoznačně odlišené promluvy v angličtině a čínštině.

“于是一碗‘龙虎斗’摆在桌子中央了，他们两人同时捏起筷子，指着碗沿，笑迷迷的你看我，我看你……。”

“My dear, please.”

“Please you eat first, my dear.”

“Oh no, please you!” (10)

……

“……所以主人的书房门永远是关起来的。”他走回来，坐下，想，……——这可以放心，她必不至于捧着白菜的。

“Come in, please, my dear.” (12)

Tato situace může nastat i u jednoho mluvčího v případě že střídá jazyky v případě bilingvismu (nikoli ale, že by je mísil dohromady) anebo jak je uvedeno výše v textu, kde se střídají promluvy lidí různé jazykové produkce. Logicky je zachována realizace obou jazyků dle jejich systémových pravidel.

14.9.3.1.3 Citátová slova

Jedná se o použití latinky jako součást textu či promluvy typicky v případě odborného názvosloví značek či cizích propriet (podrobně včetně příkladů viz kapitola 2.2). S ohledem na typ citátového slova dochází k nějaké míře fonologické adaptace, vlivem omezeného fonologického systému čínštiny. Je třeba si uvědomit, že tento typ výrazů je užíván i monolingvními mluvčími, kteří tím osvědčují pouze znalost daného výrazu, nikoli jiného jazyka. Tento výraz, aby byl citátovým slovem, nemůže vstupovat do žádné morfologické, slovotvorné či jiné systémové adaptace a je vnímán jakožto cizí element. To neplatí o následujících zvláštních a relativně málo produktivních, ale systémově velmi zajímavých typech slov psaných latinkou v čínštině – **14.9.3.1.4– 3.1.6.**

14.9.3.1.4 Přejatá slova

V čínštině existuje několik málo velmi frekventovaných slov, u nichž neproběhla grafická a téměř ani fonologická adaptace, ale naopak proběhla adaptace morfologická a syntaktická – výraz vstupuje do syntaktické struktury, dokonce u něj i probíhá slovně druhová konverze. Jedná se o výrazy:

Internet

e-mail

sofa

OUT staromódní

Je patrné, že se týkají převážně internetové komunikace, kde jak jsme již dříve uvedli je použití latinky vlivem používání latinské klávesnice snadné.

14.9.3.1.5 Pinyinová slova ve znakovém textu

Velmi vzácným jevem je též situace kdy, zejména z argotického důvodu vstupuje do textu čínské slovo přepsané pinyinem. Identifikovali jsme pouze jeden případ se dvěma různými realizacemi a domníváme se, že je způsoben případnou nevhodností jednopísmenného inicialismu – C/K, jenž je z percepčního hlediska příliš krátký. Logicky vzhledem k přepisu čínského slova je výraz vyslovován čínsky.

CAO mrdat

KAO mrdat

14.9.3.1.6 Domácí hybridní produkty

Jedná se o kombinaci angličtiny a pinyinů či o čínské neologismy z angličtiny, tudíž typově se jedná o kombinaci dvou předchozích typů a jsou v systému také velmi vzácné.

NO ZUO NO DIE *Kdybys byl býval nedělal co nebylo potřeba nestalo by se ti nic špatného* – doslova *nedělat neumřít* (výraz pochází z Chinglish a jedná se o případ míšení jazyků/language mixing)

Chinternet *Chinese internet*

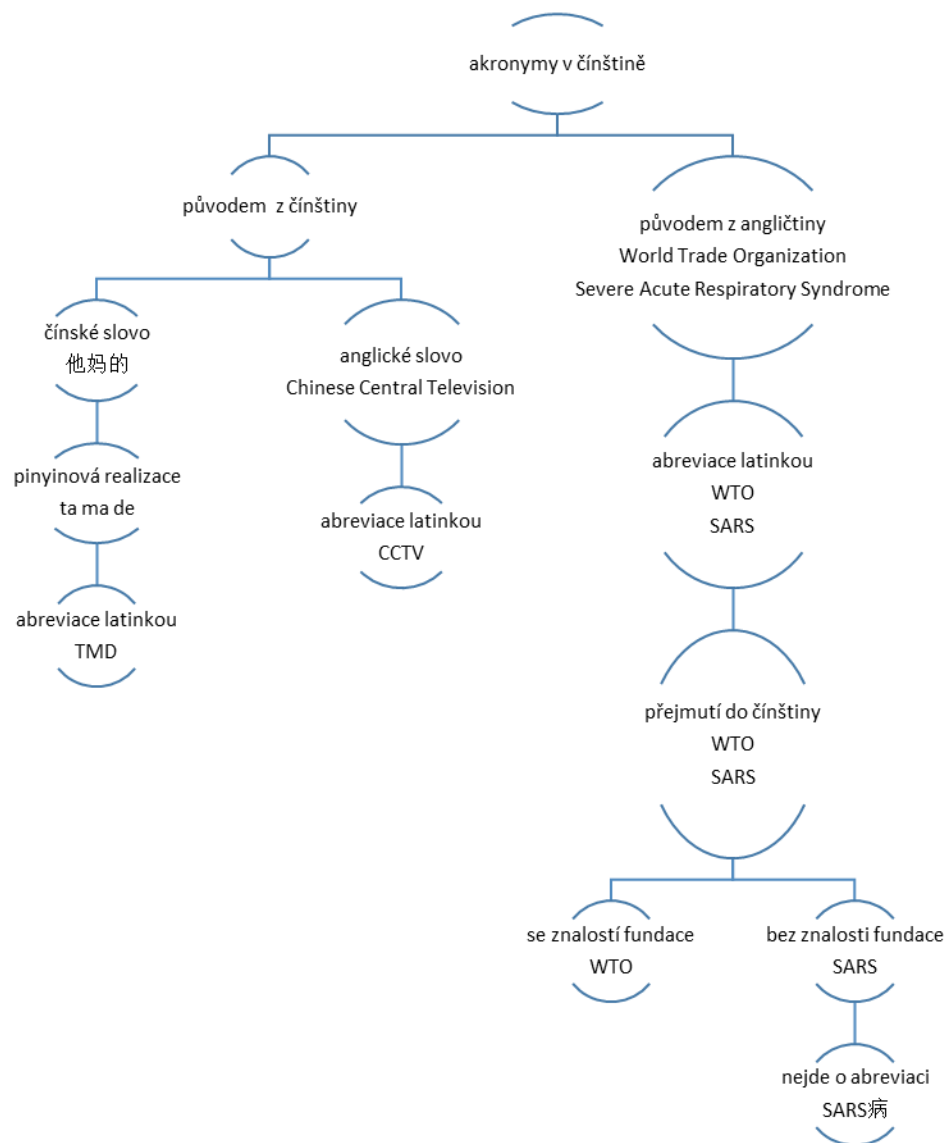
14.9.3.2 Zkratky (abreviační útvary formální)

„Při tvoření zkratk [...] nastává tzv. krácení mechanické (na rozdíl od krácení sémantického, jak se obvykle označuje elipsa a univerbizace). [...] slova nebo víceslovné výrazy se redukuje na některé hlásky (písmena) nebo skupiny hlásek (písmen), které svým nápadným složením nebo pravopisem a současně vžitou podobou signalizují v povědomí adresáta projevu význam nezkráceného výrazu...“ (MČ1 1986: 517). „Zkratka a plná podoba mají tedy v principu stejný význam; zkratka je sekundární znak, z hlediska slovo tvorného je fundován plným slovem, výrazem (souslovím, vlastním jménem atp.)“ (RANGELOVA, TICHÁ 2013: 165). Domníváme se však, že to neznamená, že tato sekundarita neztrácí diachronní podstatu, a že synchronně se povědomí o zkrácení nevytrácí. Teoreticky bychom mohli hovořit o dvou typech abreviací a to o synchronní

a diachronní, v případě diachronní by šlo o to, že se již vytratilo povědomí o sekundaritě abreviačního znaku, resp. se vytratil původní fundující tvar z jazykového systému. Tento jev je častý u univerbizací, ale i jiných útvarů. Kdo má synchronně povědomí o tom, že vánočka je univerbizací z vánoční housky? Ze synchronního hlediska vlastně abreviačním útvarem není a je na nás, které hledisko při diskusi zvolíme.

V případě přejmutí abreviačního útvaru z cizího jazyka bez vědomí fundace původním tvarem či alespoň bez vědomí či existence čínského (domácího) ekvivalentu se domníváme, že v takovém případě nelze výsledný tvar chápat jako abreviaci, ale jako samostatné slovo/jazykový znak *sui generis*. Jako takový pak tvoří fakticky samostatnou kategorii, zejména v případě akronymů. Domníváme se, že absence znalosti fundace u takovýchto výrazů vede k potřebě doplnění přejatého akronymu/inicialismu o sémantický, prototypický marker jako například u zkratky nemoci **SARS**. Protože v čínštině neexistuje povědomí o sémantické fundaci tohoto termínu, je nutné jej při realizaci doplnit morfémem 病-bing (nemoc). Domníváme se, že právě ztráta povědomí o fundaci zkratky pak odůvodňuje v jazykovém systému čínštiny potřebu doplnění přejímané zkratky čínským třídícím sémantickým markerem Viz česky: **mám SARS** x čínsky **wo you SARS bing**.

Obrázek 13 Varianty způsobu tvoření akronymů v čínštině

Vnitřní typologii abreviačních útvarů, což se nám pro čínštinu jeví jako mnohem vhodnější pojem než zkratka, pak lze v souladu s MČ1 (1986), Dolníkem (2003) a Rangelovou a Tichou (2013) klasifikovat podle realizace a užívání těchto jednotek v textu – s podrobnějším dalším členěním podle strukturních vlastností jednotek takto:

14.9.3.2.1 Zkratky čistě grafické (někdy nazývané též textové):

Jsou to zkratky, které se projevují pouze v textu nikoli pak při čtení či v mluvené realizaci:

např. – ‚například‘

č./čís. – ‚číslo‘

pp – ‚pánové‘

jj

mm

TMD

z typologického hlediska patří do této skupiny též značky:

Kč – ‚koruna česká‘

h – ‚hodina‘

RMB

NT

14.9.3.2.2 Zkratky graficko-fónické (iniciálové i kombinované)

a to:

14.9.4.2.2.1 hláskované:

ČT – ‚Česká televize‘

SRN – ‚Spolková republika Německo‘

CNS – ‚centrální nervová soustava‘

BP 机

HSK

CCTV

14.9.4.2.2.2 Akronyma

Jedná se o fonetickou adaptaci inicialismu na základě obecných principů výstavby slabiky v daném jazyce, možné využití metateze a jiných fonetických realizačních změn z důvodů přijatelné výslovnosti

ČEZ – [čes, ale čezu], České energetické závody‘

NERV [nerf, ale nervu], Národní ekonomická rada vlády'

ÚOHS [úhos] Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (zde velmi zajímavá výslovnostní akronymická metateze)

VISA 卡 [visa] karta VISA

TOEFL – [toufu] zkouška TOEFL

14.9.4.2.3 Zkratky fónické

jsou v plném smyslu zkratkovými slovy:

poho – ‚pohoda‘

net – ‚internet‘

V čínštině by se jednalo o obvyklé a časté abreviace slovních spojení do lexikalizovaných abreviací:

[Beida] – [Beijing Daxue]

[Beishida] [Beijing Shifan Daxue]

14.9.4.3 Značky

Značky lze chápat jako zvláštní případ abreviace, kdy je tato značka vytvořena z potřeby stručně označovat některé jevy a je vždy na počátku normativně ustavena nevzniká tudíž některým z přirozených abreviačních procesů. I proto má u výrazů mezinárodního charakteru mezinárodní dosah a často je ve většině jazyků stejná. Týká se to jak značek zastupujících rozličné fyzikální či chemické jednotky (°C, °F, m, kg, h, C, H, Au), či značky firemní (Apple, JVC, KODAK)

Značky jsou specifické i tím, že mohou často fungovat jako zkratky i bez znalosti fundace, což se projevuje u jejich použití v rámci typu „kunyomi“ viz výše.

14.10 PÍSMENNÁ SLOVA V ČÍNSKÉM TEXTU

Písmenná slova jsou dle Riha a Baker psána plně či částečně v latině a mají tendenci být dominantně psána velkými písmeny tak aby jedno písmeno odpovídalo jednomu čínskému znaku, a zároveň tak, aby jedno písmeno zabíralo jedno znakové pole; každé písmeno může být samostatně vysloveno a písmena samotná mají tendenci mít nezávislý význam jako morfémy (RIHA a BAKER 2010: 193).

Liu uvádí, že většina technických termínů, zkratk a i jiných písmenných slov je psána velkými písmeny. Kdy uvádí následující příklady (LIU 2002: 10): APEC, WTO, B 超, DNA, CDMA, M, G, T, INTERNET, FORTRAN, EMAIL, uvádí však i bez vysvětlení použití s malými písmeny: μ , n, p, dBASE, vCommerce, pouze tvrdí, že se jedná o konvenci.

Domníváme se, že analýzou námi zpracovaného korpusu a analyzovaných textů a odvozeně od výše uvedených výroků lze dovodit dva následující výroky týkající se užití písmenných slov v čínském textu.

Výrok 1: Standardně se při zápisu písmenných slov používají velká písmena, která lépe odpovídají absenci rozlišování malých a velkých písmen v čínských znacích, a více odrážejí dominantní skupinu takto přejímaných a tvořených slov (iniciálové zkratky či akronymy) což odráží pravidla pravopisu v angličtině, tudíž **malá písmena** se používají tehdy, když jsou chápána jako sémanticky odlišné výrazy ve čtyřech oblastech:

- a) výrazy, které odpovídají ve své západní normalizované konvenci psaní malých písmen a tudíž je zde výraz přejat i s určením použitého typu písmene jakožto *gestalt*
  - fyzikální veličiny soustavy SI: kg, l, μ , n, p
  - fyzikální výrazy: r, x, γ 线, μ 子, n 型半导体, pH 值
- b) výrazy u nichž se jedná o obchodní značku a také dochází k „doslovnému“ přenosu slovního tvaru jakožto obrázku, tj. též *gestalt*: dBASE, vCommerce, výraz je přejat jako ikona
- c) v případě vytváření argotických a ekonomických výrazů na internetu kde se jedná o výraz buď ekonomičnosti, nebo promiskuitnosti velkých a malých

písmen s tím, že tato znaková sada je odvozena primárně z pinyinů a tudíž může jít i o příznak pinyinů:

qq/QQ, jj/JJ, c/Cm etc.

d) v případě přejmutí celých slov psaných latinkou je psaní velkých či malých písmen variantní CHINA/China, carpe diem/ CARPE DIEM, google/GOOGLE.

S rozvojem počítačů a počítačové sazby opouští čínské texty tezi o znakovém poli (v rozporu s hypotézou RIHA a BAKER viz výše) a tudíž neobstojí ani výše zmíněná teze o primární volbě velkých písmen z tohoto důvodu. Jedná se dle našeho názoru o relikty z dob, kdy docházelo k normované sazbě tisku a tento závěr je ovlivněn korpusovou analýzou tisku z devadesátých let dvacátého století.

Výběr příkladů, jež potvrzují naši hypotézu, následují:

Internetová sazba:

Chinadigitaltimes: http://chinadigitaltimes.net/space/Great_Chinese_LAN

以前 google 被封时傻逼们说有百度, google 有轮子, 该封; 后来 google 学术 dropbox 和 gmail 这些和世界科研生产力密切相关的都被封了, 傻逼们说花点钱用 vpn 别抱怨; 现在 vpn 全死了, 但放心, 傻逼们永远有话说。大中华局域网未来一定比能想像的更封闭, 禁掉的消失的一定会越来越多, 因为党专治各种不服。

Všimněme si, že kromě slova **google**, **dropbox** a **gmail** je i iniciálová zkratka **vpn** psána malým písmenem v rozporu s uvedenou hypotézou. Písmeno nezabírá znakové pole. Interpunkce naopak znakové pole zabírá v souladu s tradiční čínskou normou.

Propagační publikace:

旅游专用网。直接服务于陆家嘴 RBD 功能创新,重点以反映区内外各个旅游项目的景点布局,线路规划及相关的服务配套设施为重要内容。通过开设在金融贸易区内外各个旅游景点、星级宾馆、主要街道上的“e-tourist center”,向广大中外游客提供亲切服务。同时,这一专网还能对游客动态进行实时的或者定期的市场调查及需求信息分析,强化陆家嘴特色都市旅游的网上促销,也为上海及浦东旅行社寻求国际战略合作伙伴,为旅游产品售后服务及信息反馈提供所需要的理想运行环境。

社区专用网。以人为本,优化陆家嘴中心区的各项社区服务,为就近居住在“E-CBD 新社区”内的中外白领及其家庭、以及社区内原有的居民创造一个温馨、优美、舒适的氛围和环境。网上服务

一、2002 年上海经济发展状况及特征

(一) 经济整体继续走在高速稳定增长的上行通道中

2002 年,上海经济继续运行在高速、稳定增长的上行通道中,预计全年实现 GDP 5405 亿元,比 2001 年增长 10.4%,高于全国平均 GDP 增长率 2.6 个百分点,继续保持两位数的经济增长速度,稳定运行在高速稳定增长的轨道中。

2002 年上海经济增长整体保持稳定和持续。GDP 除 2 月份以外一直保持在 9 ~ 10%,1 ~ 9 月累计完成 GDP 3902.15 亿元,累计同比增长 10.6%,持续领先全国经济增长 2 个百分点以上。

U výše uvedených textů z roku 2003¹⁴ ani písmena ať velká či malá, ani číslovky znakové pole nezabírají. Znakové pole zabírá pouze samostatně použitá a samostatně stojící jednociferná číslovka. Z interpunkce pouze tečka jak větná tak v rámci číslovek znakové pole zabírá, naopak čárka znakové pole nezabírá.

---

¹⁴ 2003 年上海经济发展蓝皮书. 现代化. 国际大都市建设; 2003 年上海经济发展蓝皮书. 现代化. 国际大都市建设

Noviny:

【大紀元訊】台灣爭取成為世衛組織觀察員的努力，今年再度失敗。

第58屆世衛大會執委會5月16日以21票贊成，33票反對，封殺台灣友邦提案，拒絕將台灣問題列在世衛大會討論議程之中。這是台灣第九年爭取加入世衛大會(WHA)失敗。

中共女將 以粗魯震驚政壇

據中國時報報導，5月18日，世界衛生大會會議討論期間，尼加拉瓜、吉里巴斯的衛生部長雙雙發言聲援台灣人權，但每次一提及「台灣」字眼時，中國代表團官員就面露不耐煩，甚至遞紙條給輪值主席、西班牙籍衛生部長，高分貝發言要求主席在書面紀錄中刪掉台灣字眼。西班牙籍主席只好裁示刪除。

經過兩國發言後，甘比亞衛生部長上臺，繼續就台灣參與問題發言，此時中共一名輪值女成員再度高聲喊叫，提出抗議。甘比亞衛生部長不予理會繼續發言，這位女代表一怒之下，在座位上大拍桌子，更拿起放在面前的CHINA名牌大力敲打桌面，責怪主席「完全失職！沒有維持會議秩序！」

與會的各國代表被這位中共女

代表突如其來的舉動嚇了一跳，全場為之側目。一位參加過七次世界衛生大會的外交官大為感嘆，稱中共官員這一「杯葛動作堪稱史無前例！」這位外交官表示，幾十年來國際組織開會的場合，從未爆發這麼粗暴的行為，「這絕對是繼當年赫魯曉夫在聯合國把鞋子脫下來猛敲桌子後，做法最粗暴的一次！」

連宋走紅地毯 臺灣未獲實際成果

台政院大陸委員會主任委員吳釗燮5月19日發表聲明指出，解決兩岸雙方長期的歧見，中共當局必須瞭解，不應阻撓台灣正常參與國際事務，激怒台灣人民。

針對在野黨領袖日前訪問中國，是否有助台灣今年參與WHO的問題？吳釗燮說，「不但沒有幫助，而且情況還比往年更糟」。

吳釗燮說，檢視連宋訪中期間，中共相關官員的所有說法，陸委會看不到中共在政治立場上，有任何鬆動的趨勢，從最近世界衛生大會的實際情況，更加證明中共並不真心準備實際、務實地面對台灣。

台灣九度叩關世衛再次失敗 中共女將國際會上拍桌獅吼

◇

U výše uvedeného novinového textu¹⁵ se vyskytují následující jevy: (WHA) – písmený inicialismus použitý v závorkách jakožto citátový přístavek k čínskému ekvivalentu. Inicialismus WHO použitý jakožto přejatý inicialismus a tudíž bez závorek a bez ekvivalentu a nakonec slovo CHINA citátově v rámci diskuse o použití anglického exonyma pro Čínu bez ekvivalence. Písmenná slova a číslovky nezabírají znakové pole. Interpunkce zabírá celé znakové pole.

「Clicker」互動教學進

【大紀元記者倪紫金編譯】美聯社羅德島Providence市5月13日報導，布朗大學（Brown University）的Ross Cheit教授在他的「道德和公共政策」課上對下面的學生們發問：如果在你知道的情況下，你在道義上會認為有責任去舉報欺詐這種事情嗎？課堂上開始嗡嗡作響，但沒有見到有人舉手。

儘管如此，在90秒內，Cheit已經大概獲得了150個學生的反饋，這些反饋以多顏色柱形圖的方式被顯示在高過頭頂的螢幕上——64%說是，35%說不是。每堂課上都會有幾次這類提問，Cheit的學生們是用一種類似電視遙控器的無線裝置在回答他的問題。

這種被學生們稱為「Clicker」的裝置正被用於幾百所大學校園，甚至也正在進入中小學。它們改變了課堂的氣氛，這種大規模反饋的能力在上大課時讓更多學生參與了進來。Clicker使得怕在同學面前回答出錯或表達不受歡迎看法時的擔心煙消雲散。

Clicker大部份都允許做出幾種可能應答，在硬科學（hard science）類的課上，它們經常被用來測試學生們對課程材料的理解程度。Cheit則傾向於用它們來徵求學

生們的看法。

一位來自紐約市的新生Megan Schmidt說，Clicker是激勵同學間對話的一個有效工具，可以通過它知道別人都在想什麼。Cheit課上的大學二年級學生Jonathan Magaziner說：「它促使你積極地參加討論，因為你必須馬上做出選擇。」

Cheit一般是提前準備大部份問題，但他也可以在講課時如果需要隨時加入新的問題。他的裝置通過連在筆記本電腦上面的紅外線接收器來處理學生們的反饋。

哈佛大學物理學教授Eric Mazur是互動式教學的支持者，他說Clicker並不是必需的，但它對性格內向的學生更有效，也更容易讓他們參與進來。

Mazur預想學生們有一天會用他們的筆記本電腦、手機或其他可以上網的設備去做比Clicker能夠提供的更多的互動式學習。至少現在佛羅里達州的Orlando市的一家公司Option Technologies Interactive正在推銷一個軟件，它可以讓有無線手提設備或筆記本電腦的學生登錄上一個網站去回答問題，就像他們在使用Clicker那樣。

現在，這些Clicker系統看來銷路不錯。兩家製造這類系統的公司說它們每家公司在全世界都各有超過600所大學在使用它們的技術。一些出版商甚至連教科書中的題目都是針對使用Clicker來設計的，並且書和設備打包一起賣。

不同款式的Clicker早在80年代就開始出現了，但最近6年中又有

手機很可能成為帶有「Clicker」功能的下一代互動式教學工具（Getty Images）

¹⁵ The Epoch Times 2005年5月25日

V tomto článku¹⁶ se vyskytují písmenná toponyma se zatřídovacím znakem pro město - 市: Providence 市 a Orlando 市. (Brown University) což je chrematonymum je uvedena v závorkách jakožto citátové slovo spolu s čínským ekvivalentem. Naopak Ross Cheit jakožto antroponymum je uveden podobně jako toponymum s třídící záložkou 教授. Název produktu 「Clicker」 je naopak uveden v čínských uvozovkách. Interpunkce zabírá znakové pole.

DPH 报表和税款都要按时交

在捷克经营的公司都知道登记了 DPH 的, 要在规定的限期交 DPH, 或是按月, 或是按季。这些年下来, 基本不会有什么问题。但有个易被疏忽的, 就是完税, 即在限期内交税钱。

交 DPH, 实际包括两个部份: 一是向税务局申报 DPH 报表, 二是如果需要缴税, 就要按时交纳税款。这个限期和交报表的期限是一样的。即每月的 25 日上报/缴纳上个月, 或 4 月 25 日、7 月 25 日、10 月 25 日、1 月 25 日上交/缴纳上个季度的 DPH 报表和税款。如果 25 日是周六、日、节假日, 可顺延一日。

公司基本都能按时上交 DPH 报表, 但有时却忘记或因故迟交了 DPH 税款。

对于迟交报表, 税务局视情处理, 轻则提醒, 重则罚款, 遇有退税的, 则先罚一笔款, 然后再退税, 甚至可按退税额一定的比例罚款。

对于迟交税款的, 则要求按一定的比例, 缴纳滞纳金。

滞纳金的算法比较复杂, 分多种计算档。比如税款迟交期在 90 天或 360 天内, 每日按 0.1% 计; 迟交期在 500 天内, 按每日 0.2% 计; 超过 500 天, 百分比率有所减少。

由于税务局对纳税完税实际执行情况并不是及时检查, 通常是几年才查一次, 一旦查出有未完税的, 如果是数年累计, 滞纳金将不是一笔小数。

布拉格有家华商公司, 在 2002 年按时递交了第二季度的 DPH 报表, 但是忘了缴税款。2006 年 1 月税务局检查时查出, 除补交了 DPH 11000 多克朗, 还要交滞纳金 17000 多克朗。

还有家中餐馆, 2003 年第一季度 DPH 税款应缴 8000 多克朗, 老板通过银行转账, 因为当时账户上存款不足, 没有及时转出。后来银行发给老板通知, 老板又没及时到银行存款, 几天一忙就将此事忘了。去年 12 月被 7 区税务局查账时查出, 税款加滞纳金共补交了近 2 万克朗。

据说还有家中餐馆, 几年前 DPH 报表交了而税款没交, 几年后查下来, 7000 多克朗累计成了 4 万多克朗。

对于翻番的滞纳金, 当地的老板问为什么税务局不早点查呢? 如果早查不就可以少交滞纳金了吗?

对此, 9 区税务局一位检查员反驳说, 如果税务局不查, 那岂不是连 DPH 都不交了吗? 纳税人应自觉按时报税按时交税, 如果有特殊情况不能按期, 应及时提出书面说明, 并确定申报完税日期。当然, 这期间的滞纳金还是要交的。

检查员说, 一般情况下, 税务局认为纳税人基本都能依法按规定期限及时报税交税。

布拉格一位常年为华商做帐的捷克会计说, 每年他都会处理十几起这样的事件。这种事, 国家相关税法严格, 滞纳金计算规定明确, 难有协商的余地。避免的最好的方法, 就是公司或餐馆自己经常检查账目, 及时核对银行帐单。

这位会计还特别提醒, 不仅是 DPH, 还有其它的税项如公路税、工资税的缴纳, 也容易被忽视。

会计说, 有的公司买了车或卖了车, 没有及时到税务局登记公路税, 但在做帐时却拿来了加油收据。

由于公路税可以选择按季度或一年一交, 最迟在下一年 1 月 31 日, 跨期较长, 有的以为这些已经包括在年终税或季度 DPH 中, 有的以为是包括在第三者责任保险中。

会计强调, 公路税是独立的税项, 只要是以公司名义买卖车, 无论是公司用还是私用, 都应申报公路税。

还有翻译提醒, 税务局或其它政府部门的来信, 如果自己看不懂, 应及时转给翻译、会计或律师, 而不要“过于相信”孩子。因为有些孩子虽在捷克的学校上学, 懂捷语, 但毕竟年龄小, 不懂相关的法规, 在理解上会有偏差, 曾发生过几起小孩子看信翻译不准, 使问题复杂化, 造成更大麻烦的事。

(陈金)

Poslední novinový článek provenience českých Číňanů¹⁷ také používá inicialismu a to specificky českého inicialismu pro DPH – celkem 13x. Je tedy patrné, že specifické

¹⁶ Clicker 互动教学进入课堂. *The Epoch Times* 2005 年 5 月 25 日.

¹⁷ DPH 报表和税款都要按时交. 捷华通讯, 2007 年 2 月 1 日.

enklávy číňanů přejímají specifické inicialismy většinového prostředí do čínštiny dle potřeb svého prostředí.

Kniha:

V další části prozkoumáme několik čínských knih, která by z logiky věci měli být oproti internetu a novinám konzervativnějším médiem

四年前，同样是诺基亚，自以为看准了上班族的心理，推出游戏手机N-Gage。那时候手机的游戏功能还不是那么突出，所以诺基亚赔钱买吆喝，试图挖掘手机游戏的第一桶金，结果销量却惨不忍睹。失败的原因归根到底是因为诺记并不了解白领们的心态——既想玩，又不想太张扬。而在此基础上推出的N-Gage QD，虽然是简化版，但因为定位于学生族，就卖得盆满钵满，成为一代名机。

如果说内置游戏相当于温吞水，Java游戏相当于可口可乐，那手机网游就一定是伏特加。我朋友的手机老死机，里面的各种网络游戏装了一箩筐。我简直怀疑他每天是上班还是上“游戏”。朋友说，现在的感觉是游戏上了他；每个月除了流量费惊人外，还要应付多种网游综合征。除了眼花手抖脚抽筋外，手机一死机就烦躁得不行。回头看着我手上的N93，里面的贪吃蛇也已经进化到面目可狰的地步——这样的速度，连达尔文看了都要瞠目结舌。

手上有一个统计数字，说手机的内置游戏基本上占据了市场份额的一半，Java则占了三成三，WAP占一成，而新兴的手机网游单运营收入在2007年将达1.1亿人民币。江湖代有英豪出，有多少人在手机游戏的世界里眉开眼笑，就有多少游戏运营商笑逐颜开。

低头看看你的手机——今天，你玩了没有？

3G之死?

3G还没有真正出来，目前只是试商用。现在就诅咒它死，似乎不太道德。所以在题目的最后，我加了一个问号，大抵说的是一种可能。事实上，没有一个人是长生不死的，更不用说一种技术了。比如说，现在不少电视手机广告中，提出了“准3G”的概念，这个概念的存在时间一定不长，估计也就是3G试商用期间蹦跶两日。

为什么想到这个问题？还要从这几日看到的两个新闻说起。

第一个新闻来自内地，说的是上海“无线城市”建设全面启动，到2010年，上海将建成一个覆盖全市的无线高速宽带网络，随时随地随意地踏上信息高速公路将成为市民的数字生活写照。而上海“无线城市”目前主要采用Wi-Fi技术，可以提供与ADSL相类似的无线带宽接入服务，让市民可以随心所欲地在办公室、娱乐场所、机场、酒店、公园、会议中心等上网。

第二个新闻，来自美国。近期Google、康姆卡斯特以及时代华纳频频与无线运营商斯普林特和小型无线运营商Clearwire接触，计划出资25亿美元打造覆盖美国全境性的无线网络。这几家公司期待这样的合作，能够迅速实现WiMax技术的商业化，在两年内建立一个巨大的高速移动数据服务市场，领先于AT&T和Verizon无线等老牌移动通信公司。

如果脑子比较清醒且了解3G(TD)和Wi-Fi区别的人，应当都可以从上面两个新闻中看出一点端倪。这里可以再打一个比方，如果你有可能获得每秒10MB的免费网络，你为什么会选择缴纳更多的费

想到了一部电影，叫《Dead Poems Society》，直译就是《死亡诗社》，它有一个更温柔的名字叫《春风化雨》，主角基丁是一个才华横溢的老师，他教导学生：医生、律师、工程师……是很崇高的理想，但仅是生存的形式，但浪漫、诗歌和爱才是生存的原因。而对待诗歌真正的态度是自由、不受约束，只要你想，任何事物任何形式都可以成为诗歌。正如他抛出的那句拉丁——“CARPE DIEM”！（意为“及时行乐”）一样。因为我们都会在某日变成一堆枯骨，没有温度没有呼吸，没有人会记得我们。所以，我们必须学习在这个冷酷的世界里拥有一段诗意的航行。

当年学中国古代文学史之时，老先生讲的第一堂课，居然是比较李白和杜甫谁喝的酒多。我们想当然的认为是李白，结果老先生却说是杜甫。那时的我并不知道，喝酒喝得厉害算不算是一种诗意？现在，每每面红耳赤从KTV里落荒而逃时，心里总有遐想：在放舟江湖的日子里，盛唐的落魄诗人活得也比我们这些打着领带去打卡的现代人惬意。

Všechny tři knižní vzorky¹⁸ se chovají obdobně jako novinové vzorky: písmena a číslovky nezabírají znakové pole a interpunkce zabírá znakové pole. Specifická pojmenování produktů jsou převáděny jako ikony: N-Gage QD, Java, WAP, AT&T, 3G(TD) a tudíž ikonicitou pojmenování je často ovlivněno psaní malých či velkých písmen. V případě citátového výrazu CARPE DIEM je použito velkých písmen naopak v případě uvádění titulu 《Dead Poems(!)¹⁹ Society》 je použito malých písmen a název indikuje název díla použitím čínských dvojitých uvozovek 《》.

Závěrem, lze tedy výše naznačené hypotézy poupravit tak že v čínštině existují minimálně tři odlišné nové znakové sady s odlišným použitím.

- I. **Znaková sada řecké abecedy** používaná zejména ve fyzice – v čínštině je produktivní pouze jako součást *gestalt* transformací ve slovních spojeních, samotná řecká písmena produktivní nejsou, i když se to může tak jevit,

---

¹⁸ 纠结的数码. 重庆大学出版社, 2010. s. 56-57; 纠结的数码. 重庆大学出版社, 2010. s. 60-61; 纠结的数码. 重庆大学出版社, 2010. s. 80-81

¹⁹ Správně má být *Poets*

čínština nikdy sama neprodukuje nová ani hybridní písmenná slova s použitím řecké abecedy, ta jsou vždy výsledkem přejímky:

γ 射线

γ 射线检查

γ 射线天文学

γ 射线报警器

γ 线

γ 刀

γ 谱仪

γ 线治疗

γ 射线源

γ-谷氨酰转肽酶

II. Znaková sada latinky psané velkými písmeny – v čínštině je produktivní zejména při přejímání cizích i tvorbě nových akronymů

HSK

DPH

KAO

PMPMP

NO ZUO NO DIE

III. Znaková sada latinky psané malými písmeny – v čínštině produktivní při tvorbě akronymů a argotických akronymů na internetu zejména z pinyinů a pak pouze kopírující ve fyzice při doslovném přejímání fyzikálních symbolů, jako součást slovních písmenných slov a jako součást výrazů přejatých ve formě ikon/značek.

jj

mm

Wo cao

Chinternet

iPhone

Závěrem této **části práce je třeba odmítnout hypotézu o znakovém poli**. Domníváme se, že šlo o chybnou analýzu ovlivněnou dřívějším mechanickým způsobem novinové sazby. Dnešní převážně počítačová sazba umožňuje i z grafických důvodů opuštění normovaného grafického pole. Z následující tabulky č. 5 vyplývá, že existuje určitý graficko-harmonický úzus v rámci primárně čínského textu, který odpovídá u znaků, velký a malých písmen přibližně poměru 100:70:46.

Tabulka 5 Srovnání velikosti sazby grafémů u výše analyzovaných čínských textů

Tabulka analyzuje šířku tří stejných grafémů vedle sebe v mm.

Text	Čínské znaky	Velká písmena	Malá písmena	Velká písmena podíl vůči znakům	Malá písmena podíl vůči znakům
1	12,00	X	5,50		0,46
2	12,00	7,75	5,00	0,65	0,42
3	13,00	10,50	X	0,81	
4	8,00	5,50	4,25	0,69	0,53
5	7,50	5,00	X	0,67	
6	13,00	10,00	6,00	0,77	0,46
7	12,00	7,75	5,25	0,65	0,44
Průměr	11,07	7,75	5,20	0,70	0,47

Pokud bychom měli naléznout důvod primární volby velkých písmen, jak je patrné I například ze způsobu zápisu slova CHINA pak by bylo pravděpodobnější, že se jedná o využití způsobu, jak jsou písmenná slova zapisována v angličtině (BRANDT 2003: 257) vzhledem k tomu, že dominantně jsou přejímány a tudíž i vnímány iniciálové zkratky.

14.11 VLIV PÍSMENNÝCH SLOV NA KLASIFIKACI ČÍNSKÉHO PÍSMÁ

Xia (2010: 445) ve svém článku argumentuje, že introdukce latinky ovlivňuje charakter čínského písma, a že jej posouvá dále od ideografičnosti směrem k fonetičnosti. Domníváme se v souladu i s názorem DeFrancise, že teze o ideografičnosti čínského písma je již zastaralá a tím pádem ani tato hypotéza neobstojí. Domníváme se, že čínské znakové písmo je i přes určitá historická rezidua písmem fonetickým či lépe foneticko-sémantickým a proto inkorporace latinky neposouvá tak výrazně charakteristiku tohoto grafického systému. Naopak jeho charakteristika tuto inkorporaci umožňuje. Čínský jazykový systém se jak je patrné z některých vědních oblastí dokázal ve formě čistě fonetických zápisů vyrovnat s rozsáhlým přejatým lexikonem zejména propriálního charakteru. Latinka a řecká abeceda tudíž pouze doplnila do již existující sady grafémů další sadu, vedle již jednoznačně z počátku dvacátého století inkorporované a nepůvodní znakové sady arabských číslic a interpunkce.

Všechny tyto nové znakové sady pak pomalu a plíživě rozrušily koncept uniformního a čtvercového znakového pole (viz výše). Srovnání znakových sad viz tabulka 6.

Tabulka 6 Grafemické znakové systémy participující na současném zápisu čínštiny

znaková sada	introdukce	příklady	počet grafémů	produktivita
Tradiční čínské znaky	2000 př.n.l.	中國芥藍	+/- 100 000	ANO
Zjednodušené znaky	1950-1980	中国芥蓝	+/- 3000	ANO
Interpunkce	19.-20. st.	?! 【】	+/- 13	NE
Arabské číslice	počátek 20.st	510	10	ANO
Řecká abeceda	počátek 20.st	γ 射线	24	NE
Latinka velká	počátek 20.st, dominantně po roce 1978	TMD HSK	26	ANO
Latinka malá	počátek 20.st, dominantně po roce 1978	dBase jj	26	ANO

14.12 PÍSMENNÁ SLOVA VE SLOVNÍCÍCH

14.12.1 Řazení

Protože slova začínající na písmena nebo skládající se pouze z písmen nejsou zařaditelná tradičními způsoby řazení čínských slovníků (a to vzhledem k nejasné výslovnosti ani u foneticky (slabičně) řazených, je třeba tuto problematiku řešit samostatně

LIU (2002: 8) navrhuje dva různé algoritmy řešení jednak pro písmenná slova ve standardním slovníku, kdy se jedná většinou o samostatnou přílohu/appendix a pak pro samostatné slovníky písmenných slov, jichž je sám autorem.

14.12.1.1 Řazení v apendixu standardního slovníku (rozpracováno dle LIU 2002)

- 1) Nejprve abecedně řadíme 希腊字母字母词 - slova s iniciálami z řecké abecedy (γ 刀, γ 谱仪)
- 2) Následně abecedně řadíme 拉丁字母字母词 - slova začínající latinkou (AIDS, E 时代). Slova v latince je mnoho a proto je třeba dále doplnit pravidla následovně.

a) nejprve řadíme slova začínající symboly (interpunkcí)

@一代 (generace internetu)

.COM 经济 (internetová ekonomika)

b) poté slova začínající na arabské číslice

3+X 模式 (způsob skládání zkoušek na univerzitě)

3A 级 (prvotřídní – AAA)

5W 新闻 (všestranné zpravodajství)

c) slova začínající na písmena

AV 产品 (audio-video produkty)

AV 端子 (audio-video terminál)

AV 系统 (audio-vizuální soustava)

A 大调 (A-dur)

A 种) 股 (票) (akcie typu A)

DNA

WTO

d) slova začínající na čínské znaky řazeno abecedně dle pinyin

阿 Q (A Q - postava Lu Xunovy novely)

动画 GIF (gify)

维生素 B (vitamín B)

五 E 概念 (E-government, E-business, E-communication, E-education, E-family)

14.12.1.2 Řazení v samostatném slovníku (dle LIU 2002)

- 1) vstupy jsou řazeny dle písmen do samostatných oddílů (𠄎 Q patří pod písmeno Q; 3C pod písmeno C a 3+X pod písmeno X)
- 2) všechny vstupy jsou řazeny abecedně bez rozlišování malých a velkých písmen (CA a Ca je řazeno libovolně)
- 3) vstupy v rámci každého oddílu jsou řazeny následovně
  - a) slova začínající symboly
  - b) slova začínající čísly
  - c) slova začínající písmeny
  - d) slova začínající čínskými znaky
- 4) řazení by mělo probíhat automatizovaně počítačem

Domníváme se, že výše prezentovaný způsob řazení v samostatném slovníku je funkční v situaci, kdy víme, že se jedná o specializovaný slovník písmenných slov, pak slovo snadno dohledáme pomocí písmen, domníváme se však, že by bylo žádoucí a bylo by výrazem inkorporace výše uvedených samostatných znakových soustav do komplexního znakového systému čínštiny, pokud by existovalo průběžné řazení v rámci standardních slovníků. Nikoli pouze v apendixu. Níže navrhujeme dle našeho názoru funkční řešení.

14.12.1.3 Řazení v obecném slovníku

Vycházejí z výše uvedených návrhů, ale máje na paměti uživatele navrhujeme následující algoritmus řazení písmenných slov do standardního znakového slovníku řazeného obvykle foneticky (hnízdově) dle výslovnosti prvního znaku.

Nefonetická složka

- interpunkce a symboly
- arabské číslice
- řecká písmena
- jiná písmena a symboly (ruská, kana, římské číslice, etc)

Fonetická složka

- latinské iniciály
- znaky dle výslovnosti v pinyin (zde řazena i písmenná slova s písmenem uprostřed

Na druhém a dalším místě se tento algoritmus opakuje.

Příklad řazení v obecném slovníku:

Ø (nefonetický oddíl)

@一代 (generace internetu)

.COM 经济 (internetová ekonomika)

3+X 模式 (způsob skládání zkoušek na univerzitě)

3A 级 (prvotřídní – AAA)

5W 新闻 (všestranné zpravodajství)

γ 刀 (gama nůž)

γ 射线源 (gama zářič)

II 型超新星 (supernova typu II)

A (písmeno)

AV 产品 (audio-video produkty)

A 大调 (A-dur)

阿 Q (A Q - postava Lu Xunovy novely)

...

O (písmeno)

OPEC (Organizace zemí vyvážejících ropu)

欧 III 欧 IV 汽柴油标准 (emisní norma Euro III a EuroIV)

...

W (písmeno)

WTO (Světová obchodní organizace)

维生素 B (vitamín B)

五 E 概念 (E-government, E-bussiness, E-communication, E-education, E-family)

15 Závěrečná diskuse

Závěrečná diskuse shrnuje argumenty, které rozvíjejí hypotézy v kap. 1 a úvodu kap. 14, jež se týkají obecně přejímek a konkrétně přejímaných písmenných slov do čínštiny. Lze jednoznačně vyvrátit mýtus o kulturní či strukturní (vliv charakteristiky čínského znakového písma) nepřijatelnosti fonetických či dokonce grafemicko-fonetických přejímek do čínského jazykového systému. Níže si v diskusi shrneme ty nejzásadnější příklady a argumenty, jež tato naše tvrzení dokládají a rozvíjejí.

15.1 ADAPTAČNÍ PROCESY PROVÁZEJÍCÍ PŘEJÍMÁNÍ PÍSMENNÝCH SLOV DO ČÍNŠTINY

Slovotvorná produktivita některých písmenných slov je dle našeho názoru jednoznačným dokladem o integraci písmenných slov do čínštiny. Níže ukážeme procesy, které integraci písmenných slov do čínštiny provázejí a které z nejrůznějších aspektů čínského jazykového systému ukazují na jejich adaptaci v čínštině.

15.1.1 Prosté zeslovnění

Proces přejímání písmenných slov do čínštiny provází tzv. prosté zeslovnění. Tímto termínem se míní zařazení přejímky do slovnědruhového paradigmatu (DOLNÍK 2003). To se týká především substantiv, na což Dolník také upozorňuje. **Jedním z vedlejších závěrů práce při pohledu na zpracovaný jazykový materiál je potvrzení, že procesu přejetí se v drtivé většině účastní slovnědruhov^á kategorie substantiv.**

Adaptaci písmenných přejímek do čínštiny v systému čínských substantiv můžeme dokumentovat následujícími jevy. Jedním z projevů je zapojení těchto substantiv do číslovkových frází (3 片装 dvd 盒; 浅析周恩来的三个 Q (IQ, EQ, AQ)!; 比 10 大的只有一张 J 和一张 Q). Dalším jevem, který podrhuje substantivizaci písmenných slov v čínštině je to, že naplňují syntaktickou roli substantiva.

V češtině či jiných flektivních jazycích je projevem substantivizace přejímky její zasazení do deklinačního systému. V čínštině, která není jazykem flexivním, jsou dalšími projevy substantivizace především kompozice a konverze.

15.1.2 Slovotvorné zeslovnění

Druhým typem adaptace písmenných slov do čínštiny je slovotvorné zeslovnění. Jímž se míní to, že substantivizovaná přejímka se plně zapojuje do soustavy čínského slova, což ukazujeme níže.

15.1.2.1 Konverze

Konverzí se míní transpozice slova z jednoho slovního druhu do druhého. V případě přejatých písmenných slov nacházíme v čínštině mnoho příkladů konverze (LIU 2002 11-12) např.:

你的企业 IT 了吗 Máš (*informačně technologickou) odbornost v informačních technologiích?

FLASH 你的生活 Posviť si na svůj život.

吃完饭谁也别走咱们卡拉 OK S těmi co po večeři nepůjdou domů si zazpíváme karaoke/*zakaraokujeme.

Konverzi přejímky ke slovnímu druhu adjektiv provází její umístění v antepozici vůči substantivu, což je syntaktická vlastnost adjektiva

např.

VISA 卡 (VISA karta)

DINK 家庭 (bezdětná domácnost s dvojím příjmem, *DINKová domácnost)

PC 机 (PC stroj) V češtině probíhá zeslovnění v podobě *pécéčko*

RB 音乐 (R&B hudba)

Daneš (1985) mluví v takovémto případě o slovosledné adjektivizaci.

Konverzi přejímky ke slovesu dokládá to, že může být provázena partikulami (-le, -zhe, -go), které jsou někdy nazývány jako vido-časové přípony.

你 out 了=你落伍了

Jsi OUT

OK 了" (Okay le), "OK 嗎" (Okay ma),

Je to v pohodě?

Je to OK?

"OK 啦" (Okay la),

To je v pohodě!!!

To je OK!!!

"O 不 OK? " (O bù OK?),

Je to v pohodě nebo ne?

Je to OK nebo

ne?

Pro konverzi přejímky do dalších slovních druhů nemáme doklady.

15.1.2.2 Kompozice

Kompozicí míníme slovotvorný proces založený na spojení dvou plnovýznamových morfémů ve slovním tvaru. Tento slovotvorný proces je pro čínštinu typický a je vysoce produktivní (XIA 2010: 445) Dokládáme některé příklady kompozice v čínštině:

CBD (Central Business District/centrální obchodní čtvrť)

CBD 花园 (zahrada CBD), CBD 后院 (dvorek CBD), CBD 客厅(obývací pokoj CBD), CBD 卧室 (ložnice CBD).

DNA (deoxyribonukleová kyselina)

DNA 电脑 (DNA počítač), DNA 多聚酶 (DNA polymeráza), DNA 分子链 (DNA molekulární řetězec), DNA 指纹 (genetická daktyloskopie)

E-/e- (elektronický-)

E-Mail, E-Business, E ID, E 时代 (elektronická doba), E 产品 (elektronické produkty), E 商务 (e-obchod), E 广告 (elektronická reklama), e 化 (elektronizace/e-izace), e 化时代 (elektronizační doba), E 教育 (e-learning), e 家庭 (elektronická domácnost, chytrá domácnost), eQ (elektronické auto fy Chery; Chery eQ)

GFW (Velký firewall)

GFW 之父 (Otec Velkého firewallu)

IP

IP 传真 (IP fax), IP 地址(IP adresa), IP 电话(IP telefon)

IT (Informační technologie)

IT 界 (IT oblast) , IT 人才 (IT kádry), IT 产业 (IT průmysl), IT 企业 (IT byznys), IT 市场 (IT trh)

15.1.2.3 Reduplikace

Reduplikací míníme morfologický prostředek čínštiny, při němž dochází ke zdvojení – reduplikaci – morfému. Toto zdvojení je spojeno s významovým posunem. U substantiv má v čínštině zhusta deminutivní funkci, která není nepodobná zdvojování českého -li- ve stupňování deminutivnosti viz malinký → malilinký → malililinký (PALEK 1989: 124). Reduplikaci v čínštině identifikujeme jako plnou, která iteruje celý kořen či slovo anebo částečnou, u níž dochází pouze k iteraci fonologických jednotek. (ARCODIA 2017: 111) Domníváme se, že je možné plnou reduplikaci identifikovat u lexému **QQ** (viz níže) s iterací **Q** roztomilý → **QQ** roztomiloučký. Částečnou reduplikaci můžeme patrně identifikovat u výše zmíněného lexému **OK** kdy ve struktuře „**O** 不 **OK**?“ dochází k reduplikaci první fonologické jednotky morfému OK (český ekvivalent by byl *Je to O nebo ne OK).

15.1.2.4 Gramatikalizace

Gramatikalizací míníme proces, kdy je plnovýznamovému slovu přiřazena gramatická funkce a stává se výrazem převážně gramatickým (MEILLET 1912: 131). Podle Hoppera a Traugottové probíhá gramatikalizace přejatých výrazů pouze v situaci extrémního jazykového kontaktu, v situaci pidžinizace či kreolizace jazyka. (HOPPER 2003: 212-214) Prozatím se nám jednoznačný případ gramatikalizace přejatého písmenného slova v čínštině nepodařilo identifikovat, což dokládá, že míra kontaktu mezi angličtinou a čínštinou prozatím není extrémní. Přesto se domníváme, že za určitý náznak, když už ne gramatikalizace tak přejetí gramatického morfému je případ anglického **sufixu –er**, který je zaznamatelně produktivní v čínštině v kontextech uživatele některé

z webových platforem. Není podstatné, že se jeví, že k přejetí tohoto sufixu do čínšiny dochází vlivem chybné analýzy a interpretace řetězce blogger, twitter, facebooker, weiboer jak je patrné s následujícího úryvku²⁰:

後來我們移師到會展中心的後台，頒獎嘉賓和影星們都會在 **backdrop** 前給傳媒攝影師們拍照。幸好 @tsuishui 經驗豐富，我和他很輕易就在拍照區的最前面佔據有利位置，並學習外籍攝影師拿椅子安坐定當，後來我發現 AFP 和其他電子傳媒都在我的後面，頓時產生了不少優越感。但美中不足的是我的 3HK 電話卡在會場仍然發揮不了作用，只可以看 Twitter 和微博，但不可以回覆和傳送相片，而場地提供的 PCCW Wi-Fi 也不際事，所以我只好休 [Tweet](#) 和 [微博](#) 了。然而總的來說這次的經驗很是有趣，能近距離看見萬人迷吳彥祖當然是最開心的，而更重要的是一班 blogger/twitter/facebooker/weiboer whatever you call it 能發揮力量，以 Social Media 渠道即時報導盛事和世界各地的人士一同分享，比某些電子報或電子傳媒，我們的消息更快更廣。

15.1.3 Hierarchie adaptací

Přejetí písmenných slov do čínštiny vykazuje vysokou míru adaptace do téměř všech způsobů slovtvorby s výjimkou gramatikalizace. Závěrem můžeme na základě míry uplatnění jednotlivých výše uvedených typů zeslovnění shrnout hierarchii adaptačních procesů přejímek písmenných slov do čínštiny od nejčastějšího, po nejméně časté.

Prosté zeslovnění → Kompozice → Konverze (Derivace) → Reduplikace → Gramatikalizace
--

Zatímco gramatikalizaci přejatého výrazu se nám prozatím nepodařilo identifikovat, všechny ostatní kategorie, které se nám podařilo identifikovat jako adaptačně produktivní, spadají do kategorie lexikalizace. Můžeme tudíž závěrem prohlásit, že

²⁰ <http://www.daisymarisfung.com/2010/03/23/the-4th-asian-flim-awards/> (17.05.2017)

písmenná slova v čínštině procházejí úplnou škálou lexikalizačních prostředků, jež má jazyk k dispozici.

15.2 PROJEVY PŘEJÍMÁNÍ PÍSMENNÝCH SLOV NA FONETICKÉ ROVINĚ

O vlivu přejímek na čínský fonetický systém se vedou rozsáhlé diskuse (viz kap. 12), zhusta se tato otázka dotýká právě případů přejímání písmenných slov. Většina slovníků nereflktuje vliv přejímacího procesu na výslovnost slova, a pro zápis této výslovnosti používá pouze normativní elementy (transkripční pravidla čínských znaků). Tyto transkripce ovšem často neodpovídají čínské jazykové realitě. Můžeme totiž konstatovat, že především vlivem přejímání písmenných slov do čínštiny dochází zároveň k určitým fonetickým adaptačním narušení čínských rigidních fonetických pravidel, jak si uvedeme na následujících příkladech. Příklady jsou převzaty z korpusu uvedeného v příloze č. 3

Změny na fonetické rovině vyhodnocujeme jako dvojí a to přejetí hlásek a v druhém případě se jedná o změnu hláskové kombinatoriky.

15.2.1 Invaze hlásek

Do současné čínštiny vlivem písmenných přejímek vstupují následující nové hlásky:

æ

Amazon 网 *Amazon wǎng* [æməzan.waŋ] ‘Amazon.com’, lit. ‘Amazon.net’

b

BMW 车 *BMW chē* [pi.ɛm.dʌb|ju tɕʰə] ‘BMW’, lit. ‘BMW-vehicle’

BASIC 语言 *BASIC yǔyán* [bɛsɪk jy.jaŋ] ‘BASIC’, lit. ‘BASIC-language’

d

BMW 车 *BMW chē* [pi.ɛm.dʌb|ju tɕʰə] ‘BMW’, lit. ‘BMW-vehicle’

v(v)

BTV [pi.tʰi.v|j] ‘barbershop TV’

MTV [ɛm(u).tʰi.ɯi] ‘music television’

RTV [ar.tʰi.ɯi] ‘restaurant television’

STV [ɛs.tʰi.ɯi] ‘sleeping TV’ (a type of recreational center)

相声 TV *xiàngsheng TV* [ɕiaŋ.ʂəŋ tʰi.ɯi] ‘cross-talk TV’

VAD 牛奶 *VAD niúnnǎi* [ɯi.ei.ti niəu.nai] ‘milk with vitamins A&D’, lit. ‘VAD-milk’

z

Amazon 网 *Amazon wǎng* [æməzɑn.wɑŋ] ‘Amazon.com’, lit. ‘Amazon.net’

V prvním případě – **æ** – se jedná o téměř otevřenou přední nezaokrouhlenou samohlásku oproti čínské otevřené přední nezaokrouhlené samohlásce – **a**. V ostatních případech – **b, d, v(u), z** – se jedná o znělé protiklady neznělých čínských hlásek – **p, t, f, s**. Čínština na rozdíl od modelového jazyka (angličtiny) nemá privativní opozici znělosti.

15.2.2 Změna kombinatoriky čínských hlásek

Do současné čínštiny vlivem písmenných přejímek vstupují následující nové kombinace hlásek:

ar

RMB [ar.ɛm.pi] ‘Chinese currency’ (RMB < rénmínbì 人民币, lit. ‘people-currency’)

RTV [ar.tʰi.ɯi] ‘restaurant television’

Tato kombinace porušuje pravidlo otevřenosti čínské slabiky, blíží se výslovnosti erizovaného a v pekingském dialektu.

be

BASIC 语言 *BASIC yǔyán* [bɛsɪk jy.jɑn] ‘BASIC’, lit. ‘BASIC-language’

V této kombinaci je nečínská hláska b. Ve standardní čínštině je kombinace jejího neznělého protějšku p s vokálem e možná jedině v tom případě kdy za nimi následuje vokál i, čemuž tak v tomto případě není.

bl

BMW 车 *BMW chē* [pi.ɛm.dʌblju tɕʰə] ‘BMW’, lit. ‘BMW-vehicle’

Porušuje pravidlo skladby čínské slabiky v tom, že je nukleus slabiky tvořen sonorou.

ei

A 餐 *A cān* [ei tsʰan] '(set) meal A', lit. 'A-meal'

ATM 机 *ATM jī* [ei.tʰi.ɛm tɕi] 'ATM machine'

VAD 牛奶 *VAD niúnǎi* [ui.ɛi.ti niəu.nai] 'milk with vitamins A&D', lit. 'VAD-milk'

Narušuje strukturu čínské slabiky v tom, že chybí onset/prétura. Ve standardní čínštině může v pozici prétury stát pouze konsonant nebo a a i a u. Tato slabika se ve standardní čínštině realizuje pouze jakožto citoslovce.

ɛm(u)

ATM 机 *ATM jī* [ei.tʰi.ɛm tɕi] 'ATM machine'

BMW 车 *BMW chē* [pi.ɛm.dʌblju tɕʰə] 'BMW', lit. 'BMW-vehicle'

MS 病 *MS bìng* [ɛm(u).ɛs(ɿ) piŋ] 'MS', lit. 'MS-disease' (MS < multiple sclerosis)

MTV [ɛm(u).tʰi.ui] 'music television'

RMB [ar.ɛm.pi] 'Chinese currency' (RMB < rénmínbì 人民币, lit. 'people-currency')

Při variantě **ɛm** slabika nemá préturu a v pozici kody stojí konsonant m, ve standardní čínštině je slabika zakončena buď pouze vokálem nebo vokálem nasalizovaným.

Při variantě **ɛmu** je z pozice nukleu odsunut vokál a je nahrazen nazální sonorou, která ve standardní čínštině pozici nukleu obsazovat nemůže.

ɛkʰsɿ

X 光 *X guāng* [ai.kʰə.sɿ.kuanŋ] or [ɛkʰsɿ.kuanŋ] 'X-ray'

Jedná se o zcela nečínskou kombinaci hlásek. Kombinuje porušení pravidel předchozích případů, navíc zde registrujeme kombinaci dvou konsonantů, která se v čínské slabice nevyskytuje.

ɛs(ɿ)

HSK [ai.tɕʰ(y).ɛs.kʰei] (< *Hànyǔ Shǔipíng Kǎoshì* 汉语水平考试) 'Chinese proficiency test' (for non-native speakers), lit. 'Chinese-level-test'

MS 病 *MS bìng* [ɛm(u).ɛs(ɿ) piŋ] 'MS', lit. 'MS-disease' (MS < multiple sclerosis)

STV [ɛs.tʰi.ui] 'sleeping TV' (a type of recreational center)

Při variantě **ɛs** slabika nemá préturu a v pozici kody stojí konsonant m, ve standardní čínštině je slabika zakončena buď pouze vokálem nebo vokálem nasalizovaným.

Při variantě **es(ɿ)** je z pozice nukleu odsunut vokál a je nahrazen neznělou frikativou, která ve standardní čínštině pozici nukleu obsazovat nemůže.

k^hei

HSK [ai.tɕ^h(y).ɛs.**k^hei**] (< *Hànyǔ Shǔipíng Kǎoshì* 汉语水平考试) ‘Chinese proficiency test’ (for non-native speakers), lit. ‘Chinese-level-test’

三 K 党 *sān K dǎng* [san.**k^hei** tan] ‘KKK’, lit. ‘three-K-party’ (Ku Klux Klan)

K 金 *K jīn* [**k^hei**.tɕin] ‘alloyed gold’, lit. ‘carat-gold’ (K, 开 *kāi* < carat)

TDK 现象 *TDK xiànxàng* [t^hi.ti.**k^hei** çain.çian] ‘young people’s preoccupation with TOEFL, dancing and kissing’, lit. ‘TDK phenomenon’ (TDK < TOEFL, dance, kiss)

Karaoke či 卡拉 OK [*ka.la.ou.k^hei*]

Slabika obsahuje aspirovaný konsonant k, který se nevyskytuje s dvojhláskou ei. Tato kombinace se vyskytuje v některých čínských dialektech (XHC)

kiu

QQ [**kiu**kiu]

Slabika obsahuje konsonant k, který se nevyskytuje s následným i. Tato kombinace se vyskytuje v některých čínských dialektech. V současné čínštině byla palatalizována na tɕ^h.

sei

CD [**sei**ti]

Kombinace se ve standardní čínštině nevyskytuje (Xia 2010: 445)

sɿk

BASIC 语言 *BASIC yǔyán* [be**sɿ**k jy.jan] ‘BASIC’, lit. ‘BASIC-language’

Slabika má kodu, což odporuje skladbě čínské slabiky, která kodu obsahovat nemůže.

Konsonant s se s předním vokálem vyslovuje ve standardní čínštině pouze jako palatalizovaný oproti vypůjčené formě.

ui

BTV [pi.t^hi.**ui**] ‘barbershop TV’

MTV [ɛm(u).t^hi.**ui**] ‘music television’

RTV [ar.t^hi.**ui**] ‘restaurant television’

STV [ɛs. t^hi.**ui**] ‘sleeping TV’ (a type of recreational center)

相声 TV *xiàngsheng TV* [ɕiɑŋ.ʂəŋ tʰi.ɯi] ‘cross-talk TV’

VAD 牛奶 *VAD niúǎi* [ɯi.ei.ti niəu.nai] ‘milk with vitamins A&D’, lit. ‘VAD-milk’

V této kombinaci je nečínská hláska **u**. Ve standardní čínštině je kombinace jejího neznělého protějšku **f** s předními vokály nemožná.

Výše uvedené problémy kombinatoriky čínských hlásek se týkají buď pozice ve slabice, nebo se dotýkají kombinatoriky neznělých konsonantů, jež nevstupují do kombinací jako výpůjčené znělé protějšky.

15.3 ČÍNSKÁ NEOLOGIE UŽÍVAJÍCÍ PŘEJATÁ PÍSMENA

Vlivem přejetí písmenných slov se grafémy těchto slov staly součástí čínského grafického systému (viz kap. 14.10). Toto můžeme dokumentovat tím, že tyto grafémy jsou užívány v následné domácí neologii. Tzn., že se u těchto výrazů nejedná o přejímky. U těchto slov se nejedná o periferní lexémy, jsou hojně užívané, např. názvy státních televizních kanálů a způsobu přepravy ve vlaku. Některé z těchto přejímek dokonce vznikají jazykovou preskripcí, tzn. že jsou úředně vytvořeny (CCTV, RMB, GB).

15.3.1 Anglické akronymy

Písmenné grafémy jsou vytvořeny z oficiálního akronymu anglického ekvivalentu názvu Ústřední čínské televize – CCTV (China **C**entral **T**ele**v**ision). Specifickým příkladem je čínská abreviace původně přejatého anglického slova v internetové komunikaci, obvykle u vulgárních výrazů (F=fuck) (KFC=kao fuck cao).

15.3.2 Pinyinové akronymy

Pinyinové akronymy vznikají s využitím iniciálního grafému pinyinového přepisu čínského výrazu, a to buď z inicál slov, či slabik. Je pravděpodobné, že výběr slovních či slabičných inicál závisí na délce zkracovaného výrazu, s ohledem k tomu aby délka výsledného akronymu byla nejvýše třípísmenná. Jen výjimečně jsou takto utvořená

zkratková slova delší v případě kryptických funkcí (MLGB). Následně uvádíme některé příklady takto vytvořených akronym s označením fundace (grafémů pinyinů, které se staly součástí zkratkového slova).

GB 国家标准(码) [*guójiā biāozhǎn (mǎ)*] národní norma (číslo)

RW 软卧 [*ruǎn wò*] měkké ležení (ve vlaku)

YZ 硬座 [*yìng zuò*] tvrdé sezení (ve vlaku)

HSK 汉语水平考试 [*hànyǔ shuǐpíng kǎoshì*] test úrovně čínštiny

PSC 普通话水平测试 [*pǔtōnghuà shuǐpíng cèshì*] test úrovně standardní čínštiny

RMB 人民币 [*rénmínbì*] Čínský Yuan CNY

WSK 外语水平考试 [*wàiyǔ shuǐpíng kǎoshì*] test úrovně cizího jazyka

15.4 PŘÍKLAD PŘEJATÉHO GRAFÉMU Q A JEHO ZPŮSOBŮ ADAPTACE V ČÍNSKÉM JAZYKOVÉM A GRAFEMICKÉM SYSTÉMU

Grafémem na němž můžeme dokumentovat úplnou adaptaci v čínském jazykovém systému, z toho hlediska, že se účastní veškerých gramatických a slovtvorných procesů je grafém Q. Tento grafém byl do čínštiny přejat jako jeden z prvních (viz kap. Lu Xun). I jeho doba adaptace patrně zdůvodňuje jeho plné zapojení do systému čínského jazyka.

Grafém Q v některých případech vnáší do standardní hovorové čínštiny výslovnostní novum – slabiku *kiu*.

Grafém Q je polysémní a homografní (má v některých případech odlišnou výslovnost) a užívá se **ve významech**:

1) Q *kiu* roztomilý z anglického *cute*

2) Q *kiu* měkký, pružný, žvýkavý – při přejetí slova *kiu* z dialektu Min ve významu **měkký, pružný, žvýkavý** byl pro jeho zápis použit grafém Q, a to z toho důvodu, že minský tvar nemá ve standardní čínštině fonetickou a tudíž ani grafickou ekvivalenci (za velérou ve standardní čínštině nemůže následovat přední vokál). Lexém nemá ani v dialektu Min znak – je prostředkem pouze mluvené čínštiny a i z toho důvodu nemohla být přejata jeho grafická podoba.

3) **Q kiu čurák, kokot; zatracený, zasraný; zatraceně otravný** – při přejetí slova *kiu* z dialektu Yue (kantonštiny) ve významu **čurák et al** byl pro jeho zápis použit grafém Q, ze stejných důvodů jako v případě 2)

4) 阿 **Q aqiu/kiu** nikdo, nula, hlupák – lexém je původně vlastní jméno pocházející z novely 阿 Q spisovatele Lu Xuna, autor používá nečínský grafém Q pro charakterizaci postavy ve významu **nikdo, nula, hlupák** (jeden z výkladů udává též motivaci volby grafému jeho ikonicitou – hlava s copem). Toto vlastní jméno se ve standardní čínštině apelativizovalo. Používá se též jako značka čínských nudlí kde ale Q souvisí s významem 1. Výraz je využit též při pojmenování plže *Nassaria acuminata* 阿 Q 峨螺 **Ā Q éluó**.

5) výraz **Q** je užíván jako **značka elektrického náboje** nebo **tepla**

6) grafém **Q** je užíván pro grafickou reprezentaci své fonetické podoby – při zápisu a čtení přejatých písmenných slov (**NASDAQ, FAQ**)

7) grafém **Q** jakožto součást pinyinového akronymu a reprezentace jeho fundace. Grafém Q je využit pro reprezentaci iniciály slabiky čínského výrazu. Používá se jako tabuový prostředek (QJ=*qíángjiān* znásilnění; FQ=*fènqīng* rozzlobená mládež (patriotická nebo kritická)).

8) **QQ₁ kiukiu chatovací služba QQ** byla pojmenována po vzoru reduplikace přejatého anglického výrazu *cute*. Její název by se dal tedy přeložit jako roztomiloučký, což plně koresponduje se sociolektem cílové skupiny této webové služby – náctiletou a raně dvacetiletou čínskou mládeží

9) **QQ₂ emotikon ve významu plačící oči** vytvořený na ikonickém principu (Q vypadá jako oko se slzou)

10) **Q** je *cum grano salis* použito ve významu **děkuji**. Na taiwanismus ㄟ **Q sankiu** (odvozený z anglického *thank you*) se odpovídá **no Q noukiu (neděkuj, není důvod děkovat)**. Dochází tudíž v této reakci k přenesení významu děkuji pouze na Q.

V příloze 4 nalezneme čínské lexémy obsahující grafém Q.

15.5 PŘÍČINY INTRODUKCE PÍSMENNÝCH SLOV DO ČÍNŠTINY

Na souboru lexémů obsahující grafém Q i na předchozí studii o písmenných slovech můžeme ukázat příčiny přejímání písmenných slov do čínštiny.

15.5.1 První příčinou je **globalizace a standardizace čínštiny** ve vztahu především k západnímu světu. Kromě výše zmíněných fyzikálních značek se jedná i o mezinárodně používané zkratky a značky, příklady viz tabulka 7.

Tabulka 7 Srovnání globálně používaných písmenných výrazů

anglicky	iPad	iPhone	ECFA	WTO	GDP	NBA	ISO	Glouass
francouzsky	iPad	iPhone	ECFA	OMC	PIB	NBA	ISO	Glouass
německy	iPad	iPhone	ECFA	WTO	BIP	NBA	ISO	Glouass
španělsky	iPad	iPhone	ECFA	OMC	PIB	NBA	ISO	Glouass
rusky	iPad	iPhone	ECFA	BTO	BBП	NBA	ИСО/ ISO	ГЛОИИСС
srbsky	иПИД	иПхоне	ЕЦФА	СТО	БДП	НБА	ИСО	ГЛОИИСС
česky	iPad	iPhone	ECFA	WTO	HDP	NBA	ISO	Glouass
japonsky	iPad	iPhone	ECFA	WTO 加盟	国内総 生産	NBA	ISO	Glouass
korejsky	iPad	iPhone	ECFA	*	GDP	NBA	ISO	Glouass
vietnamsky	iPad	iPhone	ECFA	WTO	GDP	NBA	ISO	Glouass
čínsky	iPad	iPhone	ECFA	WTO	GDP	NBA	ISO	Glouass
čínsky ve znacích	[iPadi]	[iPхone]	[经济合 作框架协 议]	[世贸 组织]	[国内 生产总 值]	[美 职 篮]	[国际标 准化组 织]	[格罗纳斯定位 系统]

Z výše uvedené srovnávací tabulky je patrné, že trend rozšíření písmenných slov, zejména zkratk je celosvětovým fenoménem a lze je chápat za jeden z projevů globalizace.

15.5.2 Druhým důvodem přejímání písmenných slov do čínštiny je **snadný a rychlý zápis**. Pro zápis psané čínštiny jsou používány standardní klávesnice s anglickými písmeny a tudíž psaní výrazů s písmeny je rychlejší a méně chybové než psaní čínských znaků.

15.5.3 Třetím důvodem je výskyt v **akronymech, které zkracují** dlouhé čínské, případně anglické výrazy.

ECFA	WTO	GDP	NBA	ISO	Glonass
[经济合作框架协议]	[世贸组织]	[国内生产总值]	[美职篮]	[国际标准化组织]	[格罗纳斯定位系统]

15.5.4 Čtvrtým důvodem je **zápis výslovnosti nečínských fonetických prostředků** (angličtiny, dialekty čínštiny). (viz výše 15.3 a 15.4)

15.5.5 Pátým důvodem je využití písmen v **tabuových slovech** např. přepisováním jmen disidentů či jmen čínských politických představitelů v nelichotivých kontextech pinyinem. (Ai Weiwei, Aiwu, Liu Xiaobo, Xi Jinping).

15.5.6 Šestým důvodem je **kryptická funkce**. Cílem takového zápisu je neumožnit neznalému způsobu enkryptace čtení komunikace. Slouží primárně jako ochrana před roboty.

8² – označení pro Události, jež se odehrály na Náměstí Brány nebeského klidu 4.6.1989

TMD *ta ma de* doprdele

15.5.7 Sedmým důvodem je **expresivita výrazu**. Ta se nachází například při užití anglického vulgárního výrazu zapsaného latinkou – FUCK. Expresivita je umocňována

a stupňována juxta pozicí takto vulgárních výrazů, až po dosažení svaté trojice čínské vulgarity – výrazu KFC (KAO FUCK CAO).

15.5.8 Osmým důvodem je **ikonicitu písmen**. Příkladem budiž nejen dva ikonické významy písmene Q uvedené výše (hlava s copem zezadu a plačící oko), ale uplatnění tvaru písmene v libovolné situaci potřeby vyjádření takového tvaru. Křížovátka tvaru T, potrubí tvaru W apod.

Domníváme se, že škála příčin introdukce písmenných slov je tím agregovaným důvodem trvalé dynamiky přejímání a neologie písmenných slov v čínštině v období nového tisíciletí.

15.6 DISKUSE O PÍSMENNÝCH VÝPŮJČKÁCH Z HLEDISKA ČÍNSKÉ JAZYKOVÉ KULTURY

Významnou roli písmenných přejímek v současné čínštině dokumentují diskuse, které se o nich vedou v publicistice v novinových článcích na internetových blozích i v televizních pořadech.²¹ Písmenné výpůjčky jsou v těchto diskusích z části odmítány jako xenismy ve smyslu Danešově (viz výše). Jejich čínské ekvivalenty nejsou pro svou délku používány (ISO x 国际标准化组织; SARS x 严重急性呼吸系统综合症). Značná část písmenných přejímek je považována za lexémy plně zdomácnělé. To dokládá například to, že je uvádí všechny standardní slovníky čínštiny, včetně normativního slovníku XHC vydávaného Čínskou akademií věd.

Pěkným příkladem reflexe písmenných přejímek v čínštině a postoje k nim, je to, že se často ocitají v cenzurních seznamech nebo jazykových doporučeních vydávaných státem

---

²¹ FYI to CCTV: No English Acronyms

<http://blogs.wsj.com/chinarealtime/2010/04/07/fyi-to-cctv-no-english-acronyms/>

Chinese TV stations told to stop using English phrases

http://www.chinadaily.com.cn/china/2010-04/07/content_9692983.htm

A Ban on Roman Letter Acronyms?

Language Log April 21, 2010 <http://languagelog.ldc.upenn.edu/nll/?p=2271>

Xinrong Xia

(tisková agentura Xinhua²²; státem prováděná cenzura internetu²³). V jistém smyslu se jedná o reflexi importu západní kultury.

Jako součást ústřední snahy o zachování čistoty jazyka a potírání vulgarismů byl vytvořen seznam zakázaných výrazů a formulací, obsahující mj. i písmenná slova. Tento seznam užívá státní tisková agentura Xinhua, která představuje zdroj pro veškerá čínská média. Tento seznam obsahuje převážně vulgarismy anebo výrazy s negativní společenskou konotací. Z 42 zakázaných výrazů tohoto seznamu je písmenných výrazů následujících pět:

- PK termín z hraní online her “player kill,” ve významu „úplně soupeře porazit“
- TMD [akronym z 他妈的 tā mā de], zkrácený mírně eufemizující výraz pro „mrdám tvou matku“
- JB — [akronym z 鸡巴 jībā] “penis.”
- 齐 B 短裙 qí B duǎn qún — „ultra krátká minisukně“, doslova “sukně v úrovni vagíny/píči”

---

²² Jedná se o *style sheet* používaný agenturou Xinhua publikován 2017-07-19 新华社, 传媒茶话会 http://mp.weixin.qq.com/s/rm4FKgz_fwPD5vZCENG35w (3. 8. 2017), <http://supchina.com/2017/08/01/words-chinese-state-media-banned/> (3. 8. 2017) citujeme část týkající se zmiňovaných výrazů:

9、报道中禁止使用“哇噻”“妈的”等脏话、黑话等。近年来网络用语中对各种词语进行缩略后新造的“PK”“TMD”等（新媒体可用“PK”一词），也不得在报道中使用。近年来“追星”活动中不按汉语规则而生造出的“玉米”“纲丝”“凉粉”等特殊词汇，我社报道中只能使用其本义，不能使用为表示“某明星的追崇者”的引申义。如果报道中因引用需要，无法回避这类词汇时，均应使用引号，并以括号加注，表明其实际内涵。

10、新闻媒体和网站应当禁用的 38 个不文明用语：装逼、草泥马、特么的、撕逼、玛拉戈壁、爆菊、JB、呆逼、本屌、齐 B 短裙、法克鱿、丢你老母、达菲鸡、装 13、逼格、蛋疼、傻逼、绿茶婊、你妈的、表砸、屌爆了、买了个婊、已撸、吉跋猫、妈蛋、逗比、我靠、碧莲、碧池、然并卵、日了狗、屁民、吃翔、XX 狗、淫家、你妹、浮尸国、滚粗。

²³ Seznam na internetu cenzurovaných výrazů naleznete v příloze 5.

- 装 13 zhuāng shísān — šanghajský slang pro výraz 装逼 “být domýšlivý”
krypticky doslova „dělat píču“

Další seznam cenzurovaných výrazů byl vytvořen v roce 2014 na základě analýzy internetového obsahu a internetové komunikace. Slučuje 13 seznamů cenzurovaných slov vytvořených do roku 2014.²⁴ Zařazení písmenných slov ve více seznamech ukazuje na důležitost konkrétního slova z pohledu cenzury a frekvence jejich užití v tabuizovaném či kryptickém diskurzu. Prvních šest nejfrekventovanějších písmenných výrazů tohoto seznamu, reprezentují tabuizovaná témata čínského internetu. Tato písmenná slova uvádíme níže, všech 1571 nejfrekventovanějších cenzurovaných písmenných slov uvádíme v příloze 5.

68	GCD	gongchandang	PY akronym	Komunistická strana
69	fuck	anglické slovo	mrdat	
108	08 宪章	08xiànzhāng	Charta 08	
109	falun	falun(gong)	PY zkratka	hnutí falungong
110	flg	falungong	PY akronym	hnutí falungong
170	8964	rébus	6. 4. 1989 – Události na Náměstí Brány nebeského klidu	

Zásahy cenzury do jazyka internetu jsou v Číně proměnlivé, některé výrazy jsou cenzurovány pouze v učitým období (ikona svíčky se cenzuruje pouze v období určitých výročí, naposledy při úmrtí disidenta Liu Xiaobo).

²⁴ Seznam byl vytvořen v rámci projektu zahájeného v průběhu Citizen Lab Summer Institute on Monitoring Internet Openness and Rights v roce 2014 (<https://citizenlab.ca/summerinstitute/2014.html>) a jeho agregovaný seznam vychází z třinácti dílčích seznamů vytvořených mezi lety 2004 a 2014. Podrobnější popis seznamu viz <https://github.com/jasonqng/chinese-keywords>. Samotný seznam všech cenzurovaných výrazů se pak nachází v rámci sdíleného dokumentu <https://docs.google.com/spreadsheets/d/19eS47Dg086vR1jh9oo51pXstYVT2wft13JGCrnAeU7A/edit#gid=728354615>.

Pohled na výše citovaný seznam i na analýzu čínských uživatelů internetu²⁵ nám umožňuje tématické rozdělení cenzurovaných výrazů následujícím způsobem: **asi 15 % výrazů souvisí se sexem nebo vulgaritou** (vulgarita může být jen naznačena v podobě zkratky nebo jiného grafického prostředku či eufemizována) a **zbylé výrazy tohoto seznamu souvisejí s politikou**: 20 % výrazů je spjatých s náboženským hnutím Falungong, asi 15 % představuje jména současných politiků a jejich rodinných příslušníků a jejich pejorativní odvozeniny, asi 10 % výrazů souvisí s liberálním politickým diskurzem jako je „demokracie“, „svoboda“, „diktatura“ a „lidská práva“, asi 5 % souvisí s nacionalistickým diskurzem („souostroví Diaoyu“, „rusko-čínská hranice“) a asi 15 % výrazů je spjato s korupcí a zneužitím veřejného postavení. Zbylé cenzurované výrazy se týkají jmen disidentů, zakázaných spisovatelů a intelektuálů a názvů některých „proti-čínských“ zahraničních publikací, novin či webových stránek. Zopakujme pouze, že všechny tyto sémantické okruhy používají písmenné přejímky, čímž naposledy podtrhujeme význam písmenných přejímek v čínském jazyce a také to, že jejich obsahová analýza může mnohé vypovídat o současné čínské kultuře a politice a vlivu západní kultury a politiky na ni.

---

²⁵ <http://chinadigitaltimes.net/2004/08/the-words-you-never-see-in-chinese-cyberspace/> (20.07.2017)

Summary

Presented doctoral thesis *Lettered Words Influence on Language System of Modern Chinese* deals with theoretical and also specific aspects of language contact and its resulting language change. It is focusing on the influence English language wields on Chinese language in last decades since Deng Xiaoping's policies of opening up (1978) which are coupled with globe wide phenomena of globalization. Sped up by rapid enlargement in numbers of internet users in late nineties and especially in the beginning of 21st century, English language influence on Chinese language is all the more prominent.

By analyzing specific phenomenon of lettered word borrowings into Chinese, e.g. WTO, e-mail, CCTV, KAO, 3D 眼镜, X 光, we present an argument, that increasing trickle of lettered words that settle directly in the core of Chinese language is increasing on one side and important on the other.

Not only that Chinese language is not immune to language borrowings of phonetic and graphemic nature due to presumed historical reasons and Chinese cultural immunity, but we have conclusively proven that lettered words imported or created through foreign graphemic elements (Latin and Greek letters, numerals and other graphic features like comma) enter into several productive relations within Chinese language and graphic system.

Lettered words in Chinese enter into all possible morphological structures and thus we can conclude that it has shown full possible lexicalization – including entrance into word formation paradigm, and possible reduplication. Lettered words also quite significantly enlarge the possibilities of phonetic sounds by introducing new sounds [æ, b, d, v(υ), z] used to pronounce Chinese words, coming short to introduction of a new phoneme. The significance of letters in Chinese script is also shown by their productive use in endogenous neology (RMB, HSK). Last but not least we can notice and follow the cultural significance of lettered words when they enter into intimate language functions like vulgarisms, eufemisms, taboo words and cryptic lexical functions. Analysis of

corpora related to censorship on Chinese internet has shown that 40 % out of 4000 items long list of censored items are lettered words.

We should therefore not underestimate the role of borrowings in Chinese language and perhaps reevaluate its perceived insignificance to Chinese language core.

Anotace

Předložená práce se zabývá vlivem přejímek písmenných slov na jazykový a grafický systém čínštiny. V úvodní části prezentuje teoretický model přejímání včetně klasifikace jednotlivých typů přejímek/výpůjček. Ve studii o písmenných slovech aplikuje tento teoretický model na specifický případ výrazů, jež jsou přejímány do čínštiny jak ve své fonetické, tak alespoň částečně grafické podobě. Analýzou zjištěných slov bylo zjištěno, že jejich vliv na jazykový systém čínštiny a čínské grafiky je poměrně značných z následujících důvodů: 1) písmena, jež písmenná slova doprovází, se stala součástí znakové sady čínského písma, 2) písmenná slova, jež i v čínštině setrvávají ve své původní grafické podobě, vstupují do celého lexikalizačního paradigmatu (prosté zeslovnění, kompozice, konverze, reduplikace), 3) písmenná slova, jež jsou přejímána v původní fonetické podobě zároveň introdukují do čínského fonetického systému nové hlásky, 4) písmenná slova vstupují i do intimních jazykových funkcí, jako jsou vulgarismy, eufemismy, tabu a kryptické výrazy, 5) kulturní význam písmenných slov je potvrzen i celospolečenskou diskuzí nad jejich přijatelností i snahou čínského státu nevhodná písmenná slova cenzurovat.

Seznam literatury

- ANDERSON, James M. (1973)** *Structural Aspects of Language Change*. London: Longman.
- ARCODIA, Giorgio Francesco a Bianca Basciano (2017)** „Morphology Modern“. In Sybesma, Rint, et al. *Encyclopedia of Chinese Language and Linguistics*. Vol. III. Leiden; Boston: Brill. s. 104–118.
- BLATNÁ, Renata (2000)** „K procesu přejímání slov“ In: *Čeština - univerzálie a specifika 2*. Brno: MU.
- BOLINGER, Dwight (1968)** *Aspects of Language*. New York: Harcourt, Brace and World.
- BRANDT, William E. Jr. (2003)** "A Dictionary of Letter Words," *Word Ways*: Vol. 36: Iss. 4, Article 6. Dostupné z: <http://digitalcommons.butler.edu/wordways/vol36/iss4/6>
- CAPUZ, Góméz, J. (1997)** "Towards a typological classification of linguistic borrowing (illustrated by Anglicisms in Romance Languages)", *Revista Alicantina de Estudios Ingleses*, 10. s. 81–94.
- CHEN, Ping (1999)** *Modern Chinese: History and Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ČERMÁK, František (2010)** *Lexikon a sémantika*. Praha: NLN.
- DANESI, Marcel ed. (2004)** *A Basic Course in Anthropological Linguistics*. Toronto: Canadian Scholars' Press.
- DANEŠ, František (2009)** *Kultura a struktura českého jazyka*. Praha: Karolinum.
- DeFRANCIS, John (1990)** *The Chinese Language: Fact and Fantasy*. Honolulu: University of Hawaii Press.
- DOLNÍK, J.(2003)** *Lexikológia*. Bratislava: Univerzita Komenského. 236 s.
- ECO, U. (2009)** *Teorie sémiotiky*. Praha: Argo.
- FALTÝNEK, Dan a Klára Jastřembská (2014)** *Součet s nulou*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- GARRETT, Paul B. (2004)** „Language Contact and Contact Languages“. In: *A Companion to Linguistic Anthropology*. Ed. by Alessandro Duranti. Malden: Blackwell.
- GILES, Herbert Allen (1892)** *A Chinese–English Dictionary*. Bernard Quaritch.

GORELOV, V.I. (1984) *Лексикология китайского языка [Lexikologie čínštiny]*. Moskva: Prosvěšćenie.

HANSELL, Mark. (2017) „Roman Letters in Chinese Writing“. In Sybesma, Rint, et al. *Encyclopedia of Chinese Language and Linguistics. Vol. III*. Leiden; Boston: Brill. Str. 621–627.

HARTMANN, R. K. K. and Gregory James (1998) *Dictionary of Lexicography*. Routledge.

HASPELMATH, Martin (2008) „Loanword typology: Steps toward a systematic cross-linguistic study of lexical borrowability“. In: Thomas Stolz, Dik Bakker & Rosa Salas Palomo (eds.) *Aspects of language contact: New theoretical, methodological and empirical findings with special focus on Romancisation processes*. Berlin: Mouton de Gruyter, s. 43–62.

HAUGEN, Einar (1950) „The Analysis of Linguistic Borrowing“ *Language*, Vol. 26, No. 2 (Apr. - Jun., 1950), s. 210–231. Získáno z: <http://www.jstor.org/stable/410058> (09/09/2010 17:14)

HAVRÁNEK, B., Weingart, M., eds. (1932) *Spisovná čeština a jazyková kultura*. Praha: Melantrich, 1932. 257 s.

HAVRÁNEK, Bohuslav. (1963) *Studie o spisovném jazyce*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd. 371 s.

[HEŘMANOVÁ]-NOVOTNÁ, Zdenka (1967) „Contribution to the Study of Loan-Words and Hybrid Words in Modern Chinese I.“ *Archiv Orientální* 35, 1967, s. 613–648.

--- (1968) „Contribution to the Study of Loan-Words and Hybrid Words in Modern Chinese II.“ *Archiv Orientální* 36, 1968, s. 295–326.

--- (1969) „Contribution to the Study of Loan-Words and Hybrid Words in Modern Chinese III.“ *Archiv Orientální* 37, 1969, s. 48–76.

HEŘMANOVÁ-NOVOTNÁ, Zdenka (1975) „Morphemic Reproductions of Foreign Lexical Models in Modern Chinese“. *Archiv Orientální* 43, 1975, s. 146–147.

HJELMSLEV, Louis (1971) *Jazyk*. Praha: Akademia.

HJELMSLEV, Louis (1972) *O základech teorie jazyka*. Praha: Akademia.

HOLDEN, Kyril (1976) *Assimilation Rates of Borrowings and Phonological Productivity*. *Language*, Vol. 52, No. 1, s. 131–147.

HRBÁČEK, Josef. (1979) *Jazykové zkratky v češtině*. AUC – Philologica, Monographia 78. Univerzita Karlova, Praha, 126 s.

[HUANG, Shifu a Jiang Tie, eds.] 黃士復, 江鐵 (1948) *A Comprehensive English-Chinese Dictionary*. Shanghai: The Commercial Press.

JEDLIČKA, A. (1964) *Studie o spisovném jazyce*. Naše řeč 47, 5, s. 284–90

JUNG, V. A. (1911) *Slovník anglicko-český*. Praha: J. Otto.

KANE, Daniel (2009). *Knížka o čínštině*. Z angl. originálu přel. Lukáš Havlíček, Eva Janková, Ondřej Kučera, Lucie Olivová, Hana Třísková a David Uher. Mirošovice, DesertRose.

KARLÍK, Petr et al. (2002) *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: NLN

KARLÍK, Petr, Nekula, Marek a Pleskalová, Jana (2017) *Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2 sv. NLN - Nakladatelství Lidové noviny. 2150 s.

KARLÍKOVÁ, Helena (2017) „Kalk“ In: KARLÍK, Petr, Nekula, Marek a Pleskalová, Jana. *Nový encyklopedický slovník češtiny*. 2 sv. NLN - Nakladatelství Lidové noviny.

KLENIN, I.D. (1969) *Звуковые заимствования в современном китайском языке [Fonetické výpůjčky v současné čínštině]*. Trudy instituta. Ser. „Inostrannyje jazyky“ No. 5.

KOŘENSKÝ, Jan (2004) *Člověk – řeč – poznání*. Olomouc: UP v Olomouci.

KRATOCHVÍL, Paul [Pavel](1968) *The Chinese Language Today*. London.

KUČERA, Jiří (2008) *Metody kategorizace dat*. Magisterská diplomová práce. MU Brno. http://is.muni.cz/th/172767/fi_b/Metody_kategorizace_dat.pdf

LAKOFF, George (2006) *Ženy, oheň a nebezpečné věci: Co kategorie vypovídají o naší mysli*. Praha: Triáda.

LEE, T.H. et al., eds. (1935) *A Practical English-Chinese Dictionary*. Shanghai: The Commercial Press.

LIU, Yongquan (2002) *On the Problems of Chinese Lettered Words. Sino-platonic papers 116*.

[LIU, Yongquan] 刘涌泉 (1994) *谈谈字母词 (O písmenných slovech)*. *Yuwen Jianshe 语文建设*, 10: 7-9.

--- (2001) *字母词词典 (Slovník písmenných slov)*. Shanghai 上海: Shanghai cishu chubanshe 上海辞书出版社.

--- (2002a) *关于汉语字母词的问题 (O otázkách písmenných slov v čínštině)*. *Yuyan Wenzhi Yingyong 语言文字应用*, 1: 85-90.

--- (2009) 汉语字母词词典 (Čínský slovník písmenných slov). 外语教学与研究出版社 (Vydavatelství pro výuku a výzkum cizích jazyků)

LU, Gangzhang 卢慧章 (1892) 《一目了然初阶》 Znovu vydáno v rámci publikace: 拼音文字史料丛书 (Sborník k historii pinyinu). Vydavatelství reformy znakového písma 文字改革出版社, 1956.

LOTKO, Edvard (2005) *Slovník lingvistických termínů pro filology*. Olomouc: UP v Olomouci.

--- (2008) *Srovnávací a bohemistické studie*. Olomouc: FF UP, 2008.

MAHOOTIAN, Shahrzad (2006) „Codeswitching and Codemixing“. In: Keith Brown et al eds. *Encyclopedia of Language and Linguistics*. 2nd ed. Vol. 10, p. 671. Amsterdam: Elsevier.

MARTINET, André (1964) *Elements of General Linguistics*. London: Faber and Faber

MATHESIUS, Vilém (1947) „Cizí slova ze stanoviska synchronického“. In: *Čeština a obecný jazykozpyt*. Praha: Melantrich, str. 96–109.

MACHOVEC, Milan (1964) *Josef Dobrovský*. Praha: Svobodné slovo.

MČ1 (1986) *Mluvnice češtiny*, díl 1., kapitola F.: **Tvoření zkratk a zkratkových slov**. Praha: Academia, s. 517–526.

MORRISON, Robert (1823) A dictionary of the Chinese language: in three parts, Svazek 3, Díl 1. Printed at the Honorable East India company's press, by P.P. Thoms.

MORRISON, Robert (1828) *Vocabulary of the Canton Dialect: Chinese words and phrases*. Printed at the Honorable East India Company's Press, by G.J. Steyn, and brother.

MYERS-SCOTTON, Carol (2002) *Contact Linguistics: Bilingual Encounters and Grammatical Outcomes*. Oxford University Press.

NEBESKÁ, I. (1996) *Jazyk, norma, spisovnost*. Praha: Univerzita Karlova.

NEWERKLA, S. M. (2004) *Sprachkontakte Tschechisch – Deutsch – Slowakisch*. Wörterbuch der deutschen Lehnwörter im Tschechischen und Slowakischen: historische Entwicklung, Beleglage, bisherige und neue Deutungen. Frankfurt am Main etc.: Peter Lang Verlag GmbH. 780 s. 2004.

OBERPFCER, F. (1934) *Argot a slangy*. In: *Československá vlastivěda 3*. Praha: Sfinx.

ONG, Walter (2006) *Technologizace slova: mluvená a psaná řeč*. Praha: Karolinum.

- OPAŤSKÁ, Z. (2005) Komponenty e-, i-, m- v nové slovní zásobě.** In.: *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: ÚJČ AV ČR, s. 232–241.
- PACKARD, Jerome L. (2000) *The Morphology of Chinese: A Linguistic and Cognitive Approach*.** Cambridge: Cambridge University Press.
- PALÁT, Augustin (1999) „Několik slov k počátkům transkripce u nás.“** In Hana Třísková (ed.): *Transkripce čínštiny*. Praha, Česko-čínšská společnost 1999. Díl I., s. 23–27.
- PALEK, Bohumil (1989) *Základy obecné jazykovědy*.** Praha: SPN.
- PEREGRIN, Jaroslav (2003) *Filosofie a Jazyk (eseje a úvahy)*.** Praha: Triton.
- PINKER, Steven (2010) *Jazykový instinkt*.** Praha: Dybbuk.
- [QIU, Zhipu] 邱質樸 (1994) 大陸和台灣詞語差別詞典 [Slovník lexikálních rozdílů mezi Taiwanem a pevninskou Čínou].** Taipei: Taiwan Zhuhai.
- RANGELOVA, Albena a Zdeňka Tichá (2013) Funkční rozpětí neologických zkratk v češtině.** In: *Проблеми на неологизмата в славянските езици (Problemi na neologizata v slavjanskite ezici)*. D. Blagoeva – S. Kolkovska – M. Lišková (eds.). Prof. Marin Drinov Academic Publishing House, Sofie.
- RICCI, Matteo. (1605) 西字奇迹 Xīzì qíjì (Zázrak západních písmen).** 北京 Beijing.
- RUGGIERI, Michele, John W. Witek, Matteo Ricci (2001) 葡漢辭典 (Portugalsko-čínšský slovník)** Biblioteca Nacional Portugal, 2001. Počet stran: 535.
- RIHA, Helena (2008) Lettered Words and Roman Letter Characters in Chinese Writing: A Study Of Alphabetic Writing in Chinese Newswires.** Ohio State University. http://rave.ohiolink.edu/etdc/view?acc_num=osu1222045556
- RIHA, Helena a Kirk Baker (2010) Lettered words: Using Roman letters to create words in Chinese** In: *Variation and Change in Morphology: Selected papers from the 13th International Morphology Meeting, Vienna, February 2008*. Eds. Franz Rainer, Wolfgang U. Dressler, Dieter Kastovsky and Hans Christian Luschützky [Current Issues in Linguistic Theory 310] 2010. 193–200. DOI: [10.1075/cilt.310.10rih](https://doi.org/10.1075/cilt.310.10rih)
- SALZMANN, Zdenek (2007). *Language Culture and Society: An Introduction to Linguistic Anthropology*.** 4th ed. Boulder: Westview.
- SANKOFF, Gillian. (2001) Linguistic Outcomes of Language Contact** In Peter Trudgill, J. Chambers & N. Schilling-Estes, eds., *Handbook of Sociolinguistics*. Oxford: Basil Blackwell, 2001, pp. 638–668.
- SAUSSURE, Ferdinand de (1967/2007) *Kurs obecné lingvistiky*.** Přel. František Čermák.

Praha: Academia.

SEDLÁČEK, Miloslav (1984) Jazykové zkratky v češtině (recenze). *Naše řeč*, ročník 67 (1984), číslo 4. Dostupné z <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6482>

[SHI, Youwei] 史有为 (2003) 汉语外来词 [Výpůjčky v čínštině]. 北京:商务印书馆 [Beijing: Shangwu Yinshuguan].

SINCLAIR, Nicholas et al (1998) Velký americko-český slovník. Čelákovice: WD Publications.

SKALIČKA, Vladimír (1960) Vývoj jazyka: soubor statí. Praha: SPN.

STARÝ, Zdeněk (1995) Ve jménu funkce a intervence. Praha: Karolinum.

STICH, A., (1994) Jazykověda – věc veřejná. Praha: NLN.

SVOBODOVÁ, Barbora (2016) Překlad reklamních sloganů z cizích jazyků do čínštiny s ohledem na kulturní rozdíly. Magisterská diplomová práce. Univerzita Palackého Olomouc.

[TANG, Zhixiang] 汤志祥 (2002) 汉语词汇的“借用”“何”“移用” [„Výpůjčky“ a „konverze“ v čínské slovní zásobě]. Beijing: 2002

THOMASON, Sarah G. (2001) Language Contact. Edinburgh: Edinburgh University Press.

--- (2006) „Rule Borrowing“ In: Keith Brown et al eds. *Encyclopedia of Language and Linguistics*. 2nd ed. Vol. 10, p. 671. Amsterdam: Elsevier.

--- a Terrence Kaufman (1992) *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*. University of California Press.

TRIGAULT, Nicolas 金尼閣 (1626) 西儒耳目資 Xiru Ermu Zi (Pomůcka očím a uším západního učence)

VACHEK, Josef (1999) Prolegomena k dějinám Pražské školy jazykovědné. Praha: H+H.

--- (2005) *Lingvistický slovník Pražské školy*. Praha: Karolinum.

VARO, Francesco (1700) Estratto del trattato composto dal reverendissimo padre fr. Francesco Varo de l'Ordine de'Predicatori ... circa il culto, offerte, riti, e cerimonie, che praticano i chinesi in honore del loro maestro Confusio, e progenitori defonti. In Colonia 1700.

WEINRECH, Uriel (1974) Languages in contact: Findings and problems. Mouton.

WIEDENHOF, Jeroen (2017) „Roman Alphabet in China“. In Sybesma, Rint, et al. *Encyclopedia of Chinese Language and Linguistics. Vol. III*. Leiden; Boston: Brill. s. 619–621.

[WWW1] = (<http://baike.baidu.com/view/3331512.htm>) (20. 04. 2016)

[XHC] (2005) 现代汉语词典 [*Slovník současné čínštiny*]. 北京:商务印书馆 [Beijing: Shangwu Yinshuguan].

XIA, Xingrong (2010) Application and Normalization of Lettered Words in Chinese Character System. *Asian Social Science*, Vol 6, No 2. DOI: <http://dx.doi.org/10.5539/ass.v6n2p24>

YIP, Po-Ching (2000) The Chinese Lexicon: A Comprehensive Survey. London and New York: Routledge.

YONG, Heming a Jing Peng. (2008) Chinese Lexicography: A History from 1046 BC to AD 1911. Oxford University Press. 480 s.

[ZHANG, Bīn] 张斌 (2008) *Xīnbiān xiàndài hànyǔ* 新编现代汉语. Fùdàn: Fùdàn Dàxué chūbǎnshè.

[ZHOU, Honghong] 周红红 (2009) *A Sociolinguistic Study on Chinese Loanwords*. Beijing: BJTU.

Přílohy

- Příloha č. 1 Písmenná slova z normativního slovníku
- Příloha č. 2 Lu Xunova povídka *Pravdivý příběh A Q*
- Příloha č. 3 Korpus písmenných slov s nestandardní čínskou výslovností ve vztahu k čínskému jazykovému systému
- Příloha č. 4 Korpus čínských výrazů obsahujících písmeno Q
- Příloha č. 5 Nejfrekventovanější cenzurovaná písmenná slova čínského internetu

Příloha č. 1 Písmenná slova z normativního slovníku 漢語大詞典 A-N

Výslovnost a překlad uvádíme pouze u nové lexikální struktury.

α 射线	shèxiàn	alfa-paprsky, záření alfa, paprsky alfa	放射性原子核所发出的 α 粒子流。α 粒子的动能可达几兆电子伏;由于其质量比电子大得多,故穿透物质的本领比 γ 射线弱得多,易被薄层物质所阻挡。	
α 衰变	shuāibiàn	alfa rozpad, alfa rozklad, rozpad alfa	不稳定的原子核自发放射一个 α 粒子而转变为另一种核的过程。原子核 α 衰变的半衰期与其所放射的 α 粒子的能量密切相关,能量越大,它的半衰期越短。α 衰变时往往伴有 γ 辐射。	
α 粒子	lìzǐ	alfa částice, částice alfa	氦的原子核。是两个中子和两个质子的紧密结合体,质量等于 4.001 505 原子质量单位。	
α 谱仪	pǔyí	alfa spektrometr, spektrometr alfa	测量 α 射线能谱的仪器。一般和磁 β 谱仪类似,但因 α 粒子质量较大,故 α 谱仪的磁铁尺寸也较大。此外, *电离室及半导体探测器也可用来测量 α 射线的能谱。	
α 生育甾 “维生素 E”。	shēngyùfēn	α-tokoferol; vitamin E		
α-氰基丙烯酸酯	α-qíngjī-bīngxīsuānzhǐ	ethyl-2-kyanoakrylát, ethylkyanoakrylát (složka vteřinového lepidla)	丙烯酸酯分子中 α-位上一个氢原子被 CN 基取代而成的衍生物。通式为: 由氰乙酸酯与甲醛在碱性催化剂存在下缩合成聚 α-氰基丙烯酸酯,再经加热解聚而成。在室温下有微量的醇、碱及大气中的水汽作催化剂,能发生阴离子型催化聚合,几分钟即固化。可用作金属、橡胶、塑料、木材,以及外科、牙科手术时的瞬时粘合剂。	
β 射线			放射性原子核所发出的电子流(或正电子流)。电子的动能可达几兆电子伏;由于电子质量小,速度大,通过物质时能量损失较慢,穿透物质的本领比 α 射线强。	
β 衰变			放射性原子核放射电子(或正电子)和 *中微子而转变为另一种核的过程。β 衰变中放出的电子能量是连续分布的,但对某一种衰变方式有一个最大的限度,可达几兆电子伏。此外/电子俘获也是 β 衰变的一种。从放射性原子核内释放的电子(或正电子)。	
β 粒子				
β 谱仪			测量 β 射线能谱的仪器。研究原子核和分析同位素的重要工具。一般根据电子在磁场中偏转聚焦的原理制成 β 磁谱仪。此外,正比计数管和闪烁计数器等也可用来测量 β 射线的能谱	
γ 刀 伽玛刀 伽马刀	gāmǎ dāo	gama nǚž	57 000 437 000 453 000 (náhodná variance, stejná distribuce)	5 6 6
γ 射线	shèxiàn		波长极短(通常指 10 ⁻¹⁰ 米以下)即能量较高(10 ⁴ 电子伏以上)的电磁辐射。穿透物质的本领比 β 射线强。原子核从能量较高的状态过渡到能量较低的状态时所放出的能量常以 γ 射线形式出现。在带电粒子的 *韧致辐射中,正、反粒子相遇发生 *湮没时,以及原子核的衰变过程中都能产生 γ 射线。	
γ 线	xiàn			
γ 谱仪			测量 γ 射线能谱的仪器。研究原子核和分析同位素的重要工具。大致可分四类:(1) 广闪烁计数器,分辨率低而探测效率高。(2) *半导体探测器,如高纯锗,分辨本领高,效率亦高,但必须在低温真空中使用。(3) 广磁谱仪,借助于 γ 射线所产生的次级电子,从测量其能量而推算 γ 射线的能量;分辨本领较	

			高,但探测效率较低。(4)通过测量 γ 射线波长而决定其能量,即弯晶 γ 谱仪,它的分辨率特别高,但效率极低。
γ 线治疗。	xiàn zhìliáo	lěchba gama zářením, léčba pomocí radionuklidů, radioterapie	利用 γ 线治疗疾病的方法。参见“ γ 治疗”
γ 射线源	shèxiàn yuán	zdroj gama záření, gama zářič	宇宙中在 γ 射线波段(小于1纳米)具有辐射的发射源。太阳上某些大*耀斑有 γ 射线爆发。1960年后已发现100多个 γ 射线源,已认证的有*射电脉冲星、*类星体和赛弗特星系等。此外,还观测到1000多次宇宙 γ 射线爆发,尚未找到对应的已知天体。
γ 射线检查	shèxiàn jiǎnchá	gama (záření) screening/scanning	利用放射 γ 射线的元素或同位素进行摄影的检查方法。医学上用于诊断疾病。工业上用于检材料或工件内部的缺陷,故亦称“ γ 射线探伤”,为无损检验方法之一。使用范围和作用原理与X射线探伤相同,差别在于 γ 射线的穿透力较大,可用以检验较深的部位。 γ 射线检查的摄影设备简单轻便,可在无电源和不能使用X射线机条件下应用。常用的 γ 射线源为镭盐、钴-60等。
γ 射线天文学	shèxiàn tiānwénxué	gama astronomie, astronomie gama záření	天体物理学的分支。通过观测、研究天体的 γ 射线辐射以获得有关天体的物理性质、运动状态、结构和演化的更多信息。近年来,利用火箭、气球和人造地球卫星上的 γ 射线探测器,观测到弥漫的 γ 射线背景和一些 γ 射线源,以及某些脉冲星、活动星系核与暗星云等发出的 γ 射线辐射。1973年发现的宇宙 γ 射线爆发是最重要的成果之一。这种爆发持续的时间从小于1秒到几十秒。爆发由分立的脉冲组成,通常为两个脉冲。
γ 射线报警器	bào jǐng qì	γ -ray alarm	发现和监测 γ 射线并自动报警的核辐射剂量探测仪器。安装在具有防化设施的工事内,能测量工事外的 γ 照射量率。
γ -谷氨酰转肽酶	γ -gǔ'ānxiān zhuǎntàiméi	γ -glutamyl transpeptidáza, gamma glutamyl transpeptidáza, γ -GT, gamma-GT	简称 γ -GT能催化谷胱甘肽或其他多肽中的谷氨酰基团转移到一些L-氨基酸或多肽上去的酶。用于调组织中谷胱甘肽浓度,并与氨基酸在肠壁的吸收或肾小管重吸收有关。血清的 γ -GT主要来自肝脏,肝、胆、胰疾患时常升高。可辅助诊断肝癌,但肝炎或胆汁淤积时也可增高。
Δ 粒子		baryon delta	
Λ 粒子		baryon lambda	
λ 噬菌体	shìjūntǐ	bakteriofág lambda (parazituje zejména na bakterii Escherichia Coli)	一种温和噬菌体。寄主为大肠杆菌,具有溶原和溶菌两种生活史。头部呈多面体,直径为60纳米,内含双链脱氧核糖核酸;尾部150纳米 $\times$ 10纳米,不能伸缩,无尾板;全长为250纳米。颗粒分子量为6000万原子质量单位(6.0×10^7 道尔顿)。通过基因调控而产生阻遏物,使病毒的其他基因自身的转录受抑制,并导致噬菌体基因组整合于寄主染色体中产生溶原现象。 λ 噬菌体广泛地应用于分子生物学和分子遗传学的研究。
μ 子		mion (muon)	
π 介子		pion	
τ 子		taun	
χ^2 分布	卡方分布 kǎfāng fēnbù	rozdělení χ^2 (chí kvadrát)	读作“卡方分布”。数理统计中最常用的抽样分布之一。由研究正态总体样本方差的分布而引入。其概率密度函数为式中 n 为 χ^2 分布的自由度, $\Gamma(\cdot)$ 为伽马函数。它的数学期望为 n 方差为 $2n$ 当 $n \geq 30$ 时,

			其密度函数曲线接近于数学期望为 n 、方差为 $2n$ 的正态分布密度函数曲线。
A 型人格		osobnost typu A	被认为是与冠状动脉心脏病密切相关的—种性格特征。其表现为主动性、进取性、竞争性很强，常感到事情来不及做，急躁。与之相反的性格特征称 B 型人格。这两种性格特征在人群中都占少数，多数人处于 A 与 B 型之间。
A 种股票简称“A股”		akcie typu A	。我国公司发行的票面价格、市场交易价格、股息红利发放均以人民币计价的股票。一般只在中国国内上市交易。发行对象是国内的法人和自然人。
A 股		viz výše	
AB 制			戏剧的一种双轨选派演员的制度。即演出剧目的部分或全部角色安排两个或两个以上演员扮演。分别称为“八组演员”、“B 组演员”和“A 角”、“B 角”。演出时两组演员轮流担任同一角色。
ABC 武器		zbraně hromadného ničení (Atomové, Bakteriologické/Biologické a Chemické)	指原子武器 (atomic weapon)、细菌武器 (bacteriological weapon) 或生物武器 (biological weapon) 和化学武器 (chemical weapon)。因这三种武器英文名的第一个字母分别为 A、B、C，故名。
ABC 分析法		analytická metoda ABC	亦称“重点管理法”或“分类管理法”。根据事物在技术或经济方面的主要特征，进行统计、排列和分类，以区分重点和一般的一种管理方法。它是从帕累托曲线分析转化而来。例如，仓库物资管理中应用此法，可将物资按其品种和金额区分为 ABC 三类，A 类物资品种占 10%~15%，金额却占 80%；B 类物资品种占 20%~30%，金额占 15%；C 类物资品种占 60%~65%，资金只占 5%。其中 A 类物资是重要物资，需要重点控制，尽可能少储存和不储存；B 类物资处中间状态，可保持适当的周期储备；而 C 类物资比较次要，库存量可以大些。同样原理，此法可应用于质量管理，寻找影响产品质量的主要因素，以确定从何处入手解决质量问题；用于价值分析和科研管理，分析少数零部件成本占据产品成本的大部分或少数科研项目占大部分科研经费，等等。
ABO、Rh 血型不合		inkompatibilita v systému ABO a Rh	又称“母子血型不合”。因母子血型不合而引起的同族免疫性溶血症。以 ABO 血型不合最常见，其次为 Rh 血型不合。当胎儿红细胞所具有的抗原恰为母体所缺乏时，若胎儿红细胞在妊娠期进入母体，则母体产生相应抗体，此抗体经胎盘进入胎儿循环，可导致胎儿红细胞破坏引起溶血，严重贫血，心力衰竭而死亡；或娩出时呈现重度水肿黄疸，后者波及脑神经细胞可影响智力。ABO 血型不合多见于母亲为 O 型，胎儿为 A 型或 B 型。因为 A、B 抗原为天然抗原，母亲血中可有抗 A 与抗 B 抗体，所以第一胎即可表现 ABO 血型不合。而 Rh 血型不合，常发生于 Rh(-) 的母体被 Rh(+) 的红细胞激发后产生抗体，进入胎儿血循环才发病。因此多见于第一次妊娠后或有输血史者。中国汉族 Rh(-) 者极为少见。
ABS 塑料	ABS sùliào	Akrylonitrilbutadienstyren, ACRYNITRIL - BUTADIEN - STYROL, ABS plast	分子中含有丙烯腈(A)、丁二烯(B)、苯乙烯(S)三种组分的热塑性塑料。由以上三种单体经*共聚反应或由丁腈橡胶与丁二烯-苯乙烯树脂混炼而得。为重要的工程塑料之一。具有坚韧不脆和耐热、耐化学腐蚀等特性。主要用以制造坚固的塑料制品，如工业和家用电器外壳、部件等，汽车和飞机的仪表部件与装饰材料，以及文化办公用品等。
APS 胶卷		APS (Advanced Photo System)	一种专供 APS 照相机使用的胶卷。APS 为英文 advanced photo system 的缩写，意为“先进的摄

			影系统”。该摄影系统包含胶卷、照相机、冲扩设备等一系列的创新。1996年起推向市场。此胶卷的主要特点是：(1)一卷可拍40幅画面，每幅画面的尺寸可在三种不同长宽比例的规格中由拍摄者选择。(2)暗盒采用全封闭设计，不露片头，却能在照相机上取放自如。(3)胶卷边缘涂有磁性带，可记录多种拍摄数据。(4)冲印后除扩印一定尺寸的照片外，附有一张带有编号的缩微样照，便于摄影者查找需要重新扩印的画面。	
APUD 系统		APUD systém – dnes používaná zkratka DNES (difuzní neuroendokrinní systém)	机体内一些具有共同的化学特性，即细胞内含胺和(或)摄取胺前体进行脱羧反应，最后可产生胺类和(或)肽类的细胞系统。将这些细胞归并在一起，以其特性的每个英文词首组合简称为 APUD 系统。由于这些细胞散布于消化管、呼吸道等的上皮和腺体以及某些内分泌腺等器官内，也包括神经成分(丘脑下部等)在内，故亦称“弥散的神经内分泌系统”。APUD 系细胞分布广、数量多，也会发生肿瘤 APUD 瘤。凡属 APUD 系细胞发生的肿瘤，称为 APUD 瘤。	
AT 分类法	AT fēnlèifǎ	Aarne-Thompsonův katalog (pohádkových bytostí a lidových pověstí)	亦称“AT 类型分类法”。国际民间故事类型分类的一种主要方法。因该分类方法由芬兰阿尔尼与美国汤普森创造，故称“阿尔尼-汤普森分类制”。国际学界以他俩英文名的第一个字母合称为 AT 分类法。在对民间故事进行分类和研究时，将情节相似的故事归纳为一个类型，大类之下分小类，类型之下再分次类型。阿尔尼在 1910 年出版《故事类型索引》一书，将欧洲故事分为 540 个类型。后汤普森又作了增补和发展，在 1928 年出版了《民间故事的类型》，成为国际民间故事研究的一本最基本的工具书。	
ATM 机 即“自动取款机”。		bankomat		
B 型超声				
B 超见 “超声诊断”。		ultrazvuková diagnostika		7
B 细胞。	xībào	B buňky, B-lymfocyty		
B 淋巴细胞	línbā xībào	lymfatické buňky typu B, B-lymfocyty		
B 型人格 见“A 型人格”。				
B 种股票			又称“人民币特种股票”。简称“B 股”。我国公司发行的以人民币标明面值，专供境外投资者以外汇买卖的股票。主要以外国的法人和自然人，中国香港、澳门、台湾地区的法人和自然人，以及主管机关批准的其他境外法人或自然人为发行对象。目前限在上海、深圳两地证券交易所上市交易。	
B 股				
B 淋巴细胞			简称“B 细胞”。免疫活性细胞的一种。在人和哺乳动物的骨髓中分化成熟，然后分布到周围淋巴器官，如脾、淋巴结等和外周血中。成熟 B 细胞表面表达免疫球蛋白，以此区别于 T 细胞。通常处于休止状态，在相应抗原刺激下能分化并增殖为合成和分泌抗体的浆细胞。对大多数抗原(称胸腺依赖性抗原)，B 细胞生成抗体需 T 细胞辅助；对少数抗原(称非胸腺依赖性抗原)则不需 T 细胞辅助。	

BP 机 即“寻呼机”。		pager	
C 值		C-value, C-hodnota, C hodnota	=基因组大小
C 值矛盾		C-value paradox	
C 值矛盾现象		C-value paradox, C-value enigma	在种属演化中，通常随着有机体结构和功能复杂程度的增高，细胞内基因种类和数目增多，因而每个单倍体细胞核内脱氧核糖核酸(DNA)的含量(C 值)也加大。例如，大肠杆菌的 C 值为 0.004 皮克，果蝇为 0.16 皮克，硬骨鱼为 1.5 皮克，哺乳类为 3.0 皮克。但也有例外，在进化上鱼类和两栖类比哺乳类低等，但其中有些动物的 C 值却相反。如鲑鳟的 C 值为 84 皮克，肺鱼为 50 皮克。蝶 螭和爪蟾细胞约有相同的信使核糖核酸种类，但前者 C 值 比后者六七倍。被子植物的 C 值也较高，通常为 0.5~45 皮克，原因尚未清楚。DNA 除包含组成结构基因的单一顺序外，尚有重序，后者在核内的含量变化较大。
C 值恒定学说		Theory of C-value constancy	亦称“脱氧核糖核酸恒定学说”。1948 年法国生物化学家布瓦万(André Boivin)和美国细胞化学家斯威夫脱(Hewson Swift)发现高等生物体中细胞核 随染色体的组数，其脱氧核糖核酸(DNA)含量保持一定数值。例如，人体的 C 值为 2.8 皮克。初级精母细胞为四 倍体，含 4C；次级精母细胞为二倍体，含 2C；精细胞为单倍 体，含 1C；通常体细胞多为二倍体，含 2C。C 值恒定学说 与细胞遗传学上的染色体连续学说相一致，说明细胞核内 遗传信息含量恒定不变。在细胞分裂前，核内 DNA 复制加倍，分裂时，平均分配到两个子核中，因而历代细胞的 DNA 含量仍然相等。
C 值谜		C-value enigma	TW (wiki)
C 值悖论		C-value paradox	TW (wiki)

CC 系		Central Club	中国国民党内以陈果夫、陈立夫为首的派系。1927 年蒋介石发动四一二反革命政变，在各地实行“清共”后，为维持其独裁统治，授意陈果夫、陈立夫于 1928 年扩大浙江革命同志会的组织，在南京成立中央俱乐部，培植在国民党组织和文化教育界中的亲蒋 势力。骨干分子有张励生，潘公展，谷正纲，张道藩，吴开先等。一般称这个派系为“CC 系”。因“陈”字英文拼音的一个字母是 C，CC 即为“二陈”；也是“中央俱乐部”英文译名 Central Club 的缩写。
CI 设计		Corporate Identity System/Plan (CIS)	CI 为英文 Corporate Identity 的缩写，即企业形象识别系统战略。是一种通过统一规范的象征符号设计来塑造企业个性形象的经营管理系统。源于欧洲 20 世纪 50 年代美国大企业大规模导入 CI，如波音飞机、可口可乐、麦当劳等。CI 设计包含以下几个系统的 内容：企业理念与企业精神口号(MI 系统)，企业行为规 范(BI 系统)，企业视觉形象识别 (VI 系统，包括企业标志、标准字体、标准色、象征图形、专用印刷字体、标识符号系统、办公用品、赠品、员工服饰、环境等系列化设计)等。企业导入 CI 设计，目的在于树立企业良好形象，增强市场竞争能力。 MI- Mind Identity VI – Visual Identity BI – Behaviour Identity
CI		Dtto	
CIS		Dtto	

C ³ I 系统			-system of command, control, communication and information(指挥、控制、通信、情报系统)的简称。即“军队自动化指挥系统”。 -Command, Control, Communications & Intelligence
C2I			Command, Control & Intelligence
C2IS			Command and Control Information Systems
C2ISTAR C3ISTAR			C2 plus ISTAR (Intelligence, Surveillance, Target Acquisition, and Reconnaissance)
C3			-Command, Control & Communication (Human activity focus) -Command, Control & Communications (Technology focus) -Consultation, Command, and Control [NATO]
C3ISREW			C2ISR plus Communications plus Electronic Warfare (Technology focus)
C4, C4I, C4ISR, C4ISTAR, C4ISREW			plus Computers (Technology focus) or Computing (Human activity focus)
C4I2			Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, and Interoperability
C5I			Command, Control, Communications, Computers, Combat systems and Intelligence
CT		CT	“计算机层摄影”(computed tomography)的英文缩写。即“X线计算机层摄影”。
DNA		DNA	英文 deoxyribonucleic acid 的缩写。即“脱氧核糖核酸”。
DNA 指纹	zhǐwén	DNA fingerprint(ing) Genetická daktyloskopie	每一个体基因水平上的特征图谱。人类或动、植物基因组的某些区段内,存在长度不等的 DNA 重复序列,利用 DNA 限制片段长度分析等手段可显示个体间的差别。按孟德尔规律遗传。犹如指纹一样,可作为个体的特征,鉴定个体在谱系中的地位,用于法医的鉴定和亲子鉴定,以及动、植物种系关系研究。
DNA 疫苗		DNA vakcína, Genetická vakcína	能在机体内诱发产生免疫防治作用的 DNA。将编码对某种疾病有治疗作用的蛋白质或多肽的基因,置于有功能的表达元件的控制下,构建成一种载体,然后将载体的裸露 DNA 直接注入机体并导入细胞中。由载体带有的基因在体内表达后,所形成的产物可以直接发挥防治疾病的作用。
DX 胶卷		DX film (format filmu a odvozeně i snímače)	亦称“编码胶卷”、“暗码胶卷”。一种胶卷边缘与胶卷暗盒上标有暗码的 135 彩色胶卷。这些暗码为摄影的拍摄、冲洗、印放自动化操作提供了基础。主要包括:(1)暗盒上排列的黑色与银色方格,可使照相机自动调整片速、显示胶卷长度。(2)暗盒上的黑色条形码与胶卷片头的小圆孔,供自动冲洗机检知暗盒内胶卷的种类及其冲洗工艺要求。(3)胶卷冲洗后,其边缘上呈绿色或品红色的条形码可使自动扩印机检知胶卷的偏色等资料。1981 年推出。
E 玫瑰花结试验		Erythrocyte rosetting or E-rosetting (test)	一种检测人体 T 细胞的方法。人体 T 细胞表面具有羊红细胞受体,能自发地与羊红细胞结合而形成玫瑰花环状,形成花结的细胞常代表 T 细胞数量,它是人体 T 细胞的独特标志。T 细胞担负机体的细胞免疫,当血液中检出形成 E 玫瑰花结的细胞百分率明显减少时,表明细胞免疫水平的下降。
EB 病毒		Virus Epstein-Barrové, EBV, EB virus	一种人类疱疹病毒。1964 年由英国科学家 爱泼斯坦(M. A. Epstein) 和巴尔(Y. M. Baar) 最先发现,故名。培养尚未成功。唾液接触传播。主要引起传染性单核细胞增多症。从非洲儿童恶性淋巴瘤与鼻咽癌病人发现。患者血清中 EB 病毒抗体明显升高,淋巴瘤细胞和鼻咽癌活检组织中有 EB 病毒基因组,故 EB 病毒与上述两种肿瘤有关。
El Tor 弧菌 (Vibrio El Tor)		Cholera biotyp El Tor	引起霍乱的一型病原体。在埃及西奈半岛的 El Tor 检疫站分出,故名。许多生物学性状和抗原结构与霍乱弧菌相似,但可用溶血试验等方法将两者区别。本菌也能引起与霍乱相似症状与流行,但较轻,而在外界的生存力则较强。

EPA 和 DHA 制剂		EPA/DHA preparát (složky rybího tuku)	存在于海洋鱼类油脂中的二十碳五烯酸(EPA)和二十二碳六烯酸(DHA)的制剂。用含量高的鱼油为原料,经皂化、分离、浓缩制成。以EPA含量为主的制剂,具有抑制血液中血小板凝聚和防止血栓生成、降低血脂(胆固醇、甘油三酯)和极低密度脂蛋白(VLDL)、降低血压等作用,可作为防治心脑血管疾病药物。以DHA为主的制剂,具有促进婴幼儿脑细胞和视网膜正常发育及增强脑力的作用。 EPA (kyselina eikosapentaneová) DHA (kyselina dokosahehexaenová) 据 Heartwire 报道,通过对长期的不良反应较为熟悉的 EPA/DHAω-3 多不饱和脂肪酸
G 蛋白		G protein	细胞膜内的一类与跨膜信息传递有关的特殊蛋白质。当激素与受体结合时,受体蛋白激活 G 蛋白,使与 G 蛋白结合的鸟苷二磷酸(GDP)转变成鸟苷三磷酸(GTP);G 蛋白和 GTP 的复合物可改变腺苷酸环化酶的活性,而使环腺苷酸(cAMP)的量增多或减少,从而改变细胞的多种功能。见“第二信使”。
GDP		HDP	“国内生产总值”。
GMDSS		globální námořní tísňový a bezpečnostní systém (Global Maritime Distress and Safety System)	“全球海上遇险与安全系统”的简称。详见“呼救信号”。
GNP		HNP	“国民生产总值”
H 种股票		H akcie (akcie listované na Hongkongské burze)	简称“H 股”。为方便国有企业到香港证券市场上市集资而设立的一种人民币特种股票。由我国公司发行,专供香港、澳门、台湾以及除中国以外任何国家的投资者以外币买卖。企业发行 H 股须经中国证监会批准并符合香港联合证券交易所上市准则。
"H-2"号运载火箭	yùnzài huǒjiàn	raketový nosič H-2 (H-II) (japonský)	巨\$的大型运载火箭。二级液体火箭,均采用液氢液氧发动机。第一级两侧捆绑大型固体助推器各一个。总长 50 米,直径 4 米。起飞火箭质量 260 吨。运载能力:低轨道,约 10 吨;静止轨道,约 2 吨;太阳同步轨道,约 4 吨。助推器长 23 米,直径 1.8 米。1994 年 2 月 4 日运载两颗科学实验卫星首次发射成功。
IC 卡		čipová karta	“智能卡”。IC 卡 (Integrated Circuit Card, 集成电路卡),也称智能卡 (Smart card)、智慧卡 (Intelligent card)
ISA 铜电解法		ISASMELT, ISA process (způsob zpracování mědi)	铜电解的一种方法。用永久性不锈钢阴极替代传统工艺使用的铜始极片,阴极铜由自动剥片机从不锈钢阴极上剥取,不锈钢阴极循环使用。该法不需种板槽及用种板生产始极片,可简化流程、提高生产效率和阴极铜质量、减少金属积压。 ISA Process (copper refining process)
ISO 9000 系列标准		system managementu jakosti ISO 9000	国际标准化组织(ISO)于 1987 年制定出版的一项国际质量管理标准。由五个相关的标准组成的系列标准(其编号从 9000 至 9004)。现为国际市场判别供应商是否合格的一种通用标准。该系列标准涉及生产的全过程,从检验生产工序、采用工艺图纸、维修保养机器、校量仪器设备、培训员工直至处理顾客申诉一套作业的标准。由独立的审核机构在核定提出申请的公司或企业确实符合由国际标准化组织所确定的质量管理标准后颁给合格证书。目前这套标准已被包括所有主要工业化国家在内的 60 多个国家所采用。
ISO 14000 系列标准		system managementu jakosti ISO 14000 (souvisí s ochranou životního prostředí)	国际标准化组织(ISO)制订的环境管理国际标准。适用于全球商业、工业、政府、非盈利性组织和其他用户。可分为两类:第一类对象是组织,包括环境管理体系(EMS)、环境审核(EA)、环境行为评价(EPE);第二类对象是产品,包括环境标志(EL)、生命周期评估(LCA)、产品标准中的环境指标。其目的是通过实施这些标准来规范企业和社会团体的环境行为,减少人类活动所造成的环境污染,最大限度地节省资源,改善环境质量,保持环境与经济的协调发展,并有助于消除贸易壁垒,促进世界贸易。
J/ Ψ 粒子		částice J/ Ψ	由粲夸克和反粲夸克结合成的矢介子。1974 年 11 月,以丁肇中(1936-)为首的小组在用高能质子束轰击铍靶的实验中所发现。同时,以里希特(Burton Richter, 1931-)为首的小组也在正负电

			子对撞实验中发现 了这种粒子。这个被命名为 J 或 $\Psi(J/\Psi)$ 的新粒子是一个 不带电的介子，自旋为 1，质量为 3 097MeV，寿命比一般质量相近的强子共振态长 1000 倍左右，达 10^{-20} 秒。对 $J/\Psi(3\ 097)$ 的各种特性，倾向于用它是一种新的正反 C 夸克(粲层子)的束缚态来解释。
JCPDS 卡片		ASTM diffraction data card, Powder Diffraction File (PDF), Standard X-ray Diffraction Powder Patterns; Rentgenová prášková difrakce, rentgenový práškový difraktogram	国际粉晶衍射标准联合委员会 (Joint Committee on Powder Diffraction Standards— JCPDS)出版的《粉晶衍射档案》的统称。1941 年开始出版第 1 集，至 1995 年已出 45 集，包括近 3 万种结晶物质的 标准 X 射线粉晶衍射数据及其索引。在 X 射线物相鉴定 中常被用作标准数据。 <i>XRD 中 JCPDS 卡片与 ICDD 卡片号码一致吗?</i> <i>求 XRD 标准 JCPDS 卡片?</i>
K 介子		kaon	
K 金		karát zlata	亦称“开金”。掺有一定量其他金属 (以铜最为常见)的黄金。含金量以 K 来表示，1K 含金为 4.166%。足 金为 24K,常见的 18K 金即为含金 75%。K 金强度较纯 金强，且亮度高，不易变形变色，适合于制作珠宝首饰或金首饰。
K 白金		karát platiny	亦称“开白金”。黄金与钯、镍、银等金属的合 金。不是铂 (俗称“白金”) 的合金。白色。印鉴代号为 WG。含金量计算同 K 金。用于制作金属首饰。
KAP 调查(调查)		Knowledge, Attitude and Practice Survey (KAP survey)	为了解人们对某种事物的知识 (knowledge)、态度 (attitude)和实践 (practice)而进行 的一种社会调查。KAP 为知识、态度、实践三个英文词首 字母的结合，音译为“开普”。这种调查通常采用问卷方式进行。最早应用于人口研究中对人们在生育特别是避孕 方面的知识、态度和实践所进行的调查。后也应用于其他 各种社会经济问题的调查，在许多发展中国家得到普遍的 推行。
L 型细菌		L-formy bakterií	细菌在某些环境条件影响下所形成的变异 型。缺乏完整而坚韧的细胞壁，呈多形性形态，某些 L 型 细菌能通过细菌滤器，生长缓慢，在固体培养基上形成一中 央部分深埋于培养基中、直径约 0.1 毫米的微小菌落。在 大肠杆菌、痢疾杆菌、变形杆菌、葡萄球菌、链球菌、分枝杆 菌和霍乱弧菌等 20 余种细菌中，均发现有 L 型。L 型细菌最初在英国利斯特(Lister)研究所中发现，故名。
L 菌		L-formy bakterií	
LG 集团			韩国大企业集团。前身为韩国的乐喜金星集团。其主要创始人具仁会于 1947 年创立乐喜化学公司， 1956 年创立金星公司，集团由此称为乐喜金星。90 年代中 期经过改组，改称现名。成为拥有能源、电子、电器、通信、 机械、金属、贸易、金融等十多个领域的跨国集团。在国内 外设有子公司。总部在汉城。
Ma 数		Mach, Machovo číslo	“马赫数”。
MRI		MRI	* 磁共振成像 (magnetic resonance image)的英文缩写。
N-乙烯吡唑		9-Vinylcarbazol, N-Vinylcarbazol	无色晶体。可由吡唑和乙炔合成，是 聚 N-乙烯吡唑的单体。聚合物具有优良的耐热和绝缘性，可用作云母代用品。
n 型半导体		polovodič typu N	“n” 取自英文 negative 的第一个字母，表示负的意思。指掺有 施主杂质或施主数量多于受主的半导 体。在这类半导体中，参与导电的主要是带负电的电子，这些电子来自半导体 中的“施主”。
N 号运载火箭		raketový nosič typu N (japonský)	日本研制的中型运载火箭。包括“N-1” 号和“N-2”。前者研制始于 1970 年，为四级火 箭，第一级为液体火箭，周围捆绑 3 台称为“零级”的固体 火箭，第二级为液体火箭，第三级为固体火箭。运载能力：约 200 千米高的圆轨道，1 000 千克;地球静止卫星轨道， 130 千克。从 1975 年 9 月起发射了“菊花-1”号等 7 颗卫 星。后者研制始于 1976 年，是“N-1”号改进型。运载能 力：地球静止卫星轨道，350 千克。1981 年 2 月首次试验 发射成功，1981 年 8 月和 1984 年 1 月先后发射气象卫星 “向日葵-2”号和广播卫星“百合花-2”号。

N-乙烯基-丁内酰胺				
N-乙烯基-2-吡咯烷酮		N-vinyl-2-pyrrolidone; vinylpyrrolidone; NVP	乙烯基吡咯烷酮;	

Příloha č. 2 Lu Xunova povídka Pravdivý příběh AQ

阿Q正传(1)

第一章 序

我要给阿Q做正传，已经不止一两年了。但一面要做，一面又往回想，这足见我不是一个“立言”(2)的人，因为从来不朽之笔，须传不朽之人，于是人以文传，文以人传——究竟谁靠谁传，渐渐的不甚了然起来，而终于归接到传阿Q，仿佛思想里有鬼似的。

然而要做这一篇速朽的文章，才下笔，便感到万分的困难了。第一是文章的名目。孔子曰，“名不正则言不顺”(3)。这原是应该极注意的。传的名目很繁多：列传，自传，内传(4)，外传，别传，家传，小传……，而可惜都不合。“列传”么，这一篇并非和许多阔人排在“正史”(5)里；“自传”么，我又并非就是阿Q。说是“外传”，“内传”在那里呢？倘用“内传”，阿Q又决不是神仙。“别传”呢，阿Q实在未曾有大总统上谕宣付国史馆立“本传”(6)——虽说英国正史上并无“博徒列传”，而文豪迭更司(7)也做过《博徒别传》这一部书，但文豪则可，在我辈却不可。其次是“家传”，则我既不知与阿Q是否同宗，也未曾受他子孙的拜托；或“小传”，则阿Q又更无别的“大传”了。总而言之，这一篇也便是“本传”，但从我的文章着想，因为文体卑下，是“引车卖浆者流”所用的话(8)，所以不敢僭称，便从不入三教九流的小说家(9)所谓“闲话休题言归正传”这一句套话里，取出“正传”两个字来，作为名目，即使与古人所撰《书法正传》(10)的“正传”字面上很相混，也顾不得了。

第二，立传的通例，开首大抵该是“某，字某，某地人也”，而我并不知道阿Q姓什么。有一回，他似乎是姓赵，但第二日便模糊了。那是赵太爷的儿子进了秀才的时候，锣声镗镗的报到村里来，阿Q正喝了两碗黄酒，便手舞足蹈的说，这于他也很光彩，因为他和赵太爷原来是本家，细细的排起来他还比秀才长三辈呢。其时几个旁听人倒也肃然的有些起敬了。那知道第二天，地保便叫阿Q到赵太爷家里去；太爷一见，满脸溅朱，喝道：

“阿Q，你这浑小子！你说我是你的本家么？”

阿Q不开口。

赵太爷愈看愈生气了，抢进几步说：“你敢胡说！我怎么会有你这样的本家？你姓赵么？”

阿Q不开口，想往后退了；赵太爷跳过去，给了他一个嘴巴。

“你怎么会姓赵！——你那里配姓赵！”

阿Q并没有抗辩他确凿姓赵，只用手摸着左颊，和地保退出去了；外面又被地保训斥了一番，谢了地保二百文酒钱。知道的人都说阿Q太荒唐，自己去招打；他大约未必姓赵，即使真姓赵，有赵太爷在这里，也不该如此胡说的。此后便再没有人提起他的氏族来，所以我终于不知道阿Q究竟什么姓。

第三，我又不知道阿Q的名字是怎么写的。他活着的时候，人都叫他阿Q u e i，死了以后，便没有一个人再叫阿Q u e i了，那里还会有“著之竹帛”⁽¹¹⁾的事。若论“著之竹帛”，这篇文章要算第一次，所以先遇着了这第一个难关。我曾仔细想：阿Q u e i，阿桂还是阿贵呢？倘使他号月亭，或者在八月间做过生日，那一定是阿桂了；而他既没有号——也许有号，只是没有人知道他，——又未尝散过生日征文的帖子：写作阿桂，是武断的。又倘使他有一位老兄或令弟叫阿富，那一定是阿贵了；而他又只是一个人：写作阿贵，也没有佐证的。其余音Q u e i的偏僻字样，更加凑不上了。先前，我也曾问过赵太爷的儿子茂才⁽¹²⁾先生，谁料博雅如此公，竟也茫然，但据结论说，是因为陈独秀办了《新青年》提倡洋字⁽¹³⁾，所以国粹沦亡，无可查考了。我的最后的手段，只有托一个同乡去查阿Q犯事的案卷，八个月之后才有回信，说案卷里并无与阿Q u e i的声音相近的人。我虽不知道是真没有，还是没有查，然而也再没有别的方法了。生怕注音字母还未通行，只好用了“洋字”，照英国流行的拼法写他为阿Q u e i，略作阿Q。这近于盲从《新青年》，自己也很抱歉，但茂才公尚且不知，我还有什么好办法呢。

第四，是阿Q的籍贯了。倘他姓赵，则据现在好称郡望的老例，可以照《郡名百家姓》⁽¹⁴⁾上的注解，说是“陇西天水人也”，但可惜这姓是不甚可靠的，因此籍贯也就有些决不定。他虽然多住未庄，然而也常常宿在别处，不能说是未庄人，即使说是“未庄人也”，也仍然有乖史法的。

我所聊以自慰的，是还有一个“阿”字非常正确，绝无附会假借的缺点，颇可以就正于通人。至于其余，却都非浅学所能穿凿，只希望有“历史癖与考据癖”的胡适之⁽¹⁵⁾先生的门人们，将来或者能够寻出许多新端绪来，但是我这《阿Q正传》到那时却又怕早经消灭了。

以上可以算是序。

第二章 优胜记略

阿Q不独是姓名籍贯有些渺茫，连他先前的“行状”⁽¹⁶⁾也渺茫。因为未庄的人们之于阿Q，只要他帮忙，只拿他玩笑，从来没有留心他的“行状”的。而阿Q自己也不说，独有和别人口角的时候，间或瞪着眼睛道：

“我们先前——比你阔的多啦！你算是什么东西！”

阿Q没有家，住在未庄的土谷祠⁽¹⁷⁾里；也没有固定的职业，只给人家做短工，割麦便割麦，舂米便舂米，撑船便撑船。工作略长久时，他也或住在临时主人的家里，但一完就走了。所以，人们忙碌的时候，也还记起阿Q来，然而记起的是做工，并不是“行状”；一闲空，连阿Q都早忘却，更不必说“行状”了。只是有一回，有一个老头子颂扬说：“阿Q真能做！”这时阿Q赤着膊，懒洋洋的瘦伶仃的正在他面前，别人也摸不着这话是真心还是讥笑，然而阿Q很喜欢。

阿Q又很自尊，所有未庄的居民，全不在他眼神里，甚而至于对于两位“文童”⁽¹⁸⁾也有以为不值一笑的神情。夫文童者，将来恐怕要变秀才者也；赵太爷钱太爷大受居民的尊敬，除有钱之外，就因为都是文童的爹爹，而阿Q在精神上独不表格外的崇

奉，他想：我的儿子会阔得多啦！加以进了几回城，阿Q自然更自负，然而他又很鄙薄城里人，譬如用三尺三寸宽的木板做成的凳子，未庄人叫“长凳”，他也叫“长凳”，城里人却叫“条凳”，他想：这是错的，可笑！油煎大头鱼，未庄都加上半寸长的葱叶，城里却加上切细的葱丝，他想：这也是错的，可笑！然而未庄人真是不见世面的可笑的乡下人呵，他们没有见过城里的煎鱼！

阿Q“先前阔”，见识高，而且“真能做”，本来几乎是一个“完人”了，但可惜他体质上还有一些缺点。最恼人的是在他头皮上，颇有几处不知于何时的癞疮疤。这虽然也在他身上，而看阿Q的意思，倒也似乎以为不足贵的，因为他讳说“癞”以及一切近于“赖”的音，后来推而广之，“光”也讳，“亮”也讳，再后来，连“灯”“烛”都讳了。一犯讳，不问有心与无心，阿Q便全疤通红的发起怒来，估量了对手，口讷的他便骂，气力小的他便打；然而不知怎么一回事，总还是阿Q吃亏的时候多。于是他渐渐的变换了方针，大抵改为怒目而视了。

谁知道阿Q采用怒目主义之后，未庄的闲人们便愈喜欢玩笑他。一见面，他们便假作吃惊的说：

“诶，亮起来了。”

阿Q照例的发了怒，他怒目而视了。

“原来有保险灯在这里！”他们并不怕。

阿Q没有法，只得另外想出报复的话来：

“你还不配……”这时候，又仿佛在他头上的是一种高尚的光容的癞头疮，并非平常的癞头疮了；但上文说过，阿Q是有见识的，他立刻知道和“犯忌”有点抵触，便不再往底下说。

闲人还不完，只撩他，于是终而至于打。阿Q在形式上打败了，被人揪住黄辫子，在壁上碰了四五个响头，闲人这才心满意足的得胜的走了，阿Q站了一刻，心里想，“我总算被儿子打了，现在的世界真不像样……”于是也心满意足的得胜的走了。

阿Q想在心里的，后来每每说出口来，所以凡是和阿Q玩笑的人们，几乎全知道他有这一种精神上的胜利法，此后每逢揪住他黄辫子的时候，人就先一着对他说：

“阿Q，这不是儿子打老子，是人打畜生。自己说：人打畜生！”

阿Q两只手都捏住了自己的辫根，歪着头，说道：

“打虫豸，好不好？我是虫豸——还不放么？”

但虽然是虫豸，闲人也并不放，仍旧在就近什么地方给他碰了五六个响头，这才心满意足的得胜的走了，他以为阿Q这回可遭了瘟。然而不到十秒钟，阿Q也心满意足的得胜的走了，他觉得他是第一个能够自轻自贱的人，除了“自轻自贱”不算外，余下的就是“第一个”。状元(19)不也是“第一个”么？“你算什么东西”呢！？

阿Q以如是等等妙法克服怨敌之后，便愉快的跑到酒店里喝几碗酒，又和别人调笑一通，口角一通，又得了胜，愉快的回到土谷祠，放倒头睡着了。假使有钱，他便去押牌宝⁽²⁰⁾，一推人蹲在地面上，阿Q即汗流满面的夹在这中间，声音他最响：

“青龙四百！”

“咳～～开～～啦！”桩家揭开盒子盖，也是汗流满面的唱。“天门啦～～角回啦～～！人和穿堂空在那里啦～～！阿Q的铜钱拿过来～～！”

“穿堂一百——一百五十！”

阿Q的钱便在这样的歌吟之下，渐渐的输入别个汗流满面的人物的腰间。他终于只好挤出堆外，站在后面看，替别人着急，一直到散场，然后恋恋的回到土谷祠，第二天，肿着眼睛去工作。

但真所谓“塞翁失马安知非福”⁽²¹⁾罢，阿Q不幸而赢了一回，他倒几乎失败了。

这是未庄赛神⁽²²⁾的晚上。这晚上照例有一台戏，戏台左近，也照例有许多的赌摊。做戏的锣鼓，在阿Q耳朵里仿佛在十里之外；他只听得桩家的歌唱了。他赢而又赢，铜钱变成角洋，角洋变成大洋，大洋又成了叠。他兴高采烈得非常：

“天门两块！”

他不知道谁和谁为什么打起架来了。骂声打声脚步声，昏头昏脑的一大阵，他才爬起来，赌摊不见了，人们也不见了，身上有几处很似乎有些痛，似乎也挨了几拳几脚似的，几个人诧异的对他看。他如有所失的走进土谷祠，定一定神，知道他的一堆洋钱不见了。赶赛会的赌摊多不是本村人，还到那里去寻根柢呢？

很白很亮的一堆洋钱！而且是他的——现在不见了！说是算被儿子拿去了罢，总还是忽忽不乐；说自己是虫豸罢，也还是忽忽不乐；他这回才有些感到失败的苦痛了。

但他立刻转败为胜了。他擎起右手，用力的在自己脸上连打了两个嘴巴，热刺刺的有些痛；打完之后，便心平气和起来，似乎打的是自己，被打的是别一个自己，不久也就仿佛是自己打了别个一般，——虽然还有些热刺刺，——心满意足的得胜的躺下了。

他睡着了。

第三章 续优胜记略

然而阿Q虽然常优胜，却直待蒙赵太爷打他嘴巴之后，这才出了名。

他付过地保二百文酒钱，愤愤的躺下了，后来想：“现在的世界太不成话，儿子打老子……”于是忽而想到赵太爷的威风，而现在是他的儿子了，便自己也渐渐的得意起

来，爬起身，唱着《小孤孀上坟》③到酒店去。这时候，他又觉得赵太爷高人一等了。

说也奇怪，从此之后，果然大家也仿佛格外尊敬他。这在阿Q，或者以为因为他是赵太爷的父亲，而其实也不然。未庄通例，倘如阿七打阿八，或者李四打张三，向来本不算口碑。一上口碑，则打的既有名，被打的也就托庇有了名。至于错在阿Q，那自然是不必说。所以者何？就因为赵太爷是不会错的。但他既然错，为什么大家又仿佛格外尊敬他呢？这可难解，穿凿起来说，或者因为阿Q说是赵太爷的本家，虽然挨了打，大家也还怕有些真，总不如尊敬一些稳当。否则，也如孔庙里的太牢④一般，虽然与猪羊一样，同是畜生，但既经圣人下箸，先儒们便不敢妄动了。

阿Q此后倒得意了许多年。

有一年的春天，他醉醺醺的在街上走，在墙根的日光下，看见王胡在那里赤着膊捉虱子，他忽然觉得身上也痒起来了。这王胡，又癞又胡，别人都叫他王癞胡，阿Q却删去了一个癞字，然而非常藐视他。阿Q的意思，以为癞是不足为奇的，只有这一部络腮胡子，实在太新奇，令人看不上眼。他于是并排坐下去了。倘是别的闲人们，阿Q本不敢大意坐下去。但这王胡旁边，他有什么怕呢？老实说：他肯坐下去，简还是抬举他。

阿Q也脱下破夹袄来，翻检了一回，不知道因为新洗呢还是因为粗心，许多工夫，只捉到三四个。他看那王胡，却是一个又一个，两个又三个，只放在嘴里毕毕剥剥的响。

阿Q最初是失望，后来却不平了：看不上眼的王胡尚且那么多，自己倒反这样少，这是怎样的大失体统的事呵！他很想寻一两个大的，然而竟没有，好容易才捉到一个中的，恨恨的塞在厚嘴唇里，狠命一咬，劈的一声，又不及王胡的响。

他癞疮疤块块通红了，将衣服摔在地上，吐一口唾沫，说：

“这毛虫！”

“癞皮狗，你骂谁？”王胡轻蔑的抬起眼来说。

阿Q近来虽然比较的受人尊敬，自己也更高傲些，但和那些打惯的闲人们见面还胆怯，独有这回却非常武勇了。这样满脸胡子的东西，也敢出言无状么？

“谁认便骂谁！”他站起来，两手叉在腰间说。

“你的骨头痒了么？”王胡也站起来，披上衣服说。

阿Q以为他要逃了，抢进去就是一拳。这拳头还未达到身上，已经被他抓住了，只一拉，阿Q踉踉跄跄的跌进去，立刻又被王胡扭住了辫子，要拉到墙上照例去碰头。

“‘君子动口不动手’！”阿Q歪着头说。

王胡似乎不是君子，并不理会，一连给他碰了五下，又用力的一推，至于阿Q跌出六尺多远，这才满足的去了。

在阿Q的记忆上，这大约要算是生平第一件的屈辱，因为王胡以络腮胡子的缺点，向来只被他奚落，从没有奚落他，更不必说动手了。而他现在竟动手，很意外，难道真如市上所说，皇帝已经停了考^⑤，不要秀才和举人了，因此赵家减了威风，因此他们也便小觑了他么？

阿Q无可适从的站着。

远远的走来一个人，他的对头又到了。这也是阿Q最厌恶的一个人，就是钱太爷的大儿子。他先前跑上城里去进洋学堂，不知怎么又跑到东洋去了，半年之后他回到家里来，腿也直了，辫子也不见了，他的母亲大哭了几十场，他的老婆跳了三回井。后来，他的母亲到处说，“这辫子是被坏人灌醉了酒剪去了。本来可以做大官，现在只好等留长再说了。”然而阿Q不肯信，偏称他“假洋鬼子”，也叫作“里通外国的人”，一见他，一定在肚子里暗暗的咒骂。

阿Q尤其“深恶而痛绝之”的，是他的一条假辫子。辫子而至*诨昵□褪敲挥*了做人的资格；他的老婆不跳第四回井，也不是好女人。

这“假洋鬼子”近来了。

秃儿。驴……”阿Q历来本只在肚子里骂，没有出过声，这回因为正气忿，因为要报仇，便不由的轻轻的说出来了。

不料这秃儿却拿着一支黄漆的棍子——就是阿Q所谓哭丧棒^⑥——大踏步走了过来。阿Q在这刹那，便知道大约要打了，赶紧抽紧筋骨，耸了肩膀等候着，果然，拍的一声，似乎确凿打在自己头上了。

“我说他！”阿Q指着近旁的一个孩子，分辩说。

拍！拍拍！

在阿Q的记忆上，这大约要算是生平第二件的屈辱。幸而拍拍的响了之后，于他倒似乎完结了一件事，反而觉得轻松些，而且“忘却”这一件祖传的宝贝也发生了效力，他慢慢的走，将到酒店门口，早已有些高兴了。

但对面走来了静修庵里的小尼姑。阿Q便在平时，看见伊也一定要唾骂，而况在屈辱之后呢？他于是发生了回忆，又发生了敌忾了。

“我不知道我今天为什么这样晦气，原来就因为见了你！”他想。

他迎上去，大声的吐一口唾沫：

“咳，呸！”

小尼姑全不睬，低了头只是走。阿Q走近伊身旁，突然伸出手去摩着伊新剃的头皮，呆笑着，说：

“秃儿！快回去，和尚等着你……”

“你怎么动手动脚……”尼姑满脸通红的说，一面赶快走。

酒店里的人大笑了。阿Q看见自己的勋业得了赏识，便愈加兴高采烈起来：

“和尚动得，我动不得？”他扭住伊的面颊。

酒店里的人大笑了。阿Q更得意，而且为了满足那些赏鉴家起见，再用力的一拧，才放手。

他这一战，早忘却了王胡，也忘却了假洋鬼子，似乎对于今天的一切“晦气”都报了仇；而且奇怪，又仿佛全身比拍拍的响了之后轻松，飘飘然的似乎要飞去了。

“这断子绝孙的阿Q！”远远地听得小尼姑的带哭的声音。

“哈哈！”阿Q十分得意的笑。

“哈哈！”酒店里的人也九分得意的笑。

第四章 恋爱的悲剧

有人说：有些胜利者，愿意敌手如虎，如鹰，他才感得胜利的欢喜；假使如羊，如小鸡，他便反觉得胜利的无聊。又有些胜利者，当克服一切之后，看见死的死了，降的降了，“臣诚惶诚恐死罪死罪”，他于是没有了敌人，没有了对手，没有了朋友，只有自己在上，一个，孤另另，凄凉，寂寞，便反而感到了胜利的悲哀。然而我们的阿Q却没有这样乏，他是永远得意的：这或者也是中国精神文明冠于全球的一个证据了。

看哪，他飘飘然的似乎要飞去了！

然而这一次的胜利，却又使他有些异样。他飘飘然的飞了大半天，飘进土谷祠，照例应该躺下便打鼾。谁知道这一晚，他很不容易合眼，他觉得自己的大拇指和食指有点古怪：仿佛比平常滑腻些。不知道是小尼姑的脸上有一点滑腻的东西粘在他指上，还是他的指头在小尼姑脸上磨得滑腻了？……

“断子绝孙的阿Q！”

阿Q的耳朵里又听到这句话。他想：不错，应该有一个女人，断子绝孙便没有人供一碗饭，……应该有一个女人。夫“不孝有三无后为大”^⑦，而“若敖之鬼馁而”^⑧，也是一件人生的大哀，所以他那思想，其实是样样合于圣经贤传的，只可惜后来有些“不能收其放心”^⑨了。

“女人，女人！……”他想。

“……和尚动得……女人，女人！……女人！”他又想。

我们不能知道这晚上阿Q在什么时候才打鼾。但大约他从此总觉得指头有些滑腻，所以他从此总有些飘飘然；“女……”他想。

即此一端，我们便可以知道女人是害人的东西。

中国的男人，本来大半都可以做圣贤，可惜全被女人毁掉了。商是妲己^⑩闹亡的；周是褒姒弄坏的；秦……虽然史无明文，我们也假定他因为女人，大约未必十分错；而董卓可是的确给貂蝉害死了。

阿Q本来也是正人，我们虽然不知道他曾蒙什么明师指授过，但他对于“男女之大防”^(一)却历来非常严；也很有排斥异端——如小尼姑及假洋鬼子之类——的正气。他的学说是：凡尼姑，一定与和尚私通；一个女人在外面走，一定想引诱野男人；一男一女在那里讲话，一定要有勾当了。为惩治他们起见，所以他往往怒目而视，或者大声说几句“诛心”^(二)话，或者在冷僻处，便从后面掷一块小石头。

谁知道他将到“而立”^(三)之年，竟被小尼姑害得飘飘然了。这飘飘然的精神，在礼教上是不应该有的，——所以女人真可恶，假使小尼姑的脸上不滑腻，阿Q便不至于被蛊，又假使小尼姑的脸上盖一层布，阿Q便也不至于被蛊了，——他五六年前，曾在戏台下的人丛中拧过一个女人的大腿，但因为隔一层裤，所以此后并不飘飘然，——而小尼姑并不然，这也足见异端之可恶。

“女……”阿Q想。

他对于以为“一定想引诱野男人”的女人，时常留心看，然而伊并不对他笑。他对于和他讲话的女人，也时常留心听，然而伊又并不提起关于什么勾当的话来。哦，这也是女人可恶之一节：伊们全都要装“假正经”的。

这一天，阿Q在赵太爷家里舂了一天米，吃过晚饭，便坐在厨房里吸旱烟。倘在别家，吃过晚饭本可以回去的了，但赵府上晚饭早，虽说定例不准掌灯，一吃完便睡觉，然而偶然也有一些例外：其一，是赵大爷未进秀才的时候，准其点灯读文章；其二，便是阿Q来做短工的时候，准其点灯舂米。因为这一条例外，所以阿Q在动手舂米之前，还坐在厨房里吸烟旱。

吴妈，是赵太爷家里唯一的女仆，洗完了碗碟，也就在长凳上坐下了，而且和阿Q谈闲天：

“太太两天没有吃饭哩，因为老爷要买一个小的……”

“女人……吴妈……这小孤孀……”阿Q想。

“我们的少奶奶是八月里要生孩子了……”

女人……”阿Q想。

阿Q放下烟管，站了起来。

“我们的少奶奶……”吴妈还唠叨说。

“我和你困觉，我和你困觉！”阿Q忽然抢上去，对伊跪下了。

一刹时中很寂然。

“阿呀！”吴妈楞了一息，突然发抖，大叫着往外跑，且跑且嚷，似乎后来带哭了。

阿Q对了墙壁跪着也发楞，于是两手扶着空板凳，慢慢的站起来，仿佛觉得有些糟。他这时确也有些忐忑了，慌张的将烟管插在裤带上，就想去舂米。蓬的一声，头上着了很粗的一下，他急忙回转身去，那秀才便拿了一支大竹杠站在他面前。

“你反了，……你这……”

大竹杠又向他劈下来了。阿Q两手去抱头，拍的正打在指节上，这可很有些痛。他冲出厨房门，仿佛背上又着了一下似的。

“忘八蛋！”秀才在后面用了官话这样骂。

阿Q奔入舂米场，一个人站着，还觉得指头痛，还记得“忘八蛋”，因为这话是未庄的乡下人从来不用，专是见过官府的阔人用的，所以格外怕，而印象也格外深。但这时，他那“女……”的思想却也没有了。而且打骂之后，似乎一件事也已经收束，倒反觉得一无挂碍似的，便动手去舂米。舂了一会，他热起来了，又歇了手脱衣服。

脱下衣服的时候，他听得外面很热闹，阿Q生平本来最爱看热闹，便即寻声走出去了。寻声渐渐的寻到赵太爷的内院里，虽然在昏黄中，却辨得出许多人，赵府一家连两日不吃饭的太太也在内，还有间壁的邹七嫂，真正本家的赵白眼，赵司晨。

少奶奶正拖着吴妈走出下房来，一面说：

“你到外面来，……不要躲在自己房里想……”

“谁不知道你正经，……短见是万万寻不得的。”邹七嫂也从旁说。

吴妈只是哭，夹些话，却不甚听得分明。

阿Q想：“哼，有趣，这小孤孀不知道闹着什么玩意儿了？”他想打听，走近赵司晨的身边。这时他猛然间看见赵大爷向他奔来，而且手里捏着一支大竹杠。他看见这一支大竹杠，便猛然间悟到自己曾经被打，和这一场热闹似乎有点相关。他翻身便走，想逃回舂米场，不图这支竹杠阻了他的去路，于是他又翻身便走，自然而然的走

出后门，不多工夫，已在土谷祠内了。

阿Q坐了一会，皮肤有些起粟，他觉得冷了，因为虽在春季，而夜间颇有余寒，尚不宜于赤膊。他也记得布衫留在赵家，但倘若去取，又深怕秀才的竹杠。然而地保进来了。

“阿Q，你的妈妈的！你连赵家的用人都调戏起来，简直是造反。害得我晚上没有觉睡，你的妈妈的！……”

如是云云的教训了一通，阿Q自然没有话。临末，因为在晚上，应该送地保加倍酒钱四百文，Q正没有现钱，便用一项毡帽做抵押，并且订定了五条条件：

一明天用红烛——要一斤重的——一对，香一封，到赵府上去赔罪。

二赵府上请道士祓除缢鬼，费用由阿Q负担。

三阿Q从此不准踏进赵府的门槛。

四吴妈此后倘有不测，惟阿Q是问。

五阿Q不准再去索取工钱和布衫。

阿Q自然都答应了，可惜没有钱。幸而已经春天，棉被可以无用，便质了二千大钱，履行条约。赤膊磕头之后，居然还剩几文，他也不再赎毡帽，统统喝了酒了。但赵家也并不烧香点烛，因为太太拜佛的时候可以用，留着了。那破布衫是大半做了少奶奶八月间生下来的孩子的衬尿布，那小半破烂的便都做了吴妈的鞋底。

第五章 生计问题

阿Q礼毕之后，仍旧回到土谷祠，太阳下去了，渐渐觉得世上有些古怪。他仔细一想，终于省悟过来：其原因盖在自己的赤膊。他记得破夹袄还在，便披在身上，躺倒了，待张开眼睛，原来太阳又已经照在西墙上头了。他坐起身，一面说道，“妈妈的……”

他起来之后，也仍旧在街上逛，虽然不比赤膊之有切肤之痛，却又渐渐的觉得世上有些古怪了。仿佛从这一天起，未庄的女人们忽然都怕了羞，伊们一见阿Q走来，便个个躲进门里去。甚而至于将近五十岁的邹七嫂，也跟着别人乱钻，而且将十一的女儿都叫进去了。阿Q很以为奇，而且想：“这些东西忽然都学起小姐模样来了。这娼妇们……”

但他更觉得世上有些古怪，却是许多日以后的事。其一，酒店不肯赊欠了；其二，管土谷祠的老头子说些废话，似乎叫他走；其三，他虽然记不清多少日，但确乎有许多日，没有一个人来叫他做短工。酒店不赊，熬着也罢了；老头子催他走，噜苏一通也就算了；只是没有人来叫他做短工，却使阿Q肚子饿：这委实是一件非常“妈妈的”的事情。

阿Q忍不下去了，他只好到老主顾的家里去探问，——但独不许踏进赵府的门槛，——然而情形也异样：一定走出一个男人来，现了十分烦厌的相貌，像回复乞丐一般的摇手道：

“没有没有！你出去！”

阿Q愈觉得稀奇了。他想，这些人向家向来少不了要帮忙，不至于现在忽然都无事，这总该有些蹊跷在里面了。他留心打听，才知道他们有事都去叫小D（四）。这小D，是一个穷小子，又瘦又乏，在阿Q的眼睛里，位置是在王胡之下的，谁料这小子竟谋了他的饭碗去。所以阿Q这一气，更与平常不同，当气愤愤的走着的时候，忽然将手一扬，唱道：

“我手执钢鞭将你打！（五）……”

几天之后，他竟在钱府的照壁前遇见了小D。“仇人相见分外眼明”，阿Q便迎上去，小D也站住了。

“畜生！”阿Q怒目而视的说，嘴角上飞出唾沫来。

“我是虫豸，好么？……”小D说。

这谦逊反使阿Q更加愤怒起来，但他手里没有钢鞭，于是只得扑上去，伸手去拔小D的辫子。小D一手护住了自己的辫根，一手也来拔阿Q的辫子，阿Q便也将空着的一只手护住了自己的辫根。从先前的阿Q看来，小D本来是不足齿数的，但他近来挨了饿，又瘦又乏已经不下于小D，所以便成了势均力敌的现象，四只手拔着两颗头，都弯了腰，在钱家粉墙上映出一个蓝色的虹形，至于半点钟之久了。

“好了，好了！”看的人们说，大约是解劝的。

“好，好！”看的人们说，不知道是解劝，是颂扬，还是煽动。

然而他们都不听。阿Q进三步，小D便退三步，都站着；小D进三步，阿Q便退三步，又都站着。大约半点钟，——未庄少有自鸣钟，所以很难说，或者二十分，——他们的头发里便都冒烟，额上便都流汗，阿Q的手放松了，在同一瞬间，小D的手也正放松了，同时直起，同时退开，都挤出人丛去。

“记着罢，妈妈的……”阿Q回过头去说。

“妈妈的，记着罢……”小D也回过头来说。

这一场“龙虎斗”似乎并无胜败，也不知道看的人可满足，都没有发什么议论，而阿Q却仍然没有人来叫他做短工。

有一日很温和，微风拂拂的颇有些夏意了，阿Q却觉得寒冷起来，但这还可担当，第一倒是肚子饿。棉被，毡帽，布衫，早已没有了，其次就卖了棉袄；现在有裤子，却万不可脱的；有破夹袄，又除了送人做鞋底之外，决定卖不出钱。他早想在路

上拾得一注钱，但至今还没有见；他想在自己的破屋里忽然寻到一注钱，慌张的四顾，但屋内是空虚而且了然。于是他决计出门求食去了。

他在路上走着要“求食”，看见熟识的酒店，看见熟识的馒头，但他都走过了，不但没有暂停，而且并不想要。他所求的不是这类东西了；他求的是什么东西，他自己不知道。

未庄本不是大村镇，不多时便走尽了。村外多是水田，满眼是新秧的嫩绿，夹着几个圆形的活动的黑点，便是耕田的农夫。阿Q并不赏鉴这田家乐，却只是走，因为他直觉的知道这与他的“求食”之道是很辽远的。但他终于走到静修庵的墙外了。

庵周围也是水田，粉墙突出在新绿里，后面的低土墙里是菜园。阿Q迟疑了一会，四面一看，并没有人。他便爬上这矮墙去，扯着何首乌藤，但泥土仍然簌簌的掉，阿Q的脚也索索的抖；终于攀着桑树枝，跳到里面了。里面真是郁郁葱葱，但似乎并没有黄酒馒头，以及此外可吃的之类。靠西墙是竹丛，下面许多笋，只可惜都是并未煮熟的，还有油菜早经结子，芥菜已将开花，小白菜也很老了。

阿Q仿佛文童落第似的觉得很冤屈，他慢慢走近园门去，忽而非常惊喜了，这分明是一畦老萝卜。他于是蹲下便拔，而门口突然伸出一个很圆的头来，又即缩回去了，这分明是小尼姑。小尼姑之流是阿Q本来视若草芥的，但世事须“退一步想”，所以他便赶紧拔起四个萝卜，拧下青叶，兜在大襟里。然而老尼姑已经出来了。

“阿弥陀佛，阿Q，你怎么跳进园里来偷萝卜！……阿呀，罪过呵，阿唷，阿弥陀佛！……”

“我什么时候跳进你的园里来偷萝卜？”阿Q且看且走的说。

“现在……这不是？”老尼姑指着他的衣兜。

“这是你的？你能叫得他答应你么？你……”

阿Q没有说完话，拔步便跑；追来的是一匹很肥大的黑狗。这本来在前门的，不知怎的到后园来了。黑狗哼而且追，已经要咬着阿Q的腿，幸而从衣兜里落下一个萝卜来，那狗给一吓，略略一停，阿Q已经爬上桑树，跨到土墙，连人和萝卜都滚出墙外面了。只剩下黑狗还在对着桑树嗥，老尼姑念着佛。

阿Q怕尼姑又放出黑狗来，拾起萝卜便走，沿路又捡了几块小石头，但黑狗却并不再现。阿Q于是抛了石块，一面走一面吃，而且想道，这里也没有什么东西寻，不如进城去……

待三个萝卜吃完时，他已经打定了进城的主意了。

第六章 从中兴到末路

在未庄再看见阿Q出现的时候，是刚过了这年的中秋。人们都惊异，说是阿Q回来了，于是又回上去想道，他先前那里去了呢？阿Q前几回的上城，大抵早就兴高采

烈的对人说，但这一次却并不，所以也没有一个人留心到。他或者也曾告诉过管土谷祠的老头子，然而未庄老例，只有赵太爷钱太爷和秀才大爷上城才算一件事。假洋鬼子尚且不足数，何况是阿Q：因此老头子也就不替他宣传，而未庄的社会上也就不知道了。

但阿Q这回的回来，却与先前大不同，确乎很值得惊异。天色将黑，他睡眼蒙眬的在酒店门前出现了，他走近柜台，从腰间伸出手来，满把是银的和铜的，在柜上一扔说，“现钱！打酒来！”穿的是新夹袄，看去腰间还挂着一个大搭连，沉铤铤的将裤带坠成了很弯很弯的弧线。未庄老例，看见略有些醒目的人物，是与其慢也宁敬的，现在虽然明知道是阿Q，但因为和破夹袄的阿Q有些两样了，古人云，“士别三日便当刮目相待”^(六)，所以堂倌，掌柜，酒客，路人，便自然显出一种凝而且敬的形态来。掌柜既先之以点头，又继之以谈话：

“豁，阿Q，你回来了！”

“回来了。”

“发财发财，你是——在……”

“上城去了！”

这一件新闻，第二天便传遍了全未庄。人人都愿意知道现钱和新夹袄的阿Q的中兴史，所以在酒店里，茶馆里，庙檐下，便渐渐的探听出来了。这结果，是阿Q得了新敬畏。

据阿Q说，他是在举人老爷家里帮忙。这一节，听的人都肃然了。这老爷本姓白，但因为合城里只有他一个举人，所以不必再冠姓，说起举人来就是他。这也不独在未庄是如此，便是一百里方圆之内也都如此，人们几乎多以为他的姓名就叫举人老爷的了。在这人的府上帮忙，那当然是可敬的。但据阿Q又说，他却不高兴再帮忙了，因为这举人老爷实在太“妈妈的”了。这一节，听的人都叹息而且快意，因为阿Q本不配在举人老爷家里帮忙，而不帮忙是可惜的。

据阿Q说，他的回来，似乎也由于不满意城里人，这就在他们将长凳称为条凳，而且煎鱼用葱丝，加以最近观察所得的缺点，是女人的走路也扭得不很好。然而也偶有大可佩服的地方，即如未庄的乡下人不过打三十二张的竹牌^(七)，只有假洋鬼子能够叉“麻酱”，城里却连小乌龟子都叉得精熟的。什么假洋鬼子，只要放在城里的十几岁的小乌龟子的手里，也就立刻是“小鬼见阎王”。这一节，听的人都赧然了。

“你们可看见过杀头么？”阿Q说，“咳，好看。杀革命党。唉，好看好看，……”他摇摇头，将唾沫飞在正对面的赵司晨的脸上。这一节，听的人都凛然了。但阿Q又四面一看，忽然扬起右手，照着伸长脖子听得出神的王胡的后项窝上直劈下去道：

“嚓！”

王胡惊得一跳，同时电光石火似的赶快缩了头，而听的人又都悚然而且欣然了。从此王胡瘟头瘟脑的许多日，并且再不敢走近阿Q的身边；别的人也一样。

阿Q这时在未庄人眼睛里的地位，虽不敢说超过赵太爷，但谓之差不多，大约也就没有什么语病的了。

然而不多久，这阿Q的大名忽又传遍了未庄的闺中。虽然未庄只有钱赵两姓是大屋，此外十之九都是浅闺，但闺中究竟是闺中，所以也算得一件神异。女人们见面时一定说，邹七嫂在阿Q那里买了一条蓝绸裙，旧固然是旧的，但只化了九角钱。还有赵白眼的母亲，——一说是赵司晨的母亲，待考，——也买了*患□(19)哟ㄣ*大红洋纱衫，七成新，只用三百大钱九二串(八)。于是伊们都眼巴巴的想见阿Q，缺绸裙的想问他买绸裙，要洋纱衫的想问他买洋纱衫，不但见了不逃避，有时阿Q已经走过了，也还要追上去叫住他，问道：

“阿Q，你还有绸裙么？没有？纱衫也要的，有罢？”

后来这终于从浅闺传进深闺里去了。因为邹七嫂得意之余，将伊的绸裙请赵太太去鉴赏，赵太太又告诉了赵太爷而且着实恭维了一番。赵太爷便在晚饭桌上，和秀才大爷讨论，以为阿Q实在有些古怪，我们门窗应该小心些；但他的东西，不知道可还有什么可买，也许有点好东西罢。加以赵太太也正想买一件价廉物美的皮背心。于是家族决议，便托邹七嫂即刻去寻阿Q，而且为此新辟了第三种例外：这晚上也姑且特准点油灯。

油灯干了不少了，阿Q还不到。赵府的全眷都很焦急，打着呵欠，或恨阿Q太飘忽，或怨邹七嫂不上紧。赵太太还怕他因为春天的条件不敢来，而赵太爷以为不足虑：因为这是“我”去叫他的。果然，到底赵太爷有见识，阿Q终于跟着邹七嫂进来了。

“他只说没有没有，我说你自己当面说去，他还要说，我说……”邹七嫂气喘吁吁的走着说。

“太爷！”阿Q似笑非笑的叫了一声，在檐下站住了。

“阿Q，听说你在外面发财，”赵太爷踱开去，眼睛打量着他的全身，一面说。“那很好，那很好的。这个，……听说你有些旧东西，……可以都拿来看一看，……这也不是别的，因为我倒要……”

“我对邹七嫂说过了。都完了。”

“完了？”赵太爷不觉失声的说，“那里会完得这样快呢？”

“那是朋友的，本来不多。他们买了些，……”

“总该还有一点罢。”

“现在，只剩了一张门幕了。”

“就拿门幕来看看罢。”赵太太慌忙说。

“那么，明天拿来就是，”赵太爷却不甚热心了。“阿Q，你以后有什么东西的时候，你尽先送来给我们看，……”

“价钱决不会比别家出得少！”秀才说。秀才娘子忙一瞥阿Q的脸，看他感动了没有。

“我要一件皮背心。”赵太太说。

阿Q虽然答应着，却懒洋洋的出去了，也不知道他是否放在心上。这使赵太爷很失望，气愤而且担心，至于停止了打呵欠。秀才对于阿Q的态度也很不平，于是说，这忘八蛋要提防，或者不如吩咐地保，不许他住在未庄。但赵太爷以为不然，说这也怕要结怨，况且做这路生意的大概是“老鹰不吃窝下食”，本村倒不必担心的；只要自己夜里警醒点就是了。秀才听了这“庭训”(九)，非常之以为然，便即刻撤消了驱逐阿Q的提议，而且叮嘱邹七嫂，请伊千万不要向人提起这一段话。

但第二日，邹七嫂便将那蓝裙去染了皂，又将阿Q可疑之点传扬出去了，可是确没有提起秀才要驱逐他这一节。然而这已经于阿Q很不利。最先，地保寻上门了，取了他的门幕去，阿Q说是赵太太要看的，而地保也不还并且要议定每月的孝敬钱。其次，是村人对于他的敬畏忽而变相了，虽然还不敢来放肆，却很有远避的神情，而这神情和先前的防他来“噤”的时候又不同，颇混着“敬而远之”的分子了。

只有一班闲人们却还要寻根究底的去探阿Q的底细。阿Q也并不讳饰，傲然的说出他的经验来。从此他们才知道，他不过是一个小脚色，不但不能上墙，并且不能进洞，只站在洞外接东西。有一夜，他刚才接到一个包，正手再进去，不一会，只听得里面大嚷起来，他便赶紧跑，连夜爬出城，逃回未庄来了，从此不敢再去做。然而这故事却于阿Q更不利，村人对于阿Q的“敬而远之”者，本因为怕结怨，谁料他不过是一个不敢再偷的偷儿呢？这实在是“斯亦不足畏也矣”(十)。

第七章 革命

宣统三年九月十四日（1.）——即阿Q将搭连卖给赵白眼的这一天——三更四点，有一只大乌篷船到了赵府上的河埠头。这船从黑魃魃中荡来，乡下人睡得熟，都没有知道；出去时将近黎明，却很有几个看见的了。据探头探脑的调查来的结果，知道那竟是举人老爷的船！

那船便将大不安载给了未庄，不到正午，全村的人心就很动摇。船的使命，赵家本来是很秘密的，但茶坊酒肆里却都说，革命党要进城，举人老爷到我们乡下来逃难了。惟有邹七嫂不以为然，说那不过是几口破衣箱，举人老爷想来寄存的，却已被赵太爷回复转去。其实举人老爷和赵秀才素不相能，在理本不能有“共患难”的情谊，况且邹七嫂又和赵家是邻居，见闻较为切近，所以大概该是伊对的。

然而谣言很旺盛，说举人老爷虽然似乎没有*椎剑□从幸环獬犇牛□驼约遗帕*“转折亲”。赵太爷肚里一轮，觉得于他总不会有坏处，便将箱子留下了，现就塞在太太的床底下。至于革命党，有的说是便在这一夜进了城，个个白盔白甲：穿着崇正皇帝的素（2.）。

阿Q的耳朵里，本来早听到过革命党这一句话，今年又亲眼见过杀掉革命党。但他有一种不知从哪里来的意见，以为革命党便是造反，造反便是与他为难，所以一向是“深恶而痛绝之”的。殊不料这却使百里闻名的举人老爷有这样怕，于是他未免也有些“神往”了，况且未庄的一群鸟男女的慌张的神情，也使阿Q更快意。

“革命也好罢，”阿Q想，“革这伙妈妈的命，太可恶！太可恨！……便是我，也要投降革命党了。”

阿Q近来用度窘，大约略略有些不平；加以午间喝了两碗空肚酒，愈加醉得快，一面想一面走，便又飘飘然起来。不知怎么一来，忽而似乎革命党便是自己，未庄人却都是他的俘虏了。他得意之余，禁不住大声的嚷道：

“造反了！造反了！”

未庄人都用了惊惧的眼光对他看。这一种可怜的眼光，是阿Q从来没有见过的，一见之下，又使他舒服得如六月里喝了雪水。他更加高兴的走而且喊道：

“好，……我要什么就是什么，我欢喜谁就是谁。

得得，锵锵！

悔不该，酒醉错斩了郑贤弟，

悔不该，呀呀呀……

得得，锵锵，得，锵令锵！

我手执钢鞭将你打……”

赵府上的两位男人和两个真本家，也正站在大门口论革命。阿Q没有见，昂了头直唱过去。

“得得，……”

“老Q，”赵太爷怯怯的迎着低声的叫。

“锵锵，”阿Q料不到他的名字会和“老”字联结起来，以为是一句别的话，与己无干，只是唱。“得，锵，锵令锵，锵！”

“老Q。”

“悔不该……”

“阿Q！”秀才只得直呼其名了。

阿Q这才站住，歪着头问道，“什么？”

“老Q，……现在……”赵太爷却又没有话，“现在……发财么？”

“发财？自然。要什么就是什么……”

“阿……Q哥，像我们这样穷朋友是不要紧的……”赵白眼惴惴的说，似乎想探革命党的口风。

“穷朋友？你总比我有钱。”阿Q说着自去了。

大家都恍然，没有话。赵太爷父子回家，晚上商量到点灯。赵白眼回家，便从腰间扯下搭连来，交给他女人藏在箱底里。

阿Q飘飘然的飞了一通，回到土谷祠，酒已经醒透了。这晚上，管祠的老头子也意外的和气，请他喝茶；阿Q便向他要了两个饼，吃完之后，又要了一支点过的四两烛和一个树烛台，点起来，独自躺在自己的小屋里。他说不出的新鲜而且高兴，烛火像元夜似的闪闪的跳，他的思想也迸跳起来了：

“造反？有趣，……来了一阵白盔白甲的革命党，都拿着板刀，钢鞭，炸弹，洋炮，三尖两刃刀，钩镰枪，走过土谷祠，叫道，‘阿Q！同去同去！’于是一同去。……

“这时未庄的一伙鸟男女才好笑哩，跪下叫道，‘阿Q，饶命！’谁听他！第一个该死的是小D和赵太爷，还有秀才，还有假洋鬼子，……留几条么？王胡本来还可留，但也不要了。……

“东西，……直走进去打开箱子来：元宝，洋钱，洋纱衫，……秀才娘子的一张宁式床（3.）先搬到土谷祠，此外便摆了钱家的桌椅，——或者也就用赵家的罢。自己是不动手的了，叫小D来搬，要搬得快，搬得不快打嘴巴。……

“赵司晨的妹子真丑。邹七嫂的女儿过几年再说。假洋鬼子的老婆会和没有辫子的男人睡觉，吓，不是好东西！秀才的老婆是眼胞上有疤的。……吴妈长久不见了，不知道在那里，——可惜脚太大。”

阿Q没有想得十分停当，已经发了鼾声，四两烛还只点去了小半寸，红焰焰的光照着他张开的嘴。

“荷荷！”阿Q忽而大叫起来，抬了头仓皇的四顾，待到看见四两烛，却又倒头睡去了。

第二天他起得很迟，走出街上看时，样样都照旧。他也仍然肚饿，他想着，想不起什么来；但他忽而似乎有了主意了，慢慢的跨开步，有意无意的走到静修庵。

庵和春天时节一样静，白的墙壁和漆黑的门。他想了一想，前去打门，一只狗在里面叫。他急急拾了几块断砖，再上去较为用力的打，打到黑门上生出许多麻点的时候，才听得有人来开门。

阿Q连忙捏好砖头，摆开马步，准备和黑狗来开战。但庵门只开了一条缝，并无黑狗从中冲出，望进去只有一个老尼姑。

“你又来什么事？”伊大吃一惊的说。

“革命了……你知道？……”阿Q说得很含糊。

“革命革命，革过一革的，……你们要革得我们怎么样呢？”老尼姑两眼通红的说。

“什么？……”阿Q诧异了。

“你不知道，他们已经来革过了！”

“谁？……”阿Q更其诧异了。

“那秀才和洋鬼子！”

阿Q很出意外，不由的一错愕；老尼姑见他失了锐气，便飞速的关了门，阿Q再推时，牢不可开，再打时，没有回答了。

那还是上午的事。赵秀才消息灵，一知道革命党已在夜间进城，便将辫子盘在顶上，一早去拜访那历来也不相能的钱洋鬼子。这是“咸与维新”（4.）的时候了，所以他们便谈得很投机，立刻成了情投意合的同志，也相约去革命。他们想而又想，才想出静修庵里有一块“皇帝万岁万万岁”的龙牌，是应该赶紧革掉的，于是又立刻同到庵里去革命。因为老尼姑来阻挡，说了三句话，他们便将伊当作满政府，在头上很给了不少的棍子和栗凿。尼姑待他们走后，定了神来检点，龙牌固然已经碎在地上了，而且又不见了观音娘娘座前的一个宣德炉（5.）。

这事阿Q后来才知道。他颇悔自己睡着，但也深怪他们不来招呼他。他又退一步想道：

“难道他们还没有知道我已经投降了革命党么？”

第八章 不准革命

未庄的人心日见其安静了。据传来的消息，知道革命党虽然进了城，倒还没有什么大异样。知县大老爷还是原官，不过改称了什么，而且举人老爷也做了什么——这些名目，未庄人都说不明白——官，带兵的也还是先前的老把总（6.）。只有一件可怕的事是另有几个不好的革命党夹在里面捣乱，第二天便动手剪辫子，听说那邻村的航船七斤便着了道儿，弄得不像人样子了。但这却还不算大恐怖，因为未庄人本来少上城，即使偶有想进城的，也就立刻变了计，碰不着这危险。阿Q本也想进城去寻他的老朋友，一得这消息，也只得作罢了。

但未庄也不能说是无改革。几天之后，将辫子盘在顶上的逐渐增加起来了，早经说过，最先自然是茂才公，其次便是赵司晨和赵白眼，后来是阿Q。倘在夏天，大家

将辫子盘在头顶上或者打一个结，本不算什么稀奇事，但现在已是暮秋，所以这“秋行夏令”的情形，在盘辫家不能不说是万分的英断，而在未庄也不能说无关于改革了。

赵司晨脑后空荡荡的走来，看见的人大嚷说，

“豁，革命党来了！”

阿Q听到了很羡慕。他虽然早知道秀才盘辫的大新闻，但总没有想到自己可以照样做，现在看见赵司晨也如此，才有了学样的意思，定下实行的决心。他用一支竹筷将辫子盘在头顶上，迟疑多时，这才放胆的走去。

他在街上走，人也看他，然而不说什么话，阿Q当初很不快，后来便很不平。他近来很容易闹脾气了；其实他的生活，倒也并不比造反之前反艰难，人见他也客气，店铺也不说要现钱。而阿Q总觉得自己太失意：既然革了命，不应该只是这样的。况且有一回看见小D，愈使他气破肚皮了。

小D也将辫子盘在头顶上了，而且也居然用一支竹筷。阿Q万料不到他也敢这样做，自己也决不准他这样做！小D是什么东西呢？他很想即刻揪住他，拗断他的竹筷，放下他的辫子，并且批他几个嘴巴，聊且惩罚他忘了生辰八字，也敢来做革命党的罪。但他终于饶放了，单是怒目而视的吐一口唾沫道“呸！”

这几日里，进城去的只有一个假洋鬼子。赵秀才本也想靠着寄存箱子的渊源，亲身去拜访举人老爷的，但因为有了剪辫的危险，所以也中止了。他写了一封“黄伞格”（7.）的信，托假洋鬼子带上城，而且托他给自己介绍介绍，去进自由党。假洋鬼子回来时，向秀才讨还了四块洋钱，秀才便有一块银桃子挂在大襟上了；未庄人都惊服，说这是柿油党的顶子（8.），抵得一个翰林（9.）；赵太爷因此也骤然大阔，远过于他儿子初隼秀才的时候，所以目空一切，见了阿Q，也就很有些不放在眼里了。

阿Q正在不平，又时时刻刻感着冷落，一听得这银桃子的传说，他立即悟出自己之所以冷落的原因了：要革命，单说投降，是不行的；盘上辫子，也不行的；第一着仍然要和革命党去结识。他生平所知道的革命党只有两个，城里的一个早已“嚓”的杀掉了，现在只剩了一个假洋鬼子。他除却赶紧去和假洋鬼子商量之外，再没有别的道路了。

钱府的大门正开着，阿Q便怯怯的蹩进去。他一到里面，很吃了惊，只见假洋鬼子正站在院子的中央，一身乌黑的大约是洋衣，身上也挂着一块银桃子，手里是阿Q曾经领教过的棍子，已经留到一尺多长的辫子都拆开了披在肩背上，蓬头散发的像一个刘海仙（10.）。对面挺直的站着赵白眼和三个闲人，正在必恭必敬的听说话。

阿Q轻轻的走近了，站在赵白眼的背后，心里想招呼，却不知道怎么说才好：叫他假洋鬼子固然是不行的了，洋人也不妥，革命党也不妥，或者就应该叫洋先生了罢。

洋先生却没有见他，因为白着眼睛讲得正起劲：

“我是性急的，所以我们见面，我总是说：洪哥（11.）！我们动手罢！他却总说道

No！——这是洋话，你们不懂的。否则早已成功了。然而这正是他做事小心的地方。他再三再四的请我上湖北，我还没有肯。谁愿意在这小县城里做事情。……”

“唔，……这个……”阿Q候他略停，终于用十二分的勇气开口了，但不知道因为什么，又并不叫他洋先生。

听着说话的四个人都吃惊的回顾他。洋先生也才看见：

“什么？”

“我……”

“出去！”

“我要投……”

“滚出去！”洋先生扬起哭丧棒来了。

赵白眼和闲人们便都吆喝道：“先生叫你滚出去，你还不听么！”

阿Q将手向头上一遮，不自觉的逃出门外；洋先生倒也没有追。他快跑了六十多步，这才慢慢的走，于是心里便涌起了忧愁：洋先生不准他革命，他再没有别的路；从此决不能望有白盔白甲的人来叫他，他所有的抱负，志向，希望，前程，全被一笔勾销了。至于闲人们传扬开去，给小D王胡等辈笑话，倒是还在其次的事。

他似乎从来没有经验过这样的无聊。他对于自己的盘辫子，仿佛也觉得无意味，要侮蔑；为报仇起见，很想立刻放下辫子来，但也没有竟放。他游到夜间，除了两碗酒，喝下肚去，渐渐的高兴起来了，思想里才又出现白盔白甲的碎片。

有一天，他照例的混到夜深，待酒店要关门，才踱回土谷祠去。

拍，吧～～！

他忽而听得一种异样的声音，又不是爆竹。阿Q本来是爱看热闹，爱管闲事的，便在暗中直寻过去。似乎前面有些脚步声；他正听，猛然间一个人从对面逃来了。阿Q一看见，便赶紧翻身跟着逃。那人转弯，阿Q也转弯，那人站住了，阿Q也站住。他看后面并无什么，看那人便是小D。

“什么？”阿Q不平起来了。

“赵……赵家遭抢了！”小D气喘吁吁的说。

阿Q的心怦怦的跳了。小D说了便走；阿Q却逃而又停的两三回。但他究竟是做过“这路生意”，格外胆大，于是蹙出路角，仔细的听，似乎有些嚷嚷，又仔细的看，似乎许多白盔白甲的人，络绎的将箱子抬出了，器具抬出了，秀才娘子的宁式床也抬出了，但是不分明，他还想上前，两只脚却没有动。

这一夜没有月，未庄在黑暗里很寂静，寂静到像羲皇（12.）时候一般太平。阿Q站着看到自己发烦，也似乎还是先前一样，在那里来来往往的搬，箱子抬出了，器具抬出了，秀才娘子的宁式床也抬出了，……抬得他自己有些不信他的眼睛了。但他决计不再上前，却回到自己的祠里去了。

土谷祠里更漆黑；他关好大门，摸进自己的屋子里。他躺了好一会，这才定了神，而且发出关于自己的思想来：白盔白甲的人明明到了，并不来打招呼，搬了许多好东西，又没有自己的份，——这全是假洋鬼子可恶，不准我造反，否则，这次何至于没有我的份呢？阿Q越想越气，终于禁不住满心痛恨起来，毒毒的点一点头：“不准我造反，只准你造反？妈妈的假洋鬼子，——好，你造反！造反是杀头的罪名呵，我总要告一状，看你抓进县里去杀头，——满门抄斩，——嚓！嚓！”

第九章 大团圆

赵家遭抢之后，未庄人大抵很快意而且恐慌，阿Q也很快意而且恐慌。但四天之后，阿Q在半夜里忽被抓进县城里去了。那时恰是暗夜，一队兵，一队团丁，一队警察，五个侦探，悄悄地到了未庄，乘昏暗围住土谷祠，正对门架好机关枪；然而阿Q不冲出。许多时没有动静，把总焦急起来了，悬了二十千的赏，才有两个团丁冒险，逾垣进去，里应外合，一拥而入，将阿Q抓出来；直待擒出祠外面的机关枪左近，他才有些清醒了。

到进城，已经是正午，阿Q见自己被搀进一所破衙门，转了五六个弯，便推在一间小屋里。他刚刚一踉跄，那用整株的木料做成的栅栏门便跟着他的脚跟阖上了，其余的三面都是墙壁，仔细看时，屋角上还有两个人。

阿Q虽然有些忐忑，却并不很苦闷，因为他那土谷祠里的卧室，也并没有比这间屋子更高明。那两个也仿佛是乡下人，渐渐和他兜搭起来了，一个说是举人老爷要追他祖父欠下来的陈租，一个不知道为了什么事。他们问阿Q，阿Q爽利的答道，“因为我想造反。”

他下半天便又被抓出栅栏门去了，到得大堂，上面坐着一个满头剃得精光的老头子。阿Q疑心他是和尚，但看见下面站着一排兵，两旁又站着十几个长衫人物，也有满头剃得精光像这老头子的，也有将一尺来长的头发披在背后像那假洋鬼子的，都是一脸横肉，怒目而视的看他；他便知道这人一定有些来历，膝关节立刻自然而然的宽松，便跪下去了。

“站着说！不要跪！”长衫人物都吆喝说。

阿Q虽然似乎懂得，但总觉得站不住，身不由己的蹲了下去，而且终于趁势改为跪下了。

“奴隶性！……”长衫人物又鄙夷似的说，但也没有叫他起来。

“你从实招来罢，免得吃苦。我早都知道了。招了可以放你。”那光头的老头子看定了阿Q的脸，沉静的清楚的说。

“招罢！”长衫人物也大声说。

“我本来要……来投……”阿Q胡里胡涂的想了一通，这才断断续续的说。

“那么，为什么不来的呢？”老头子和气的问。

“假洋鬼子不准我！”

“胡说！此刻说，也迟了。现在你的同党在那里？”

“什么？……”

“那一晚打劫赵家的一伙人。”

“他们没有来叫我。他们自己搬走了。”阿Q提起来便愤愤。

“走到那里去了呢？说出来便放你了。”老头子更和气了。

“我不知道，……他们没有来叫我……”

然而老头子使了一个眼色，阿Q便又被抓进栅栏门里了。他第二次抓出栅栏门，是第二天的上午。

大堂的情形都照旧。上面仍然坐着光头的老头子，阿Q也仍然下了跪。

老头子和气的问道，“你还有什么话说么？”

阿Q一想，没有话，便回答说，“没有。”

于是一个长衫人物拿了一张纸，并一支笔送到阿Q的面前，要将笔塞在他手里。阿Q这时很吃惊，几乎“魂飞魄散”了：因为他的手和笔相关，这回是初次。他正不知怎样拿；那人却又指着一处地方教他画花押。

“我……我……不认得字。”阿Q一把抓住了笔，惶恐而且惭愧的说。

“那么，便宜你，画一个圆圈！”

阿Q要画圆圈了，那手捏着笔却只是抖。于是那人替他他将纸铺在地上，阿Q伏下去，使尽了平生的力气画圆圈。他生怕被人笑话，立志要画得圆，但这可恶的笔不但很沉重，并且不听话，刚刚一抖一抖的几乎要合缝，却又向外一耸，画成瓜子模样了。

阿Q正羞愧自己画得不圆，那人却不计较，早已掣了纸笔去，许多人又将他第二次抓进栅栏门。

他第二次进了栅栏，倒也并不十分懊恼。他以为人生天地之间，大约本来有时要

抓进抓出，有时要在纸上画圆圈的，惟有圈而不圆，却是他“行状”上的一个污点。但不多时也就释然了，他想：孙子才画得很圆的圆圈呢。于是他睡着了。

然而这一夜，举人老爷反而不能睡：他和把总呕了气了。举人老爷主张第一要追赃，把总主张第一要示众。把总近来很不将举人老爷放在眼里了，拍案打凳的说道，“惩一儆百！你看，我做革命党还不上二十天，抢案就是十几件，全不破案，我的面子在那里？破了案，你又来迂。不成！这是我管的！”举人老爷窘急了，然而还坚持，说是倘若不追赃，他便立刻辞了帮办民政的职务。而把总却道，“请便罢！”于是举人老爷在这一夜竟没有睡，但幸第二天倒也没有辞。

阿Q第三次抓出栅栏门的时候，便是举人老爷睡不着的那一夜的明天的上午了。他到了大堂，上面还坐着照例的光头老头子；阿Q也照例的下了跪。

老头子很和气的问道，“你还有什么话么？”

阿Q一想，没有话，便回答说，“没有。”

许多长衫和短衫人物，忽然给他穿上一件洋布的白背心，上面有些黑字。阿Q很气苦：因为这很像是带孝，而带孝是晦气的。然而同时他的两手反缚了，同时又被一直抓出衙门外去了。

阿Q被抬上了一辆没有蓬的车，几个短衣人物也和他同坐在一处。这车立刻走动了，前面是一班背着洋炮的兵们和团丁，两旁是许多张着嘴的看客，后面怎样，阿Q没有见。但他突然觉到了：这岂不是去杀头么？他一急，两眼发黑，耳朵里〔口皇〕的一声，似乎发昏了。然而他又没有全发昏，有时虽然着急，有时却也泰然；他意思之间，似乎觉得人生天地间，大约本来有时也未免要杀头的。

他还认得路，于是有些诧异了：怎么不向着法场走呢？他不知道这是在游街，在示众。但即使知道也一样，他不过便以为人生天地间，大约本来有时也未免要游街要示众罢了。

他省悟了，这是绕到法场去的路，这一定是“嚓”的去杀头。他惘惘的向左右看，全跟着马蚁似的人，而在无意中，却在路旁的人丛中发见了一个吴妈。很久违，伊原来在城里做工了。阿Q忽然很羞愧自己没志气：竟没有唱几句戏。他的思想仿佛旋风似的在脑里一回旋：《小孤孀上坟》欠堂皇，《龙虎斗》里的“悔不该……”也太乏，还是“手执钢鞭将你打”罢。他同时想手一扬，才记得这两手原来都捆着，于是“手执钢鞭”也不唱了。

“过了二十年又是一个……”阿Q在百忙中，“无师自通”的说出半句从来不说的话。

“好！！！”从人丛里，便发出豺狼的嗥叫一般的声音来。

车子不住的前行，阿Q在喝采声中，轮转眼睛去看吴妈，似乎伊一向并没有见他，却只是出神的看着兵们背上的洋炮。

阿Q于是再看那些喝采的人们。

这刹那中，他的思想又仿佛旋风似的在脑里一回旋了。四年之前，他曾在山脚下遇见一只饿狼，永是不近不远的跟定他，要吃他的肉。他那时吓得几乎要死，幸而手里有一柄斫柴刀，才得仗这壮了胆，支持到未庄；可是永远记得那狼眼睛，又凶又怯，闪闪的像两颗鬼火，似乎远远的来穿透了他的皮肉。而这回他又看见从来没有见过的更可怕的眼睛了，又钝又锋利，不但已经咀嚼了他的话，并且还要咀嚼他皮肉以外的东西，永是不近不远的跟他走。

这些眼睛们似乎连成一气，已经在那里咬他的灵魂。

“救命，……”

然而阿Q没有说。他早就两眼发黑，耳朵里嗡的一声，觉得全身仿佛微尘似的迸散了。

至于当时的影响，最大的倒反在举人老爷，因为终于没有追赃，他全家都号啕了。其次是赵府，非特秀才因为上城去报官，被不好的革命党剪了辫子，而且又破费了二十千的赏钱，所以全家也号啕了。从这一天以来，他们便渐渐的都发生了遗老的气味。

至于舆论，在未庄是无异议，自然都说阿Q坏，被枪毙便是他的坏的证据：不坏又何至于被枪毙呢？而城里的舆论却不佳，他们多半不满足，以为枪毙并无杀头这般好看；而且那是怎样的一个可笑的死囚呵，游了那么久的街，竟没有唱一句戏：他们白跟一趟了。。

□注释

(1)本篇最初分章发表于北京《晨报副刊》，自一九二一年十二月四日起至一九二二年二月十二日止，每周或隔周刊登一次，署名巴人。作者在一九二五年曾为这篇小说的俄文译本写过一篇短序，后收在《集外集》中；一九二六年又写过《阿Q正传的成因》一文，收在《华盖集续编》中，都可参看。

(2)“立言”：我国古代所谓“三不朽”之一。《左传》襄公二十四年载鲁国大夫叔孙豹的话：“太上有立德，其次有立功，其次有立言，虽久不废，此之谓不朽。”

(3)“名不正则言不顺”：语见《论语·子路》。

(4)内传：小说体传记的一种。作者在一九三一年三月三日给《阿Q正传》日译者山上正义的校释中说：“昔日道士写仙人的事多以‘内传’题名。”

(5)“正史”：封建时代由官方撰修或认可的史书。清代乾隆时规定自《史记》至《明史》历代二十四部纪传体史书为“正史”。“正史”中的“列传”部分，一般都是著名人物的传记。

(6)宣付国史馆立“本传”：旧时效忠于统治阶级的重要人物或所谓名人，死后由政府明令褒扬，令文末常有“宣付国史馆立传”的话。历代编纂史书的机构，名称不一，

清代叫国史馆。辛亥革命后，北洋军阀及国民党政府都曾沿用这一名称。

(7)迭更司(1812—1870)：通译狄更斯，英国小说家。著有《大卫·科波菲尔》、《双城记》等。《博徒别传》原名《劳特奈·斯吞》，英国小说家柯南·道尔(1859—1930)著。鲁迅在一九二六年八月八日致韦素园信中曾说：“《博徒别传》是Rodney Stone的译名，但是C. Doyle做的。《阿Q正传》中说是迭更司作，乃是我误记。”

(8)“引车卖浆者流”所用的话：指白话文。一九三一年三月三日作者给日本山上正义的校释中说：“‘引车卖浆’，即拉车卖豆腐浆之谓，系指蔡元培氏之父。那时，蔡元培氏为北京大学校长，亦系主张白话者之一，故亦受到攻击之矢。”

(9)不入三教九流的小说家：三教，指儒教、佛教、道教；九流，即九家。《汉书·艺文志》中分古代诸子为十家：儒家、道家、阴阳家、法家、名家、墨家、纵横家、杂家、农家、小说家，并说：“诸子十家，其可观者九家而已。”“小说家者流，盖出于稗官。街谈巷语，道听途说者之所造也。……是以君子弗为也。”

(10)《书法正传》：一部关于书法的书，清代冯武著，共十卷。这里的“正传”是“正确的传授”的意思。

(11)“著之竹帛”：语出《吕氏春秋·仲春纪》：“著乎竹帛，传乎后世。”竹，竹简；帛，绢绸。我国古代未发明造纸前曾用来书写文字。

(12)茂才：即秀才。东汉时，因为避光武帝刘秀的名讳，改秀才为茂才；后来有时也沿用作秀才的别称。

(13)陈独秀办了《新青年》提倡洋字：指一九一八年前后钱玄同等人在《新青年》杂志上开展关于废除汉字、改用罗马字母拼音的讨论一事。一九三一年三月三日作者在给山上正义的校释中说：“主张使用罗马字母的是钱玄同，这里说是陈独秀，系茂才公之误。”

(14)《郡名百家姓》：《百家姓》是以前学塾所用的识字课本之一，宋初人编纂。为便于诵读，将姓氏连缀为四言韵语。《郡名百家姓》则在每一姓上都附注郡(古代地方区域的名称)名，表示某姓望族曾居古代某地，如赵为“天水”、钱为“彭城”之类。

(15)胡适之(1891—1962)：即胡适，安徽绩溪人，买办资产阶级文人、政客。他在一九二〇年七月所作《〈水浒传〉考证》中自称“有历史癖与考据癖”。

(16)“行状”：原指封建时代记述死者世系、籍贯、生卒、事迹的文字，一般由其家属撰写。这里泛指经历。

(17)土谷祠：即土地庙。土谷，指土地神和五谷神。

(18)“文童”：也称“童生”，指科举时代习举业而尚未考取秀才的人。

(19)状元：科举时代，经皇帝殿试取中的第一名进士叫状元。

⑳押牌宝：一种赌博。赌局中为主的人叫“桩家”；下文的“青龙”、“天门”、“穿堂”等都是押牌宝的用语，指押赌注的位置；“四百”、“一百五十”是押赌注的钱数。

①“塞翁失马安知非福”：据《淮南子·人间训》：“近塞上之人有善术者，马无故亡胡中，人皆吊之。其父曰：此何遽不能为福乎？居数月，其马将胡骏马而归，人皆贺之。其父曰：此何遽不能为祸乎？家富马良，其子好骑，堕而折髀，人皆吊之。其父曰：此何遽不能为福乎？居一年，胡人大入塞，丁壮者控弦而战，塞上之人死者十九，此独以跛之故，父子相保。故福之为祸，祸之为福，化不可极，深不可测也。”

②赛神：即迎神赛会，旧时的一种迷信习俗。以鼓乐仪仗和杂戏等迎神出庙，周游街巷，以酬神祈福。

③《小孤孀上坟》：当时流行的一出绍兴地方戏。

④太牢：按古代祭礼，原指牛、羊、豕三牲，但后来单称牛为太牢。

⑤皇帝已经停了考：光绪三十一年（1905），清政府下令自丙午科起，废止科举考试。

⑥哭丧棒：旧时在为父母送殡时，儿子须手拄“孝杖”，以表示悲痛难支。阿Q因厌恶假洋鬼子，所以把他的手杖咒为“哭丧棒”。

⑦“不孝有三无后为大”：语见《孟子·离娄》。据汉代赵岐注：“于礼有不孝者三事，谓阿意曲从，陷亲不义，一不孝也；家穷亲老，不为禄仕，二不孝也；不娶无子，绝先祖祀，三不孝也。三者之中，无后为大。”

⑧“若敖之鬼馁而”：语出《左传》宣公四年：楚国令尹子良（若敖氏）的儿子越椒长相凶恶，子良的哥哥子文认为越椒长大后招致灭族之祸，要子良杀死他。子良没有依从。子文临死时说：“鬼犹求食，若敖氏之鬼不其馁而。”意思是若敖氏以后没有子孙供饭，鬼魂都要挨饿了。而，语尾助词。

⑨“不能收其放心”：《尚书·毕命》：“虽收放心，闲之维艰。”放心，心无约束的意思。

⑩妲己：殷纣王的妃子。下文的褒姒是周幽王的妃子。《史记》中有商因妲己而亡，周因褒姒而衰的记载。貂蝉是《三国演义》中王允家的一个歌妓，书中有吕布为争夺她而杀死董卓的故事。作者在这里是讽刺那种把历史上亡国败家的原因都归罪于妇女的观点。

(一)“男女之大防”：指封建礼教对男女之间所规定的严格界限，如“男子居外，女子居内”（《礼记·内则》），“男女授受不亲”（《孟子·离娄》），等等。

(二)“诛心”：犹“诛意”。《后汉书·霍（言胥）传》：“《春秋》之义，原情定过，赦事诛意。”诛心、诛意，指不问实际情形如何而主观地推究别人的居心。

(三)“而立”：语出《论语·为政》：“三十而立”。原是孔丘说他三十岁在学问上有所自立的话，后来就常被用作三十岁的代词。

(四)小Don：即小同。作者在《且介亭杂文·寄〈戏〉周刊编者信》中说：“他叫‘小同’，大起来，和阿Q一样。”

(五)“我手执钢鞭将你打！”：这一句及下文的“悔不该，酒醉错斩了郑贤弟”，都是当时绍兴地方戏《龙虎斗》中的唱词。这出戏演的是宋太祖赵匡胤和呼延赞交战的故事。郑贤弟，指赵匡胤部下猛将郑子明。

(六)“士别三日便当刮目相待”：语出《三国志·吴书·吕蒙传》裴松之注：“士别三日，即更刮目相待。”刮目，拭目的意思。

(七)三十二张的竹牌：一种赌具。即牙牌或骨牌，用象牙或兽骨所制，简陋的就用竹制成。下文的“麻酱”指麻雀牌，俗称麻将，也是一种赌具。阿Q把“麻将”讹为“麻酱”。

(八)三百大钱九二串：即“三百大钱，以九十二文作为一百”（见《华盖集续编·阿Q正传的成因》）。旧时我国用的铜钱，中有方孔，可用绳子串在一起，每千枚（或每枚“当十”的大钱一百枚）为一串，称作一吊，但实际上常不足数。

(九)“庭训”：《论语·季氏》载：孔丘“尝独立，鲤（按：即孔丘的儿子）趋而过庭”，孔丘要他学“诗”、学“礼”。后来就常有人称父亲的教训为“庭训”或“过庭之训”。

(十)“斯亦不足畏也矣”：语见《论语·子罕》。

(1.) 宣统三年九月十四日：这一天是公元一九一一年十一月四日，辛亥革命武昌起义后的第二十五天。据《中国革命记》第三册（一九一一年上海自由社编印）记载：辛亥九月十四日杭州府为民军占领，绍兴府即日宣布光复。

(2.) 穿着崇正皇帝的素：崇正，作品中人物对崇祯的讹称。崇祯是明思宗（朱由检）的年号。明亡于清，后来有些农民起义的部队，常用“反清复明”的口号来反对清朝统治，因此直到清末还有人认为革命军起义是替崇祯皇帝报仇。

(3.) 宁式床：浙江宁波一带制作的一种比较讲究的床。

(4.) “咸与维新”：语见《尚书·胤征》：“旧染污俗，咸与维新。”原意是对一切受恶习影响的人都给以弃旧从新的机会。这里指辛亥革命时革命派与反对势力妥协，地主官僚等乘此投机的现象。

(5.) 宣德炉：明宣宗宣德年间（1426—1435）制造的一种比较名贵的小型铜香炉，炉底有“大明宣德年制”字样。

(6.) 把总：清代最下一级的武官。

(7.) “黄伞格”：一种写信格式。这样的信表示对于对方的恭敬。

(8.) 柿油党的顶子：柿油党是“自由党”的谐音，作者在《华盖集续集·阿Q正传的成因》中说：“‘柿油党’……原是‘自由党’，乡下人不能懂，便讹成他们能懂的‘柿油党’了。”顶子是清代官员帽顶上表示官阶的帽珠。这里是未庄人把自由党的徽章比作官员的“顶子”。

(9.) 翰林：唐代以来皇帝的文学侍从的名称。明、清时代凡进士选入翰林院供职者通称翰林，担任编修国史、起草文件等工作，是一种名望较高的文职官衔。

(10.) 刘海仙：指五代时的刘海蟾。相传他在终南山修道成仙。流行于民间的他的画像，一般都是披着长发，前额覆有短发。

11.) 洪哥：大概指黎元洪。他原任清朝新军第二十一混成协的协统（相当于以后的旅长），一九一一年武昌起义时，被拉出来担任革命军的鄂军都督。他并未参与武昌起义的筹划。

(12.) 羲皇：指伏羲氏。传说中我国上古时代的帝王。他的时代过去曾被形容为太平盛世。

Příloha č. 3   Korpus písmenných slov s nestandardní čínskou výslovností ve vztahu k čínskému jazykovému systému.

Korpus je vytvořen na základě materiálu získaného z analýzy Heleny Riha (2008) a několika dalších případů získaných z literatury.

A 餐 *A cān* [ei tsʰan] '(set) meal A', lit. 'A-meal'

Amazon 网 *Amazon wǎng* [æməzan.waŋ] 'Amazon.com', lit. 'Amazon.net'

ATM 机 *ATM jī* [ei.tʰi.ɛm tɕi] 'ATM machine'

BASIC 语言 *BASIC yǔyán* [besɪk jy.jan] 'BASIC', lit. 'BASIC-language'

BMW 车 *BMW chē* [pi.ɛm.dʌblju tɕʰə] 'BMW', lit. 'BMW-vehicle'

BTV [pi.tʰi.ɔi] 'barbershop TV'

H 型网络 *H xíng wǎngluò* [aitɕʰy.ɕiŋ waŋ.luə] 'H-network'

HSK [ai.tɕʰ(y).ɛs.kʰei] (< *Hànyǔ Shǔipíng Kǎoshì* 汉语水平考试) 'Chinese proficiency test' (for non-native speakers), lit. 'Chinese-level-test'

ID 卡 *ID kǎ* [ai.tʰi kʰa] 'ID card'

三 K 党 *sān K dǎng* [san.kʰei taŋ] 'KKK', lit. 'three-K-party' (Ku Klux Klan)

K 金 *K jīn* [kʰei.tɕin] 'alloyed gold', lit. 'carat-gold' (K, 开 *kāi* < carat)

K 书 *K shū* [kʰei.ɕu] 'study' (< *kàn shū* 看书, lit. 'read-book', K < *kàn* 看 'read')

KTV [kʰei.tʰi.ɔi] 'karaoke TV'

MS 病 *MS bìng* [ɛm(u).ɛs(ɿ) piŋ] 'MS', lit. 'MS-disease' (MS < multiple sclerosis)

MTV [ɛm(u).tʰi.ɔi] 'music television'

RMB [ar.ɛm.pi] ‘Chinese currency’ (RMB < rénmínbì 人民币, lit. ‘people-currency’)

RTV [ar.tʰi.ʊi] ‘restaurant television’

STV [ɛs. tʰi.ʊi] ‘sleeping TV’ (a type of recreational center)

TDK 现象 *TDK xiànxàng* [tʰi.ti.kʰei ɕian.ɕian] ‘young people’s preoccupation with TOEFL, dancing and kissing’, lit. ‘TDK phenomenon’ (TDK < TOEFL, dance, kiss)

相声 TV *xiàngsheng TV* [ɕian.ɕəŋ tʰi.ʊi] ‘cross-talk TV’

X 光 *X guāng* [ai.kʰə.sɿ.kuan] or [ɛkʰsɿ.kuan] ‘X-ray’

U 转 *U zhuǎn* [jəu.tɕuan] ‘U-turn’

UHT 牛奶 *UHT niúǎi* [jəu.aitɕʰ(y).tʰi niəu.nai] ‘ultra high temperature milk’

V 领毛衣 *V lǐng máoyī* [wei.liŋ mau.ji] ‘V-neck sweater’, lit. ‘V-collar-sweater’

V 形管 *V xíng guǎn* [wei.ɕiŋ kuan] ‘V-shaped tube’

VAD 牛奶 *VAD niúǎi* [vi.ei.ti niəu.nai] ‘milk with vitamins A&D’, lit. ‘VAD-milk’

VISA 卡 *VISA kǎ* [wei.sa kʰa] ‘VISA card’

Mimo tento korpus máme ještě k dispozici následující příklady

CD [seidi]

维生素 C [wei.sheng.su si] (Liu 2002:10)

TOEFL [tʰou.fu]

Kromě toho X se čte jako [aiks], W jako [dabliu] (Xia 2010: 445)

Příloha č. 4 Korpus čínských výrazů obsahujících písmeno Q

V rámci zkoumání zmíněného písmene, jsme se zaměřili na jeho existenci ve třech oblastech. Slovníky chápeme jako již určitým bazálním způsobem ustálenou slovní zásobu a věnujeme se tudíž písmenu Q z hlediska reprezentace v nejrozsáhlejším publikovaném slovníku písmenných slov. Jako druhou oblast využití písmene Q zkoumáme jeho užití v rámci internetového jazyka - internetové komunikace, která se vyznačuje relativně ustálenou sadou přejatých i vytvořených písmenných slov. Pro získání dalších podnětů byly v třetí části excerповány internetové diskuse přímo se věnující písmenu Q v čínštině.

P4.1 《汉语字母词词典》 (LIU 2009)

q	QQ 精英	Q 输出
Q	QS-9000 质量体系	Q 缩语
Q	认证	Q 信号
QA 工程师	QS 标志	Q 值
QBE (语言)	qt	Q 准证
QC 小组	QUEL 语言	啊 Q
QDII (制度)	QuickTime	一 Q 清袋
QFII (制度)	QWERTY	AQ
QJ	Q 版	BQ
QoS	Q 版文化	CIQ (标志)
QQ	Q 版语化	CQ
QQ 币	Q 币	CQ
QQ 号	Q 表	EQ
Q (Q) 卡	Q 热	
QQM 班组	Q 人类	

E.Q.	IQ	SQ
EQ 效果	LQ	SQ
FAQ	MQ	SQ
FAQ	NASDAQ	SQL 语言
Financial I.Q.	OICQ	STAQ 系统
HQ 一族	PQLI	TQM
HQ	PQQ	TQ 大赛
HQ 模式	RQ	
ICQ	RQ	

P4.2 Internetový jazyk

Tato část excerptce byla autorem zachycena v internetové komunikaci

Q				
棍	<i>Q-gùn</i>	EUFG	penis	
QB	<i>kiubi</i>	ZIPF	virtuální měna portálu QQ	Q 币
Q				
币	<i>kiubi</i>	ZIPF	viz QB	
QJ	<i>qiángjiān</i>	VULG	znásilnění	强奸
QQ	<i>kiukiu</i>	ZIPF	čínské ICQ	
孖 Q	<i>mā-Q</i>		dvojitý sex (dvakrát)	
FQ	<i>fènqīng</i>	EUFG	rozzlobená mládež (patriotická nebo kritická)	愤青

3q	sankiu	ZIPF	děkuji	thank you
----	--------	------	--------	-----------

P4.3 Internetové diskuse

V rámci této části excerptce byly zpracovány dvě diskuse a to **Q (kiu2) meaning "bouncy"** <http://www.cantonese.sheik.co.uk/phorum/read.php?1,65877,66271> (CANTO) a diskuse moderovaná Victorem Mairem na blogu Language Log „**Is Q a Chinese Character?**“ <http://languagelog.ldc.upenn.edu/nll/?p=2252> (MAIR)

excerptum	výslovnost	význam a diskuse	zdroj diskutující
Q=糗=白 over 米	Tai: /khiu ⁷ / Cant: /kiu ³ / Přejato do Guoyu: /kiu ¹ /	chewy, springy, etc.	CANTO duaaagiii
Q	Cant: /kiu ¹ /	cute, pretty, etc	CANTO duaaagiii
Q=彈牙	Cant:/ daan nga/	the darn thing bounces against your teeth!	CANTO BB
Q 腴		is usually used to describe the texture of, say, 鹼水粽 (Sweet Chinese tamale?) and 年糕 (Lunar New Year cake)?	CANTO BB
香 Q 彈牙=彈牙			CANTO duaaagiii
Q 塊塊, 塊塊 Q		describe their noodles	CANTO duaaagiii
Q		When you use 'Q' to describe someone, that means you think they are adorable. When you use 'Q' to describe	CANTO Zdrastvuitye

		something, you think they are lovely (maybe in shape). However, in Cantonese, people don't use 'Q' to describe something bouncy or rubbery.	
軟 Q	<i>ruǎn Q/kiu/</i>	soft and chewy	MAIR
阿 Q	Ah Q	package of noodles brand, <i>al dente</i>	MAIR
QQ 糖		chewy-chewy candy" or "really chewy candy"	MAIR
Q		in Taiwanese as meaning "chewy," and it has been picked up on the Mainland with the same meaning (especially in advertisements).	MAIR
Q		Origin: never been able to determine a cognate for this "Q" in other Sinitic languages than Taiwanese and no one has ever been able to tell me how to write this Q morpheme with a Chinese character, I have sometimes wondered whether it might not have come from English "chewy" itself.	MAIR
Q		Taiwan and Cant: also means cute	MAIR
Q 版		"cute edition" of a work	MAIR
西遊 Q 記	<i>Xī yóu Q jì</i>	"cute" cartoon edition of...	MAIR
水滸 Q 傳	<i>Shǔihǔ Q zhuàn</i>	"cute" cartoon edition of...	MAIR
你很 Q 啊	<i>nǐ hěn Q a!</i>	"You're really cute"	MAIR

QQ		Also instant messaging like ICQ	
Q 幣	Q bì	"Q money") is a kind of special currency used by customers to buy extra service	MAIR
Q 我吧	Q wǒ ba!	Contact me on QQ!	MAIR
奇瑞 QQ		Chery QQ - mini car produced by Chery Automobile (Qirui 奇瑞)	MAIR
QQ		emoticon for a pair of crying eyes	MAIR
IQ, FAQ, BBQ		abbreviations borrowed from English	MAIR
Q		Cant: "as luck would have it" or "uncanny" [kiu2, rising tone, probably the character 巧].	MAIR
咁 Q 既!		Cant: "It's so Q running into you!"	MAIR
Q		Cant: fucking, damt, dick	MAIR
好 Q 煩		Cant: fucking bothersome.	MAIR
你做乜 Q 嘢	nei5 zou6 mat1 lan2 je5	What the fuck are you doing?	MAIR
你望乜 Q 嘢	nei5 mong6 mat1 lan2 je5	What the fuck are you looking at?	MAIR
你搵乜 Q 嘢	nei5 wan1 mat1 lan2 je5	What the fuck are you looking/searching for?	MAIR
三 Q		shortcut for 'thank you' (phonetic approximation of the English phrase	MAIR Will
no Q		Taiwanese reply to the English "thank you"	

Příloha č 5 Nejfrekventovanější cenzurovaná písmenná slova čínského internetu

Seznam byl vytvořen v rámci projektu zahájeného v průběhu Citizen Lab Summer Institute on Monitoring Internet Openness and Rights v roce 2014 (<https://citizenlab.ca/summerinstitute/2014.html>) a jeho agregovaný seznam vychází z třinácti dílčích seznamů vytvořených mezi lety 2004 a 2014. Podrobnější popis seznamu viz <https://github.com/jasonqng/chinese-keywords>. Níže je uvedeno 1571 písmenných slov ze 4000 nejfrekventovanějších výrazů cenzurního seznamu. V rámci tohoto seznamu činí podíl písmenných slov **39,28 %**. Číslo vlevo od výrazu udává pořadí v tomto seznamu, jenž je řazen podle frekvence zastoupení výrazu v jednotlivých seznamech.

68	GCD	459	89	485	six 四
69	fuck	460	89 民运	486	tiananmen
108	08 宪章	461	89 事件	487	wang dan
109	falun	462	89 学潮	488	weijingsheng
110	flg	463	89 学运	489	youxing
170	8964	464	BBC 中文网	490	zemin
171	GFW	465	XJP	491	zhengjian
172	renminbao	466	bitch	492	zhenshanren
173	shit	467	boxun	495	VIIIV
279	64	468	cao	516	插 B
280	89 运动	469	freechina	561	二 B
281	dafa	470	freedom	707	六 four
282	dajiyuan	471	gong 匪	794	宋 xx
283	falundafa	472	gov	923	18 禁
284	lihongzhi	473	hongzhi	924	1989 年
285	minghui	474	jiangzemin	925	2011 年陸 豐烏坎事件
286	wenjiabao	475	jzm		2012 年中
287	wubangguo	476	lipeng	926	华人民共和 国腐败案件
288	xij Jinping	477	liu 四	927	22 周年
338	江 core	478	luen 功	928	3 号套餐
453	08 县长	479	naive	929	3 月 13 日
454	16 大	480	peacehall	930	3 月 20 日
455	18 大	481	safeweb		
456	1989	482	simple		
457	38 军	483	six four		
458	64 事件	484	six-quatre		

931	06.04.2014	965	Rabiye Qadir	1000	jiangdongrij
932	5美分党	966	SB	1001	jiaqinglin
933	5月35日		Tiananmen	1002	kao
934	06.IV	967	_Square_p	1003	lama
935	610办公室		rotests_of_1	1004	lichangchu
936	61后三天	968	989		n
	61之后三	969	Tibet free	1005	liusi
937	天	970	Twitter	1006	making
938	64学潮	971	UltraSurf	1007	minghuine
939	64学运	972	VIIIV		ws
940	64运动	973	Yuanchao	1008	molihua
941	6和采	974	ZHU所生!	1009	nacb
942	6和彩	975	Zhengshen	1010	nmis
943	8	976	g	1011	pengliyuan
944	8qb4	977	admin	1012	playboy
945	9评	978	administrat	1013	ppdog.freeh
946	9評	979	or	1014	ostia.com
947	A片	980	aiww	1015	renmingbao
948	BLOOD	981	av	1016	rfa
949	Blood is on	982	bignews	1017	search
950	the square	983	cdma	1018	sex
951	CCAV	984	chinaliberal	1019	six*4
952	CCP	985	chinamz	1020	six.4
953	CDMA	986	chinesenew		six月four
954	CIPFG	987	snet	1021	日
955	FA-luen	988	cnd	1022	svdc
956	FlexiSPY	989	creaders	1023	tai du
957	Gcd下台	990	dalai	1024	taip
	IED炸弹制	991	democracy	1025	tank man
958	作	992	dfd	1026	tibetalk
	JUNE4事	993	dpp	1027	tmzg.3322.o
959	件	994	falu	1028	rg
960	JZ民	995	falungong	1029	triangle
961	Jun 4th	996	fa轮	1030	triangleboy
962	June 4th	997	free Tibet	1031	unixbox
963	K粉	998	freenet	1032	ustibet
964	Liu Xiaobo	999	gcd	1033	voa
	PKUsych		hrichina	1034	voachinese
			huanet	1035	wangce
			incest		webmaster
			inmediahk		wei
					jingsheng

1036	wlixiong	1609	手机窃听软件 QQ	1980	08.*宪章 宪章.*08
1037	wstaiji	1629	泰国 Vervata	1981	08xianzhang
1038	wu er kai xi	1630	太拉 JI	1982	08 憲章
1039	wuerkaixi	1680	网易 SB	1983	01.03.2000
1040	xinsheng	1681	网易 sb	1984	01.03.2003
1041	yiyeqing	1747	小骚 BB	1985	1+3
1042	yuming	1928	专业删帖 QQ	1986	1/9/8/9
1043	zengqinghong	1932	自动跳刀专卖 QQ	1987	10+10TH FEB
1044	zhengjianwang	1961	#8964	1988	10000
1045	zhuanfalun	1962	#tiananmen	1989	10月24日到30日
1057	⑥④	1963	%49%6d%41%67%45%2e%30%48%41%70%70%79%2e%63%6e%69%6d%61%67%65%2e%30%68%61%70%70%79%2e%63%6e	1990	11月5日至15日出租车禁行
1058	⑥(四)	1964	*(^\$	1991	12号院
1067	八九六四	1965	#NÁZEV?	1992	1.30E+02
1080	白牙签销售 QQ	1966	..\..\	1993	133
1132	成人 av 电影	1967	.CN../	1994	158 名各界人士关于维吾尔
1140	出售三唑仑片 QQ	1968	.COM../	1995	163
1152	大 B	1969	.NET../	1996	163.fm/S2DBd4D
1153	大 b	1970	.ORG../	1997	163jipiao.com
1175	德江 723 负责	1971	.XX../	1998	18+延期
1176	德江 723 下令	1972	.cn../	1999	18 大+薄
1177	德江 SARS	1973	.com../	2000	18 禁成人游戏
1181	德江 723 埋	1974	.net../	2001	18 禁情色电影
1190	第 38 军	1975	.org../	2002	18 禁色情电影
1430	刘 XB	1976	.xx../	2003	18 岁禁入
1438	六 si	1977	/2.gy/	2004	18 岁情妇
1455	驴 B	1978	028mmsm.com	2005	1959 年
1495	明 hui	1979			
1513	你妈 B				
1587	傻 B				
1591	社 HUI 主义				

2006	1989.*天安門 天安門.*1989	2024	2008 年藏人抗议事件	2038	2012 年中国新版护照风波
2007	198964	2025	2008 年藏人抗議事件	2039	2012 年中华民国总统选举
2008	1989 天安門	2026	2008 年争取 2012 双普选大游行	2040	2012 年雙普選
2009	1989 天安門	2027	2010-2011 年突尼	2041	2013 年《南方周末》新年特刊被删
2010	1D 专正	2028	2010 年诺贝尔和平奖	2042	2013 年《南方周末》新年特刊被删改事件
2011	1 玖 8 玖	2029	2010 年中 国反日示威活动	2043	2013 年《南方周末》新年献词
2012	1 元假硬币	2030	2011-yx.com	2044	2013 年南方周末新年献词被删改事
2013	2.7b	2031	2011 年杭深线动车组列车追尾事故	2045	2013 年雅安地震
2014	200+活埋	2032	2011 年内 蒙古抗议示威事件	2046	20th_anniversary_Tiananmen_square_incident_march
2015	2000+大禹治水	2033	2011 年温州动车追尾事件	2047	20 周年网络大会
2016	2003 年香港七一游行	2034	2011 年甬台温铁路列车追尾	2048	21 世纪成人在线
2017	2005 年 5 月	2035	2012 年藏区骚乱	2049	21 世纪中国基金会
2018	2007 年區議會選舉	2036	2012 年人類滅亡說		
2019	2007 年反對人大否決普選遊行	2037	2012 年双普选		
2020	2007 年反對人大否決普選遊行				
2021	2007 年香港區議會選舉				
2022	2008uce.com.cn				
2023	2008 年爭取 2012 雙普選大遊行				

2050	22 号院		3月17日	2114	51uc-default
2051	23	2084	重庆人民大礼堂	2115	51uc-demo
2052	2.45E+09			2116	51uc-doc
2053	24 集团军		3月6日集会	2117	51uc-dos
2054	24 年	2085		2118	51uc-download
2055	24 人通缉令	2086	3 唑仑	2119	51uc-faq
2056	24 周年	2087	4	2120	51uc-fee
2057	2525245.cn	2088	IV.25	2121	51uc-finance
2058	258 个月	2089	40804.com	2122	51uc-forum
2059	25years	2090	425	2123	51uc-ftp
2060	25 年	2091	45mm 铅弹出售	2124	51uc-game
2061	25 周年	2092	47cr.com	2125	51uc-games
2062	25 周年纪念	2093	484442.dp175.com	2126	51uc-it
2063	27+美元	2094	4 月 03 日	2127	51uc-mail
2064	27 亿	2095	4 月 3 日	2128	51uc-master
2065	289	2096	500 余人 + 贾	2129	51uc-member
2066	2B	2097	512 大地震	2130	51uc-net
2067	2 的 6 次方	2098	515se.net.ru	2131	51uc-news
2068	III.14	2099	5161w.cn	2132	51uc-office
2069	3.2x2	2100	51ppu.cn	2133	51uc-op
2070	301	2101	51uc	2134	51uc-people
2071	319 政变	2102	51uc-address	2135	51uc-pop
2072	32x2	2103	51uc-admin	2136	51uc-pop3
2073	35	2104	51uc-administrator	2137	51uc-search
2074	35 号院	2105	51uc-album	2138	51uc-server
2075	38 军 + 贾	2106	51uc-antivirus	2139	51uc-superadmin
2076	38 軍	2107	51uc-bbs	2140	51uc-sys
2077	39 军	2108	51uc-bj	2141	51uc-test
2078	3D 成人电影	2109	51uc-bookmark	2142	51uc-user
2079	3P	2110	51uc-ceo	2143	51uc-vip
2080	3P 视频	2111	51uc-chat	2144	51uc-virus
2081	3\19	2112	51uc-club	2145	51uc-web
2082	3ee.cc	2113	51uc-clubs	2146	51uc-webmaster
2083	3 人被甩出			2147	51uc-webmaster.cn

2148	51uc-windows	2183	51ucpeople	2213	6
2149	51uc.k31.cn	2184	51ucpop	2214	6+1
2150	51uc.wapk.net	2185	51ucpop3	2215	6+1 栏目组
2151	51ucaddresses	2186	51ucsearch	2216	6+4
2152	51ucadmin	2187	51ucserver	2217	6-4tianwang
2153	51ucadministrator	2188	51ucsuperadmin	2218	6.2+2
2154	51ucalbum	2189	51ucsys	2219	6.4 事件
2155	51ucantivirus	2190	51uctest	2220	610 辦公室
2156	51ucbbs	2191	51ucuser	2221	61 过后三天
2157	51ucbj	2192	51ucvip	2222	61 三天后
2158	51ucbookmark	2193	51ucvirus	2223	628m.com.cn
2159	51ucceo	2194	51ucweb	2224	63+1
2160	51ucchat	2195	51ucwebmaster	2225	64 学生
2161	51ucclub	2196	51ucwebmastercn	2226	64+24
2162	51ucclubs	2197	51ucwindows	2227	64+开枪
2163	51ucdefault	2198	54 狗 qq	2228	64+屠杀
2164	51ucdemo	2199	54 气狗 QQ	2229	64.*学生运动学生运动.*64
2165	51ucdoc	2200	54 式	2230	64.*真相真相.*64
2166	51ucdos	2201	54 式 64 式手枪	2231	64.*镇压镇压.*64
2167	51ucdownload	2202	57kt.com	2232	64memo
2168	51ucfaq	2203	57xi.com	2233	64 反共产党
2169	51ucfee	2204	5M 党	2234	64 狗 qq
2170	51ucfinance	2205	5iuc.cn-it.net	2235	64 气狗 QQ
2171	51ucforum	2206	5rb5b.com	2236	64 屠城
2172	51ucftp	2207	5 毛党	2237	65-1
2173	51ucgame	2208	5 月 35 号	2238	65ku.com/?1071
2174	51ucgames	2209	5 月 4 日+九眼桥+散步	2239	65 军
2175	51ucit	2210	5 月 4 日+散步	2240	66455 部队
2176	51ucmail	2211	5 月 4 日+示威	2241	666.sh
2177	51ucmaster	2212	5 月三十五		
2178	51ucmember				
2179	51ucnet				
2180	51ucnews				
2181	51ucoffice				
2182	51ucop				

2242	68appy%	2270	8 玖	2303	BL 动画
2243	6·4	2271	8 宪章	2304	BO
2244	6 合彩	2272	9	2305	BT 黄色
2245	6 四	2273	IX.18	2306	BT 情色
2246	6 月 04 日	2274	IX.21	2307	BXL
2247	6 月的第 4 天	2275	9032.jiayuanz.com	2308	Baby Mama Drama
2248	6 月的第四天	2276	918	2309	Bloomberg
2249	VII.22	2277	92 狗 qq	2310	BO 稀菜
2250	07.V	2278	92 气狗 QQ	2311	B 样
2251	711	2279	92 式	2312	CAO
2252	71 遊行	2280	92 手槍 54 式手槍	2313	CCNA 代考 语
2253	722	2281	92 手狗 QQ	2314	CCTV
2254	766tour.com	2282	95 式自动 步枪	2315	CG 诚
2255	77	2283	97ai	2316	CHANCE TO TAKE ACTIONS
2256	7 月 4 日 0 时 40 分去世	2284	97gan	2317	CLY
2257	7 周年	2285	97gao	2318	CNN
2258	8341 部队	2286	97isese	2319	CNTV
2259	88+1	2287	97se	2320	Charter_08
2260	89 天安门	2288	97wen	2321	Chen_Gua ngcheng
2261	89+(任意字符)	2289	97 爱	2322	Citizens+M ovement
2262	89+动乱	2290	97 干	2323	Crown Prin ce_Party
2263	89-64cdjp	2291	97 色	2324	C 光 C
2264	89.*学生动乱 学生动乱.*89	2292	97 吻	2325	DVD 电影 在线播放
2265	89.*学生运动 学生运动.*89	2293	98tt.taobao.com	2326	DXP
2266	89 动乱	2294	9978.jiayuanz.com	2327	Dalai
2267	8x8	2295	9ping	2328	Dalai_Lam a
2268	8 9 6 4	2296	9 评 共产党	2329	D 的领导
2269	8 的平方	2297	??	2330	D 的嘴脸
		2298	AV 激情视 频	2331	East_Turke stan_Indep endence_M ovement
		2299	Anti-CNN	2332	Evolution
		2300	A 片下载		
		2301	BBC		
		2302	BBC 新闻网		

2333	E 夜情	2364	Gong 产		Jonathan
2334	FLG	2365	Google	2395	Mirsky + 网 站
2335	FL 大法		Google 审 查	2396	Jun+4th
2336	FL 功	2366		2397	June_4th
2337	FM2 药	2367	Great_Wall _Of_China	2398	J 总病危
2338	FaceBook	2368	G 缠说	2399	KTV 小姐
2339	Facebook	2369	G 产	2400	K 他命
2340	Facebook+ 办公室	2370	G 档	2401	L X B
2341	Facebook+ 办事处	2371	G 点高潮	2402	LUO 聊
2342	Feng 丛德	2372	G 匪	2403	LUO 体视频
2343	Flag_of_Tib et	2373	G 狗	2404	LWY
2344	FlexiSpy PRO	2374	G 将军 + 出 逃	2405	Liu_Xianbin
2345	FlexiSpy 下 载	2375	HU 锦套	2406	Liu_Xiaobo
2346	Flexispy 官 网	2376	HU 主	2407	Liusishijian
2347	Flexispy 破 解版	2377	Han dongfang	2408	Li 战书
2348	Flickr	2378	HeGuoqian g	2409	MM 兼职
2349	Freeweibo	2379	Hgame	2410	MM 上门
2350	F 輪功	2380	Hohhot	2411	MT 虎牙
2351	G F W	2381	Hu_Jintao_ Biography	2412	MT-虎牙专 卖
2352	GC	2382	H 漫	2413	Mao_The_ Unknown_ Story
2353	GCP	2383	I IX VIII IX	2414	N-乙酰邻氨 基苯酸
2354	GD	2384	I-Doser	2415	NBR
2355	GF	2385	ICIJ	2416	NF
2356	GJ	2386	IIXVIIIIX		NG 与乙醇
2357	GKL	2387	IP 封锁	2417	配成 1%的 溶液
2358	GM 提示	2388	J8	2418	NY
2359	GONG 党	2389	JB	2419	Neil Wood
2360	GONHCHA N 党	2390	JC	2420	New York Times
2361	GSK	2391	JMZ	2421	Nick Haywood
2362	GV 链接	2392	Jasmine	2422	ONS 交友
2363	GWY	2393	Jasmine_R evolution_i n_China		
		2394	Jasmine 革 命		

2423	ONS 俱乐部	2451	SM男奴	2483	Tor
2424	ONS 开放俱乐部	2452	SM女王	2484	Tpimage
2425	ONS 论坛	2453	SM 器具	2485	UA898
2426	ONS 社区	2454	SM 图片	2486	UC-公告
2427	PCP 专卖	2455	SM 玩法	2487	UC 高管
2428	PLA	2456	SM 网站	2488	UC 工作人员
2429	PRISONER	2457	SM 一族	2489	UC 官方
2430	PX	2458	SM 用品	2490	UC 后台小组
2431	PXX8.COM.CN	2459	SM 游戏	2491	UC 活动
2432	PZQ	2460	SM 资讯	2492	UC 通知
2433	Piperonal	2461	Sassafros Oil	2493	UC 系统
2434	Princeling	2462	SexInSex	2494	UC 信息员
2435	Pseudoephedrine	2463	Sky 安 gate	2495	UC 巡管
2436	P 民报	2464	SINA	2496	UC 员工
2437	P 眼	2465	Sourceforge	2497	Ultrareach
2438	Q Q	2466	Students_for_a_Free_Tibet	2498	Ultrasurf
2439	QD	2467	Sundayrally	2499	VI IV
2440	QVOD 激情电影	2468	Szeto_Wah	2500	VIII
2441	QVOD 幼交片	2469	TAM	2501	VIII IX VI IV
2442	QVOD 援交片	2470	TAM 事件	2502	VIII IX VI IV
2443	Qvod 情色电影	2471	TNT 买卖	2503	WEI 权
2444	Q 东	2472	TOR	2504	WK
2445	Rebiya_Kadeer	2473	TT4.6	2505	WLJ
2446	Revolution	2474	Tank_man	2506	WU 鲁 mu 齐
2447	SEX 性吧有你	2475	Tenzin_Gyatso	2507	WikiLeaks
2448	SIX-FOUR	2476	The Soviet Story	2508	WikiLeaks 泄露美国外交电报事件
2449	SM 工具	2477	The Tank Man	2509	Wikipedia
2450	SM 交友	2478	Tiananmen Massacre	2510	World Uyghur Congress
		2479	Tiananmen Papers	2511	XI
		2480	Tibet	2512	XJB
		2481	Tibetan Independence Movement	2513	XMLHTTP
		2482	Tokyo-Hot	2514	Xilai

2515	Xwodi 破解软件	2539	^\s*自由门 下载\s*\$	2571	baid.us
2516	X 产党	2540	^\s*自由之 门\s*\$	2572	baid.us/ac5C
2517	X 近平	2541	^\s*自由門 \s*\$	2573	baid.us/ps
2518	X 卧底第四代	2542	^\s*自由門 下载\s*\$	2574	baidu.com/1JxGh
2519	YHWH	2543	^\s*逍遥游 \s*\$	2575	bajiu
2520	YOUTUBE	2544	^bignews	2576	baoluan
2521	YouTube	2545	^boxun	2577	bao 熙来
2522	ZD	2546	^cache	2578	bbs
2523	ZG	2547	^creaders	2579	beifang.net
2524	ZYK	2548	^dajiyuan	2580	berlintwitter wall
2525	Zhou Yongkang	2549	^freechina	2581	bit.ly/tjYGQa
2526	Ziyang	2550	^freedom	2582	bj
2527	^\s*dongtai wang\s*\$	2551	^freenet	2583	blood is on the square
2528	^\s*downlo ad freegate\s* \$	2552	^hrichina	2584	bo+guagua
2529	^\s*dynawe b\s*\$	2553	^tianwang	2585	boobs
2530	^\s*freegate download\s* *\$	2554	^triangle	2586	bookmark
2531	^\s*freegate \s*\$	2555	^xinsheng	2587	boxilai
2532	^\s*nuctech \s*\$	2556	^ytht	2588	bo 督
2533	^\s*無界瀏 覽\s*\$	2557	aa5mm.com	2589	bo 王事件
2534	^\s*無界浏 览\s*\$	2558	address	2590	bo 西菜
2535	^\s*动网通 \s*\$	2559	adminism.w 105.993idc.c om	2591	bo 西来
2536	^\s*海峰 \s*\$	2560	adult	2592	bo 袭来
2537	^\s*威视公 司\s*\$	2561	aishangrenji an.taobao.c om	2593	bullshitliar
2538	^\s*自由门 \s*\$	2562	aiweiwei	2594	c.sfilm.com
		2563	album	2595	c4
		2564	an	2596	cang.baidu.c om/jianfuku 3
		2565	anal	2597	ccp
		2566	anniversary	2598	cctv3ms.co m
		2567	antivirus	2599	cctv56ly
		2568	arab spring	2600	cdjp
		2569	atv	2601	cdjpcdp
		2570	av 资源	2602	cdmmsmfw. com
				2603	ceo
				2604	chai ling
				2605	chai 玲

2606	chailing	2637	east.*turkist an turkistan	2672	ge.0happ%
2607	chairman		. *east	2673	gfw.*什么
2608	changweibo.com	2638	eight		什么.*gfw
2609	chapter	2639	eighteen big	2674	ggjf101.blog bus.com
2610	chat	2640	epochtimes	2675	gmeak.com
2611	china liberal	2641	ezdn.cc	2676	gongchan
2612	chinese people eating babies	2642	e 夜情	2677	gongfei
2613	club	2643	fa lun	2678	goo.gl/jlQCu
2614	clubs	2644	fa lun da fa	2679	great.*firew all firewall.* great
2615	cn.krgou.co m	2645	fa lun gong	2680	gu
2616	cn220	2646	facebook	2681	guadie
2617	cnn	2647	fakesheji	2682	guangchen g
2618	connected China	2648	falali	2683	guang 诚
2619	core 病危	2649	fanfou	2684	guanzheng wu
2620	cpm.euuu.n et	2650	faq	2685	guo
2621	cq78.web- 16.com	2651	fa 车仑	2686	gurl.es
2622	crime	2652	fa 轮^大法	2687	g 党
2623	ct61.com	2653	fd.cxqq.net	2688	h9b8
2624	cultural revolution	2654	fee	2689	haixiachina
2625	culture revolution	2655	fgmtv	2690	heguoqiang
2626	default	2656	finance	2691	hexun
2627	dejiang	2657	flexispy 官 方网站	2692	heywood
2628	demo	2658	forum	2693	hi.baidu.com /rengzi08
2629	demonstrati on	2659	four	2694	hk64
2630	doc	2660	free tibet	2695	hostmaster hotspot.*shi eld shield.* hotspot
2631	dogag.cn	2661	free will	2696	http://20pp. com/
2632	dongtaiwan g	2662	freeliuxiaob o	2697	http://hend uan.com/bZr Yz
2633	dos	2663	freetibet	2698	http://scl.qv odzyw.com/
2634	doshow	2664	ftp	2699	http://sina. msn.io
2635	download	2665	fuazi.blogbu s.com	2700	http://ucsin a.top.to
2636	dsds	2666	f 轮功	2701	
		2667	g_f_w		
		2668	game		
		2669	games		
		2670	gaoli		
		2671	gc 党		

2702	http://www.51uc198.cn	2731	j7mm.com	2765	loverh.cn
2703	http://www.81543.cn	2732	jXX	2766	lxsf163.cn
2704	http://www.91wx.info/	2733	japanese	2767	mail
2705	http://www.cloudmedol.cn	2734	jasmine.*revolution revolution.*jasmine	2768	maobama
2706	http://www.dfh7.cn	2735	jasmine 折纸	2769	maoming + PX
2707	http://www.hao123mm.cn	2736	jianfei.youdaocai.com	2770	maoming + 上街 + 散步
2708	http://www.lltt8.cn	2737	jin	2771	massacre
2709	http://www.shun163.cn	2738	jinpings	2772	master
2710	http://x-uc.us/	2739	ju.atpanel.com	2773	member
2711	htyaw.com	2740	june	2774	min 运份子
2712	hu+wen	2741	kailai	2775	min 运人士
2713	hujin	2742	kang	2776	mmypt.com
2714	human rights	2743	kd008.com	2777	mm 按摩
2715	hypermart	2744	kdf	2778	moli
2716	hypermart.net	2745	keqiang	2779	molihua 同一地点
2717	i.tkx.cc/nm	2746	king 粉	2780	molihua 周六下午四点
2718	ifeng.com/M6AH	2747	ktv 小姐	2781	morganywe.com
2719	igame	2748	kuso	2782	mytaobaok.com/ad
2720	ii33.com	2749	k 粉	2783	nanfang
2721	img01.imagecanon.com	2750	li hong zhi	2784	nanzhou
2722	info	2751	li_peng	2785	ndtv
2723	is.gd/lmIFqG	2752	likeqiang	2786	neil.*wood wood.*neil
2724	is.gd/MHpGNN	2753	liny	2787	net
2725	is.gd/QEItJE	2754	lipeng 日记	2788	netease
2726	is.gd/WuYNth	2755	lirui	2789	news
2727	is.gd/lq9gvm	2756	liu si	2790	nf+zm
2728	is.gd/oytGB3	2757	liu.*xiaobo xiaobo.*liu	2791	nianji.net:9000/WZ/T58chat
2729	it	2758	liuxiaobo	2792	nine
2730	j.yo114.cn	2759	liu 晓波	2793	nine commentaries
		2760	liwangyang	2794	nngay
		2761	lizhifang	2795	ntdtv
		2762	li 长春		
		2763	lmwl.cc		
		2764	long		

2796	oasms	2829	qqurl.in/MnjXmh	2858	sedaohang123
2797	office	2830	qqurl.in/MwJyts	2859	server
2798	old 老虎	2831	qqurl.in/NVdPuv	2860	sexinsex
2799	op	2832	qqurl.in/TqFXnH	2861	sexy
2800	ovethefishes	2833	qqurl.in/UiWNvx	2862	se 色网 shop58468354.taobao.com
2801	paper	2834	qqurl.in/YVPxeW	2863	shun
2802	paper64	2835	qqurl.in/eZrdPn	2864	sina
2803	pc303.cn	2836	qqurl.in/fXvhDc	2865	sina UC
2804	pcp 配件	2837	qqurl.in/oEjDQt	2866	sina uc
2805	peng+liyuan	2838	qqurl.in/oVrfEZ	2867	sina-8.com
2806	pengou	2839	qqurl.in/wOxVZi	2868	sina17
2807	people	2840	qqurl.in/yZcXAS	2869	sina2010.liketoe.to
2808	phenyl	2841	qvod 性爱视频	2870	sina2010.org
2809	ping fan liusi	2842	qvod 在线成人电影	2871	sina29
2810	pop	2843	rebiya	2872	sina51uc.lqiang.cn
2811	pop3	2844	renquan	2873	sinaUC
2812	porn	2845	renquanjiang	2874	sinauc.c.la
2813	pppurl.com/Qty	2846	ren 权	2875	six
2814	prisoner of the state	2847	revolution	2876	six 4
2815	propanone	2848	rj8m.com	2877	six+four
2816	protester	2849	rong_ji	2878	sixquatre
2817	puzhiqiang	2850	rongji	2879	six—four
2818	px	2851	root	2880	skype
2819	qishan	2852	rui_huan	2881	sl.92uu.cn
2820	qi 东	2853	ruihuan	2882	slna
2821	qqku.co	2854	s1na	2883	sm 工具
2822	qqqqq	2855	s51uc.com	2884	sm 交友
2823	qqqqqq	2856	sars	2885	sm 男奴
2824	qqurl.in/EsMncm	2857	sd 新闻	2886	sm 女王
2825	qqurl.in/HVoxan			2887	sm 器具
2826	qqurl.in/JHUirj			2888	sm 图片
2827	qqurl.in/KPyfqC			2889	sm 玩法
2828	qqurl.in/KYHTak			2890	sm 网站
				2891	sm 一族
				2892	

2893	sm 用品	2925	tiananmen square	2959	uc-ftp
2894	sm 游戏	2926	tianwang	2960	uc-game
2895	sm 资讯	2927	tianyazatan	2961	uc-games
2896	southern+weekend	2928	tingtingroom.cn	2962	uc-it
2897	sportsbook	2929	tits	2963	uc-mail
2898	spy.flexispy 软件	2930	tnt	2964	uc-master
2899	spy.flexispy 下载	2931	tom 关键字测试	2965	uc-member
2900	spyera 软件	2932	too simple sometimes naive	2966	uc-net
2901	spyera 软件 出售	2933	ttdh	2967	uc-news
2902	spyera 软件 供应	2934	tuidang	2968	uc-office
2903	spyera 软件 官方网站	2935	tuituan	2969	uc-op
2904	spyera 软件 下载	2936	twitter	2970	uc-people
2905	square	2937	tx-qgtx.cn	2971	uc-pop
2906	sr198.com	2938	uc-address	2972	uc-pop3
2907	ssladmin	2939	uc-admin	2973	uc-search
2908	sunlips	2940	uc-administrator	2974	uc-server
2909	superadmin	2941	uc-album	2975	uc-superadmin
2910	sys	2942	uc-antivirus	2976	uc-sys
2911	sysadmin	2943	uc-bbs	2977	uc-test
2912	t.cn/SZSTDU	2944	uc-bj	2978	uc-user
2913	t.cn/SzdBKG	2945	uc-bookmark	2979	uc-vip
2914	t.itc.cn	2946	uc-ceo	2980	uc-virus
2915	taidu	2947	uc-chat	2981	uc-web
2916	tank	2948	uc-club	2982	uc-webmaster
2917	tankman	2949	uc-clubs	2983	uc-webmaster.cn
2918	test	2950	uc-default	2984	uc-windows
2919	tglib.com	2951	uc-demo	2985	uc.sina17.com
2920	tian an door	2952	uc-doc	2986	uc5m.cn
2921	tian an protest	2953	uc-dos	2987	ucaddress
2922	tian mie	2954	uc-download	2988	ucadmin
2923	tianandoor	2955	uc-faq	2989	ucadministrator
2924	tiananme	2956	uc-fee	2990	ucalbum
		2957	uc-finance	2991	ucantivirus
		2958	uc-forum	2992	ucbbs
				2993	ucbj
				2994	ucbookmark

2995	ucceo	3033	ucwebmaster ercn	3060	vpn.*下载 下载.*vpn
2996	ucchat	3034	ucwindows	3061	wanglijun
2997	ucclub	3035	uc 工作人员	3062	wangyang
2998	ucclubs	3036	uc 官方	3063	web
2999	ucdefault	3037	uc 奖	3064	webmaster cn
3000	ucdemo			3065	weiyuan
3001	ucdoc			3066	wen+财产
3002	ucdos	3038	ufsudgfwgkj dss534253 459293405 932450913 49513425	3067	wen+财富
3003	ucdownload			3068	wen+家人
3004	ucfaq	3039	ultrasurf	3069	wen+纽约
3005	ucfee	3040	up.80hoho.cn	3070	wen+亿
3006	ucfinance	3041	up.coogg.com	3071	wenwenji.info
3007	ucforum	3042	up.izy8.cn	3072	whjs88
3008	ucftp	3043	up.qqhello.com	3073	wikileaks
3009	ucgame	3044	upload.megzone.com	3074	window.open
3010	ucgames	3045	url.cn/1tuZpQ	3075	windows
3011	uchaoma.cn	3046	url.cn/2otilD	3076	wqls
3012	ucit	3047	url.cn/2zwHS5	3077	wuguanzheng
3013	ucmail	3048	url.cn/3zyt3X	3078	wukan
3014	ucmaster	3049	url7.me/Kq85	3079	wuwenhua
3015	ucmember	3050	user	3080	wu 市
3016	ucnet			3081	www.000156.cn
3017	ucnews	3051	user.qzone.qq.com/279358826	3082	www.000181.cn
3018	ucoffice	3052	uvi51uc.com	3083	www.028mfw.com
3019	ucop	3053	viiv	3084	www.028msm.com
3020	ucpeople	3054	vip	3085	www.028xism.com
3021	ucpop	3055	vip.d1qq.net	3086	www.0571plane.cn
3022	ucpop3	3056	vip.qxqq.net	3087	www.0598ai.com
3023	ucsearch	3057	virus	3088	www.134cpc.com
3024	ucserver			3089	www.163tb.cn
3025	ucsuperadmin	3058	vpn.*免费 免费.*vpn		
3026	ucsys	3059	vpn.*世纪 世纪.*vpn		
3027	uctest				
3028	ucuser				
3029	ucvip				
3030	ucvirus				
3031	ucweb				
3032	ucwebmaster				

3090	www.188cg.com	3115	www.caoliu83.com	3139	www.kbbb.net
3091	www.21ao1.info	3116	www.cdmm-smfw.com	3140	www.kubi.cc
3092	www.21fff.com	3117	www.cdxj-sm.com	3141	www.lmqq.net
3093	www.25ff.com	3118	www.cheng-duxiaojie.com	3142	www.looks-mm.com
3094	www.3y8y.com	3119	www.cpcp1.info	3143	www.mimitupian.cn
3095	www.51kxx.info	3120	www.cpoo.info	3144	www.mmv90.com
3096	www.51ucuc.com	3121	www.csrenti.com	3145	www.mmxinshang.com
3097	www.52nwt.com	3122	www.dj5820.com/mm	3146	www.ningjia.cn/pert/
3098	www.53boy.com	3123	www.dyqq.net	3147	www.ookk521.com
3099	www.588cpa.com	3124	www.feifeise.tk	3148	www.ooxnow.com
3100	www.588cpc.info	3125	www.fjp88.com.cn	3149	www.pornhub.com
3101	www.58ai.cn	3126	www.fuyang86.com	3150	www.qqaii.tk
3102	www.58sex.net	3127	www.fy588.info	3151	www.qgloveyy.in
3103	www.5rb5rb.com	3128	www.gan588.info	3152	www.rens88.com
3104	www.61yuer.cn	3129	www.hailiang2011.com	3153	www.rtysb.info/jh
3105	www.8090cb.com	3130	www.hao591591.com	3154	www.s6z8.com
3106	www.81way.com	3131	www.helixstudios.net	3155	www.sangnao.com
3107	www.8drt.com/	3132	www.hexse.info	3156	www.seeshebaby.com
3108	www.9292b.info	3133	www.hhg5.info	3157	www.sese90.com
3109	www.97cao.tk	3134	www.huaidan.tk	3158	www.szkeji520.com
3110	www.98kt.com	3135	www.jiandaomil.info	3159	www.tiaowu88.info
3111	www.9988m.com	3136	www.jiqing14.cn	3160	www.ucsony.cn
3112	www.acbbb.com	3137	www.jgsyw.com	3161	www.ucwin.linkpc.net
3113	www.axysee.info	3138	www.juntais.com	3162	www.v187.cn
3114	www.bbdai.com			3163	www.vsavs.cn

3164	<a href="http://www.woyaogb.com</td> <td>3191</td> <td>x 卧底软件
免费下载</td> <td>3287</td> <td>“3 人被甩
出”</td> </tr> <tr> <td>3165</td> <td><a href=" http:="" www.wymm<b="">168.com	3192	x 卧底软件 下载	3288	“3 月 17 日 重庆人民大 礼堂”		
3166	<a href="http://www.x-playboy.com</td> <td>3193</td> <td>x 卧底下载</td> <td>3313</td> <td>iv</td> </tr> <tr> <td>3167</td> <td><a href=" http:="" www.xiaojie<b="">561.com	3194	ycool	3314	vi		
3168	<a href="http://www.xiaolong888.tk</td> <td>3195</td> <td>yiyeqing18
6</td> <td>3315</td> <td>VI月IV日</td> </tr> <tr> <td>3169</td> <td><a href=" http:="" www.ymtx.i<b="">n	3196	<a a="" href="http://yoostrip.co
<a href=" http:="" m<="">	3316	VIII		
3170	<a href="http://www.yyq66.com</td> <td>3197</td> <td>you 行</td> <td>3317</td> <td>VIIIIX</td> </tr> <tr> <td>3171</td> <td><a href=" http:="" www.zhaosn<b="">.info	3198	<a href="http://yuleqq.cn</td> <td>3331</td> <td>6<sup>Ⅲ</sup></td> </tr> <tr> <td>3172</td> <td><a href=" http:="" www.zi<b="">your.com	3199	yunshan	3332	a s i n s
3173	<a href="http://wz.nianji.net</td> <td>3200</td> <td>yu 素鸡</td> <td>3333</td> <td>d a d f c
f</td> </tr> <tr> <td>3174</td> <td>xi+总书记</td> <td>3201</td> <td><a href=" http:="" yyq<b="">26.com	3334	h l k h l k				
3175	xiao 波	3202	ze_min	3335	o o o o o		
3176	xijin(ping)	3203	zf	3336	q q		
3177	<a href="http://xin1.net</td> <td>3204</td> <td>zhaolianhai</td> <td>3337</td> <td>q q q q q</td> </tr> <tr> <td>3178</td> <td><a href=" http:="" xiniweibogu<b="">anwang-asp.oicp.net	3205	zhaoziyang	3338	t z e l r		
3179	xinjiang	3206	zhen+zhu	3339	u o o i p		
3180	xinlang	3207	zhengbian	3340	v c k q y f		
3181	xi 主席	3208	zhengshen g	3341	v v v v v		
3182	xjp	3209	zheng 变	3342	α-甲基甲酸		
3183	xl51uc	3210	zhou yongkang	3343	Восемь		
3184	<a href="http://xluc.pq.to</td> <td>3211</td> <td>zhouyongk
ang</td> <td>3344</td> <td>Восемь-
Девять-
Шесть-
Четыре</td> </tr> <tr> <td>3185</td> <td><a href=" http:="" xrl.<b="">us	3212	zhou 永康	3345	Девять		
3186	<a href="http://xrwqers.blogbus.com</td> <td>3213</td> <td>zhuxi</td> <td>3346</td> <td>Четыре</td> </tr> <tr> <td>3187</td> <td>xwodi 软件
版下载</td> <td>3214</td> <td>zhu 习</td> <td>3347</td> <td>Шесть</td> </tr> <tr> <td>3188</td> <td>xwodi 软件
官方网</td> <td>3215</td> <td><a href=" http:="" zhy<b="">xtt.com	3373	艾 ww				
3189	<a href="http://xy8m.cn</td> <td>3216</td> <td><a href=" http:="" zin<b="">lang.cn	3390	爱聊积情 S 站				
3190	x 卧底破解 版	3217	<a 480="" 515="" 939="" 955"="" data-label="Page-Footer" href="http://zqxnet.com</td> <td>3397</td> <td>安宁+PX</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>3218</td> <td>zy 康</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>3219</td> <td>zzy.pdf</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>3220</td> <td>z 永 K</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>3221</td> <td>z 永康</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>3277</td> <td>東風-31 洲
際彈道導彈</td> <td></td> <td></td> </tr> </table> </div> <div data-bbox=">227				

3451	白粉销售 QQ	3705	冰 zhuān 销 售 QQ	3906	成人 av 大 片
3456	白牙签销售 QQ	3706	冰毒出售 qq	3910	成人动漫 BT
3478	办毕业证找 QQ	3708	冰毒供应 QQ	3912	成人高清 BT
3479	办假毕业证 qq	3709	冰毒配方 qq	3928	成人无码 DVD
3480	办假驾驶证 QQ	3711	冰毒销售 qq	3968	出售 54 枪 QQ
3482	办假驾照 QQ	3713	冰钻石 qq	3971	出售白牙签 qq
3483	办假身份证 qq	3726	不 hou 财税代理公 司 QQ	3973	出售爆竹 QQ
3484	办假学历 QQ	3753	测试 A	3974	出售冰 du
3486	办假证 QQ	3794	测试 A	3975	出售冰 zhuān
3489	办理会计师 证 QQ	3796	测试条目 2	3976	出售步枪 qq
3491	办理假文凭 qq	3797	插 BB 成人 电影	3977	出售朝鲜冰 qq
3493	办理军官证 QQ	3798	插 b	3979	出售车主名 单 QQ
3497	办理证件 QQ	3805	叉 B	3981	出售车主名 录 QQ
3504	办证 qq	3845	超级大国 2	3984	出售车主资 料 QQ
3505	办证服务 QQ	3864	尘诱 2	3986	出售车主资 源 QQ
3513	帮人报仇 QQ	3865	陈 G 诚	3987	出售纯冰 QQ
3602	爆竹出售 QQ	3868	陈光 C	3989	出售大冰砖 qq
3604	爆竹专卖 QQ	3898	成人 AV	3994	出售杜冷丁 qq
3638	北京の夏	3899	成人 AV 网	3995	出售短狗 QQ
3680	本科文凭 qq	3900	成人 AV 无 码		
3703	冰 DU 出售	3901	成人 AV 无 码 QQ		
3704	冰 ZHUAN 出售	3902	成人 A 片下 载		
		3903	成人 A 片在 线观看		
		3904	成人 DVD		
		3905	成人 QVOD		